

PÉLDÁK AZ ÉLETBŐL

ÖSSZEVÁLOGATTA

DR OBERHAMMER KELEMEN

FORDITOTTA

KERTÉSZ KÁLMÁN

BUDAPEST

A SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT KIADÁSA

1934

PÉLDÁK AZ ÉLETBŐL

HITSZÓNOKOK ÉS HITOKTATÓK SZÁMÁRA

ÖSSZEVÁLOGATTA

DR OBERHAMMER KELEMEN

A «VERLAGSANSTALT TYROLIA A. G. INNSBRUCK» ENGEDÉLYÉVEL NÉMETBŐL

FORDITOTTA

KERTÉSZ KÁLMÁN

BUDAPEST

A SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT KIADÁSA

1934

Nihil obstat. *Dr. Michael Marczell*, censor dioecesanus. Nr. 3338/1934.
Imprimatur. Strigonii, die 24. Octobris 1934. *Dr. Julius Machovich*,
vicarius generalis.

Stephaneum nyomda r. t. Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28. szám.
A nyomdáért felelős: ifj. Kohl Ferenc.

PÜSPÖKI AJÁNLÁS.

Ez a könyv rövid és vonzó, sőt gyakran egyenesen érdekfeszítő módon olyan eseteket beszél el, amelyek naponkint megtörténnek az életben és amelyek Istennek és szentjeinek közreműködését teszik nyilvánvalóvá. Az elbeszélt esetek egy része nagyon komoly, mert Isten büntető végzéseiről ad számot olyanformán, mint ahogyan a kiváló népies író, Stolz Albán «Író kéz a falon» című művében értékesítette a megtörtént eseményeket. Sok más adat pedig azt teszi szemléletessé, hogy Isten mennyi szeretettel és irgalommal, atyai jósággal és gondviseléssel kíséri az embert az élet útjain. Mi ennek a gazdag irgalmasságnak csodavilágában élünk. Minduntalan úgy tetszik, mintha ez hallatszanék ki az élet zűrzavarából: «A ti Atyátok a mennyben tudja, mire van szükségetek». E szavakkal szólt az Üdvözítő az Ő és a mi Atyánkról. — De még egy hasznót kell megállapítanunk. Ez a könyv sokaknak nemcsak épülésére fog szolgálni, hanem arra is fogja őket indítani, hogy ujságolvasás közben maguk is folyton figyelmesekké legyenek ilyen tudósításokra. Amit az ujságok írnak, abból sok az értéktelen és csak a kíváncsiságot szolgálja, de semmi tudni-érdemeset nem nyújt. De mégis mindig akad — főképp a katolikus ujságokban — egy és más, ami valódi gyöngyszemnek mondható. Bárcsak járna ez a könyv sok haszonnal és terjedne el széles körökben! — Szolgáljanak e sorok a könyvnek egyházhatalósági engedélyül is a kinyomatásra, de együttal meleg ajánlásul is.

Innsbruck, 1931 február 25.

† Zsigmond,
püspök.

ELŐSZÓ.

Az olvasó előtt fekvő példatár egy vaskos csomó ujság-kivágásból született, amelyeket az utóbbi évek hírlapjaiból és folyóirataiból rakosgattam össze. A kiadó kiválogatta belőlük a leghasználhatóbbakat és a német Egységkatekizmus rendszere szerint rendezte. Olyan anyagot óhajtott ebben adni az élethől vett elbeszélésekből, amit iskolában és szószéken könnyen föl lehessen használni.

Hogy aztán ilyenkép némely anyagtárgyak különösen bőven vannak képviselve, mások ellenben szűkösebben, azt e könyvnek említett létrejötte-módja magyarázza. Éppen ebből láthatjuk, mely anyagok vannak manapság az érdeklődés középpontjában, és melyekről beszélnek, írnak kevesebbet, holott ezek talán nem kevésbbé fontosak.

Minthogy ezek a példák a mi napjainkból valók és legnagyobb részt a mi napjainkról szólnak is, azért ez a gyűjtemény különösen időszerű, és alkalmi felhasználásuk különös érdeklődést kell hogy keltsen. A közölt tények hitelességére a lehető legnagyobb gondot fordítottuk. A gyakorlatban természetesen elbeszélő formában lehetőleg ki kell meríteni teljes értéküket.

Isten áldása kísérje e könyvet sokaknak üdvére, akik e zűrzavaros időkben a sorsoknak és különösen saját életüknek értelmét meg akarják ismerni !

Innsbruck, 1931 március 1.

A kiadó.

ELSŐ RÉSZ.

HITTAN.

I. A katekizmus és a katolikus vallás.

1. A katekizmus.

Egy fiatal norvég zenetanárnak, aki Norvégia egyik tengerparti városában működött, valamikép egy katolikus katekizmus került a kezébe. Kíváncsian kezdte olvasni és — nem tudta többé abbahagyni. Olvasott és gondolkozott és olvasott egész nap és egész éjjel. Az eredmény az lett, hogy miután áttanulmányozta a katekizmust, elment édesanyjához és így szólt :

— Anyám, nekem katolikussá kellennem !

A jó asszony megpróbálta ellenvetésekkel eltéríteni fiát szándékától, de ezt a határozott választ kapta :

— Anyám, *muszáj*, nem tehetek másképp !

Szándékát meg is valósította és nagyon buzgó katolikus vált belőle. Néhány év múlva két nővére is katolizált. Ő maga aztán a teológiára ment és katolikus pap lett.

2. Ha Garcia Moreno elnök volna.

Garcia Moreno, Ecuador elnöke, aki 1875 aug. 6-án gyilkos merényletnek esett áldozatul, példás katolikus volt. Róla beszélnek a következő esetet :

Minthogy nagy súlyt helyezett arra, hogy hazájának jó tisztviselőket képezzenek ki, sohasem mulasztotta el, hogy az államjogi vizsgákon mindig személyesen elnököljön. Néha maga is adott fel kérdéseket a jelölteknek.

Egy ilyen vizsgán az egyik fiatal jogász kitűnően felelt a vizsgáztató tanárok minden kérdésére. Végül maga Garcia Moreno szólt a jelölthöz :

— Fiatal barátom, ön kitűnően vizsgázott. Most csak azt szeretném tudni, vajjon a katekizmusban is épp ily kitűnően jártas-e? Egy tisztviselőnek ugyanis Isten törvényeit is kell ismernie, ha hivatalát igazságosan akarja betölteni.

És adta fel egymásután a kérdéseket a katekizmusból. Az ifjú doktor csak hebegett és nem tudott egy kérdésre sem felelni. Mit tett erre az elnök? Így szólt a sápadt fiatalemberhez :

— A doktori címet csak hadd kapja meg. De addig nem

gyakorolhatja hivatalát, amíg a katekizmust is meg nem tanulja !

Az újdonsült doktor kénytelen volt akarva, nem akarva hosszú ideig bejárni a városbeli ferencrendi zárdába és ott a katekizmust tanulni.

Hány doktorral esnék meg ugyanez az eset, ha az ő elnökük is Garcia Moreno volna? !

3. Az én fiamnak nem kell hitoktató !

Voiron község plébánosa egyszer így szólt egy anyához :

— Kérem, asszonyom, küldje fiát rendesen hitoktatásra, különben nem bocsáthatom őt első szentáldozásra.

Kihívóan felelt az asszony :

— Az én fiamnak nincs szüksége sem hitoktatásra, sem első áldozásra ! A tölgyek is az erdőben nagyszerűen meg-
nőnek és nincs szükségük semmiféle vallásra !

— Úgy van, szegény asszonyom, sőt a barmok az istállóban sem érzik a vallás szükségét.

Húsz évvel később ezt a fiút az esküdtszék halálra ítélte, mert megfojtotta édesanyját, amiért nem akart neki többé pénzt adni a mulatozásra.

4. Ima az igazságért.

A visszatérések számtalan esetei közt egyik legfeltűnőbb volt a híres világjáró, *Payson Weston* katolizálása Észak-Amerikában. Payson Weston élete folyamán 190.000 kilométert tett meg gyalog. Rekordja 203 km volt 24 óra alatt. Elhatározásáról, hogy katolikussá lesz, ő maga ezeket beszélte:

— Életem folyamán sok-sok mérföldet vándoroltam és eközben sok-sok várost és falut, meg mindenféle embert volt alkalmam látni. A múlt télen gyaloglásom közben egy kis kápolnához értem ; azt mondták nekem, a «kis virág», Liziói kis Szent Teréz tiszteletére van szentelve. Nem tudom, hogyan és miért, de tény, hogy amint betértem a kápolnába, imádkoztam — az igazságért. Azután minden vasárnap megismételtem ezt az utat. Egy ilyen alkalommal a katolikus pap áldására letérdeltem és — elhatároztam, hogy katolikussá leszek. 1889-ben Anglia protestáns egyháza szolgálatában 8000 km-t vándoroltam be és a mértéktelenség ellen prédi-

káltam. Ó, bár még egyszer megjárhatnám ezt az utat, de most azért, hogy sok-sok embernek elmondhassam Szent Fülöp apostol szavait: «Megtaláltam az Üdvözítőt!»

5. A hit piciny magva.

Egy indiánok közt élő hithirdető valamelyik missziós útján találkozott egy öreg indiánnal, aki szeretett volna megkeresztelkedni.

— Hát ismered már a katolikus vallást, jó öreg?

— Nem én.

— Akkor hát miért akarsz megkeresztelkedni?

— Ismeri ön Saveriar atyát? — kérdezte viszont az öreg pogány. — No látja, hát ez a páter sok-sok évvel ezelőtt megtanított engem egy imádságra és lelkemre kötötte, hogy mondjam el mindennap. Így hangzik: «Ó, Istenem, te teremtetél engem! Bocsásd meg, ha megbántottalak és mutasd meg nekem az igaz utat hozzád!» Hát én el is imádkoztam ezt mindennap. Most már öreg vagyok és napjaim meg vannak számlálva. De meghalni csak a jó Saveriar atya vallásában akarok.

— Semmi egyebet nem beszélt neked a páter a katolikus vallásról?

— Nem, semmi egyebet.

... Lám, a piciny mag, melyet a buzgó apostol egykor csak úgy átmenőben elvetett egy szegény pogány szívébe, így hozta meg gyümölcsét sok év múltán!

6. Vallás nélkül sehogy sem megy!

Remaud francia szenátorról beszélik ezt a történetet:

Mikor pireneusi hazájából először került fel Párisba, egy szállóban bérelt lakást és egyhavi bért, 150 frankot előre kifizetett. A szállodás megkérdezte, kíván-e nyugtát az öszszegről?

— Nem szükséges, hiszen az Úristen látta, mikor kifizettem.

— Hisz ön Istenben? — kérdezte a szállodás.

— Természetesen! Ön is bizonyára hisz?

— Nem, uram, én nem!

— Ja úgy? Akkor mégis kérek nyugtát a pénzről!

7. Egy nagy tudós a katolikus vallásról.

1909-ben halt meg Rómában *Cerrutti Bálint*, a kiváló matematikus tanár. Egy időben a római egyetem rektora volt; majd a római mérnök-iskola igazgatója. Sok kitűnő szakkönyvet is írt. Harminchat éves korában a közoktatásügyi minisztérium al-államtitkárja lett. Meggyőződéses katolikus volt és ezt sohasem is titkolta.

Egyszer így nyilatkozott Mgr. Biagottenak:

— Kedves Monsignore, én, aki mindenkor, a köz- és tudományos élet legnehezebb időszakában is a vallás ügyének védelmezője voltam, most kötelességemnek érzem, hogy előkészüljek a halálra, annak a hitnek szabályai és szentségei által, amelyben boldogult szüleim neveltek és amely tudományos pályám folyamán is egyre erősebb lett bennem. Tudományos munkálkodásom közben is mindig megvallottam hitemet.

Mikor halálos ágyán feküdt, így szólt:

— Nem értem, hogyan mondhatta annyi tudós, hogy tanulmányai közben elvesztette katolikus hitét! Én is sok tanulmányt folytattam, de minduntalan arra a meggyőződésre jutottam, hogy a mi szent vallásunk az igazi tudománynak barátja.

8. Meggyőződés és hit nem mindegy.

Ennek a találó mondásnak megvilágítására szolgál az alábbi esemény a feldkirchi «Stella Matutina» intézet történetéből:

«Körülbelül fél évszázaddal ezelőtt volt egy növendékünk a bajor Pfalzból. Apja protestáns, anyja katolikus, ő maga (apja vallását követve) szintén protestáns volt és nálunk is mint ilyen szerepelt. Az atya azonban tökéletesen meg volt győződve a kat. Egyház igazságáról. Leányát Riedenburgban neveltette egy zárdában azzal a határozott kívánsággal, hogy katolikus módon neveljék. Ugyanezt kívánta tőlünk is fiára vonatkozóan, amikor beadta hozzánk. Neki magának azonban nem volt meg a bátorsága arra, hogy megtegye a nagy lépést, mert a legképtelenebb előítéletekben nőtt fel.

Bizonyos idő múlva fia formálisan katolizált és az első

szentáldozáshoz járult. A fiú atyja is eljött erre az ünnepségre, melyet mint szokatlan eseményt szokatlan ünnepiességgel tartottunk meg. És amikor az apa látta fia szemében a ragyogó fényt és az egész intézetben uralgó örömet, nem bírta elfojtani könnyeit . . .

De a megtérésre még mindig nem volt ereje. Csak néhány év múlva, mikor egy este Aachenben véletlenül bement egy templomba, ahol éppen májusi ájtatosság volt és tanuja lett a bájos ünnepségnek és a nép áhítatának : ott, akkor, a kegyelem fuvalmától leolvadt szívről a jég, mely annyi év folyamán feltorlaszolódott benne. Megigérte a b. Szűz Máriának azt, amire már oly régóta érezte magában az ösztökét. Szavát meg is tartotta : buzgó, mélyen hívó katolikus vált belőle.

9. Boldogság a hitben.

Sully-ről, a nagyhírű matematikus tudósról beszéli egyik barátja :

«Néhány évvel ezelőtt egy tavaszi reggel meglátogattuk *Sully* : *Theuret*, *Coppée*, meg én. Betegen feküdt nagy fájdalmak közt. Elkövettünk mindent, hogy a beszélgetést olyan tárgyakra tereljük, amelyek eddig is érdekelték őt. De mindhiába, ő minduntalan a halálra tért vissza és arra, ami a halál után következhetik. *Sully* elmondta nekünk, hogyan találta meg nyugalma a keresztény hitben és mily boldogító ígéretek látott meg abban. És elmondta, hogyan szakadt el később ettől a hittől és tévelygett azóta a kételyek útjain, anélkül, hogy csak némi bizonyosságot is talált volna, mely szívének és eszének kielégülést nyújtott volna.

Megkérdezte tőlünk, vajjon mi is viseljük-e szívünkben ezeket a sebeket. Nyugodt meggyőződéssel felelt *Coppée* :

— Én nem ; én hiszek !

Sully ránézett, fölemelte elgyöngült kezét :

— Ó, *Coppée*, nem is tudod, mily boldog vagy !

10. A gyermek utolsó kérése.

Egy amerikai tábornok a vallásról csak gúnyolódva és ócsárolva tudott beszélni. Felesége ellenben hívő, jámbor asszony volt ; de férje gondolkodásmódját nem volt képes megváltoztatni. Egyetlen leányát azonban, akin ő is, férje

is egész lelkével csüggött, sikerült — az apa minden ellenkező befolyása ellenére is — már korán Isten és a vallás szeretetére megtanítani.

Egyszer a kisleány súlyos betegségbe esett és állapota csakhamar reménytelenné vált. És ekkor így szólt a haldokló gyermek :

— Apám, édesapám, néhány óra múlva meg kell halnom ! Kérek, mondd meg most nekem, miben higgyek : abban-e, amit te beszéltél mindig, vagy abban, amire anyus tanított engem Istenről és a mennyországról?

A tábornok mélyen megrendült. Könnyezve vallotta meg gyermekének :

— Kisleányom, csak abban higgy, amire anyus tanított !

— De hiszen akkor neked is hinned kell a jó Istenben ! — felelt a leányka helyes következtetéssel.

... A tábornok nem tudta többé feledni gyermeke utolsó kérését : visszatért oly régóta elhanyagolt Egyházához, hű tagja lett és ezerszer boldogabbnak érezte magát, mint azelőtt.

II. Isten.

11. Isten lábnymai.

Egy francia tudós évekkel ezelőtt a sivatagot járta kutatás céljából. Vezetője egy arab férfi volt. Az arab minden napnyugtakor leterítette a földre kis imaszőnyegét, letérdelt rá és elvégezte esti imádságát.

Egyszer megszólította őt a tudós ilyen ájtatosság után :

— Mit cselekszel ilyenkor?

— Imádkozom.

— Imádkozol? Ugyan kihez?

— Allahhoz, Istenhez.

A tudós mosolygott.:

— Láttad már valaha az Istent?

— Nem.

— Érintetted-e valaha kezeddél?

— Nem.

— Hát akkor te bolond vagy, ha olyan Istenben hiszel,

akit sohasem láttál, sohasem hallottál, kezedd sohasem érintettél!

Az arab nem válaszolt.

Másnap reggel napkelte előtt a tudós, amint kilépett sátrából, odahívta az arabot s a földre mutatott:

— Itt ma már járt egy teve!

Felvillant az arab szeme:

— Látta ön azt a tevét?

— Nem.

— Megérintette ön kezével azt a tevét?

— Nem én.

— Akkor hát ön bolond, ha olyan tevében hisz, melyet sem nem látott, sem nem hallott, sem kezével nem érintett!

— Ohó, de hiszen itt a homokban köröskörül látom a nyomait!

E pillanatban teljes keleti színpompájában felkelt a nap. Könnyed kézmozdulattal mutatott az arab kelet felé:

— Nézze csak az úr a Teremtő lábnyomait és akkor megtudja, hogy van Isten!

12. A természettől Istenhez.

Gyönyörűen tette meg a felemelkedést a természettől Istenhez a szentéletű tanár, *Contardo Ferini*. Feljegyzéseiben a mindenséget Isten költeményének nevezte, mely az Ő mindenhatóságát, bölcsességét és gyöngéd szeretetét hirdeti.

«Jöjj — írta egyik barátjának — jöjj egészségesen és erős lábbal hozzám, megismertetlek a mi hegyeinkkel. Ott is Istenről fogunk beszélgetni. Milyen szép is az, mikor az ember egy magányos hegycsúcsról s egyúttal önmagából is, Istenhez közeledik és még a vad, nyers természetben is az Ő örökifjú mosolyát szemléli!»

Még a kellemetlenségek, a bajok is Istenre emlékeztették őt. Egyszer valami eldugott tessini völgyben kellett néhány esős napot eltöltenie. Ekkor ezt írta barátjának:

«Urunk mennnybemenetelének napját, a *Sursum corda* vidám kedves ünnepét itt eső és komor felhős égbolt zavarta meg. De jobb is így! Mert így annál inkább gondolok arra, hogy minden mulandó, — hogy minden semmi, ami földi, — hogy mi itt semmiben sem találhatjuk meg nyugalunkat.

Gondolok arra a napra is, mely nem fog estét látni, — gondolok olyan égboltra, melyet semmiféle felhő nem fog elkomortítani.»

13. A hitszónok szava.

A *Wiener Korrespondenzblatt*-ban írja egy pap :

Mint fiatal káplán, egy Isten létéről mondott szentbeszédben ezt a kissé vaskos kifejezést használtam :

«Hogy nincs Isten, azt állíthatja minden hülye, de bizonyítani nem tudja !»

A Szentírás tudvalevően ezt az igazságot e szavakkal fejezi ki : «Mondá az esztelen szívében : nincs Isten».

Hazamenet kissé bosszankodtam magamra, hogy azt a vaskos szót használtam. És ekkor egy fiatal ember sietett utánam és megszólított :

— Káplán úr, az a hülye, akiről ön mai beszédében szólt, én vagyok.

És megkért, hogy életgyónást végezhessem nálam.

Igy használta fel az isteni kegyelem az én (szerintem elhibázott) kifejezésemet arra, hogy egy szegény bűnös lelket megfogjon !

14. Van Isten !

Egy plébános iskolájába járt több olyan gyermek is, akiknek szülei hitetlen munkások voltak. Az egyik ilyen kisfiú nagyon gyöngé tehetségével a leggyatrább tanuló is volt. Egyszer a plébános ezt a könnyű katekizmusi kérdést tette föl neki :

— Mondd meg, fiam, hány Isten van?

— Egy Isten síncs, apám is mondja ! — felelt a szegény kis tökmag szemtelenül.

A plébánost kínos megdöbbenés fogta el. Mit mondjon most ennek az elbolondított gyermeknek? Hogyan ellen-súlyozza a rossz hatást, amelyet ez a szemtelen felelet láthatóan gyakorolt az egész osztályra?

— Szentlélek Isten, most segíts ! — fohászkodott magában és — abban a pillanatban már tudta, mitevő legyen.

Szép nyugodtan szólt a boldogtalan gyermekhez :

— Maradj csak állva !

Aztán felszólította a legjobb tanulót :

— Mit mondasz te erre?

— Egészen bizonyos, hogy van Isten ! — hangzott a határozott válasz.

— Helyes. Nos nézzétek, gyerekek, ez a fiú, a legjobb tanuló, azt állítja egész határozottan, hogy van Isten. Az a másik, az a csupa-ötös fiú, meg azt mondja, hogy nincs Isten. Ebből láthatjátok, gyerekeim, mennyire igaza van a Szentírásnak, mikor azt mondja : «Mondá az esztelen : nincs Isten».

Az egész osztály örömteljes helyeslése bizonyította, mennyire fején találta a szeget a hitoktató.

15. Szavazás Istenről.

Pierre L'Ermite,¹ kiváló francia katolikus író-pap írja :

Délután öt óra. Ajtócsapkodások. Egy gimnazista lép ki, fülig pirosan, aztán egy másik, majd három fiú együtt, végül egy egész csapat.

Hét nagydiák is jön. A kis utcát széltriben elfoglalják. Fontoskodó arcok, könyvtáskák tele könyvvel, füzetcsomók a hónok alatt. A kamaszokban vannak, amikor a gyermek ifjúvá fejlődik. Nyurgák, soványak, hosszú a lábuk, hosszú a karjuk, mellyel nem tudnak mit csinálni. Gyermek-álluk már pelyhedzik ; hangjuk rémes : parancsoló akarna lenni, de magas szoprán rikkanások hamiskodnak bele az új bari-tonba.

— Hát igen, én mondom neked : van Isten !

— Én pedig azt mondom : nincs !

— No és a négy érv Isten léte mellett a hittankönyvben?

— Hát nem figyelted meg a tanár arcát, mikor ezeket a bizonyítékokat magyarázta? Buta érvek azok, barátocskám, buta érvek !

Heves taglejtések közt vitázva mennek tova. Senkivel sem törődnek.

— Nos, hát ha én azt mondanám neked, hogy ez a ház itt magától épült : mit szólnál erre?

— Hogy mit szólnék?

— Igen, mit?

¹ Írói álnév. (Fordító.)

— Hja, az egészen más.

— Jó. De hát nem milliószor nehezebb-e felépíteni az egész mindenséget, a csillagrendszert, mint egy házat? Ha egy fal felrakásához kőművesre van szükség, egy szekrényhez asztalosra, akkor mennyivel nagyobb szükség van az ég és föld megteremtéséhez egy legfőbb lényre?!

— Ezek az érvek jók lehettek a középkorban . . .

— Cáfold meg hát, ha tudod!

— Mit mondasz?

— Cáfold meg, ha tudod!

— Te úgy érvelsz, mint egy pap.

— Ez nem felelet, barátom!

— Hát ki mondja neked egyáltalán, hogy a világ létezik? Ki bizonyítja be neked, hogy én magam létezem? Mint Plato mondja, én talán csak egy árnyék álma vagyok.

— Hé, te langaléta fickó, miért nem nézel az orrod elé, hová lépsz?!

Egy járókelő kiáltott így a diákra. Ez felriad, körülnéz, és látja, hogy majdnem föltaszított valakit.

Pajtása nevet.

— No látod, hogy van külvilág!

— Lehet, lehet, de ki mondja meg neked, hogy az éppen olyan, amilyenek én szubjektíve tapasztalom?

Mielőtt szétváltak volna, leültek egy padra, éppen szemben kedvenc korcsmájukkal. Azonban minthogy a fölvetett kérdés izgatta őket és minthogy tudták, hogy megegyezni nem tudnak, abban állapodtak meg, hogy szavazásra bocsátják a kérdést. Hiszen a szavazás manapság a legdöntőbb érv!

Mindnyájuknak tetszett a vita illetően megoldása.

Könyves táskáikat, nagy tudományuk e tanuit, nagy komolyan lerakják a padra.

Az egyik fiú szavazócédulákat metél, a másik ceruzát hegyez.

Megkezdődik a szavazás.

Méltóságosan felvonulnak az éj árnyai. Fent, fent, a sötétké égen, végtelen távolságokban, kigyúlnak az első csillagok. És a természet e nagyszerű színjátéka alatt, mely az embereket az idők kezdete óta térdre kényszerítette, a hét nyurga, sovány gimnazista egy sapkába rakja szavazócéduláit.

— *Kettő mellette, öt ellene!*

Ti mindnyájan, akik sirtok, ti mind, akik szenvedtek, ti mind, akik szemeteket az égre emelitek és arra gondoltok, hogy odafent lakik egy igazságos bíró : hagyjatok fel minden reménnyel! És ti mindnyájan, akik eddig boldog békével térdeltetek a jászol elé, ébredjete fel gyermekkori álmotokból!

Megtörtént a nagy döntés: «Nincs Isten!»

Igy döntött — ott, szemben kedvenc kocsmájával — korunk öt tudósa és (ki tudja?) talán a jövő öt törvényhozója!...

16. Menekülés Isten elől.

Néhány évvel ezelőtt történt.

Karácsony éjjelén a bécs—párisi D-vonattal robogtam keresztül az Alpokon. Hivatásom kényszerített a hosszú utazásra a szent éjszakán. Bár máskor, az egész év folyamán, alig éreztem az otthon hiányát, a szent estén mindig teljes erővel nehezedett rám az elhagyottság szomorú érzése. Ezen az estén igazán nélkülöztem a velem érző és gondolkozó emberek társaságát.

Az első karácsonyt egy család ünnepelte : a Szent Család. És azóta a karácsony nemcsak általában az Egyház ünnepe, hanem különösen a keresztény családok ünnepe. Hogy milyen szorosan kapcsolódik ez az ünnep a családhoz, azt mindenki tapasztalhatta, aki a karácsonyt valaha egyedül, «kint» töltötte.

Ezt a tapasztalatot szereztem én is ma este megint. És miközben ezen tépelődtem, hirtelen eszembe ötlött, hogy érdekes volna megtudni, milyen gondolatok foglalkoztatják ugyanekkor az én utitársaimat?

Idősebb úriember volt, szürke hegyes szakállal, csontkeretes szemüvege mögött sajátságosan kemény nézésű szemmel. Megpróbáltam beszédbe elegyedni vele.

— Az úr bizonyára hosszú útra készült ma este? — kérdeztem.

Átellenesem éles tekintetet vetett rám.

— Igen, fiatalúr, csak holnap érek célomhoz! — felelte anélkül, hogy arcvonásai csak egy árnyalattal is barátságosabbá váltak volna.

Csak szeme függött rajtam mereven, úgy hogy azonnal

folytattam a beszélgetést, mert a hallgatás most már szinte kellemetlennek tetszett volna.

— Ön is kétségek kívül szívesebben töltötte volna ezt az estét otthon, mint úton?

— Hogyan gondolja ezt?

— Hát úgy, hogy karácsony estéjén mindenki jobb szeret családjá körében tartózkodni.

— Lehet! — válaszolt útitársam még mindig hidegen és komoran. — Én azonban ezt az estét sokkal jobb szeretem úton töltöni, mint otthon, lakásomban.

— Nyilván magányosan él, ha szabad kérdenem?

— Igen, de nem ez az ok. Ezen az estén nem tudok a városban megmaradni. Városban ez az este nekem a legboldogtalanabb napom lenne az egész évben. Ön csodálkozik ezen. De lássa, ha a városban elmegyek a házak előtt és az ablakokon át látom a csillogó karácsonyfákat és hallom mindenfelől ugyanazokat az énekeket : ez engem kihajszol ebből a környezetből ! Egyszerűen ki nem állhatom a karácsony-estét ! Azért inkább azt cselekszem, hogy december 24-én minden évben nagy utazást teszek. Így esem keresztül még legjobban ezen az átk . . . éjjelen !

Mindezt olyan hangon mondotta el, melyből nem titkolt keserűség és ellenségeskedés kongott ki szüntelen. Éles és merev tekintete még erősebbé tette ezt a benyomást.

Nem tudtam, mit feleljek. A beszélgetés megszakadt.

Ennek a deresedő, már-már az örökkévalóság kapuja előtt álló férfiúnak szavai mélyen megrendítettek.

A karácsony neki a legboldogtalanabb nap ! Olyan nap, melyet szeretne kitörölni az esztendő dátumai közül ! . . . De miért?

Hangja, nézése eléggé elárulta ezt. Azért, mert ez a nap egy Isten leghatalmasabb megnyilatkozása volt. Hogy e vissza-visszatérő napnak benyomásai elől meneküljön, azért ült ez az idős férfi minden év szent estéjén a D-vonatra és robogott városokon, falvakon keresztül és most azt hiszi, hogy nem-igazzá teszi azt, amit az emberek otthon és a templomban ünnepelnek . . .

Szegény ember ! Istened elől azért mégsem tudsz menekülni ! Egykor majd kénytelen leszel eléje állni és akkor nem

segít rajtad semmi menekülési kísérlet többé! Akkor meg kell vallanod őt, akár akarod, akár nem!...

17. Az aranytól elvakitva.

Egy tisztviselő anyagi érdekből megtagadta vallását. Lelkipásztora beszédbe elegyedett vele és iparkodott neki bebizonyítani, milyen oktalanul cselekedett. Ámde minden érvelése falra hányt borsó volt; a hitehagyott konokul csak ezt hajtogatta:

— Nem látom be! Nem tudom belátni!

Ekkor a pap egy papírszeletre apró betűkkel ezt a szót írta: *Isten*, és odatartotta a férfi elé:

— Látja?

— Persze, hogy látom!

Akkor a pap egy aranypénzzel letakarta az írást:

— Hát most látja?

— Most nem. Most csak az aranyat látom.

— Hát ezúttal nagyon igazat mondott! — jegyezte meg a pap és ott hagyta az embert.

... Hát bizony sokan vannak így: nem látják Istent az aranytól, mert az arany fénye elvakítja őket. «A gazdagság csalárdsága elfojtja az igét». (*Máté*, 13. 22.)

18. Bajban az istentelen is Istent hívja.

Mikor az istentagadó *Schopenhauer* halálos ágyán feküdt, kínjai e szokat csikarták ki belőle:

— Istenem! Istenem!

Orvosa meglepetve kérdezte:

— Hogyan? Hát az ön bölcselete számára, is van Isten?

— Eh! A kínok közt a bölcselet sem ér semmit Isten nélkül! — nyögött a filozófus.

Később fájdalmai enyhültek. Amint jobban érezte magát, az orvos emlékeztette őt előbbi szavaira és beszélt neki az örökkévalóságról és a Megváltó Jézusról. Ám Schopenhauer rendkívül felizgult ettől és kiáltott:

— Ugyan hagyja már abba ezeket az agyrémeket! Efféle lárifári jó lehet a gyermekeknek, de egy filozófusnak nincs szüksége Krisztusra!

Schopenhauer még aznap meghalt.

19. Egy kommunista nő megtérése.

Leer kisasszony, egy 22 éves zsidó leány, Liebknecht és Luxemburg Róza elvtársnője, a müncheni forradalomban valóságos sauli hévvel dolgozott és dühöngött. Volt saját hírlapja és faluról-falura járt, hogy a felforgatáshoz elvtársakat toborozzon.

Mikor aztán a polgárság győzött, Leer elvtársnőt is elfogták és halálra ítélték. Kivégzése előtt való éjjel kétségbeesésében térdre hullott és felkiáltott :

— Ha csakugyan van egy felsőbb lény, és te, Isten, csakugyan Isten vagy, segíts rajtam és én hinni fogok benned !

Ügyében még aznap fordulat történt. Kivégzés helyett szabadon bocsátották. Egy ferencrendi atyához fordult, aki aztán hozzásegítette, hogy Hollandiába utazhassék. Ott föl-vették a blumenthali «Mária és Márta nővérek» intézetébe. Ez az intézet azt a hivatást gyakorolja, hogy ima és szeretetművek által a holland protestánsok megtérésén munkálkodik.

Itt élt Leer nővér egy egész évig a legmélyebb visszavonultságban. *Ginneken* József atya oktatta a katolikus vallásra. A próbaév leteltével felavatták az intézet tagjává.

20. Minden teremtmény megbecsülést érdemel.

Barat anyának, Jézus Szíve tanítványának az ő egész Európát átölelő apostoli munkálkodása mellett érző szíve is volt Isten legegyszerűbb teremtményeinek szükségletei iránt is. Rómában egy beteg kecskét ápolt ; Párisban elhányta a havat a madarak etető-helyéről ; egy egész télen át etetett egy legyet, mely cellájába tévedt.

Mikor észrevette, hogy efféle dolgait gyerekesnek találják, teljes komolysággal magyarázta meg felfogását :

— Az én elvem az, hogy a jó Isten minden teremtményét boldoggá tegyem.

Még pókokat és férgekét is szeretettel gondozott. Egyetlen állatka sem volt az ő szemében haszontalan vagy hitvány. Ám ezek az állatok is megéreztek ezt a szent szeretetet. És megismétlődtek olyan paradicsomi jelenetek, melyek Limai Rózára, Assisi Szent Ferencre és a sivataglakó remetékre emlékeztettek. Az állatok egyáltalán nem féltek tőle. Ha

elutazott a kolostorból, a háziállatok kocsijához tódultak, egy birka szomorúan bégetve feküdt lába elé — és ő meghatva állt meg egy darabig. Egyszer a madarak kocsija ablakába szálltak és búcsúdalt csicseregtek neki.

Ugyanily gyengéd szeretetet tanúsított Barat anya a virágok és más növények iránt is. Gyakran emelt föl a földről egy-egy hervadt virágszálat és tette vízbe.

— Isten olyan szépekké teremtette őket — mondogatta — hát hosszabbítsuk meg életüket, ne pedig rövidítsük meg azzal, hogy leszakítjuk, aztán hanyagul eldobjuk őket !

21. A természet lapjain olvasni.

Szent *Armella*, aki cselédleány volt, nem tudott könyvből olvasni ; ehelyett a természet könyvének lapjain olvasott.

— Mikor látom, hogyan menekülnek a csibék tyúkanyjuk szárnyai alá, olyankor eszembe jut, hogy az Úr Jézus is aggódó tyúkhöz hasonlította magát és ezzel arra tanított, hogy én is az ő isteni gondviselése szárnyai alá meneküljek.

— Mikor látom, hogyan hajlik meg a gabona szára és a fa a szél fuvalma alatt, akkor azt kérdezem magamtól : Ó, Istenem, miért nem vagyok én is oly kész és engedelmes, hogy a Szentlélek fuvalma alatt meghajoljak és hagyjam magamat tőle vezetni és irányítani?

— A halak pedig, mikor oly vígan úszkálnak és játszanak a vízben, arra oktatnak, hogy én is vidám és boldog legyek Isten szeretetében, Jézus kegyelmében és a Szentlélek örömében.

III. Az isteni gondviselés.

22. Vianney árvaháza.

Vianney Szent János árvaházat alapított Arsban és a «Gondviselés» címet adta rá. Nem is volt ez a cím hiábavaló és alaptalan.

Egyszer az árvaházban elfogyott a kenyér és egy kiló liszt sem volt a háznál. De azért a ház nyolcvan lakója közül egy sem halt éhen. Pedig Arsban nem volt pék, akitől kenyeret lehetett volna hozni.

A tanítónők izentek a plébánoshoz, hogy már csak két kis cipóra való lisztjük van, mi tevők legyenek?

— Elegyítsétek kovással és tegyétek a dagasztó-teknőbe! — izente vissza a plébános. — Holnap pedig tegyettek úgy, mintha minden rendben volna.

Chaney asszony szót fogadott. Másnap nekilátott, hogy megdagassza a tésztát. És ime, nagy ámulatára a tészta csak nőtt, dagadt a keze alatt, önthetett bele vizet, amennyit akart. Végre a teknő színültig tele lett és tíz hatalmas kenyeret sütöttek a tésztából, egyenkint 20 fontost.

Az egész ház tanuja volt ennek a csodának.

Máskor meg az történt, hogy Vianney Jánosnak elfogyott minden gabonája, lisztje és pénze az árvaház számára. Már-már úgy volt, hogy felosztatják az intézetet, a növendékeket elbocsátják, mert sehonnan sem volt kilátásban semmi segítség.

Búsan ment föl a főnöknővel a padlásra, hogy személyesen győződjék meg a szerencsétlenségről. És ime, a padlás telistele volt gyönyörű gabonával! Senki sem akart hinni szemének. A Szent leszaladt a növendékekhez és kiáltott:

— Gyermekeim, én kételkedtem az isteni Gondviselésben. De a jó Isten nagyon szépen büntetett meg ezért!

És elmondta a gyermekek ámuló seregének, mi történt.

23. Szent Ignác lelkigyakorlatai, mint a Gondviselés eszköze.

Canisius Szent Péter életének alkonyatán történt.

A svájci Freiburg kolostorának csöndjében egy napon ismét átgondolta az isteni Gondviselés valamennyi útját az ő életében. Gazdag aratás volt! A nymwegeni polgármester fiából «Németország apostola» lett; a gyermekből, aki oly sokáig kereste önmagát, szent lett, akit csak Isten ismert igazán.

És ekkor Canisius, hálával eltelve, tollat ragadott és megírta «végrendeletét», dicshimnuszát Isten jóságáról és szeretetéről.

A 4. fejezetben arról az időszokról számol be, melyet belső kifejlődése szempontjából a legfontosabbnak tartott. Halljuk csak erről őt magát:

«Ez az időszak tanuja volt Isten nagyszerű kegyelem-

ajándékainak, melyeket sem az én saját lelkem, sem senki más sohasem lesz képes méltányolni vagy méltóképen dícsérni. Azokra a kegyelem-ajándékokra gondolok, melyekben én érdemtelen a Jézus-társaságban részesültem és amelyek immár több mint ötven éve tartanak.»

Mindenekelőtt rendi atyjának, Szent Ignácnak lelki gyakorlatai azok, amiket e különös kegyelmi megnyilatkozások között felsorol:

«Ezekben tanultam meg lélekben és igazságban imádkozni. Azt mondhatnám, ott ültem Mátéval a vámnál. És akkor világosan hallottam Isten hangját és ellene akartam szegülni, de nem tudtam. És akkor felkeltem Mátéval, hátat fordítottam ennek a tisztátalan világnak és elszakítottam a kötelekeket, melyekbe eddig ugyancsak bele voltam gubancolódva abban a hiú ábrándban, hogy tudok én több úrnak is egyszerre szolgálni. Ettől fogva szívemnek csak egyetlen vágya volt, hogy Uramat, Jézus Krisztust, aki reám vetette kegyelme tekintetét, kövessem a kereszttúton, melyet ő előttem megjárt szegényen, tisztán és engedelmesen.»

IV. Az angyalok.

24. Az angyalok tisztelete.

Boldog *Faber* atya ismeretes arról, hogy a szent angyaloknak buzgó tisztelője volt. A lelki atyának ez a vonása nagyon jelentős lett a tanítványra, *Canisius Szent Péterre* nézve. Már gyermekkorában különös szeretettel volt az ég fejedelmei iránt. Egész élete folyamán hálát érzett Isten iránt, amiért őneki mindjárt a világba való lépésétől kezdve «egy szent angyalt adott kísérelül». Hogy éppen Szent Mihály napján született, az őt nagyon lelkesítette és annál jobban vádolta magát, amiért ifjúkorában néha «nem vetett ügyet angyalának és lelkiismeretének szavára». Viszont ami jót cselekedett, azt ő csak úgy tudja elképzelni, hogy azokat őrzőangyala segítségével vitte véghez.

25. A Szent és őrzőangyala.

Körülbelül háromszáz évvel ezelőtt Franciaország egyik falujában élt egy jámbor leányka, *Nicolas Armella*. Egy földmíves leánya volt. Az apa nehéz munkával kereste a kenyeret és gyermekeinek is szorgalmasan segíteniök kellett benne. A kis Armellának is megvolt a maga feladata: ő őrizte a birkákat. Ilyenformán sokat volt egyedül állatjaival a csendes mezőn és ez — igen kedvére volt. Ilyenkor zavartalanul végezhetette a kicsi korában anyjától tanult imádságokat, míg körülötte csönd és békeség honolt. Sőt, mikor más gyermekek is voltak odakint és játszottak, ő egy bokor mögé rejtőzött és ott imádkozta a szentolvasót.

Imádságához hű segítőtársat is keresett magának Armella. Ez pedig az ő őrzőangyala volt. Mindennap szentmisét hallgatott. Templomba menet kérte őrzőangyalát, hogy vele együtt imádjá az Úr Jézust az Oltáriszentségben.

Este lefekvéskor megint csak szent védőjét bízta meg azzal, hogy éjjel őhelyette dicsérje és szeresse Istent. Armella ugyanis oly szilárdan hitt az őrzőangyalban, mintha a valóságban látta volna maga mellett. Ezért mélységesen tisztelte és naponkint imádkozott hozzá. Már reggeli imádságában könyörgött, hogy oltalmazza meg őt minden olyasmitől, ami a jó Istent bánthatná. Minden cselekedetében ezt gondolta: «Kedves őrzőangyalom látja, mit cselekszem». És ez a gondolat serkentette őt, hogy mindent a lehető legjobban cselekedjék és semmi helytelent el ne kövessen.

Ha megbízták valamivel, így fohászkodott:

— Ne hagyj elfelejtennem, őrzőangyalom!

Másoknak is, akiknek rossz emlékező tehetségük volt, melegen ajánlotta, hogy hasonlóképpen cselekedjenek.

Mindenki iránt jóságos és barátságos volt, mert arra gondolt, hogy azok mellett is van egy-egy őrzőangyal. Ha valaki bajban volt, ő imádkozott annak őrzőangyalához; és ha valaki rosszat tett, megint csak annak őrzőangyalát kérte, ne hagyja el azért az illetőt, hanem láttassa be vele, mennyire megbántotta Istent.

Armellának az őrzőangyal jóságos tanítója, hű barátja

volt, akinek kezét fogva jámborul és tisztán ment át az életen, úgy hogy halála után mindenki azt mondotta :

— Armella szent volt.

Valóban az volt. Később az Egyház is nyilvánosan elismerte annak.

26. A Gotthárd-úti munkás.

1922 december 17-én, a Szent Gotthárd-hágó útépitésénél egyik munkásnak aknát kellett robbantania magasan a meredek sziklafalban. Nyugodtan meggyújtotta a kanócot, aztán a fönt a sziklacsúcsra hurkolt kötélén felmászva akarta magát biztonságba helyezni. A kötél azonban az éjjeli esőtől olyan sikos lett, hogy a munkás minduntalan visszacsúszott rajta s már ott lógott pár méternyire a robbantó lyuk felett. Hiába erőlködött, nem tudott följebb jutni. Az égő kanóc füstje gúnyosan játszott a munkás arca körül, ő pedig görcsösen kapaszkodott a kötélbe. Odalent társai kiabáltak és jajgattak, mert látták, hogyan függ ott fent az akna fölött, de segíteni nem tudtak rajta a rettenetes helyzetben.

Szegény ember velőtrázóan sikoltozott és kiáltott :

— Sancta Maria !

Nagy dörrenés : most robbant fel az akna. Mennydörgészerű zajjal gördülnek alá a levált sziklatömegek ; sűrű füst burkolja pár pillanatig a végzetes helyet ; minden szem ott alant lélegzettelen feszültségben szegeződik a végzetes pontra.

És nini : ott — ott függ a munkás még mindig úgy, mint előbb ; aztán ismét lecsúszik a rövid távolságon és immár ott áll a biztos talajon sértetlenül, megmenekülve. Örömujjongás harsog ; a munkásnak hajaszála sem görbült meg.

27. A kicsinyek őrzőangyala.

— Csoda ! Csoda ! — hallatszott sok-sok ajakról.

Ugyanis a Franci, Kreuzer József négyéves kislánya ott játszott a Heigl borbély házában, körülbelül tíz méternyi magasságban az erkélyen. A borbély a pitvarban dolgozott. Egyszer csak egy doboz esik le, utána a gyerek. Előbb az alsó erkély korlátjára zuhant, onnan pedig a kövezett udvarra. Semmi baja sem esett. A baleset összes nyomai — sem több,

sem kevesebb : — pár apró karcolás. Míg a borbély az ijedelemtől szótlanul csak állt és bámult, Franci egyszerűen tovább állott, mintha semmi sem történt volna. Emlékművet kellene arra a helyre állítani a szent Gyermekeknek !

28. A hű segítőtárs.

1925 szeptemberében az Ellwangen melletti Schönenbergben egy sereg szülésznő gyűlt össze az ő részükre rendezett lelkigyakorlatra. Természetesen megtárgyalták mindenféle hivatásbeli gondjaikat is és tanácskoztak a segítség útjain-módjain. A lelkigyakorlatot vezető pap lelkükre kötötte, hogy valahányszor szüléshez hívják őket, imádkozzanak az anya és a születendő gyermek őrzőangyalához és beszéljék rá az asszonyokat is, hogy mindennap fohászkodjanak eljövendő gyermekük őrzőangyalához, különösen akkor, ha a dolog nehéz lefolyásától tartanak.

Jelen volt ezen a lelkigyakorlaton egy anya is, éppen áldott állapotban. Aggódva várta idejét, mert első gyermeke születésekor súlyos műtétet kellett átszenvednie. Orvosa szerint aligha hozhat világra többé gyermeket. Ő azonban bátorságot merített az őrzőangyalba vetett bizalomból és megmaradt a szent anyai köteleességek igaz útján.

Nos, két hónappal ezelőtt tudósítónk a következő levelet kapta ettől az asszonytól :

«A legnagyobb örömmel és a jó Isten iránt való hálával tudatom önnel, hogy január 15-én Heidenheimben egy egészséges, hét fontot nyomó kisfiúnak, János Antalnak adtam életet.

Az őrzőangyal-recept kitűnően bevált. Mikor Heidenheimbe jöttem, az orvosi vizsgálat azt állapította meg, hogy vagy halva születik meg a gyermek, vagy császármetszést kell végezni. A fájdalmak azonban csak három és fél óráig tartottak. Az orvos nem is volt ott akkor, mert úgy vélte, a műtetre még van idő és nem is hitte, hogy a szülés természetes módon fog megtörténni. Csak éppen az utolsó öt percben jelent meg. A gyermek teljesen normálisan, egészségesen és erőteljesen lépett a világba. Az orvos csak ámult-bámult, hogyan volt ez lehetséges, hozzá még olyan gyorsan.»

29. A gyermekek angyala.

A bajorországi Perlesleutban a mezőn dolgozó földmívesek borzalmas látványnak voltak tanui. Egy ökörpár megvadult és vágatott tova a szekérrel, melyen négy kisgyermek ült. Árkon-bokron keresztül törtetett a két ökör, az emberek pedig már iszonyodva vették bizonyosra, hogy a gyermekek mindjárt leesnek a szekérről és összezúzódnak a sziklás talajon. Ám mi történt? A szekér a réten dült fel s a négy gyermek a puha fűbe esett. Az ökrök tovább vágattak az ismét kerekeire fordult szekérrel. Végre nagy nehezen megálltak. A négy gyermek pedig vígan és teljesen sértetlenül szaladt haza. Mintha csak valami láthatatlan hatalom tette volna le őket a puha fűre. Igen ám, ha nem volna a gyermekeknek angyaluk!

30. Nem láttad őt?

Egy badeni városban van egy szűk utca. Olyan szűk, hogy széttárt karokkal csaknem meg lehet érinteni a két átellenes házsort. Ebben az utcában még nem is régen állt egy ódon rozoga fal, már-már közel az összedüléshez.

Egy napon ezen a szűk utcán egy asszony haladt végig, ötéves leánykáját vezetve kezénél fogva. Mikor körülbelül tíz lépésnyire voltak a roskatag faltól, a kisleány hirtelen megállt és mereven nézett előre, mintha kísértetet látna.

— Gyere már! Mit állsz meg? — szólt rá anyja.

Ám a gyermek nem mozdult, csak állt meggyökerezett lábbal.

— Hát mi lelt? Miért nem jössz? — zsörtölődött az anya.

E pillanatban nagy robaj hallatszott, porfelhő kavargott: az ódon fal összeomlott. Kétségtelenül eltemette volna az anyát és gyermekét, ha még egy lépéssel tovább mentek volna.

Megdöbbenve, halálsápadtan kapta föl karjára a kisleányt és futott haza. Otthon letérdelt a gyermekkel együtt a feszület elé és szíve mélyéből hálát mondott csodálatos megmenekülésükért.

Akkor aztán megkérdezte kisleányát, miért állt meg hirtelen ott abban az utcában.

— Hát te nem láttad őt, mama? — kérdezte a gyermek.

— Kit? — ámult az anya.

— Ó, hát azt a szép fehér ifjút, fényes hosszú ruhában ! Nem láttad? Éppen eléem állt, nem tudtam kikerülni és tovább menni tőle.

Szent borzongás futott végig az asszonyon ezek hallatára. Könnyezve szoritotta kebléhez gyermekét és megcsókolta :

— Boldog gyermek te ! Te a te szent őrzőangyalodat láttad. Ne felejtsd el ezt soha életedben !

V. A Megváltó.¹

31. Ő tanít engem !

A Szent Szívnek való család-felajánlás buzgó apostola, P. *Matteo* írja :

LOURDESBAN voltam. Egyik szentbeszédem után kissé fáradtan mentem le a barlangba. Ekkor egy parasztember állt eléem és kezét karomra tette :

— Maga az, páter úr, aki az imént prédikált a bazilikában?

— Én vagyok.

— Hát az nagyon szép volt. Én már évek óta ajánlom fel napi szentáldozásaimat és heti szentóráimat arra a célra, hogy az Úr Jézus szentséges Szíve királyként uralkodjék minden családi tűzhelyen. És lám, most maga is erről prédikált !

— Jöjjön velem a fogadóba, ott a szállásom. Beszélünk kell egymással.

— A fogadóba, páter úr? Nem mehetek, ökreimre és szekeremre kell vigyáznom, nem hagyhatom őket az utcán.

— Hát ma este nyolckor?

— Akkor jöhetek.

El is jött és éjjelig elbeszélgettünk. Az én parasztom úgy beszélt, mint egy teológus. Végre így szóltam hozzá :

— Akar-e barátom lenni?

¹ Kínnszenvedéséről és feltámadásáról lásd alább, a megfelelő hitecikkelyekben.

— Hogyne, páter úr! — felelt őszintén.

— De a jó barátok leveleznek is ám. Fog-e írni nekem?

— Páter úr, — rázta a fejét emberem — én nem tudok sem írni, sem olvasni.

— Hát akkor honnan vette mindazt, amit itt elmondott nekem? — csodálkoztam.

Nagy szemet meresztett a derék paraszt:

— Honnan? Maga kérdezi ezt, aki mindennap misézik? Honnan? Hát *Tőle*, az Üdvözítőtől! Csak ő tanít engem!

32. Jézushoz vonzotta.

1930 júliusában az Egyesült-Államokbeli Kansas Cityben megkereszteltek egy Sára nevű 18 éves zsidó leányt. Sára családja, mint a legtöbb «modern» zsidó család, teljesen hitetlen volt.

Sára már régen érezte az olyan élet ürességét és céltalanságát, mely nélkülöz minden vallást.

Tizenhárom éves korában zsidó iskolatársnői megismertették őt Nietzsche műveivel s most az lett egyetlen vágya és vigasza, hogy egykor ő is «Überrnensch» legyen. Sőt máris ilyennek érezte magát.

Ennek a kevély akarnokoskodásnak és ennek az önámításnak természetes következménye az lett, hogy Sára nem ismert el többé semmi tekintélyt, semmi törvényt és megtagadta az engedelmességet szüleinek. Sőt ezek, leányuk követelőzésére, kénytelenek voltak beleegyezni abba, hogy az iskolai év közepén abbahagyja tanulmányait.

Egy napon — ő akkor tizenöt éves volt — anyja, leányának dacoskodása és engedetlensége miatt, zokogásra fakadt leánya jelenlétében. Ekkor esett meg Sarával először életében, hogy tudatára ébredt tévedésének. Az «Überrnensch» eszménye összeomlott benne; örvény szélén pillantotta meg magát.

Eddigi élete fölött mély bánatba merülve, lelki gyötrelmében elhagyta házukat és nem is tudva, hova viszik léptei, életében először — belépett egy katolikus templomba. Önkéntelenül Jézushoz fordult, akinek eddig csak nevét hallotta és segítségért esedett Hozzá. S íme, azonnal csodálatosan meg erősödöttnek és bizalommal teltnek érezte magát, úgy hogy

ezután — valahányszor otthonából észrevétlenül távozhatott — eljárt a templomba.

Nemsokára hatalmas vágyakozást érzett magában arra, hogy katolikussá legyen. De hogyan valósítsa meg ezt a vágyat? Szülei sohasem adnák ehhez beleegyezésüket.

És íme, egy nap zongoratanárnője beszélt neki egy kiváló bencés atyáról, aki egy messzebb fekvő városban lakik. Sára elkérte a címet és levélben kért tanácsot és segítséget a bencés szerzetestől. Ez két éven át levelezés útján oktatta Sárát és vezette lelkét.

Midőn a bencés páter eléggé erősnek ítélte őt a keresztség fölvételére, egyik Sion-zárdába küldte. Sára itt izzó lelkének minden tüzével készült a nagy lépésre.

Végre, megerősítve a keresztség és Oltáriszentség kegyelmeivel, most már nem fél a harcoktól és üldözéstől sem, melyekre hozzátartozói részéről számíthatnia kell.

33. Az elhagyott Gyermekek Jézus.

A szegény Gyermekek Jézusnak ezerszer is kell emberhez méltó hajlék nélkül nyomorúságos életet folytatnia. Igen, igen, a szegény Gyermekek Jézusnak. Nem érted, úgy-e? Hát figyelj ide :

Száz évvel ezelőtt egy fiatal aacheni úrhölgy, *Fey Klára*, egy rendkívül élénk álmában látott egy koldus-szegény gyermeket elhagyottan álldogálni az utcán. Résztétellel eltelve sietett a hölgy oda és kérdezte :

— Gyermequem, hová való vagy és mi a neved?

A gyermek kimondhatatlan szomorúan tekintett rá és így felelt :

— Én vagyok a szegény elhagyatott Gyermekek Jézus!

Ez az álom oly mély hatást tett Fey Klárára, hogy később megalapította a rajnai tartományban a Gyermekek Jézusról nevezett nővérek társulatát.

Működése oly hőiesen önzetlen volt, hogy boldoggá avatása máris folyamatban van.

34. Maga az Úr Jézus?

Egy ferencrendi testvér Berlin hirhedt külvárosának, Moabitnak utcáit róttá. Egyszer csak egy tisztas öreg jött

vele szemben és úgy állt meg előtte, mint valami jelenség előtt. Amint végre erőt vett zavarodottságán, nagynehezen megszólalt :

— Maga az Úr Jézus? Hetven évet megérttem már, de még sohasem láttam ilyen embert.

Az egyszerű barátfráter nagyot nézett :

— Én nem vagyok az Úr Jézus, de igenis szolgálom az Úr Jézusnak.

A meglepett berlini öregnek kérdésében nem volt ám semmi gúny vagy élc. Ő hetven éves letére csakugyan először látott szerzetest Berlin utcáján.

Ugyanezen a tájon történt az is, hogy egy másik ember, amint meglátta a barátot, megölelte :

— Maguknak még csakugyan van szívük a mi szegény népünkhöz !

A jó fráter nem tudott védekezni a hálával telt ember ölelése ellen, aki ilyen nyilvános kifejezést adott szeretetének és hálájának abbéli örömében, hogy egy világáros utcáin Assisi szegényeinek csuháját megpillantotta.

Ugyanez a szerzetestestvér volt az, akit egy rabbinus kéretett magához és így szólt hozzá :

— Én tisztelem önt, mert ismerem rendjük alapítójának élettörténetét és csodálnom kell azt az embert.

35. A király és a Szent Szív.

1919 május 31-én *Alfonz* spanyol király ünnepi körmenettel vonult a disztérre, ahol a spanyol nép gyönyörű Jézus Szíve-szobrot állított s a király személyesen óhajtotta az ájtatosságot végezni, mellyel népét az isteni Szívnek ajánlja föl.

A király sirt. P. *Mateo*, a Szent Szív nagy apostola, bátorkodott megkérdezni a mellette lépdelő uralkodót, mi az oka szomorúságának.

— Nem tudok szabadulni attól a szomorú gondolattól, — felelt *Alfonz* király — hogy én vagyok az egyetlen uralkodó, aki ezt a népmentő cselekedetet véghez viszem !

Pedig nem ő volt az egyetlen, mert 1915 december 8-án *Ferenc József* császár és király Bécsben ünnepélyesen és nyilvánosan szintén felajánlotta magát és népeit Jézus isteni Szívének.

Azonban hányan emlékezünk erre és hányan élünk úgy, amint e felajánlásnak megfelelően kellene élnünk, hogy az valóban «népmentő» legyen? ! . . .

36. «Átvonuló király.»

Dechamps bíboros, Mecheln érseke, fiatal korában végignézte a belga király ragyogó pompájú bevonulását. Sokáig nézett az ablakból a fényes menet után. Mikor elült a zaj, lelkében is nyugalom állt be és egy benső hang így szólt :

— Egy király, aki átvonul . . .

A kegyelem hangja pedig folytatta :

— Egy királyt, aki csak átvonul, nem akarok szolgálni. Olyan királynak akarok szolgálni, aki nem csupán átvonul !

És a tehetséges fiatalember otthagya fényesnek ígérkező világi pályáját, pap lett, szerzetes és Belgium bíboros-prímása.

37. Láttá Jézust.

P. Cothonay Bernát domonkosrendi atya, aki Lang-Son és Kao-Bang apostoli prefektusa volt Ton-Kingban, beszéli ezt a különös eseményt missziós életéből :

1924 májusában történt. Egy hitújonc a Thô-k törzséből súlyos betegségbe esett. Ekkor megbízta feleségét, hívja el a hithirdető atyát, hogy megkeresztelje őt.

— Mert három nap múlva meghalok, — mondotta kívánsága indokolásául.

A jó asszony ugyancsak megijedt, igyekezett biztosítani férjét, hogy hiszen nem annyira komoly az állapota.

— Különben is honnan tudod? — kérdezte végül.

— Határozottan tudom — válaszolt a beteg. — Jézus Krisztus maga mondta nekem.

— Micsoda? Te láttad Jézus Krisztust?

— Igen, hatszor láttam s ő megmondta nekem, hogy három nap múlva meghalok.

Az asszony bizonyos volt abban, hogy ura csak álmodta ezt, de amaz nyugodtan erősítgette :

— Ki van zárva, hogy álmodtam, amikor Jézus Krisztust láttam. Tökéletesen ébren voltam.

— Milyen volt? — kérdezte most felesége.

— Ó, sokkal szebb volt, hogysem el tudnám mondani. Gyönyörű ruhája volt. Két személy kísérte, azok is szépek voltak, de nem annyira, mint ő.

— És mit beszélt?

— Oly csodaszép dolgokat mutatott, hogy szóval nem tudom kifejezni, aztán így szólt: «A templomból jöttem, hogy tudtadra adjam: a Nagy Orvosság vétele után meghalsz. És akkor mindig velem maradsz.»

... A hithirdető jött és meglehetősen zavarban volt. Az ember ugyanis éppen nem látszott olyan súlyosan betegnek, hogy életveszélyről lehetne szó. Mert ha komoly veszély forogna fenn, akkor megkeresztelhetné a szükséges előzetes oktatás nélkül is.

Habozott.

A beteg azonban nem szűnt meg kérni a keresztséget. Végre részesítette őt a Nagy Orvosságban. És éppen jókor, mert még asznap meghalt a beteg.

Ez az esemény teljesen rendkívülinek látszik. Azonban miért ne teljesítené az Úr Jézus egyszer betű szerint is a pogányok régi kérését: «Jézust akarjuk látni!» (János 12, 21.) hogy egy szegény lelket megvigasztaljon és aztán az Ő általa rendelt pap közvetítő kezével magához vezettessen? ...

38. Canisius látomása.

1549 szeptember 4-ike volt, az ünnepélyes fogadalomtétel napja. Két nappal előbb kapta *Canisius Péter* a Szentatya áldását új küldetésére: hogy Németország apostola legyen.

A fogadalomtétel napjának reggelén elment a Szent Péter és Pál-templomba. Ott akarta fogadalmát és küldetését az Apostolfejedelmeknek ajánlani. Ám még többet kapott, mint amennyit várt:

«Mikor ott térdeltem Péter és Pál oltára előtt, akkor ajándékozta meg, ó Uram, egy új kegyelemmel: a fogadalomhoz angyalt rendeltél mellém, hogy az ő vezetése és oltalma oktasson és segítsen engem a fogadalmasok e magaslatos pályáján. Kísérőmul fogadtam tehát őt és szent Testednek szentségéhez járultam. És ott, még a bazilikában, ismerem föl új angyalom hivatását. Lelkem fetrengett, eléktele-

nitve, tisztátalanul, tétlenül, sok bűnnel és szenvedéllyel fertőzve. Akkor a szent angyal felséged trónja elé borult és felsorolta, mily nagy és sokféle az én méltatlanságom és nyomorúságom, hogy lássam, mily méltatlanul járulok fogadalmra — és kimutatta, milyen nehéz lesz neki, hogy engem ily meredek és tökéletes úton vezessen és irányítson. És ezért te, ó Uram, mindjárt megnyitottad szentséges Szívedet előttem, melyet egészen közelről szemléltem. Felszólítottál, hogy igyam e kútból. Az üdvösség vizét kellett merítenem a te forrásodból. S akkor forró vágyat éreztem: bár a hit, remény és szeretet folyamai áradnának onnan belém. Szomjaztam — szegénység, tisztaság és engedelmisség után. Merészellen odalépni szentséges Szívedhez és szomjamat belőle csillapítani. Erre egy ruhát ígértél nekem, mely meztelen lelkemet fogja betakarni. Hárcm darabból állott az a ruha: békéből, szeretetből és állhatatosságból.»

E jelenség nem volt egyetlen azon a napon. A fogadalmótétel ünnepségének a *S. Maria della Strada* templomban kellett lefolynia. Odament hát akkor a kegyelmek embere. A rend generálisa, Szent Ignác, mondotta a szentmisét, melyen a pap áldozása után tette le Canisius az ünnepélyes fogadalmat.

«A mise elején — írja ő maga *Vallomásaiban* tovább — ismét leleplezted, ó Uram, az én szálnalmas gyalázatomat, melynek láttára borzalom és kétségbeesés foghatott volna el engem. De az átváltozáskor, ó Atyja az irgalomnak, megvigasztaltad a nyomorultat, felgyújtottad reményemet, bátorságot öntöttél belém, megígérted nekem a legnagyobbat, megbocsátottad minden bűnömet és hogy ezután új teremtmény legyek, kegyesen felhívtál, hogy tegyem le fogadalmamat. Áldását adta a te dicsőséges Anyád is az ő segítőtársa, vagyis azon angyal által, aki már előbb a Péter és Pál-oltárnál mellém adatott. Ő intett engem, szokjam meg, hogy neki mindig helyet adjak jobbomon és nem kevesebb figyelmet tanúsítsak iránta, mint valami magasrangú személyiség iránt. Természetesen ahhoz, hogy az angyal jelenlétére való emlékezést erősítse, az ilyen meggondolás rendkívül sokat segít. Ekkor jutottak eszembe ismét azok a helyek is, melyek egykor hasznomra váltak, hogy bűnemet szememre vessék,

vagy hogy engem bensőleg rendkívüli módon töredelemre vagy áhitatra készítsenek. Azonban a fogadalom letételekor felfokoztad hitemet és vágyamat, hogy a legkevesebb kétségem se legyen afelől, hogy általad a Te nevedben rám bízott tartomány javát szolgáljam.»

39. A Szent Szív-röpirat és a szabadkőműves.

Egy teljesen hitetlen embernek felesége halála után három árvája maradt, akik közül csak a legidősebb volt megkeresztelve. Mikor ez a leánygyermek súlyos betegségbe esett, papot kért. Gyermek kedvéért szabadkőműves atyja hivatott is papot. A haldokló leányka megígértette a pappal, hogy halála után (t. i. a leány halála után) gyakran meglátogatja atyját és kieszközli tőle az engedélyt Jézus Szíve trónjának felállítására a lakásban. A szegény gyermek még anyjától tudta, hogy a Jézus Szíve-tiszteletben van az egyetlen reménység.

Az apa megengedte a papnak, hogy meglátogassa őt, de előre kikért mindennemű vallási beszélgetést.

Kitört a háború, a papnak be kellett vonulnia. Elutazása előtt megkérte egyik rendtársát, hogy helyette látogassa meg gyakran az illető urat. A harctérről még arra oktatta ki helyettesét, hogy egyik látogatásakor hagyjon a hitetlen férfi házában egy Jézus Szíve-képet és valami alkalmas röpiratot.

A rendtárs szót fogadott.

Néhány nap múlva a pap ismét elment abba a házba. Mily nagy volt meglepetése, mikor mindjárt belépésekor az illető úr így szólt hozzá :

— Ön a multkor egy röpiratot felejtett nálunk. Nem engedné át nekem egészen? Elolvastam azt a füzetkét. Hát miért nem beszélt nekem már előbb arról, amiről abban szó van? A trónemelést meg akarom valósítani házamban.

— De ez lehetetlen, uram! Hiszen tudja, hogy önt ebben bizonyos kötelezettségei akadályozzák. És gyermekei, akik nincsenek megkeresztelve?

— Azok a kötelezettségeim már nem állnak fönny, — vágott közbe az úr — kiléptem a szabadkőművességből és jelvényeimet visszaküldtem. Holnap reggel megkeresztel-

tetem gyermekeimet, este pedig bevonul házamba Jézus Szíve.

Mindezt a Szent Szív-kép jelenléte a házban hozta létre. Az Úr ígérete itt is teljesült : «Megáldom a házakat, melyekben Szívem képét tisztelik».

VI. Szűz Mária.¹

40. «Santa Maria».

A világháború egyik napján az olaszok újból megisméltették vad, de sikertelen támadásukat az osztrák-magyar hegyi front ellen. A támadást visszaverték ; akik nem estek el, menekültek. Csak egy olasz altiszt rohamozott tovább előre ; nyilván nem vette észre a többiek menekülését. Ekkor golyó találta, a fegyver kiesett kezéből. Lassan roskadt a földre és fejét az ég felé fordítva, nagyon erős hangon felkiáltott :

— *Santa Maria!*

E kiáltás oly messzire és oly erővel hangzott el, mintha valami nagy harangütés az egész égboltozatot betöltené. A harcosok mind, akik hallották, megrendültek. Az elesett olasz katonának e kiáltásában annyi imádság, annyi esdek-lés, annyi odaadás hangzott, hogy mindnyájukon átfutott a borzongás a megindultságtól.

Alig lehelte ki lelkét az olasz vitéz Isten Anyjának nevével kihűlő ajkán, már közeledett a második olasz roham-osztag. És most kitűnt a következménye annak a hatásnak, melyet az a kiáltás tett a védőkre : sokan elfelejtettek löni, mások nem tudtak jól célozni — s az ellenséges csapat sér-tetlenül nyomult előre. Amikor már áthaladt a szétlőtt drót-akadályon, kiugrott a fedezékből egy őrmester, fegyverét ég felé emelte és minden erejéből felkiáltott :

— Szentséges Szűz Mária !

E hangra kitört az egész védőcsapat a lövészárkokból és százszoros visszhanggal ismételte az őrmester kiáltását.

¹ Egyéb példák «Máriatisztelet» cím alatt.

Rövid idő alatt a túlerőnek ezt a támadását is visszaverték. A katonák visszamentek az árkokba, utolsónak az őrmester. Letette fegyvereit, letérdelt és hangosan elkezdett imádkozni :

— Üdvözlégy, Mária, malaszttal teljes . . .

Bajtársai is mind térdre hulltak és mondták a szép imádságot Isten Anyjához.

Már szállt az est is, de mindenütt mély csend uralkodott, mint egy templomban. Ez az egész nap a Szűzanyáé lett és talán minden katona a Mária-imádsággal ajkán aludt el.

41. Ellenségek egyesülnek a Mária-tiszteletben.

Egy francia hadnagy beszélte el :

Valamelyik heves ütközet után voltunk. Combomon megsebesülve feküdtem a hordágyon. Nem messze tőlem egy bajtársam, halálos sebbel a fején. És látom, amint előhúz inge alól egy kis ezüst feszületet és félhangosan kezd imádkozni :

— Üdvözlégy, Mária . . . stb.

Az ima közepétől egy másik hang folytatta :

— Asszonyunk, Szűz Mária . . . stb.

A francia odapillant : hát egy német katona fekszik ott felszakított altesttel ; kék szempárja a franciára tekint. A francia gondolkozik egy pillanatig, aztán átnyújtja a halálzó ellenségnek a feszületet. Forrón megcsókolja azt a német és visszaadja. Aztán a két halódó katona egyszerre nyújtja kezét egymásnak .

Szól az egyik :

— Nyugodtan meghalhatunk, megtettük kötelességünket.

Felel a másik :

— Abba az országba megyünk, ahol nincs gyűlölet.

Mind a kettő lehajtja a fejét.

Együtt mentek át a béke hazájába.

42. Mária által a katolikus hithez.

Bickel Gusztáv dr. nagynémet protestáns egyetemi tanár, a keleti nyelvek kiváló tudósa, 1862 telén Londonban tartózkodott és szent Efrémnek eleddig ismeretlen énekeit másolgatta. Ezekben az énekekben szent Efrém, aki a IV. század

elején élt, említi Szűz Mária szeplőtelen fogantatását is és őt mint ilyen is megéneklei és dicsőíti.

Bickel tanár elgondolkozott :

— A protestantizmus tehát nem lehet az igaz vallás, mert elveti a Mária-tiszteletet.

Tovább kutatott és tanulmányozott és csakhamar, 1865-ben boldogan tért meg a kat. Egyházba. Két év múlva már mint katolikus pap állt Szent Bonifác fuldai sírjánál és mondotta első szentmiséjét.

43. «Mária megsegített.»

A híres P. Abel beszéli :

A bécsi férfiak egyik máriazelli zárandoklata alkalmával, elfáradva a gyóntatásban, néhány percre kimentem a templomból friss levegőt szívni. A szemközti bencés kolostor padján egy páter ült és átkiáltott nekem :

— Főtisztelendő úr !

Odamentem és ezt hallottam tőle :

— Képzelve csak, mi történt velem két héttel ezelőtt ezen a padon. Egy férfi jön ki a templomból egyenesen ide hozzám és azt mondja, ő szociáldemokrata és azt a megbízást kapta a pártban, hogy berlini lapjuk, a *Glühlichter* számára egy gúnyolódó cikket írjon a máriazelli kegyhelyről. Már harmadik napja tartózkodik itt és följegyezte eddig a különféle fogadalmi emléktárgyak feliratait. Eleinte mulatott a dolgon, mint a babona bizonyítékán, de most már komollyá vált a hangulata attól, hogy minduntalan e két hálaszót olvassa :

«Mária megsegített».

Ő azért lett szociáldemokrata, hogy a szegény népen segítsen ; de olyan ügyekben, aminőket itt lát, a szociáldemokrácia nem tud segíteni. Most már belátja, hogy van egy másféle segítség is, amelyben ő tiszta ifjúkorában szintén hitt. Akkor még nem volt ilyen elkeseredett és nem érezte magát ilyen boldogtalannak. Szeretne visszatérni és azért kér, hogy gyóntassam meg. — Lám, Mária csakugyan segített ! . . .

44. Mária egy gyermeket ment meg.

Sajátságos esetet jelentettek Passeierből : Szénakaszáláskor elveszett egy leányka és hiába keresték, mindenütt,

nem került meg. Mikor aztán télen a szénát lehordták a völgybe, megtalálták a kisleányt a széna között, mintha épp akkor ébredt volna fel mély álmából. A kisleány ugyanis akkoriban beásta magát a szénába és ott elaludt. Az emberek gyanútlanul rakták a boglyát reá és így teljesen eltemették.

Most aztán, hogy élve előkerült, faggatni kezdték, hogyan maradhatott életben táplálék nélkül. A leányka azt felelte, hogy egy asszony hozott neki időnkint élelmet. — Szülei ezután hálából a gyermekkel búcsújárást végeztek Wald-rastba és Trensbe. Mikor Trensből hazamenet betértek a sterzingi plébánia-templomba, a kis leányka hirtelen rámutatott a Mária-szoborra és felkiáltott :

— Ez az asszony hordott nekem ennivalót a boglyába !

45. Földrengéskor.

A középamerikai Costa Rica államban fekvő Carthago városát egy szörnyű földrengés csaknem teljesen elpusztította. E katasztrófa alkalmával egy nagyon különös esemény történt, melyet egy mexikói hírlap nyomán a jezsuiták Newyorkban megjelenő «America» c. folyóirata is leközölt :

Don *Gutiérrez* Ezékiel, az 1906-iki elnökjelölt s jelenleg a kongresszus elnöke, éppen a szentolvasót imádkozta otthon családjával, mikor az első heves földremlökések jöttek. Övéi közül némelyek azonnal menekülni akartak, de Don Ezékiel visszatartotta őket mindaddig, míg az olvasót végig nem imádkozták, mert azt nem akarta félbeszakítani. Amazok engedelmeskedtek. És mily nagy lett ámulatuk, mikor aztán kimentek az utcára és a várost romokban heverve találták ! Egyetlen egy ház sem maradt épen, csupán az ő házukon nem támadt egy repedés sem és a földrengésnek legkisebb nyomát sem lehetett rajta fölfedezni.

Kétségen kívül áll, hogy a Szentolvasó Királynéja oltalmazta meg házukat.

46. Mária megállítja a lávát.

A Vezúv 1906-iki nagy kitörésekor az izzó láva-ár tűzfolyamként hömpölygött lefelé a hegy lejtőin, egyenesen Torre Annunziata község felé. Már elérte a láva a szélső házakat és eltemette izzó árjába. Az egész falut végenyészet fenye-

gette, a lakosság kétségbeesve menekült. Ekkor a falu plébánosa különös eszközhöz nyult. Kihozta a Mária-szobrot a templomból és sietett vele a láva-árral szembe, letette a szobort az izzó tűzfolyam elé és felkiáltott :

— Boldogságos Szűz, most mentsd meg magadat és minket ! Ha eltérted a lávát, akkor rendben van ; de ha nem, akkor itt hagyunk téged elégni !

És ime, a tűzfolyam, mintha megijedt volna, megtorpant a szobor lábánál és irányát megváltoztatva, a falu mellett lehömpölygött a tengerbe.

47. Az épen maradt Mária-kép.

A «Monatsrose» szerkesztője írja :

Idei meráni üdülésem alatt egyszer kísétáltam a közeli Marlingba. A vendéglőben megpihentem és beszédbe elegyedtem a vendéglősékkal. Szóba került az a tűzvész is, mely három évvel ezelőtt a vendéglőt elpusztította. A vendéglősné a következőket mondta el :

— Mindjárt a szerencsétlenség után szükséghajlékot táholtunk össze a leégett épületek mögött. A tűz után maradt romhalmazt nehéz munkával bontottuk szét. Eközben különféle berendezési tárgyakat ástunk ki, amiket a tűz úgy ahogy megkímélt.

— Magam voltam szemtanuja annak, amikor az egyik munkás hirtelen megállt az ásásban, lehajolt valami után és újból nekigyürkőzött, hogy kiássa azt a valamit. Én azt hittem, megint holmi tönkrement használati tárgyra akadt s odaszóltam neki, hogy ne törődjek vele, csak bontsa tovább az omladékot. De már éppen kiemelte azt a tárgyat.

— Egy tekercs volt. Hátlapja fekete a füsttől és részben megégve. Kibontottuk és szóltanul meredtünk rá : a mi szép Mária-képünk volt, a Szentolvasó Királynéja ! Bekeretezve, beüvegezve függött azelőtt a második emelet folyosóján. Kerete elégett, üvege elolvadt, hátlapja megfüstösödött, de *a kép nem égett el!* Újból bekereteztük s azóta megint ott függ régi helyén.¹

¹ Köztudomású Magyarországon, hogy ezelőtt három évtizeddel ugyanilyen eset történt egy Mária-képpel a «Párisi Áruház» égésekor is. — A messinai földrengéskor 1908-ban pedig egy filigrán Mária-szobor maradt teljes épségben egy téren, míg körülötte a templom és a házak rombadültek. Én is láttam ezt a szobrot. (Fordító.)

48. A francia politikus bécsi emléke.

Egy bécsi ujságíró 1925 március 16-án beszélgetést folytatott Párisban *Herriot* francia államférfival, aki tudvalevően szocialista és Franciaország legdühösebb egyházfalója. Az intervjú egy bécsi lapban jelent meg, amely minden, csak nem katolikus.

Herriot elmondta, hogy 1921-ben Bécsben járt. Az ujságíró a bécsi színházakra akarta terelni a szót, melyek az inflációs időkben is jelentékeny sikereket mutattak fel; valószínűen néhány bókot akart kicsikarni a bécsi színházi körök számára. De *Herriot* közbevágott:

— Igen, igen, mindenesetre az mind szép volt, de nekem most hamarjában egy élményem jut eszembe, de az annál elevenebben. A Szent István-dómban történt. Nem is tudom már, mi vitt engem oda. A csúcsívek alatt hűvös homály uralkodott. A főoltártól balra kis örökmécses égett egy ódon, fekete Mária-kép előtt. Megálltam egy pillér árnyékába rejtőzve. Imádkozó asszonyok jöttek oda, egyedül, elhagyottan... Nem volt mind öreg, de mindegyik dideregve burkolózott nagykendőjébe. Görnyedten tipegtek ide-oda, mintha valami láthatatlan teher hajlitaná hátukat. Mind valamennyi kimondhatatlanul letört és végzetetlenül reményevesztett volt. Azt hiszem, nagyon sokáig álltam a pillér mögött és néztem ezeknek az élettől kiszarolt nőknek vonulását... Ott, a maguk ősrégi dómjában újra átéltem az egész háborút és Ausztriát és sok minden egyebet...

Halkan tette hozzá *Herriot*:

— Tudom jól, hogy Bécs régi kultúrhely. Sőt többet mondok: én tisztelen és csodálom Bécsset. De ha Bécsre gondolok, ne vegye rossz néven: legelőször valahogy mindig ez a kis élmény jut eszembe!

49. Mária-szobor a Montblancon.

Nyolc fiatal túristavezető Chamonix-ból, köztük a katolikus ifjúsági egyesület elnöke és több tagja, egy napon *Buar-net* abbé és *Ravauel* híres alpesi vezető társaságában nekiindultak a Montblanc egyik legmagasabb és legveszedelmesebb csúcának megmászására. Egy 1·20 méter magas és 44 kilo-

gramm súlyú Mária-szobrot cipeltek magukkal, hogy ott azon a csúcson felállítsák. Hajnali 3 órakor indultak el Chamonix-ból drága terhükkel. Több mint hétórai menet után, tömérdek nehézség és veszedelem között, amikről csak a nagy alpesjáróknak van fogalma, gleccsereken és szirteken keresztül, végre elérték a Grépon-csúcsot (3482 m) és két óra múlva ott állt a szobor, arccal Chamonix felé. Az abbé akkor megáldotta a szobrot, oly csönd közepette, melynek ünnepélyességét az örök hó fedte hegyek fölsége csak fokozta. Valamennyi jelenlevő úgy meg volt hatva, hogy alig tudta könnyeit visszatartani. A *Salve Regina* szép hangjai fejezték be a kicsiny, de annál szokatlanabb ünnepséget.

50. Aki elfelejtette a Mária nevet.

Érdekes történetet beszélt el egy afrikai hithirdető :

Egy 95 éves aggastyánhoz hívtak egy napon. Amint beléptem, felkiáltott :

— Atya, azért hivattalak, hogy ölj meg engem. Úgy látszik, a jó Isten itt felejtett engem a földön, nekem pedig azt mondták, hogy te meg tudsz engem ölni. El kell mennem e világból, eleget éltem már !

— Értem, értem, mit akarsz, öregem. Azonban előbb elő kell készítened lelkedet és a keresztséget fölvenned, akkor aztán kívánságod szerint fog történni minden.

— Oktass, keresztelj meg és meggyek.

Megadtam neki a kellő oktatást és néhány nap múlva fölvette a keresztség szentségét.

Másnap megint hivatott.

— Atya, az éjjel azt álmodtam, hogy odaértem a mennyország kapujáig, de nem akartak beengedni, mert elfelejtettem Isten Anyjának nevét. Azt mondták : «Menj vissza a földre, tanuld meg azt a nevet s akkor beeresztünk».

Erre én tízszer, húszszor, százszor elisméltettem az öreggel Mária szent nevét.

A következő nap megint csak izent értem.

— Atya, megint ott voltam a menny kapujánál és amint kimondtam a Mária nevet, kinyílt a kapu előttem és a jó Isten így szólt hozzám : «Menj vissza a földre, búcsúzzál el tőle, készülj fel, aztán jöjj vissza ide, s akkor fölveszlek a mennybe».

Néhány nap mulva csakugyan elköltözött, miközben szüntelenül ismételte Mária szent nevét.

51. A prágai Mária-oszlop.

A cseh forradalom viharában történt. A Fehér-hegyen tartott gyűlés után a néhány ezer főnyi tömeg a híres Mária-oszlophoz vonult, melyet egykor a harmincéves háború után hálából emeltek. Egy ember felmászik az oszlopra és kötelet köt rá. Alant a tömeg halálos csendjében körülbelül 500 ember húzza a kötelet. Mindenki érzi a pillanat történelmi fontosságát. Pár perc mulva az oszlop az aranyozott Mária szoborral nagy robaj között a földre zuhan. Akkor egy ember lép fel a megmaradt talapzatra és beszédet mond. Azt bizonyítgatja, hogy ime eljött az igazságosság és minden vallások egyenjogúságának korszaka. Ezután vörös zászlót tűzött ki a talapzatra.

A tömeg pedig a ledöntött emlék romjaira vetette magát és szilánkjait széthordta — emlékül.

Nem tudom, mi világíthatná meg élesebben a világ-forradalmat végső céljaiban, mint ez a gúnykörmenet a prágai Mária-oszlophoz. Ennek a műemléknek lerombolása legyen intőjele a katolicizmus régi lelki világhatalmi állását fenyegető összeomlásnak.

52. Ha szereted anyádat.

Ismered-e *Pitois Péter* történetét? Száz évvel ezelőtt élt; Napoleon császár káplárja volt.

Mindenkor kitűnt ritka vitézségével. Ő volt mindig a legelső a harctéren, a legbátrabb, ha arról volt szó, hogy a legsűrűbb golyózáporban egy sáncot kell bevenni vagy az ellenség megszállta magaslatot megrohamozni. Még a wagrami csatában, 1809 július 5-én és 6-án dicsőségesen harcolt, de azután hirtelen eltűnt: megszökött.

Nemsokára elfogták, a strassburgi főhadiszállásra vitték és a haditörvények szerint halálra ítélték.

Egyik-másik bajtársa megkérdezte a boldogtalant:

— De Péter, hogy lehetett az, hogy te, a vitéz katona, sok kitüntetés tulajdonosa, gyáván elhagytad a hadsereget?

Feleletül csak ezt hajtogatta:

— Nem bánom, amit tettem !

Igy érkezett el utolsó éjszakája, a kivégzést megelőző éjszaka. Mikor az óra éjfél ütött, megnyílt börtöne ajtaja. Egy tiszt lépett be. Napoleon volt, de álöltözetben, úgy hogy Péter nem ismerte meg.

A császár megfogta az elítélt kezét és részvétellel szólt :

— Barátom, én mint tiszt gyakran tanúja voltam vitézségednek és csodáltam hidegvéredet. Most azért jöttem hozzád, hogy ha volna valami kívánságod, meghallgassam. Ha netán tiéidnek volna valami izennivalód, szívesen közvetítem.

— Nincs ! — felelt a katona.

— Még apádnak és testvéreidnek sem küldesz utolsó istenhozzádót ?

— Apám meghalt, testvéreim nincsenek.

— És anyádnak ?

— Jaj, ne mondja ki ezt a szót ! — jajdult fel az elítélt. — Ha ezt a szót hallom, a sírás fojtogat, egy katonának pedig nem szabad sírnia, tudja !

— Miért ne ? Én például nem szégyelném könnyeimet, ha anyámra gondolnék.

A káplár fölnézett :

— Ó, hát ön is szereti anyját ? Akkor önnek mindent bevallhatok !

És Pitois Péter vallott :

— Mindenekelőtt : semmit, senkit a világon nem szerettem úgy, mint édesanyámat. Mikor bevonultam katonának, megáldott és egyszerűen így szólt : « Fiam, ha szeretsz engem, tedd meg kötelességedet ! » Így váltam el tőle és szavai mindig szemem előtt lebegtek. Azok öntöttek belém bátorságot, hogy a legsűrűbb golyózáporban is kitartsak. Anyám szavaira gondoltam, szembe néztem a halállal és — nem féltem. Egy napon azt a hírt kaptam, hogy anyám halálosan beteg. Szabadságot kértem, de nem kaptam. Aztán megtudtam, hogy anyám meghalt. Ismét szabadságot kértem, megint elutasították kérésemet. Most már nem bírtam ki tovább. Látnom kellett anyám sírját. Legalább egy virágot akartam sírjáról hozni. Megszöktem, elhoztam a virágot s azóta szívem fölött hordom. Egy kicsi kék nefelejtset. És holnap meghalok. A halál nem esik nehezemre.

A császár mélyen megindult, és résztvevő szavakkal búcsúzott el katonájától.

Reggel kivезették az elítéltet a börtönből, hogy az udvaron agyonlőjjék.

E pillanatban megjelent Napoleon, lován ülve, megkegyelmezett Pitois Péternek és tisztté nevezte ki.

VII. Szent József.

53. «Menjetek Józsefhez!»

Kirchheimi *Fugger* herceg egyszer meglátogatta az ursbergi telepet és megtekintette a számos épületet és ültetvényt. A szemle végeztével így szólt a herceg:

— De most mutassák meg nekem az aranybányájukat!

A telep alapítója, *Ringeisen*, Szent József szobrára mutatott:

— Ez a mi aranybányánk!

Ringeisen ugyanis buzgó tisztelője volt Szent Józsefnek. Neki köszönt mindent:

— Épületeink minden egyes tégláját, minden egyes földdarabunkat, minden egyes fillérünket, minden szívet, mely itt nálunk dobog: mind a jó Istenbe vetett gyermeki bizalmunknak és Szent József közbenjárásának köszönhetjük. Valahányszor bajban voltunk, mindig ő segített meg minket a legcsodálatosabb módokon!

Igy ír *Ringeisen* naplójában és elmondja a következő eseteket is:

Egyszer nagy pénzhiányban szenvedett a telep. *Ringeisen* azt kérdezte:

— Megjött már a reggeli posta? Szent Józsefnek van elég pénze.

És valóban: a reggeli posta már hozta a szükséges pénzt. Egy zárdafőnöknő szomorúan panaszkodott neki:

— Nincs több örölni való gabonánk!

— Hát tudja, Szent Józsefnek van még gabonája.

És Szent József gondoskodott is gabonáról.

Gyakran letérdelt *Ringeisen* az istállókban is és imád-

kozott Szent Józsefhez áldásáért a barmokra. És az áldás jött — áradatként.

54. Szent József, az utasok védője.

A Szent József megjelenéséről nevezett rend alapító-nőjének, *de Vialar Emilia* anyának életrajzában olvassuk :

1846-ban Dom Bruno néhány nővért kért Birmába a misszióba. A kérést Mgr. Ceretti, Birma ap. vikáriusa is melegen támogatta. Hat nővér indult a következő évben Birmába.

Akkor még nem volt meg a Szezei-csatorna. Az Indiába utazóknak Alexandriából Szezebe a sivatagon kellett keresztülmenniök, kényelmetlen, arabok hajtotta kocsikon.

Majdnem mind a hat nővér még fiatal volt és semminő utazási tapasztaltsággal nem rendelkezett. Aztán velük volt 20.000 frank utiköltségre és berendezkedésre. Hát bizony nem voltak minden gond és aggodalom nélkül. Azonban az isteni Gyermekek, aki egykor maga is a sivatagon keresztül menekült, nem akarta oltalom nélkül hagyni jegyeseit, akik az Ő kedvéért erre a hosszú és veszedelmes útra vállalkoztak.

Valahányszor megálltak útközben, mindig megjelent mellettük egy tisztes aggastyán, hosszú szakállal, bottal kezében s atyai hangon szólt :

— Kedves gyermekeim, ne féljetekek, én veletek vagyok !

És segített nekik le- és felszállni és vitte poggyászaikat. Végül elkísérte őket Szezeben a hajóra is és elbúcsúzott tőlük :

— Isten veletek, kedves leányaim, szerencsés utat ! Ne féljetekek, én veletek vagyok !

És ezzel eltűnt.

A nővérek egymásra bámultak. És meg voltak győződve arról, hogy Szent József maga vagy valami helyettese vezette át őket a sivatagon, mint egykor a Szűzanyát és isteni Gyermekeit.

55. Szent József segít.

Ezt a meggyőződést meríti az ember Rüssel S. : «A Gondviselés kezében» c. könyv olvasásából, mely egy badeni konvertita nő, *Ehrismann Zsófia* életét írja le. Ez a nemes lélek megtérésétől kezdve mindig különös tisztelettel viseltetett Szent József iránt.

Egyszer súlyos betegségbe esett és három napig úgy feküdt ágyán, mint egy halott. Önkívületéből éles kiáltással ébredt föl s akkor elmondta, hogy Isten ítélőszéke előtt állott, mellette pedig egyik oldalon az ördög mint vádló, másik oldalon Szent József mint védő. Az ördög minden egyes vádjára Szent József replikázott. Végül a Bíró így ítelt :

— Menj be a te Uradnak örömébe !

Gyóntatója álmában ugyanezt látta, úgy hogy mikor Zsófia tovább akarta mesélni, ő közbevágot :

— Várjon csak, én folytatom !

Később egy protestáns községbe, Pforzheimbe költözött. Itt a plébános, egyben gyóntatója, két óvoda felállításával bízta meg. Meg is tette, de abban Szent Józsefnek is nagy része volt. Ha valami hiányzott — ez pedig gyakran megesett — «neki kellett helytállnia». Például egyszer a háziúr 200 márkával fölemelte az óvoda házbérét. Ezt Zsófia nem tudta megfizetni és kénytelen volt más helyiség után nézni. De nem talált sehohsem. Akkor mécesest gyújtottak Szent József képe előtt, tanítónők és gyermekek buzgón imádkoztak. Sikerült ! Jött egy gazdag, gyermektelen özvegyasszony a plébánoshoz :

— Főtisztelendő úr, egész éjjel nem tudtam aludni ; folyton úgy tetszett, mintha Szent József állt volna előttem és egyre azt mondta volna nekem : «Vásárolj házat az óvodának!» Nem tudtam ellenkezni, reggel azonnal utána néztem és találtam egy alkalmas házat kis kerttel, szép fekvéssel, ezt akarom megvenni és a szeretetműnek ajándékozni.

A lakbérnegyed lejártával az óvoda már be is költözött új otthonába.

Majd Zsófiának függönyökre volt szüksége, hogy a protestáns gyerekeknek lehetetlenné tegye, hogy folyton bekukukcsáljanak az óvoda ablakain és becsúfolkodjanak. Imádkozott :

— Jó Szent József ! Tizenegy pár függönyre volna szükségünk. Pénzünk nincs. Plébánosunknak sincs. Hát gondoskodjál róla Te !

És Szent József gondoskodott. Baden-Badenben a plébánost egy haldoklóhoz hívták. A szentségek feladása után ott maradt a beteg szobájában és breviáriumozott. Egyszer csak megszólalt a beteg :

— Plébános úr, maga nem látta Szent Józsefet itt?

— Nem.

— Odaállt ágyam lábához és azt mondta : «Küldd el azt a kelmét, amelyet eltettél a szekrénybe, a pforzheimi katolikus óvodának, ott szükség van rá!» Plébános úr, legyen szíves, ott találja azt a kelmét a szekrényben fekete papirosba csomagolva, kérem, vegye ki, tegyen bele egy tízmárkást az erszényemből (itt van a vánkösöm alatt), küldje el Pforzheimbe és imádkoztasson értem a gyermekekkel!

A plébános úgy cselekedett és a kelméből bőven kitelt a tizenegy pár függöny.

Egy másik alkalommal Zsófiának sürgősen szüksége volt 50 markara. Irt egy kérvénycédulát és Szent József szobra alá tette. — Másnap, szerdai napon, eljött hozzá a kórház főszakácsnője :

— Kisasszony, nincs szüksége pénzre?

— De mennyire van!

— Hát tetszik tudni, az éjjel fényes holdvilág volt. Egyszer csak kinyílik szobám ajtaja és belép Szent József, úgy ahogy a templomban áll. Nem tudtam, mi van velem, ébren vagyok-e vagy álmodom. Akkor szeliden megszólalt Szent József : «Adj Ehrismann Zsófiának 50 márkát, szüksége van rá!» Hát kérem, tessék, itt az ötven марка!

Zsófia szó nélkül átadta a jó asszonynak a kérvénycédulát, amire tegnap ráírta a kérést 50 márkáért.

Igy gondoskodott Szent József máskor is róluk mindenféle szükségben. Segítsége mindenkor a legjobbkor jött.

56. Szent József papot küld a haldoklóhoz.

O'Haine atya, ír misszionárius Délafrikában, beszéli, hogy egyszer egy körútján valami búr farmra érkezett. A farmer, kálvinista létére is barátságosan fogadta és jelentette, hogy egy katolikus napszámosa a kerti házban haldoklik. A hithirdető azonnal odasietett és egy szegény javakorbeli embert talált ott halódva. Mikor megmondta, hogy kicsoda és miért jött, a beteg mélységes hálával kiáltott fel :

— Ó, Szent József, tudtam, hogy Te halálom előtt egy papot küldesz nekem, aki mellettem legyen utolsó órámban!

Aztán elmondta, hogy anyja megtanította arra, imád-

kozza el mindennap ezt : «Szent József, könyörögj érettem, hogy boldog halálom legyen !» És ő ezt a fohászt egyetlen nap sem mulasztotta el. Harminc éve szolgál ezen a farmon, ahonnan harminc mérföldnyire van a legközelebbi katolikus pap.

— Mikor beteg lettem, — folytatta a szegény ember — útnak eredtem, abban a reményben, hogy megtalálom a papot és megint a szentségekhez járulhatok. Ámde amint a misszióra értem, azt mondták, hogy az atya körülton van és talán csak egy hónap múlva jön haza. De azért ott vártam egy hétig s akkor visszaindultam hazafelé. Tegnap érkeztem meg — halálos betegem. És lám, Szent József már ma ideküldte nekem a papot !

Áhítatosan felvette a szentségeket és csakhamar meg is halt. Utolsó szavai voltak :

— Szent József, könyörögj érettem, hogy boldog halálom legyen !

Szent József meghallgatta esedezését.

VIII. Csodák napjainkban.

57. Feltűnő gyógyulás.

Egy asszony, hét élő gyermek anyja (legidősebb fia a háborúban esett el), két év óta kínzó májbajban szenvedett. Állapota napról-napra rosszabbodott és kezelő orvosai kijelentették, hogy életét már csak műtéttel lehet megmenteni. A beteget átszállították egy szanatóriumba ; ott aztán kitűzték a műtét napját és óráját.

Három legkisebb gyermeke a műtét előtt meg akarta látogatni anyját. Egyik nővérük azonban azt mondta, a látogatás helyett sokkal helyesebb volna, ha meghallgatnák holnap azokat a miséket, melyeket a helybeli templomban mondanak egy aznap elhunyt lelkiüdvéért. Mert a nagymama mindig azt mondogatta, hogy ha az ember valami különös kegyelmet akar kapni Istentől, a hétköznapi miséket fordítsa hasznára.

Az indítványt tettre váltották. És sajátságos : abban az órában, melyben azok a misék bevégződtek, a beteg anyát

a szanatóriumban hivatlanul és látszólag véletlenül meglátogatta még egy orvos és kijelentette, hogy a tervezett műtét rendkívül veszedelmes, a betegek 90 százaléka bele szokott halni.

Erre a műtét végrehajtásától elállottak az orvosok, a beteget pedig, aki már inkább hullához hasonlított, ismét haza szállították. Arra, hogy életben maradjon, a szanatórium orvosai szerint már semmi remény sem volt. Mindazáltal, hogy minden emberileg lehető módot és eszközt felhasználjanak, elhivattak még egy orvost, aki az egész Pustertalban mint rendkívül kiváló orvos volt ismeretes. Ámde ő is kijelentette e sorok írójának, hogy a betegnek legfőljebb pár napja van hátra.

Ezekben a keserű, nehéz órákban az egész család — felbuzdulva egy feltűnő gyógyulás hírére, melyről 1924-ben a Jézus Szíve Hírnöke számolt be — az isteni Szívhez fordult segítségért és bizalommal telten kilencnapos ájtatosságot kezdett.

Eleinte a beteg állapota egyáltalán nem javult. A kilencedik napon azonban éjjel hirtelen eltűnt jobboldaláról a fej nagyságú daganat, a beteg sokkal jobban érezte magát, sőt azonnal feltűnő hangosan tudott beszélni és állandóan növekedett étvágya is; még csak jelentékeny gyöngeség maradt vissza.

Mikor az előbb említett orvos hazatért egy utazásáról és meglátogatta a beteget, ülve és mosolyogva találta.

— Micsoda? maga ül? — kiáltott még a küszöbön az orvos ámulva.

És ámulata csak fokozódott, amint gondosan megvizsgálta a beteget és meggyőződött arról, hogy a fej nagyságú daganat nyomtalanul eltűnt.

— Különös! Különös! — hajtogatta egyre.

Csodálkozása és érdeklődése az eset iránt annyira nagy volt, hogy kérte, hívjanak oda még egy orvost s annak megmutathasson mindent, mert ez egy rendkívüli eset. A beteg erre hangsúlyozva megjegyezte, hogy gyógyulásáért igen sokat imádkoztak is ám!

— Különös! Különös! — mormogta az orvos erre is.

És azután a mi betegünk, aki 42 kilós csontvázzá fogyott

le eddig, most ismét visszanyerte 80 kilóját ; ma már a legjobb egészségnek örvend és ellátja, mint a legdolgosabb nő az egész házban, egy derék keresztény háziasszony és család-anya minden kötelességét.

58. Egy gyógyulás Lourdesban.

1927 július 8-án megállapította a lourdesi orvosi bizottság, «hogy a Liverpoolba való Mr. *Traynor Jakab* meggyógyulása, aki egy zarándoklattal mint tehetetlen nyomorék érkezett Lourdesba, az emberi ismereteket meghaladja».

Traynor úr 43 éves, a háborúban Antwerpennél fején sebesült meg, 1915-ben Gallipolinál három golyót kapott, melyek jobb karját teljesen megnyomorították. Öt évig feküdt kórházban, járni vagy jobbkarját használni nem tudta. Tizenhat műtétet hajtottak végre rajta. Mikor azt a szándékát jelentette ki, hogy Lourdesba utazik, orvosa kereken megtagadta, hogy ezt az utazást megengedje neki ; végre is azonban beleegyezett.

Az utazás alatt és különösen Lourdesba érkezte után a betegnek több rohama volt. De a zarándokcsapat visszautazását megelőző napon hirtelen meggyógyult. Keating érsek így ír az esetről :

«A kegyelmek bekoronázása volt Traynor Jakab csodálatos meggyógyulása. Mi mindnyájan szemtanúi vagyunk, hogy csoda történt és hogy Istennek tetszett jellel és csodával megjutalmazni a szeretet bizonyítékait, melyeket a Bold. Szűznek bemutatnak».

Az «*Universe*» közölte Traynor fényképét is, amint a tolokocsin, melyen mint nyomorékot hozták Lourdesba, maga tolja haza táskáját. Különben meggyógyulása után más betegeknek is tett ilyen szolgálatokat.

59. Egy svájci nő hirtelen gyógyulása.

A mai halálosan komoly időkben, mikor úgy látszik, a pokol szabadult rá az emberiségre és egyre újabb hatalmas támadásterveket kovácsolnak a vallás és Egyház ellen : azoknak, akik még «jóakarátú emberek», Isten ujjaként szolgálhat ez a tudósítás egy német-svájci nő hirtelen gyógyulásáról Lourdesban.

A lourdesi «Journal de la Grotte»-ból, a «Luzerner Vaterland»-ból és a meggyógyultnak saját elbeszéléséből állítjuk össze az esemény történetét :

Lischer Lidia, munkásleány Perlenben (Root plébánia), a luzerni kantonban, 16 éves korában, mindjárt szolgálatba állása után súlyosan megbetegedett. 1924-ben vakbél-műtéten esett át ; a hátramaradt seb azonban nem akart begyógyulni. Ekkor az orvosok egyik davosi szanatóriumba küldték, ahol tüdővész és magas láz ellen kezelték. Minthogy félév múlva sem mutatkozott semmi javulás, sőt gyomordaganatok is léptek föl nála, ismét visszaküldték falujába.

Máris nagyon legyöngült állapota kizárt minden műtéti beavatkozást. Többévi egyre növekvő szenvedés után 1927-ben egész testét gipszbe tették, mert a gümőkór megtámadta hátgerincét, és a púpot képező gerinc-csigolyák fekvés közben is irtózatossá kínokatk okoztak neki. Bél- és hólyagbénulás jelenségei, valamint álmatlanság a fiatal beteg leány szenvedéseit a vértanuságig fokozták. — 1928-ban a csontgümőkór-nál gyakori genny-szivárgások léptek fel, melyek két, állandóan gennyező fisztulában kerestek kiutat. Nagyon magas láz és szívgyöngeség is súlyosbította állapotát. 1929-ben még hashártya-tuberkulózis is járult hozzá, úgy hogy mesterségesen kellett táplálni. Balkarja megbénult. Az orvos közeli halált jósolt.

A beteg mindezek mellett a türelem és Istenben való megadás példaképe volt. Ha látogatói azt kérdezték, vajjon álmatlan éjszakái nem szörnyű hosszúk-e neki, azt szokta felelni :

— Azelőtt igen, most már nem. Egyik órát átszenvedem és felajánlom valakiért, a másik órát valami más szándékra. Így aztán végre is mindig csak eljön a reggel, anélkül, hogy igazán tudnám, milyen hosszú volt az éjszaka.

A szegény leány régi vágya és utolsó reménye egy lourdesi zarándoklat volt. Vagy meggyógyul a szent kegyhelyen, — gondolta magában, — vagy meghal ottan. Ámbár az orvos és a plébános nagyon féltek attól, hogy a beteg nem bírja ki a hosszú utazás fáradaimit, végül is csak teljesítették utolsó kívánságát. 1930. május 6-án a gipszbe tett testet Zürichben egy hordágyon föltették a német-svájci zarándokvonatra.

Állapota az utazás alatt csak rosszabbodott. A morfium-injekciók dacára is testét kegyetlen kínok gyötörték. Pénzt is vitt magával — esetleges temetésének költségeire.

A beteg és az ápolónők megkönnyebülve lélegzettek föl, mikor Lidia *élve* érkezett meg Lourdesba. Az első fürdés a medencében múló könnyebbséget szerzett, de utána annál szörnyűbb fájdalmak és erővesztés léptek föl. A következő napokon nem is merték őt megfürdetni, csak arra szorítkoztak, hogy a szent vízzel lemosták. A visszautazás előtti napon, május 13-án, tanakodtak a zárandoklat ápolónői és papjai, vajjon ezt a haldoklót élve viszik-e haza? Titokban vettek egy fészületet, hogy kéznél legyen halotti keresztnek. A beteg már csak azt az egyetlen kívánságot fejezte ki, hogy merítsék még egyszer a szent vízbe.

Megtették neki. Amint óvatosan a jéghideg vízbe merítették, ezt suttogta :

— Édes Istenem, tégy velem, amit akarsz !

Eközben pedig odakint a zárandokok így esdekeltek :

— Uram, akit szeretsz, beteg, siess segítségére !

Alighogy kiemelték a vízből, testét oly örületes fájdalom járta át, hogy azt hitte, ütött a halál órája. De rögtön ezután egyszerre egészen jól érezte magát. Föl akart kelni és járni.

Az orvosi bizottság két órai, kínosan gondos vizsgálat után megállapították, hogy itt hirtelen és teljes, pusztán természeti erővel meg nem magyarázható gyógyulás történt, sőt hogy látható anatómiai elváltozások is jöttek létre : az elgörbült gerinc kiegyenesedett, a gennycsatorna sebe begyógyult és friss bőrrel van bevonva.

A vizsgálat után az iroda előtt várakozó tömeg virággal halmozta el a meggyógyultat.

Kimondhatatlan boldogan szállt a zárandokvonatra. Alig tudta megérteni, hogy háta nem fáj többé ; minduntalan megtapogatta hátát és ámulva jegyezte meg :

— Hát már nincs púpom ? — Hiszen azelőtt oly borzasztóan fáj a hátam !

És ő, aki évek óta csak álmatlan éjszakákat ismert, most először aludt mindjárt kilenc óra hosszat a robogó vonat rázása közben.

Mikor anyja látta, mint ugrik le a vonatról és rohan kar-

jaiba az ő leánya, alig hitt szemének. Öröme és boldogsága határtalan volt, de azok is mind túláradó örömben úsztak, akik látták őt akkor, mikor gipszprésben a vonatra tették nyolc nappal azelőtt.

Lakásukba érve, felszaladt a lépcsőn és a Szűz Anya szobra elé borult, amelyhez a kínok idején oly gyakran emelte esdő szemét, — és szíve mélyéből mondott köszönetet...

A rooti plébániahivatalnak 1930. október 20-án kelt bizonyítványa szerint a meggyógyult Lischer Livia immár fél éve makc-egészséges és végez mindennemű házi dolgot. Teljes meggyógyulásában senki sem kételkedhetik és valamennyi orvos, aki őt azelőtről s azóta ismeri, gyógyulását természetes úton és módon megmagyarázhatatlannak jelenti ki.

Annen Ferenc dr. rooti orvos 1930. október 21-én kelt bizonyítványa tanúsítja, hogy Lischer Lidia hat évig a csonttuberkulózis főntebb leírt tünetei között feküdt betegen, most pedig tökéletesen meggyógyultnak tekintendő, továbbá hogy meggyógyulása csodálatos és természettudományi és orvostudományi tételekkel meg nem magyarázható.

Minthogy ez a hirtelen bekövetkezett és tökéletes gyógyultság immár egy fél éve változatlanul fennáll, teljes bizonyossággal lehet remélni, hogy a jövő évben, egy esztendei megfigyelés után megtörténik az eset bejegyzése mint «emberileg megmagyarázhatatlan, a természet törvényei fölött álló gyógyulás» — abba a naplóba, melyet a lourdesi orvosi megállapító iroda vezet ilyen gyógyulásokról. Ez a napló pontos leleteknek és orvosi hitelesítéseknek, valamint röntgenfénykép felvételeknek tudományos gyűjteménye. (A bizottságban gyakran nem katolikus, zsidó, és hitetlen orvosok is dolgoznak. — *A fordító megjegyzése.*)

60. «Ha meggyógyulnék, hinnék.»

Sicat y Ollert Joakim, barcelonai lakos, protestáns, hitetlen, sőt egyenesen ateista volt. Egyszer elment Limpiasba. Sokat hallott a csodálatos feszületről, de persze nem hitt el a hírekből semmit. Amint belépett a templomba, a feszület Krisztus-feje meghajolt s az arc átható, szigorú kifejezéssel nézett rá. Kimondhatatlan szorongás fogta el a hitetlen embert. Helyet változtatott a templomban, ide-oda állt, de

mindenüvé üldözte a szigorú nézésű Krisztus-arc. Teljes félóráig tartott ez így. Végre nem bírta ki tovább, kifutott a templomból és verejtékezve érkezett szállására.

Dühösen hajtogatta :

— Nem igaz ! Csak képzelődés ! Semmit sem láttam !

Négy nap mulva megint elment a templomba. A Krisztus-arc most nem nézett rá.

— Semmit sem hiszek ! — mondta magában Sica y Ollert. — De ha most meggyógyulnék, hinnék.

(T. i. gyógyíthatatlan szívbaja volt, a sorozáskor fel is mentették a katonai szolgálattól emiatt.)

Alighogy ezt kimondta magában: érezte, hogy meggyógyult.

Másnap már jelentkezett megtérésre.

61. A skapuláré által.

Egy braziliai szerzetes-pap, gimnáziumi tanár és kiváló hitszónok, írja 1928. július 22-én egy nagy délbrasiliai városból:

«Nagy kegyelem lett osztályrészünk 1927-ben egy csodában, melyet a Kármelhegyi Boldogasszony művelt egyik növendékünkkel az előkészítő tanfolyam idején.

A növendék egy tizenkét éves, egyszerű, derék fiú. Egy reggel iskolába menet észrevette, hogy elfelejtette nyakába akasztani karmelita skapuláréját. Bár már egészen közel volt az iskolához, mégis visszasietett haza és azt mondta anyjának :

— Mama, itthon felejtettem a skapulárémat, mosdásnál letettem. De fel akarom venni, mert nem tudom, mi érhet még ma. Pedig a Kármelhegyi Miasszonyunk megígérte, hogy megoltalmazza a veszedelmekben azokat, akik az ő skapuláréját viselik.

Az anya maga tette fia nyakába a skapulárét s a kis Palkó útnak eredt az iskolába.

A gimnázium kapuja előtt egy nagy lukszusautó állt. Éppen megindult, mikor a fiú megrökönyödött és egyenest az autó elé esett. Az első kerék átment a térdén. A soffőr riadtan fékezett, de csak annyit tudott elérni, hogy a hátsó kerék is átment a gyerek derekán, bár lassan és odalapította a kövezet-hez. Képzeltetjük a szemtanúk borzalmát : egy nehéz autó, benne két személlyel !

Rettenetesen megijedtem, mikor a fiúhoz hívtak és meg-

láttam őt! Mint holtat fektették a bejárathoz közel levő kápolna egyik padjára. Azonnal az utolsó kenetet akartam neki feladni, de az autó tulajdonosa, egy orvos, megvizsgálta a fiút és kijelentette:

— Péter, a fiún nem látszik semminő sérülés!

Nevén szólítottam a fiút. Palkó felnyitotta szemét, felugrott és már menni akart az iskolába! Persze ezt nem engedtem meg neki, az orvos hazavitte őt autóján és szorgosan újra megvizsgálta. A fiúnak valóban a legcsekélyebb baja sem esett! Ezt állapították meg az orvosok több napi megfigyelés után.

Hát mondja meg ön maga, lehet-e ezt az esetet természetes úton megmagyarázni?»

62. Soubirous szent Bernadette esodája.

1932. április 19-én nagy öröm uralkodott a montrejeau-i Jézus szent Nevéről nevezett zárdában, közel Toulouse-hoz: egy gyógyíthatatlan beteg nyerte vissza hirtelen egészségét.

Másfél év óta szenvedett Hébrard asszony két súlyos betegségben: hátgerinc-elmeszesedésben és a szívtáj belső megsérülésében, ami könnyen előidézhethetett halálos kimenetelt. Orvosai, a toulousei Marqueste dr. és a montrejeau Grand dr. kijelentették, hogy a baj gyógyíthatatlan.

A beteg a szobában, ágyban vagy legfőljebb fekvőszékben töltötte szomorú napjait. A szent áldozást legtöbbször ágyban fekvé végezte; nagynéha botjára és egy nővérre támaszkodva, görnyedten elvonszolta magát a kápolnába, de csak nagyon lassan, nehogy valami megrázkódtatás érje. Egyszer már elvitték Lourdesba, de önkivületben érkezett oda és olyannyira gyöngé volt, hogy nem merték a vízmedencébe tenni — és hazahozták. A B. Szűz ezúttal alázatos gyermekének, Bernadettenek engedte át a cselekvést.

Igy múltak a napok és éjszakák a szerencsétlen, még nem is idős (45 éves) asszony fölött, a gyógyulás minden reménye nélkül és kilátással hosszú haldoklásra...

Április 16-án kilencnapos ájtatosságot kezdett (az akkor még csak «tiszteletreméltó») Bernadette tiszteletére. A negyedik napon elvánszorgott a kápolnába és ott elvégezte a szentáldozást.

Amint visszatért szobájába, olyan jól érezte magát, mint régen nem, de azért csak lefeküdt az ágyba, és 11 óra tájt átült a fekvőszékbe. De még mindig oly jól érezte magát, hogy arra a gondolatra jutott: hátha tudna járni. Azonban nem merte megpróbálni. Félegykor meglátogatta a főnöknő. A beteg így szólt hozzá:

— Úgy érzem, hogy tudnék járni.

A főnöknő nem akarta bizalmát szegni és kimenőben mosolyogva felelt:

— Hát hiszen megpróbálhatja!

Akkor a beteg elővette evangéliumos könyvét, találomra kinyitotta és ezt olvasta:

«Miért kételkedtek, ti kishitűek?»

Erre aztán *mert* az asszony.

Fölkelt és — lám, tudott járni támaszték nélkül, biztosan és könnyen! Tüstént ki is ment, áthaladt a nagytermen és le a lépcsőn, melyen tegnap még alig tudott felvándorolni és amely olyan végnélkülinek tűnt neki. Odalent az egyik nővér, amint ott látta maga mellett állni a bēna beteget, felsikoltott, mintha kisértetet látna, és szaladt kiabálva a többi nővérekhez, hogy közölje velük a «feltámadást». Azok azt hitték, hogy a jó nővér megzavarodott. De akkor már jött maga Hébrard asszony, könnyedén, biztosan lépkedve, mint egy makk-egészséges ember. Természetesen körülvették, elhalmozták jókívánságaikkal, és sírtak a meghatottságtól. Aztán mind bevonultak a kápolnába hála-Magnificatot zengeni.

A gyógyulás állandó maradt. Az elgyengült asszony visszanyerte teljes egészségét. Két nagy betegségének nyoma sem maradt.

63. Pro Mihály S. J. csodája.

Azt mondják, az Úristen a hit hőseit már nem egyszer feltűnő események által dicsőítette meg. Így nyerte vissza látását egy vak nő, amint az 1927. november 23-án agyonlőtt *Pro Mihály* jezsuita atya vérébe mártott kendőt tett szemére.

Egy másik, szintén ennek a vértanunak közbenjárására történt feltűnő gyógyulásról maga *Díaz* mexikói püspök küldte egy európai barátjának a következő leírást:

«Megbízható adatokat kíván? Itt küldök önnek ilyeneket, melyeket magam hallottam az orvos szájából, aki a csodásan meggyógyultat kezelte. — Egy fiatal leányról van szó, akinek mellén rákos daganat keletkezett. Az orvos műtétet ajánlott. De mikor néhány nap múlva egy második rákfészek tűnt fel, úgy vélte az orvos, hogy ha a kivett daganat elemzése aggodalmát igazolja, akkor a mell eltávolításához kell nyúlni.

A leány félt, sírt és nem akarta alávetni magát a műtétnek. Erre az orvos azt tanácsolta, röntgeneztesse meg magát; azt remélte a doktor, hogy akkor a leány be fogja látni a műtét szükségességét. Megtörtént a röntgenezés. De hat hét múlva a rákos daganatok száma nyolcra emelkedett. A műtét sürgőssé vált.

Az orvos, látva a kétségbeesett helyzetet, most már nem akarta a felelősséget egymaga viselni s ezért a beteget további kezelésre egy másik orvosra bízta. A leány pedig, minthogy nagyon félt az operációtól, még két másik orvost is felkeresett. Az egyik így nyilatkozott:

— Csak szánja rá magát, kisasszony, ez a végső menedék. Mert a huszadik században már nem történnek csodák!

Szegény leány ekkor kilencedet kezdett P. Pro tiszteletére és szerzett egy ereklyét is P. Pro-tól. Pár nap múlva elment első orvosához:

— Vizsgáljon meg még egyszer, doktor úr!

Az orvos megvizsgálta és mit talált? A mell teljesen normális lett, csak egy kicsike pont volt látható, az is eltűnőben. Megrökönyödve nézett az orvos:

— Miféle gyógyszert használt, kisasszony?

— Semmifélét, doktor úr, csak egy ereklyét.

Erre az orvos rendelt valami ártalmatlan szert, de csak azért, hogy a leánynak legyen miért visszajönnie. Vissza is jött még egyszer, de akkor a beteg testrész már tökéletesen meg volt gyógyulva.

Mindez pontosan, betűről betűre úgy történt, ahogy leírtam. Maga az orvos beszélte el nekem tegnap, miután a leánynak bizonyítványt adott a gyógyulásról. Az orvos kész ünnepélyes esküvel is megerősíteni megállapításait és kollégáitól is hasonló bizonyítványokat beszerezni.

A leány neve *Delgado Joaquina*, az orvosé *Vasquez*,

A röntgenvizsgálatot dr. *Peter* végezte. A másik két orvos neve Gutierrez és Eguiluz.

64. Vianney plébános csodaereje.

Nagyon sok testi gyógyulást lelki gyógyulás előz meg.

Egyszer egy férfi nyomorék gyermekét hozta el a plébánoshoz, hogy áldja meg. Vianney János azonban az embert a gyóntatószékbe hívta s azt kívánta, gyónjon meg. Ez az apa pedig zenész volt és abból élt, hogy reggelig muzsikált a kocsmában a táncolóknak.

— Hát ezt a foglalkozást abba kell hagynia ! — kívánta a plébános.

Gyermeke kedvéért hajlandónak nyilatkozott az ember erre is és komoly javulást ígért. A vendéglőben, ahol lakott, összetörte hegedűjét és a tűzbe dobta. E pillanatban a nyomorék gyermek felugrott anyja öléből és ujjongva kiáltott :

— Mama, egészséges vagyok !

IX. A szenvedő és megfeszített Jézus.

65. A szenvedő Jézus a Megváltó.

A Costarica-állambeli san-joséi Notre Dame de Sion-zárda főnöknője közli a következő esetet :

Az alumnátus egyik papja elbeszélte nekem egy zsidó megtérését, akit hirtelen lepett meg az isteni kegyelem. Hozzá még rabbinus volt !

A zsinagógában éppen a Szentírást magyarázta hallgatóinak. Izaiásból olvasott fel jövendöléseket a Megváltóról. Egyszerre csak félbeszakította magyarázatait ezekenél a szavaknál :

«Talpától feje tetejéig nem volt benne épség» (Is. 1.) — és itt sírásra fakadt.

Hallgatói összesugtak :

— Mi van vele ? Mi lelte ?

Mélyen megindulva mondotta :

— Az, akiről a próféta szól, az Krisztus, a Megváltó !
Én hiszek benne !

S ezzel otthagyta a zsinagógát, fiával együtt jelentkezett keresztény hitoktatásra, aztán megkeresztelkedett.

66. «Ő meghalt értem.»

Nem sokkal az amerikai polgárháború után, a mult század hatvanas éveiben, egy utas kereste fel a nashvillei katonatemetőt. Látott egy embert ott, aki virágot ültetett egy sírra. Kérdi az utas :

— A fia fekszik itt ?

— Nem.

— Valami rokona ?

— Nem.

— Hát akkor kinek ülteti a virágot ?

— Nézzen ide az úr, — felelt az ember, a kezében tartott kis deszkát a földre téve. — Én az amerikai háború kitörésekor Illinoisban éltem s onnan vonultam be. Mivel szegény ember voltam s akkor még nem lehetett helyettest állítani, magamnak kellett bevonulnom. Már készen voltam az útra és elbúcsúztam feleségemtől és gyermekeimtől. — És ekkor jött egy barátom és így szólt :

— Neked feleséged, gyermekeid vannak ; ha bevonulsz, nem gondoskodik róluk senki. Én beállok helyetted !

Hálás örömmel fogadtam el a nemes ajánlatot. A chikamongai ütközetben szegény barátom súlyosan megsebesült és hosszú szenvedés után meghalt itt Nashvilleben. Itt nyugszik szegény. Mióta ezt megtudtam, nem volt nyugtom, míg el nem jöttem ide és drága barátom sírját föl nem díszítettem.

E szavak után fogta a kis deszkatáblát és a sírra erősítette. Ez az egyszerű, de megható felírás volt rajta :

«Ő meghalt értem !»

67. Jézus Szíve szobra.

A faluban már sok botrányt okozott egy iszákos ember. Jóravaló felesége sem tudta a jó útra téríteni. Egy misszió alkalmával az asszony mindenkép rá akarta beszélni férjét, hogy gyónjon meg. De válaszul csak szitkot és káromkodást kapott.

A misszió vége felé így szólt a derék asszony ;

— Legalább nézd meg azt a gyönyörű Jézus Szíveszobrot, melyet most állítottak fel a templomban és mindenki megcsodálja !

— Hm, azt megtehetem.

El is ment és odaállt a szobor elé, úgy amint egy műremeket szoktak megnézni. S ekkor pillantása a szíven levő széles sebre és keresztre esett. Egy gondolat villant eszén :

— Ezt a keresztet te csináltad azon a szíven !

Mély megindultság fogta el. Könny borította el szemét és mintegy megbűvölve állt egy darabig a szobor előtt. Aztán egyenesen a legközelebbi gyóntatószékhez lépett és a missziós atyának meggyónt, majd megáldozott.

Mikor hazament, felesége és gyermekei boldogan ölelték át. Ő elmondta nekik, mi történt vele, s e szókkal végezte :

—Eddig csak botrányozásra adtam okot nektek, ezentúl örömet és jó példát akarok adni !

Meg is tartotta szavát és háza, mely eddig pokol volt, paradicsommá változott.

68. A töviskorona.

A szentferenc-rend krónikáiban olvasható az a történet, hogy egy egyszerű laikus-testvér hegyes tövisből koszorút font és azt a cellájában levő fa-feszület Krisztus-fejére tette. Aztán minden reggel letérdelt a feszület előtt és sűrű könnyek közt gondolt azokra a szörnyű bántalmakra, melyekkel az Üdvözítőt illették. És minden alkalommal ezt a hősies fogadást tette :

— Ma örömmel és önként vállalt megaláztatásokkal iparkodom egy-két tövist az én Jézusom koronájából kitörni.

Valahányszor aztán a nap folyamán megboszantották vagy megalázták, vagy ha módjában állott, hogy mások által megaláztassa magát, örömmel használta fel ezeket az alkalmakat, azután cellájába sietett, kitört egy tövist a feszületre tett koszorúból és így fohászzkodott :

— Nézd, édes Megváltóm ! Örülök, hogy legalább egy tövissel kevesbithettem fájdalmas koronádat. Köszönöm ezt Neked. Remélem, kegyelmeddel lassankint mind a tövist kitörhetem !

És nem nyugodott addig, míg ezt véghez nem vitte.

Akkor új töviskoronát font és újra kezdte alázatossági gyakorlatát.

69. Krisztus öt sebe.

1644-ben az Egyházi Állam Mercatello nevű községében egy anya halálos ágyán feküdt. Igaz áhítattal vette föl a haldoklók szentségeit. Midőn halálát közeledni érezte, ágya köré gyűjtötte öt gyermekét, hogy elbúcsúzzék tőlük és lelkükre kösse, amit a hit, szeretet és anyai gond diktált. Kevés szóba mindent összefoglalt; de e szavak tartalomban gazdagok és hatásukban mélyek voltak.

Öt gyermek térdelt ágyánál, és ő minden egyesnek Krisztus egy-egy sebének tisztelétét kötötte szívére, mint biztos menedéket minden veszélyben. A legkisebbnek, Orsolyának az Úr Jézus szíve sebént osztotta ki. A leánya tizenhat éves korában a kapucinus-nővérek cittá di castelloi zárdájában felvette a fátyolt és a Veronika nevet. Rajta igazán valóra váltak anyja szavai. Ő lett az a híres *Giuliani Veronika*, akit a Megfeszített Jézus maga tüntetett ki öt szent sebének stigmáival s aki példás tisztelője volt az Úr Jézus szentséges Szívének.

70. A zavaró feszület.

A neuwiedi rajnai kerület egyik városkájában egy jólöltözött úr, láthatólag turista, jelent meg a könyvkereskedésben és képeslevelezőlapot kért. Hirtelen felkiáltott:

— Az ottan zavar engem!

A könyvkereskedő rémes zavarba jött és értelmetlenül bámult az idegenre és az éppen belépő ismerős erdészre. Az idegen pedig csak ismételte kiáltozását, miközben a bolt egyik sarkába meredt a szeme. A boltos és az erdész azt hitte, hogy valami tébolydából kiszabadult örülten van dolguk. Végre megoldódott a rejtély: az idegen ugyanis fölfedezett a helyiségben egy — feszületet! És ez hozta ki sodrából annyira, hogy borzadalmában kiáltozott. Mikor pedig látta, hogy a két jelenlevő nem ért az egészről semmit, megmagyarázta:

— Ott függ egy feszület. Én Északról¹ jöttem. Mi nem

¹ A protestáns Észak-Németországból.

vagyunk ilyesmihez szokva. Ha ezt tudom, nem léptem volna ebbe a boltba!

És szitkozódva távozott.

Hát ilyenformán képzelhetünk el egy ördögtől megszállottat!

Hogy fogja majd zavarni ezt a szegény embert, ha egykor megpillantja majd az Emberfiának tündöklő keresztyét — a végítéleten?!

71. Hare a kereszt ellen.

Pár évvel ezelőtt egy októberi napon Guntramsdorfban (Bécs mellett) Novak Ferenc nyugalmazott vasutast temették. A gyász-szertartáson részt vett az elhunynak sok kartársa is Bécsből; zenekarukat is elhozták.

Mikor a háznál történt beszentelés után a keresztyívő ember a menet élére akart állni, elutasították onnan:

— Nekünk nincs szükségünk keresztre!

Igy aztán a keresztyívő közvetlen a pap előtt volt kénytelen menni. Amint a templomhoz értek, a pap kijelentette, hogy ő csak akkor megy tovább, ha a keresztet a menet élén viszik. Hát csak beleegyeztek. A templomi beszentelés után a pap a sekrestyést, a ministránsokat és a keresztyívőt a menet élére küldte. Erre az elől levők kijelentették:

— A kereszt nem jön velünk. Mi szervezett egyesület vagyunk, nekünk nem kell Isten, a keresztyívő menjen innen. Novak a halott, nem mink, hát menjen a kereszt a halott előtt!

Erre a pap megismételte előbbi kijelentését a halott hozzátartozóinak. A szakszervezetiek megpróbálták a papot eltéríteni elhatározásától, de mindhiába. Végre is bele kellett egyezniük a vörösöknek, hogy a kereszt a menet élén haladjon.

Ez a szomorú eset is élesen megvilágítja a hirhedt vörös jelszót, hogy «a vallás magánügy!»

72. Isten irgalma végtelen.

Spanyolország egyik templomában nagy tiszteletben tartanak egy régi feszületet, melynek jobb karja a szegről leválva lecsüng. Ennek a feszületnek története a következő:

E feszület alatt egyszer egy nagy bűnös gyónt meg, az

őszinte bűnbánat minden jelével. A gyóntató habozott, feloldozza-e, oly sok és oly súlyos volt a gyónó bűne. De ez könyörgött a bűnbocsánatért; végre a pap megszánta:

— Jól van, feloldozom, de ne essék vissza bűneibe!

Ezt megigérte az illető és valóban szavának is állt egy ideig. Ámde gyöngé volt: visszaesett. Bűnbánata azonban ismét odavitte a gyóntatószékhez.

— Ezúttal nem adhatok feloldozást! — szólt a gyóntató.

— Végtelenül bánom, — felelt az ember. — Mikor az ígéretet tettem, őszintén tettem, de gyöngé vagyok. Bocsánat! Bocsánat!

— Még egyszer megteszem, — válaszolt a pap, — de utoljára!

Hosszabb idő mult el. A megszokás és a gyöngesség megint erőt vett a férfin, s — újra visszaeső lett. De csak elment gyóntatójához. Azonban ezúttal hiába:

— Most vége! — mondta a pap. — Ön újra és újra visszaesik, az ön bűnbánata nem valódi!

— De valódi, főtisztelendő úr. Elesem, mert gyöngé vagyok; őszinte is vagyok, de beteg is.

— Nem, önnek nincs feloldozás!

E pillanatban mintha valaki sírt volna. A hang a feszület felől jött. És ime, az Üdvözítő leoldotta jobb kezét a szegről és a gyónó feje fölé a feloldozás jelét adta, miközben egy hang így szólt:

— Te nem ontottad érte véredet!¹

73. A halálba menő tábornok prédikációja.

Ramorino olasz tábornokot a hadi törvényszék halálra ítélte hazaárulásért, mert őt okolta az osztrákok ellen 1849-ben vívott novarai ütközet kudarcáért. A kivégzés ugyanez év március 22-ére volt kitűzve.

Cafasso József nevű pap (akit 1930-ban avattak szentté) készítette elő a halálra a tábornokot. A nyilvános vesztőhelyre menet így szólt a pap:

— Tábornok úr, látja azt az egybegyűlt tömeget? Nem mondana neki egy prédikációt?

¹ Ez nyilván a gyóntatónak szólt. (Fordító.)

— Én ? Nem, azt nem tehetem.

— Dehogynem. Csak vegye kezébe a nép szeme láttára a feszületet és csókolja meg. Az elég predikáció.

A tábornok igaz áhitattal tette meg. A nép pedig valóban épült a megható jeleneten.

X. A feltámadott Üdvözítő.

74. Ennek volt mersze !

A rigai *Sewodnya* c. orosz lap bécsi tudósítója tollából egy kínos esetről adott hírt,¹ mely a bécsi szovjetkövetségen történt valami ünnepi estély alkalmával. A híradás egy jelen-volt újságíró elbeszélésén alapszik.

Nagyszombaton este a bécsi szovjetkövetségen fényes társaság gyűlt egybe. Ugyanis akkor fejezte be bécsi vendég-szereplését a híres orosz színészrendező és társulata ; tiszteletükre rendezte a szovjetkövetség a nagyszabású búcsú-bankettet.

A vendégek sorában jelen voltak a társadalom, a politika, a művészet, a pénzarisztokrácia és a sajtó kitünőségei. Ragyogó estélyi öltözetek és tündöklő drágaköves ékszerek ragyogtak a válogatott finomságokkal dúsan megrakott asztaloknál. Élénk társalgás folyt a bolsevista kultúra vívmányai fölött, melyet éppen Tairov magasztalt leglelkesebben.

Mikor pedig a csemegét hordták körül, fölállt egy úr és csöngetett poharán. Meglepett csönd állott be. Az úr előveszi óráját, kiteszi az asztalra és pár pillanat múlva így szól :

— Hölgyeim és uraim ! Pont éjfél van. Krisztus feltámadott !

Megdermedt az egész társaság. E szavak bombaként robbantak. A szovjetkövet elvesztette fejét. A követségi tanácsos állkapcsa hallhatóan vacogott. Mindenki a szónokra meredt. Ez pedig rövid művészi szünet után folytatta :

— Igen, Krisztus feltámadott, minden szovjetrendelet és az istentelenek hadjárata ellenére ! Bár én magam nem

¹ Magyar lapokban is megjelent ez a hír. (Fordító.)

tartozom a hívők közé, mégis elszorúl a szívem és szégyellem magamat Európa helyett, az emberiség helyett, valahányszor a Szovjetországban folyó rettenetes keresztényüldözésről hallok. Hát ennyire jutottunk a mi nagyratartott civilizációnkkal, hogy a technika és a tudomány csodái mellett nyugodtan folyhat ilyen üldözés! ? . . .

A követ fel akart állni, de visszaesett székére, mert a szónok kitűnően célzott szavai eltalálták.

— Csak hagyja, hogy kibeszéljem magamat! — folytatja a beszélő. — Itt nincs szovjetparadicsom, ahol az ember minden szavával életét kockáztatja. Miért hallgatnak az önök igazi vívmányairól: a túlsúfolt börtönökről, az éhező gyermekek hadseregéről, az embervadászatokról s a többiről?!

Most végre feloldódik a feszültség, ideges szavak röpködnek, szitkok hullanak a szónok felé. A követségi tanácsos parancsára a zenekar rázendít az internacionáléra és a zaj közepette kituszkolják a kellemetlen szónokot. Az ajtóból még egyszer visszafordul az illető és jó hangosan kiált:

— Ünnepegy, mialatt Oroszországban a ti pestistek dül!

Igen, ennek az embernek volt mersze! Le a kalappal előtte!

XI. A Szentlélek.

75. Mindennapi ima a Szentlélekhez.

Dr. Bull, anglikán szabadgondolkozó orvos, egy protestáns hölgypáciensétől megtanult egy röpimát a Szentlélekhez, mely nekünk katolikusoknak is ismerős:

«Jöjj el, Szentlélek Isten, töltsd be híveid szívét és szereteted tüzeit éleszd föl bennük! — Küldd el lelkedet és minden újjászületik és megújítod a föld színét!»

Dr. Bull nagyon megfelelőnek és szépnek találta ezt a fohászt; elmondta mindennap, sőt később naponként többször is, mert mindannyiszor valami lelki fölemelkedést tapasztalt.

Ez a rövid, de tartalmas röpima a Szentlélekhez volt az első ösztöke dr. Bull megtérésére.

76. Megtérés a Szentlélek által.

Az osztrák hadsereg egy magasrangú tisztje a hadiszolgálatban súlyosan megbetegedett és az a veszedelem fenyegette, hogy elveszíti szeme világát. Sógornője azt tanácsolta neki, hogy tisztelje X. Piusz pápa képét és szorgalmasan hívja segítségül a Szentlelket e szavakkal: «Szentlélek Úristen, aki az Atyától és Fiútól öröktől fogva származol, könyörülj rajtam!»

A görögkeleti vallású tiszt készségesen megfogadta a tanácsot.

És egy reggel felkiáltott:

— Katolikussá leszek!

És úgy tett, amint mondotta: oktatást vett egy katolikus szerzetestől és — minthogy a Szentlélek Isten a lelki világosság mellett testi látását is visszaadta, szorgalmasan tanulmányozta a katolikus hittant.

Az 1920. év február 29-én tagadta meg szakadár tévelyét és sógornőjének, a Szentlélek buzgó tisztelőjének nagy örömeire boldog fia lett Anyjának, a római katolikus Anyaszentegyháznak.

XII. Az Anyaszentegyház.

77. Az Egyházhoz!

Mikor még csak kilencéves kisleány voltam — írja *Eckharde Ida* —, a házban lakó két kisleány arra szólított fel, nézzem meg a müncheni Lajos-templomban a bérnialást. Anyám megengedte. Első ízben kerestem föl ekkor ezt a szent helyet. A látvány első pillanattól fogva lenyűgözött. Ketteler püspök osztotta ki a bérnialás szentségét. Azt már tudtam, hogy sok protestáns is eljárt ide, hogy meghallgassa a jeles hitszónokot.

Aznap este eszméletlenségbe estem, anyám egészen odavolt miattam. De Isten nem engedett meghalni. És ettől a naptól kezdve Isten vezetett engem mintegy járószállagon.

Volt egy barátnőm, akit szigorúan katolikus környezetben neveltek. Barátnőm nagynénje és unokahuga elmondtak

nekem egyet-mást a katolikus hittanból. Együtt olvastuk Silvio Pellicot, a Fabiolát stb. Barátnőm 21 éves korában karmelita zárdába lépett. Sajnos, akkor még nem volt bátorságom a katolikus vallásra térni. Protestáns maradtam, de mindent elkövettem, hogy elmélyedjek a vallásban. De küszködésem, keresésem az igazság után hiábavaló volt, mert én határozott hittételeket kutattam.

Most huszonöt éve történt — úgy emlékszem rá, mintha tegnap történt volna — : jelen voltam egy nagymiséen a müncheni Mindenszentek-templomában. Ekkor úgy megragadott a kegyelem, hogy megfogadtam, katolikussá leszek, még ha ennek ára a családommal való szakítás lenne is.

Segítségül Isten egy orvosnőt küldött, akivel ott ismerkedtem meg s aki magával vitt engem a breisgaui Freiburgba. Itt aztán teljesen a hitigazságok tanulmányozásának szentelhettem magamat. Az orvosnő bemutatott a freiburgi érseknek, aki aztán mindjárt gondoskodott egy hitoktatóról számomra. Hatheti tanulás után elérkezett életem legboldogabb napja. Szeplőtelen Fogantatás ünnepén vettek föl a katolikus Anyaszentegyházba. Ugyanaznap járultam először az Oltáriszentséghez és a bérnálás szentségéhez.

Igy hívott engem az édes Üdvözítő az oltárszekrénytől az Egyházba !

78. Az Egyházban van egyedül üdvösség.

Egy pogány kínai kerületi főnök nemrégiben beszédet mondott egy katolikus nevelőintézet felszentelése alkalmával. És ebben a beszédben ő, a pogány, rendkívül érdekes és figyelemreméltó megállapítást tett. Kijelentette ugyanis, hogy megfigyelései szerint egyedül a katolikus Egyházban lehet és kell keresni az üdvösséget.

Szószerint ezeket mondta :

— Mi tanui vagyunk az erkölcsök állandó romlásának és javulást csak az Egyháztól várhatunk. Két jó ismerősöm, egy fiatalember és egy fiatal nő, akik röviddel ezelőtt még ellenségei voltak a katolikus Egyháznak, ma már hívei közé tartoznak. Mikor ifjú barátomat megkérdeztem áttérésének motivumairól, ezt a választ kaptam :

«Volt nekem egy szép arany edényem, melyet igen nagyra

becsültem. Egyszer az a szerencsétlen ötletem támadt, hogy törjem össze, hadd lássam, mi van benne. Össze is törtem és — skorpióval tele találtam. Éppen ilyen az ember is: kívülről szép, belül azonban rothadt és rossz. Nincs más eszköz az alantas ösztönök legyűrésére, mint a vallás».

A fiatal nő pedig így felelt kérdésemre :

«A wu-changi és nankingi forradalmakban borzalmas jeleneteknek voltam tanuja. Csupa gyilkossal és rablóval láttam magamat körülveve. Ez emberek állatiasságának kiszolgáltatva az a meggyőződés érlelődött meg bennem, hogy egyedül a katolikus Egyház által tanított és gyakorolt karitás képes a világot megmenteni. Ez az indítóoka az én megtérésemnek !»

79. Egység és közösség Krisztusban.

Cornelius Péter, a később világhírré emelkedett festő-művész egy rézmetsző-művész kíséretében 1811-ben a Rajna-vidékről Rómába utazott.

Útközben Tirolban egy este különös élményben volt részük.

Egy parasztházban kaptak szállást és tanui voltak annak, amint a gazda összehívta házanépét és közösen végezték el az esti imádságot. A két művész csak ült közömbösen s úgy tett, mintha ügyet sem vetne a dologra. Később, mikor az egész ház nyugovóra tért, Cornelius kilépett az erkélyre, hogy az éj csöndjében gyönyörködjek. A gazda hálókamrájából hangokat hallott. Odafigyelt és világosan hallotta, hogy a gazda egy Miatyánkot mond és azért imádkozik, «hogy a jó Isten könyörüljön meg annak a két fiatal idegennek lelkén és térítse meg őket, mert úgy látszik, ők nagyon keveset tudnak Istenről».

Cornelius mélyen meghatódott :

— Mit törődik ez a paraszt énvelem? Miért aggódik az én lelkemért? Rokonság vagy barátság fűz minket egymáshoz?

A «szentek egyességének» katolikus tana soha oly élesen nem jutott tudatára, mint ebben az órában. És ennek az élménynek mély benyomása soha többé el nem mosódott emlékezetéből.

80. «Csak a nevem keresztény, de nem vagyok az.»

Egy százados hadgyakorlat alkalmával elvesztett egy gombot zekéjéről. Kiáltott :

— Szabó, ide hozzám !

Felhajszolták az illetőt s odalökték a százados elé.

— Felvarrni ! — parancsolt a százados a gomb helyére mutatva.

A katona összeütötte bokáját :

— Százados úrnak alázatosan jelentem, csak a nevem Szabó, de nem vagyok az !

Nem volna-e kénytelen sok keresztény is így felelni :

— Csak a nevem keresztény, de nem vagyok az !

81. Ma vagy soha.

M., egy 28 éves anglikán protestáns lelkész, kiválósága folytán egy nagyon jó javadalmazású parókiát kapott. Ez a lelkész, mikor még az oxfordi egyetemen tanult, megszokta, hogy az egyetemnek egy magányos helyére sétáljon el és az ott álló Mária-szobor előtt töltsön egy kis időt. Mindig nagy lelki örömet érzett, valahányszor ezt a szobrot fölkereste és minden protestáns elv ellenére Mária közbenjárását kérte.

Szintén anglikán vallású menyasszonyának volt egy ír katolikus barátnője, akivel el szokott járni katolikus ajtosságokra.

Néhány év múlva a férfi kénytelen volt orvosi tanácsra Délfranciaország enyhe éghajlatát fölkeresni. Ott gyakran ellátogatott Toulonba. Az ottani protestáns istentisztelet sehogysem elégítette ki, mert nagyon eltért az anglikántól. Ellenben az az egységesség, mely a katolikus Egyházban uralkodik, nagyon mély benyomást gyakorolt rá, annyira, hogy eltöklelte magában, hogy katolikussá lesz. Comings marista atya, aki őt a katolikus vallásra oktatta, azt kívánta, hogy bensőségesen imádkozzék és minden ügyét bízza rá Isten kegyelmére. Ő meg is tette ezt.

Egy napon megragadta a páter kezét :

— Igen, én belátom, hogy a katolikus Egyház Krisztus igaz egyháza.

Ámde most előfoglalták az emberi tekintetek. Ha katoli-

zál: elveszti jó állását, a gazdag rokonoktól semmit sem várhat sem ő, sem gyermekei és a dús örökségtől is elesnek. Kemény harc, súlyos fontolgatások dúltak benne.

Egy álmatlan éjszakán éppen ismét e dilemma közt hánykódott, mikor úgy tetszett neki, mintha egy hang nevén szólítaná és azt mondaná:

— Ma vagy soha!

Ez tökéletes elhatározásra bírta.

Másnap elmondta a páternek az éjszakai élményt. Mire ezután hazament, feleségéről azt a hírt kapta, hogy súlyosan megbetegedett. Azonnal hazautazott, és látta, hogy felesége közel van a halálhoz. De haldoklásában az vigasztalta a jó asszonyt, hogy már mint katolikus költözhetik el e világból és hogy férje megígérte neki, hogy katolikus pappá lesz.

Úgy is történt. Felesége halála után lemondott parókiájáról, gyermekeit katolikus intézetbe adta, ő pedig Londonban katolizált és előkészült új hivatására.

XIII. A bűnbocsánat.¹ A pápaság.

82. Egy nagy ember utolsó üdvözlete.

1928 szeptember 30 án halt meg *von Pastor* Lajos, a pápaság legnagyobb történetírója. Egész életében hű fia volt a katolikus Egyháznak és sziklaszilárd hite szerint élt.

Amilyen nagy és ragyogó volt életpályája, olyan volt elköltözése is e földről. Utolsó szenvedésekkel telt napjai gazdag vallásos benső életben teltek el. Tanítványai és hű barátja, Dengel-Innsbruck dr. egyetemi tanár így ír erről:

«Mikor közeledni érezte végóráját, engem, bizalmas tanítványát hivatott és megbízott azzal, jelentsem Szent Péter utódának, XI. Piusz pápának hódolatteljes és hálás üdvözlétét s azt, hogy «utolsó szívdobbanása is a római Anyaszent-egyházé és a papságé».

Ennek az istenáldotta tudós-hősnek, aki műveiben az egész kultúrvilágé, élete bizonyítja, hogy az ember mint

¹ Erről még lásd alább a «bűnbánat szentségéről» szóló részt is.

tudós is a vallásos öntudatból tökéletesítheti magát a legteljesebben és hogy a katolikus vallás képes egyedül a hitet és tudományt a legszerencsésebb összhangban egyesíteni.

83. Ha a pápa szólott...

Madridban még a királyság idején, a királyi főudvarmester kiadta a rendeletet, hogy a királyi udvarban tartandó ünnepi isteni tiszteleten a hölgyek csakis magasan zárt nyakú, hosszúujjú és hosszúszoknyájú öltözékben jelenhetnek meg. Persze erre lett nagy lótás-futás a város szabónőihöz, akiknek pár nap alatt kellett annyi udvarképes ruhát készíteni. De végre a kitűzött napon minden hölgy kifogástalanul öltözve jelent meg az udvarnál. XIII. Alfonz spanyol király ezért személyesen mondott köszönetet nekik és beszédét e megörökítésre méltó szavakkal fejezte be:

— Hölgyeim, bocsássonak meg nekem, hogy alkalmatlanságot okoztam önöknek. De ha a pápa szólott, nekünk engedelmeskednünk kell!

XIV. A halál.

84. Halálsejtelem.

P. *Ellin Lukács*, az Úr buzgó szolgája, aki a világháború után oly sok alamizsnát küldött Amerikából Európába szeretetcsomagok alakjában, 1927 december 16-án meghalt. Autószerencsétlenség okozta hirtelen, de nem előkészületlen halálát. Mint halálsejtelem hangzott, amit halála napján ez autó-út előtt mondott a zárda növendékeinek.

— Legyünk mindig elkészülve a halálra. Ne kívánjunk tovább élni, mint ameddig Isten akarja. Ha Ő úgy akarja, hogy autóban érjen utól a halál, akkor is bele kell nyugodnunk alázattal Isten végzésébe.

Néhány órával utóbb már megtörtént a szerencsétlenség. Egy idegen autó teljes erővel nekiment az övének, az összeütközés kiröpítette őt az útestre, ahol aztán pár pillanat múlva kiszenvedett.

85. Kiáltott a haldokló.

Kiáltott a haldokló :

— Hívjátok vissza !

— Kicsodát? — kérdezték szomorú rokonai.

— Az időt ! Az időt !

... Bizony, ha elveszítjük vagyunkat, visszaszerezhetjük. Ha betegségbe esünk, Isten segítségével ismét meggyógyulhatunk. De az elvesztett idő örökre elveszett. Aki azt eltékozza, az a legnagyobb tékozló.

86. Késő !

Egy gazdag newyorki gyáros fiatal felesége Kaliforniából hazautaztában vasúti szerencsétlenség áldozata lett. Oly súlyos sebesüléseket szenvedett, hogy nem lehetett megmenteni az életnek.

Leánykorában nagyon jámbor volt ; jóra való családból származott és kitűnő nevelésben részesült. Férjhezmenetelével egészen másféle környezetbe került ; itt már senki sem beszélt Istenről, másvilágról, itt senki sem gondolt lelkére és az örök életre. Eleinte nagyon nyomasztóan hatott a fiatal asszonyra ez a vallási közömbösség ; azonban nem-sokára ő is beleszokott ebbe az életbe, mely csak a fényűzést és élvezeteket hajszolta és már ő sem törődött Istennel és lelkével.

És most egy szerencsétlenség az élvezetmámból váratlanul a halálba rántotta.

— Meg kell halnom? — kérdezte az orvostól, aki a halál jegegyesével foglalatoskodott.

— Sajnos, asszonyom !

— Még mennyi időm van hátra?

— Talán még egy óra.

Rémület borzongott át testén. Kezével betakarta szemét és egy ideig mozdulatlanul feküdt. Aztán utolsó erejével fel akart ugrani :

— Haza New-Yorkba ! — kiáltott parancsolóan.

— Lehetetlen, asszonyom, — iparkodott az orvos lecsillapítani őt. — Maradjon nyugodtan, minden izgalom közvetlen veszedelmet okozhat.

— Doktor úr, mennyi jót tehettem volna pénzemmel, ha hű maradtam volna ifjúkori gondolkozásmódomhoz ! És mennyi jót tehettem volna környezetemben ! De én csak a divattal és az élvezetekkel törődtem. És most még csak egy óráam van hátra. Most már késő !

... Még csak egy órája sem volt már hátra, mert az izgalmak néhány perc múlva megölték.

Az orvos gyakran mondogatta később, hogy soha életében nem hallott borzalmasabbat, mint ennek a meghaló fiatal asszonynak kiáltását : «Már késő !»

87. Egy jó útlevél.

Egy Mária nevű 21 éves leány halálos ágyán feküdt, jól felkészülve a nagy útra, Isten végzésében megnyugodva. Ágya körül álló hozzátartozóit elfogta épúgy a fájdalom, hogy e kedves fiatal teremtetést el kell veszíteniök, mint a meghatottság e mennyei béke láttára. Nagyon szerettek volna még valami szeretetszolgálatot tenni drága betegüknek.

— Mit tehetnénk még neked?

Tompán és zavartan hangzott a felelet :

— Ha meghaltam, tegyétek noteszemet a koporsómba. Azt akarom, hogy a sírban és a feltámadáskor is nálam legyen. És a gyöngé életmécs kialudt.

Mikor megtalálták az egyszerű noteszt, szent kíváncsisággal olvasták :

«Jézusom, neked élek, Jézusom, neked halok, Jézusom, tied vagyok élve és halva».

«Jegyzék azokról a napokról, amikor a szentáldozáshoz járultam.

Életem legszebb napjai :

1900 április 22. első szentáldozásom napja».

Aztán következett rendben minden hónap első vasárnapja egészen 1906-ig, majd pedig minden héten több áldozási nap, végül már csak ceruzával bejegyezve az utolsó kenet és a szent útravaló napjai.

Vigasszal teljes meghatottsággal tette édesanyja ezt a legjobb útlevelet drága halottja feje alá a koporsóba.

88. Készen az utolsó útra.

Egy jezsuita atya beszéli el egy matróz megható vég-szavait, aki halálos betegen feküdt és készült az utolsó nagy útra.

Ami ritkaság a matrózoknál, ő mindenkor mélyen vallásos volt. Aznap reggel fölvette a szent útravalót ; este ismét meglátogatta őt a pap és nagyon gyengén találta.

— Készen van a nagy útra?

— Teljesen készen, atyám.

— Nem fél?

— Én — félni? Ugyan mitől? — felelt a matróz és keblére mutatott, ahová reggel betért az Úr. — A kormányos a hajón van, hát mitől félhetnék?!

89. A haldokló feszülete.

Egyszer egy özvegyasszony jött hozzám anyjával.

— Főtisztelendő úr, mondja csak, igazán örökre elveszett az én uram? Igaz, hite nem volt neki, sőt! Minden feszületet elvett tőlem, összetörte és lábbal tiporta. Jaj volt nekem, ha vasárnap templomba mertem menni. Utóbb már csak hétköznap mehettem, mikor az uram munkában volt. Káromkodásairól nem is akarok szólni. Még utolsó betegségében is folyton cáromkodott. Se én, se anyám már nem is mertünk a szobájába lépni. Egyszer, mikor már nagyon rosszul volt, neszt véltünk hallani szobájában. Aggódva húztuk félre egy kicsit a függönyt az üvegajtón. Ott feküdt ágyán lehajtott fejjel, nehezen lélegezve. Bementem és kérdeztem, mit kíván.

«Add ide a feszületet!» — mondotta.

— Félttem, hogy megint össze akarja törni s azt mondtam anyámnak :

«Nem adom oda, nem veszem lelkemre, hogy ilyen bűnnel haljon meg!»

«Csak add oda Isten nevében, mondta anyám, ha összetöri, veszek neked újat.»

— Hát odaadtam neki, de mentem is mindjárt ki a szobából. Aggódva néztük az üvegajtón át, mit csinál a feszülettel. Hát lám, egyre csak csókolgatja a feszület

lábait és keservesen sír! Ettől bátorságra kaptam, bementem hozzá és megkérdeztem, nem akarja-e, hogy papot hívjunk.

«Jaj, én nem vagyok méltó arra, hogy egy pap vagy éppen az Üdvözítő hozzám jöjjön. Isten legyen irgalmas nekem, szegény bűnösnek!»

— Még egyszer megcsókolta a feszületet és meghalt.

Bátorítóan válaszoltam:

— Jó asszony, legyen csak nyugodt és imádkozzék érte. A maga ura megmenekült, úgy mint a jobb lator a Megfeszített Krisztus jobbján: neki is megadta az Üdvözítő az utolsó pillanatban a tökéletes bánat kegyelmét!

90. A döntő pillanat.

«*Momentum, a quo pendet aeternitas!*» Ó pillanat, melytől az örökkévalóság függ!

Ezt a mondatot véste egy szerzetes, aki egy intézetben tanított, tanítványai szívébe. Egyik ezek közül rossz útra tévedt és öngyilkos akart lenni. Már kezét emelte önmaga ellen, mikor eszébe jutott öreg tanárja szava:

«Ó pillanat, melytől az örökkévalóság függ!»

Iszonyodva dobta el a fegyvert. S ekkor kopogtak, belépett ősz tanárja. Sírva borult nyakába a fiú és zokogva beszélt el, mi történt vele és hogyan rántotta vissza a halál örvényéből az az egyszerű mondat. A kegyelem szava és a kegyelem órája volt az neki.

A nagybőjt elején int az apostol: «Testvéreim, figyelemztetlek benneteket, ne fogadjátok hiába Isten kegyelmét!» (2. Kor. 6, 1.)

91. A szabadgondolkodó sírjánál.

Egy fiatal, 18 éves munkás, szabadgondolkodó és a futballklub feje, haldoklott. És ő, aki gyűlölte a papokat és megtagadta az Egyházat, most pap után kiáltott. Ámde barátai vonakodtak papot hívni. Ekkor a haldokló halálfélelmében anyját kérte erre. A szívtelen asszony azonban kijelentette:

— Amíg én élek, semmiféle csuhás be nem teszi ide a lábát!

A szerencsétlen ifjúnak meg kellett hálnia szörnyű kínok közt, pap nélkül, aki után pedig annyira sóvárgott.

Barátai mint szabadgondolkodót temették el ünnepélyesen. A gyászmenetben semminő vallásos jelvényt nem volt szabad használni. Kereszt helyett rúgólabdát vittek a gyászmenet élén. A jóbarátok tornaruhában, vörös szallaggal diszitve mentek a koporsó után. Harang nem szólt, imádság nem hangzott. Utolsó üdvözetül vörös szegfűcsokrot dobtak a sírba és a szabadgondolkodók dalát énekelték el.

Ugyanaznap este egy sereg fiú jelent meg a néptelen temetőben. Katolikus ifjúmunkások voltak, az ifjak Mária-egyesületének tagjai. Csöndesen imádkozva állták körül a szabadgondolkodó sírját és lelkét Isten irgalmába ajánlották.

Amint másnap reggel emberek jöttek a temetőbe, az új sirt virággal elborítva találták. Senki sem tudta, ki hozta.

És ugyanabban az órában azok az ifjak csöndes misén voltak jelen, melyet a plébánossal mondtak egy halottért. . .

92. Halál a bálteremben.

A francia karmelita-apácák krónikájában meg van írva a következő történet is, mely a mi élvhajhász korunkban is elég megszívlelni valót nyújt.

Breauté asszony egy hugenotta leánya volt. Mivel azonban anyja vallását követte, a katolikus hitben nevelték. Később egy penzionátusban alapos kiképzést nyert a katolikus hittanban.

Nem sokára férjhezmenetele után megözvegyedett. Bár lelke mélyén meg volt győződve a világi örömek mulandóságáról, mégis hagyta magát a társaságtól elcsábítani tiltott örömekre.

Egyszer véletlenül szent Teréz írásai kerültek kezébe. Olvasás közben megszállta a kegyelem, s ő elhatározta, hogy lemond minden hiúságról. Száműzte öltözekeiből a divat minden cafrangját és egyszerű ruhát kezdett viselni.

Közben orvosai tanácsára a belgiumi Spa-ba utazott fürdőkúrára. Az ott üdülő előkelőségek egy alkalommal társasági estélyt rendeztek s erre meghívást kapott *Breauté* asszony is. Lelkében ellenkezést érzett, de végül is engedett barátai és barátnői rábeszélésének és résztvett a bálon. Alig

kezdődött el a mulatság, zivatar tört ki, villámok cikáztak, dörgött az ég félelmetesen. Breauté asszony félni kezdett és el akart távozni. De lovagja, akinek karját nyújtotta, kigúnyolta a hölgyek általános ijedelmét és Breautéét sem engedte el. Egyszerre csak lecsapott a villám a terembe és agyonsújtotta azt az urat.

Breauté asszony Isten ujját ismerte föl ebben — üdvösségére. Ez a haláleset új lelki életre keltette őt és fogadalmat tett még ott a szörnyű halál és ítélet színhelyén, hogy a karmelita-rendbe lép és örökre lemond a világról és hiúságairól.

Hosszú éveken át főnöknő volt és a szentség hírében halt meg 1652. november 29-én, életének 73., rendi tagságának 48. évében.

93. Don Bosco halála.¹

Mindenkinek, akik valaha hallottak róla, — mindenkinek, akik őt tisztelik, — különösen pedig mindazoknak, akik valaha ott térdeltek Torinóban az ifjúság nagy apostolának sírjánál : ajánlom e sorokat egy nagy ember haláláról.

A munka, a leggazdagabb áldás élete, alkonyatra hajlott. A gondjaira bízottak testi és lelki életének gondjai, az isten-áldotta sikerű apostoli munkák egész terhe, és nem utolsósorban a hajlott kor aláásta egészségét. Már 1886-ban, Barcelonából való visszatérte után így nyilatkozott orvosa, Combal dr. Don Ruának, aki később Don Bosco utóda lett :

— Ha sohasem művelt volna is csodákat, akkor is a legnagyobb csoda szerintem, hogy még él. Szervezete teljesen le van zsarolva. Különös egy ember : a munkától és fáradtságtól teljesen kimerült, mégis dolgozik nap-nap után ; majdnem semmit sem eszik, mégis él. Ez előttem a legnagyobb csoda.

Azonban a következő év novemberében állapota igazán aggodalomra adott okot. December 4. után már nem tudott misézni s a hónap vége felé látható rosszabbodás állott be egészségében. Mindazonáltal még mindig fogadott látogatókat, akik eljöttek hozzá, hogy utoljára vegyék atyai áldását. Megható szívéllyességgel ajánlotta nekik, hogy vigyázzanak

¹ 1934 április 2-án avatták boldoggá. (Fordító.)

lelkük üdvére és hűek maradjanak Ahhoz, akinek országába ő «kevés idő múlva» hazatér.

A szent estén kérte az utolsó kenetet és a szent útravalót. Megható volt az a pillanat, — mondja életírója, — mikor lelki fiainak egyike, Cagliarió püspök, kiszolgáltatta neki a szentségeket, úgy hogy maga a püspök a fájdalomtól alig tudta elmondani az imákat.

Még aznap kérte Don Bosco Don Vigliettét :

— Légy szíves, nyúlj bele köpenyem zsebébe. Ott találsz egy levéltárcát, és egy pénztárcát. Nem hiszem, hogy még maradt bennük pénz, de ha mégis lelsz, add át Don Ruának. Úgy akarok meghalni, hogy azt mond hassák rólam : Don Bosco zsebében egy fillér nélkül halt meg !

94. A három pillantás.

Egy jámbor embertől azt kérdezték, hogy lehet az, hogy az élet annyi baja közt is ilyen derűs kedélyű tud maradni. Így felelt :

— Minden reggel, mielőtt dolgomra és az emberek közé mennék, három dologra vetek pillantást. Először is az ég felé tekintek s akkor arra gondolok, hogy főfő-üzletem és életem végcélja odafönt van. Második pillantásomat a földre vetem és megfontolom, milyen kevésre lesz abból szükségem, hogy egykor sírom legyen. Harmadszor magam köré pillantok és megnézem azoknak a nagy tömegét, akiknek még rosszabbul megy a soruk, mint nekem. Ilyenformán megvigasztalódom minden baj és szenvedés fölött és élek a világgal és az emberekkel megbékélve Istenben.

95. Kit temet az új harang legelőször ?

1889-ben a plébániatemplomunknak a közeli harangöntőben három új harangot rendeltünk. Őszre készültek el. A falu gazdái fogataikat állították szolgálatba az új harangok meghozatalára. A szekerek virágokkal és lombokkal voltak fel díszítve. Az egész falu adta a díszkíséretet ; az öröm és ujjongás leírhatatlan volt.

De az általános örömben egy komoly szó, egy súlyos kérdés esett :

— Kinek a temetésére fognak először szólni az új harangok ?

... Pár nappal a harangszentelés után... komoran és búsan kongtak az új harangok egyszer, kétszer, háromszor... A mi kis falunk, ahol gyakran hetekig nem halt meg senki, most egyszerre három halottat temetett. Három hajadont, életük virágában: Rickert Reginát, Eberhard Erzsit és Benninger Katicát. Az élet közepette a halál vett minket körül. A nép azt suttogetta, — s ezt nem lehetett kiirtani — hogy a harangoknak áldozat kellett, tiszta, szűzi áldozat...

96. Boldog halál.

A világháborúban Franciaország sok ezer kínai katonát is fogadott zsoldjába. Egy ilyen kínainak adott egy derék, Jézus Szíve tisztelő francia pap egy Szentszív-érmet. A ferdeszemű pogány elfogadta, mint emléket Franciaországból és óraláncára akasztotta, nem is sejtve, hogy a nemes ajándékozó az érmet buzgó imáival tovább kíséri és a pogány lelket Jézus Szívének oltalmába ajánlja.

A kínai katona a háború végeztével visszatért hazájába. A véletlen (ha szabad itt e szót használnunk) úgy akarta, hogy összetalálkozzék egy keresztény rokonával. Ez roppant büszke volt arra, hogy ilyen világlátott nagybátyja van és elhozta őt hozzám. A pogány kínai elbeszélte nekem, hogy ő négy évig volt Franciaországban s hogy egy francia pap elvitte őt Rómába és megmutatta neki a Szent Péter-templomot és búcsúzóra ezt a Jézus Szíve-érmet ajándékozta neki. Meg is mutatta, hogy ott viseli az érmet kabátja alatt a szíve fölött.

A híd tehát már megvolt; azonnal fel is használtam: biztattam, hogy ha már egyszer Rómában járt és arról oly szépeket tudott mesélni, hát győződjék meg a katolikus vallás szépségeiről is. A Szentséges Szív pedig, melynek képét évek óta hordja szíve fölött, úgy megihlette a fiatal pogány lelket, hogy örömet megfogadta tanácsomat és falujában mindjárt tizenkét családot nyert meg szent vallásunknak. Erre én abban a faluban iskolát állítottam s annak vezetésével az én új-katolikus ifjú barátom apját bízam meg, egy hetvenéves, derék tanítót, aki azelőtt a pogány iskolát vezette. Egy szomszéd falubeli katekista járt át hittant tanítani. Az öreg tanító pedig akkora megértést és fogékonyságot tanúsított a katolikus vallás iránt, hogy az egészen meglepő volt.

Látnivaló volt ezekből, hogy a francia pap imádsága valóssággal a kegyelem csodáját művelte.

Három hónappal az öreg tanító megkeresztelkedése után halálos ágyához hívtak engem. Én már elég sok derék keresztény halálos ágyánál álltam, de itt igazán elmondhattam: «Ilyen nagy és erős hitet még eddig nem találtam». Az öreg ember öröme és megvigasztalódása a szentgyónás után rendkívüli épületes volt nekem és az egész környezetnek. Kevésse! halála előtt, melyet teljes öntudatban várt, tágra nyitotta szemét, kitérte karját és kiáltott:

— *Sheng mu lé la! Sheng mu lé la!* (Isten Anyja itt van!)

— *Uo sheng tien tang ba!* (Megyek a mennyországba.)

Fejét oldalra hajtotta és — elment a mennyországba.

98. A csontváz intelme.

Egy csinos és gazdag fiatalember beleszeretett egy leányba, akiben megvolt ugyanez a két jeles tulajdonság. Egyszer az ifjúnak el kellett mennie rövid utazásra. Indulás előtt választottjának ajándékkul adta festett arcképét drága aranytokban. A leány ugyanígy akarta viszonzni, de azt akarta, hogy arcképe valóban művészi festmény legyen s azt akarta elküldeni a fiatalembernek még visszajövele előtt. Egy kapucinus atyához fordult evégből, aki kiváló miniatürfestő hírében állott. A szerzetes némi rábeszélés után elvállalta a megbízást.

Előszörre csak a hölgy fejét festette meg s azt elküldte neki, hogy nyilatkozzék, meg van-e elégedve és hogyan óhajítja a további munkát. A legszebb fej volt, amit valaha látni lehet. A leány szinte magán kívül volt örömeiben. Visszaküldte a képet a páternek szép ajándékkal, ezer dicsérrettel és köszönettel és azt izente, hogy ezt a gyönyörű munkát fejezze is be és mielőbb küldje meg neki.

A páter csakugyan be is fejezte. De hogyan? ! Ahelyett, hogy a szép fej alá szép testet festett volna, festett egy kitérű, de éppen ezért borzalmas *csontvázat* és — elküldte a hölgynek.

Izgatott örömmel bontotta fel a csomagot a kisasszony s amint megpillantotta a fej alatt a csontvázat, éktelen haragra gyúlt.

De — közben elővette a festményt és a fejet nézegette.

Minthogy azonban a fejet nem nézhette úgy, hogy egyúttal a rémes csontvázat is ne lássa, ismét dühbe jött a páter ellen.

Mindazáltal, — az idő folyamán — minél gyakrabban vette elő a képet, annál jobban megbarátkozott a — csontvázal.

— Ah, vajjon ez nem azt ábrázolja-e, amivé csakugyan lennem kell egykor? Nem tréfát vagy vágást akart adni nekem az a jó páter, hanem inkább komoly tanítást! Használjuk hát fel!

E percben litániára harangoztak a karmelita apácáknál. A hölgy elment a templomba. Ott eszébe jutott a csontváz. Sirt, ingadozott. Végre eltökélte magát, hogy hallgat a kegyelem szavára. Bement a zárdába és felöltötte az apáca-öltönyt. Onnan küldte el az ifjúnak a csontvázás képet, leírta a megfontolásokat, melyeket az keltett benne, leírta elhatározását és biztatta, tegyen ő is hasonlóképen.

Úgy is lett. A fiatalember a kapucinus-rendbe lépett.

99. «Egy év múlva megyek lelkigyakorlatra.»

A híres olasz államférfit, *Cavourt*, tapintatosan figyelmeztette egy jezsuita atya, hogy jó volna, ha pár napig egyszer már az örökkévaló dolgokkal foglalkoznék. Olyan ember, aki egészen elmerül az állam szolgálatában, könnyen megelégedik a legfontosabb államszolgálatról: lelke megmentéséről és megszenteléséről.

Cavour így válaszolt:

— Egy év múlva elmegyek lelkigyakorlatra; most nem érek rá.

Egy év múlva Cavour — a ravatalon feküdt, lelkigyakorlat nélkül...

100. A megátalkodott halála.

Egy páter beszélt a következő esetet:

Egy Bécsujhelyen tartott misszió alkalmával a kórház főnöknője arra kért engem, adjak alkalmat egy jó gyónásra az ő kedves betegeinek is. Elmentem tehát a kórházba, előbb végigjártam a kórtermeket és mindenütt vidám hangon kihirdettem a betegeknek:

— Holnap délután megint eljövök ; aki gyónni akar, készüljön el rá jól.

Másnap aztán tényleg sokan jelentkeztek gyónásra. Az egyik kórteremben azonban a legtöbb beteget visszariasztotta egy bajtársuk gúnyolódása.

— Oda vezessen legelőször ! — mondtam a főnöknőnek.

Néhány beteg gyónása után egy fiatalember ágyához értem, akinek a halál már az arcára volt írva. Hozzája léptem és barátságosan felszólítottam, béküljön ki a jó Istennel, aki előtt nemsokára meg kell jelennie. A beteg fölemelkedett és rám rivallt :

— Vigye el magát az ördög !

És öklét rázta felém.

Erélyesen szoltam vissza :

— Barátom, én csak jót akartam, de nem akarok itt lenni, amikor magát viszi el az ördög !

És nyugodtan leültem a szomszéd ágy mellé, ahol egy öreg ember feküdt. A szék a két ágy között állt.

Még tartott az öreg gyónása : rémes sikoltás, rettenetes káromkodás — és eltorzult arccal, kiugró szemmel és az ég ellen emelt öklökkel — holtan esett vissza ágyára a fiatal ember.

Az öreggel befejeztetem gyónását, meggyóntattam még egy beteget, aztán szó nélkül elhagytam a termet s mentem át egy másikba.

Másnap kora reggel hivatott a főnöknő : még negyven férfi, aki tegnap nem akart meggyónni, köztük az a gúnyolódó is, most meg akar gyónni. A halál félelme legyőzte az emberi félelmet.

— Nem akarunk úgy meghalni, mint *az* ! — mondták.

101. Különös kép, különös felírásokkal.

A Bréma-vidéki Hasenbüren község templomában talán még ma is megvannak azok a különös képek a különös felírásokkal. Meg volt festve például a császár, fején a koronával, kezében a kormánypálccával, alatta e felírás :

«Mindnyájakok felett uralkodom ! »

Másik képen a pápa, fején a tiarával, alatta ez a felírás :

«Mindnyájakokat tanítalak.»

Majd egy vitéz katona képe, amint kardját villogtatja. E kép alatt ez volt olvasható :

«Mindnyájatokat védelek.»

Odább : földmives, keze az eke szarván, e szavakkal :

«Mindnyájatokat én táplállak.»

Végül az ördög képe, talicskával. A felírás :

«Mindnyájatokat én viszlek el, ha nem teszitek meg kötelességeket !»

XV. Az örök élet.

102. Egy ajtóval több.

Egy gazdag ember házat épített, a modern technika minden elképzelhető vívmányával és a fényűzés minden kényelmével felszerelve. Mikor a büszke épület elkészült, meghívta barátait és ismerőseit házavatóra. Azok aztán persze megbámulták a nagyszerű házat és áradoztak a dicsérettől. A tulajdonos egészen el volt telve magával a csodamű gőgjében s belevetette magát az élet élvezeteibe.

Egyszer egy pap jött hozzá valami ügyben ; az úr végigvezette őt az egész palotán s megmutatta a remek berendezést töviről hegyire. Végül megkérdezte a papot, van-e talán valami kifogásolni valója az épületben?

— A ház rendkívül tetszik nekem, — felelt a pap. — Csupán egy ajtóval több van rajta, mint kellene. Ezt az ajtót be kell falaztatnia, ha azt akarja, hogy háza teljesen kifogástalan és boldogsága teljesen zavartalan legyen.

— Melyik az az ajtó?

— Az, amelyiken önt holtan fogják innen kivinni, talán nem is sokára. Amíg ez az ajtó megvan, addig boldogsága e házban nem lehet zavartalan és állandó. Már pedig ami nem állandó, annak nincs igazi értéke. Mert a futó idő után jön a végtelen örökkévalóság !

103. Az ő utolsó szava.

Pár évvel ezelőtt Bécsben meghalt egy tizenkétéves gimnazista. Hirtelen lett beteg és amikor orvost hívtak, ő maga papot is kívánt. Jött a pap és meggyóntatta. Gyónás után megkérdezte a fiút, nem nyomja-e még valami a lelkét.

— Nem, főtisztelendő úr, mindent elmondtam.
— Akkor rögtön hozom az oltáriszentséget.
— Kérem, főtisztelendő úr! — felelt a fiú esdő hangon és epedve nézett a pap után.

Később kijelentette az orvosnak :

— Néhány óra múlva megkezdődik számomra a vég nélküli idő, boldogsággal teljes idő.

— De fiacskám, ne gondolj ilyenekre! — felelt az orvos. — Kissé rosszul vagy most, de hamarosan jobban leszel.

Félig sajnálkozó, félig szemrehányó tekintetet vetett a fiú az orvosra és szilárdan válaszolt :

— De, doktor úr, jobb, ha most halok meg Isten kegyelmében, mint hogyha később, de bűnös állapotban!

Miután teljes áhitattal fölvette a szentségeket, átszellemlült arccal, örömmel elteelve szólt :

— Így kellett történni. Mindig azért imádkoztam, hogy a szentségekkel megerősítve haljak meg.

Szíve annyira eltelt örömmel és boldogsággal, hogy hirtelen fölemelte jobbkezét és vidáman kiáltotta :

— Halló!

Ez volt az ő utolsó szava. Karja lehanyatlott — a fiú meghalt. Orvosa így nyilatkozott :

— Sok férfit láttam már meghalni, de egyik sem viselkedett oly szépen, mint ez a gyermek!

104. Szenvedés az örök élet záloga.

Assisi szent Ferenc egyszer nagyon beteg lett és olyan fájdalmak kínozták, hogy azt hitte, nem lehet kibírnia. Ekkor égi hangot hallott :

— Ferenc! Ha az egész föld arany, az egész tenger balzsam, minden hegy drágakő volna : nem szenvednél-e szívesen, hogy ezáltal egy nagy kincset nyerj?

— Uram, ilyen kincsre nem vagyok méltó!

— Tudd, meg, Ferenc, hogy az örök élet az a kincs, melyet neked tartogatok. És ez a te szenvedésed a záloga annak!

Ettől kezdve a szent minden kint a legnagyobb türelemmel viselt a mennyei dicsőség reményében.

105. A földi hon helyett az égi hon.

Huszonhét évi fáradalmakkal telt missziós munkásság után Konstantinápolyban megengedték *Ohton Róbert* ferencrendi atyának, hogy ellátogasson francia hazájába. Azonban Párisba való érkeztekor súlyos vasúti szerencsétlenségnek esett áldozatul: halálosan összezúzva letek rá egy összetört vasúti kocsi alatt. Mentőinek azonban azt mondta:

— Mentsék meg előbb a többieket! Nekem nem sietős. Csak adják ide breviáriumomat és szentolvasómat!

Igy halt meg ez az önzetlen pap, még mielőtt kimenthették volna. És a földi hazába való érkezés helyett — az égi honba utazott.

106. A menny — nem nekünk való.

VIII. Henrik angol király, aki *Boleyn Anna*val való törvénytelen házassága miatt népét elszakította a pápaságtól, egy este ezzel a második feleségével palotája ahlakában állt. Sokáig néztek a csillagokkal tündöklő mennyboltra; ajkuk nem nyílt szóra, annyira lenyűgözte őket a végtelenség tisztelete s félelme.

A hosszú csendet végre *Boleyn Anna* törte meg:

— Ó, mily gyönyörű ez a csillagos égbolt! Hát még mennyivel szebbnek kell lennie a csillagok fölött Isten mennyországának!

A király bánatosan hajtotta le fejét, mert lelkiismerete eszébe juttatta az Üdvözítő szavait:

«Semmi tisztátalan nem mehet be a mennyek országába».

És eszébe jutott az Apostol intelme is:

«Ne ámitsátok magatokat: a házasságtörők nem fogják bírni Isten országát».

Ő pedig — az volt, hiszen első, törvényes feleségét elűzte, hogy *Boleyn Annát* elvehesse!

... Csöndesen megfogta *Anna* kezét s elvonta az ablaktól:

— Jöjj, *Anna*, ez nem nekünk való!

107. Egy pillanaton függ az örökkévalóság.

Az alábbi esemény a franciaországi *Lille* városban történt, melyet katonáink jól ismernek a világháborúból. Mikor másodszor életemben jártam ott, akkor beszéltek el nekem e

történetet, azzal a megjegyzéssel, hogy csak nemrég esett meg.

Egy egyetemi hallgató annyira rabja lett az érzékiség szenvedélyének, hogy rendkívül súlyosbító körülmények közt meggyilkolt egy leányt. Halálra ítélték. Több pap, sőt maga a püspök is, megpróbálták utolsó útjára előkészíteni a szerencsétlen ifjút, aki előkelő és buzgó katolikus családból származott. De hiábavaló volt minden igyekezetük: ő nyersen és dacosan utasított vissza minden ilyen látogatót. Szegény jó szülei kétségbe voltak esve.

Ekkor egy jezsuita hithirdető érkezett Lillebe utazásai közben és megszállt a rendházban. Ebéd utáni pihenő közben szoba került a boldogtalan fiatalember is, akinek kivégzése másnapra volt kitűzve. A páter mély részvétől indítatva, engedélyt kért a házfőnöktől, hogy ő is tehessen egy kísérletet.

— Jól van, páter, megpróbálhatja, de majd meglátja, magát is el fogja utasítani!

A páter megkérte rendtársait, mondjanak egy Üdvözlégyet és elment a börtönbe.

A börtönőr szintén kétkedve vont vállat, mikor kinyitotta előtte a cella ajtaját.

És ime, amint a gyilkos megpillantotta a szerzetest, arcát kezébe rejtette és keserves sírásra fakadt:

— Páter, hogy kerül éppen Ön ide ebben a borzasztó órában?

— Hát ön ismer engem?

— Hogyne ismerném! Hiszen legalább is harmincszor megmentett már engem a haláltól!

És újból zokogni kezdett s arcát ismét kezébe rejtette.

A páter azt hitte, hogy szegény fiú megzavarodott az izgalomtól. Barátságosan az elítélt vállára tette kezét és nyájasan kérdezte:

— Hogyan, barátom? Én mentettem volna meg önt a haláltól? Lehetetlen! Én egyáltalán nem ismerem önt.

Erre az ifjú felállt, mindkét kezével megragadta a pap kezét, könnyes szemmel tekintett arcába, megtörve roskadt keblére és szakadozva kiáltott:

— Páter, hát csakugyan nem ismer meg?

— De hát honnan ismerhetném?

— Atyám, én a konviktusban az ön tanítványa voltam mint negyedik gimnazista !

És megnevezte magát.

— Ó, igen, most már emlékszem. Volt ilyen nevű tanítványom.

— És ott minden szombaton hittanóra végén egy kis intelmet adott nekünk főtisztelendő úr. Egyszer nagyon hangsúlyozva így szólt hozzánk : «*Filioli, filioli! A momento pendet aeternitas!*»¹ Ez lett az én megmentőm. Látja odafent azt az ablakot? Legalább harmincszor felmásztam oda, hogy onnan leugrom az öt emeletes mélységbe és így megelőzőm a kivégzést szégyenét. És mindannyiszor ott eszembe jutott az ön intelve : «*ettől a pillanattól függ az ön örökkévalóságom!*» És mindannyiszor visszamásztam onnan. És most az irtalmas Isten önt magát küldi ide hozzám, a gyilkoshoz !

Az ifjú most térdrehullt :

— Főtisztelendő páter, esedezem, hallgassa meg gyónásomat ! Aztán szívesen fogadom a kivégzés gyalázatát. De még egy kérésem van. Legyen szíves, menjen el szegény szüleimhez vagy írja meg nekik, hogy Istennel kibékülve halok meg. Isten, ha már kegyesen elküldte önt hozzám, most bizonyára megbocsát nekem és alázatosan kéretem jó apámat és anyámat, bocsássonak meg ők is szerencsétlen fiuknak !

Megindító bűnbánattal és bátran hajtotta fejét aztán néhány óra múlva a hóhér bárdja alá.

108. «Hat óráig meg fogja tudni !»

Egy hitetlen beteghez papot hívtak, hogy adja fel neki a szentségeket. Gúnyosan kiáltott a papra a beteg :

— Tulajdonkép van-e másvilág?

A pap nem jött zavarba. Elővette óráját :

— Mire a kismutató a hatosra ér, már tudni fogja !

Aztán úgy tett, mintha távozni akarna. De ez a pár szó annyira hatott az istentelen emberre, hogy visszahívta a lelkeszt és töredelmesen meggyónt.

Még aznap este csakugyan megtudta, hogy *van* másvilág.

¹ Fiackáim, fiackáim, egy pillanaton függ az örökkévalóság !

109. Tisztítóhely nélkül a mennybe.

A nagy csodatevő, *Moll Péter* atya életrajzában olvashatjuk a következő dolgot :

Egy vasúti szerencsétlenségnél szörnyet halt egy hölgy. Hozzátartozói emiatt nagyon aggódtak lelkiüdvéért. De a páter megnyugtatta őket :

— Inkább örüljenek, mert édesanyjuk egyenesen a mennybe jutott — tisztítóhely nélkül. Ugyanis utolsó pillanatában még volt akaratereje e szavakra : «Uram, legyen meg a Te akaratod !»

Hogy P. Mollnak ilyen kinyilatkoztatásai nem voltak üres szavak, számtalan hasonló eset bizonyítja.

110. A jelentés.

— Furcsa látogatóm volt az éjjel — mesélte nevetve egy passauai ideiglenesen nyugalmazott tanítónő kartársnőjének. — Képzeld, csak, a szegény H. Pepi, akinek gyakran adtam egyet-mást, tudja, aki félve meghalt, álmomban egész komolyan ágyamhoz lépett és így szólt : «Kisasszony, legyen útra készen ! Hamarosan át kell jönnie hozzánk !» Mit szól hozzá?

— No és maga? Maga mit szól?

— Hát én azt hiszem, a jó Pepi kicsit tévedett a jelentésével. Már egészen jól érzem magamat és hűsvét után megint elfoglalom állásomat az iskolában.

... A tanítónőt egy hét múlva halva találták ágyában.

111. Válasz a másvilágról.

1923 július első péntekjén hirtelen az a kívánság támadt bennem, — jól emlékszem az időpontra — hogy valami bizonyosságot kapjak arról, vajjon az öreg scheyerni apát, aki egy éve meghalt, jó helyen van-e odaát. Eleinte merész dolognak tartottam, ilyen kéréssel fordulni a jó Istenhez ; de aztán meggondoltam, hogy Istentől mindent szabad kérni, amit parancsolatai nem tiltanak, tehát felbátorodtam a következő imádságra :

«Ó, Jézus szentséges Szíve, add valami jelét annak, hogy a mi jó öreg apátunk jó helyre jutott. Még pedig szeretnék egy anyagi és egy szellemi jelet kapni.»

Az anyagi jel alatt egy dollárt vagy valami dollárhoz

hasznoltam a Mária-kongregáció számára. A szellemi jelet úgy képzeltem el, hogy valaki valami különös lelki ügyben forduljon hozzám.

Ezen a Szent Szív-pénteken nem történt semmi; azonban a következő nap, szombat meghozta mind a két jelet. Estefelé egyik rendtársam levelet adott át nekem azzal, hogy egy idegen úr még ma beszélni óhajtott velem, holnap pedig hosszabb megbeszélésre kér időpontot. Felnyitottam a levelet: hát adomány van benne a Mária-kongregáció javára, éppen egy dollár értékű. Az aznapi és másnapi megbeszélés pedig lelki természetű volt. Mindebből megértettem, hogy kérésem teljesedett: Isten megadta mind a két jelet. Elmondtam a dolgok e különös összetalálkozását az illető úrnak is e megjegyzéssel:

— Az öreg scheyerni apátúr küldte önt hozzám.

Ezt az esetet egy bajor pap beszélte el nekem.

112. «Annyira sürgős?»

Lancasterben, Anglia városában élt háromszáz évvel ezelőtt egy szegény takács, névszerint *Wrenno Rogerius*. Akkoriban szörnyű katolikus-üldözés folyt. Aki nem akarta megtagadni katolikus hitét, elvesztette vagyonát, pénzét, házát, földjét, sőt akárhány az életét is. Szegény Wrenno takácsot is ez a sors érte. Akasztásra ítélték. A hóhér már föl is húzta, de a kötél elszakadt és Wrenno élve lezuhant. A bíró újból kegyelmet ígért neki, ha megtagadja hitét.

— Én még ugyanaz vagyok, aki az imént voltam! — felelt Wrenno és ismét fölment gyorsan a létrán a bitóra.

A hóhér ámulva nézte és kacagott:

— Ni, hogy siet! Hé, olyan sürgős neked? Mit sietsz annyira?

— Ha láttad volna, — felelt a takács — amit az imént Isten mutatott nekem, te is sietnél a halálba!

A mennyországot látta nyitva.

113. «Vége soha!»

A seefeldi korcsolyázók táncmulatságot hirdettek. A plakátokon így szellemeskedtek:

«Kezdeté 8 órakor, vége soha!»

A bál napján a plakátokat papírszalagokkal ragasztották át, melyeken ez volt olvasható :

«A táncmulatság elmarad, mert a karmester neje hirtelen meghalt».

Ez hát «vég volt, kezdet nélkül». A halál keresztülhúzza a kevély ostobaságot.

«Vége soha» csak az örökkévalóságnak van.

XVI. A tisztítóhelyen szenvedő lelkek.

114. A szenvedő lelkek.

A boldog emlékü *Schäfer Annát* Isten sok álomlátomással tüntette ki. Különösen élénk összeköttetése volt a tisztítóhelyen szenvedő lelkekkel. Szinte megrendítő képeket látott velük kapcsolatban. Így 1918 július 22-én azt álmodta, mintha hat szobán vezették volna keresztül, a hetedikben hosszasan kellett időznie. E szoba tele volt szegény lelkekkel.

«Mikor a hetedik szobához értem, — beszélte ő maga — azon üvegajtó volt és én ezen keresztül láttam, hogy odabent végtelenül sok ember van. Ekkor nagy szorongás fogott el és azt gondoltam : ezek bizonyára szegény lelkek. Habozás nélkül benyitottam és bekiáltottam :

— Jézusom, irgalmazz nekik !

Erre mind nagy hálával köszöntöttek engem. A sok alak közül különösen egy fiatalnak látszó leány beszélt velem sokat ; feje körül és arcán élénk fény ragyogott. Elmondta nekem, hogy ő a földön egy főnemesi család tagja volt és hogy még most is bűnhődnie kell szóval elkövetett bűneiért és hiúságáért, melyet szép fogai tápláltak benne. Aztán megfogta jobbkezemet és szája elé tartotta, hogy érezzem, micsoda hőséget kell szenvednie. Fogai közül is akkora forróság tört elő, hogy álmomban azt hittem, hogy kezemben még a csontok is megégtek.»

115. Meddig szenvednek a tisztítóhelyen?»

Neuzellében történt, az oderamenti Frankfurt mellett, néhány évvel ezelőtt.

Pont déli harangszókor az ottani kolostori sírboltból egy apát-alak lépett ki és ment át az utcákon egy jámbor leány szobájába. Rémülten pillantotta meg a leány a küszöbön álló fehér alakot, mely szenvedést tükröző arccal, némán, mintha adományt kérne. A leány ijedtében és szorongásában imádságba fogott. Erre a jelenség eltávozott.

Derús déli idő volt. A leány elment a község papjához és elmondta az esetet.

— Megismerné az elhunytat, ha arcképét látná? — kérdezte a pap.

— Igen.

A pap a nagy fogadóterembe vezette a leányt, ahol a falon függtek sorban az egykori kolostor apátjainak arcképei. Az egyik kép előtt megállt a leány :

— Ez az, világosan megismerem.

A pap levette a képet a falról, A kép hátán írás volt, mely elmondotta, hogy ez az apát több mint száz éve meghalt, a kolostort számos értékes tárggyal gazdagította s apáti tisztét kiváló módon gyakorolta.

A pap a leány kérésére szentmisét mondott az elhunyt apátért s ime, nem telt bele sok idő, egyszer csak ismét megjelent az apát a leány szobájában ; arcán a hála fénye ragyogott. Eljött, hogy jelentse szenvedéseinek végét.

Úgy képzelhetjük ezt a dolgot, hogy a szegény léleknek még csak ez az egy mise hiányzott, hogy a tisztítóhelyről kikerülhessen.

Ez az eset igazolja és megerősíti azt a véleményt, hogy hosszú tisztítóhelybeli szenvedésre kell lennünk elkészülve, ha életünkben nem álltunk ki sok belső vagy külső szenvedést.

116. Armella, a szegény lelkek barátja.

Nicolas Armella gyakran így szólt magához :

— Ha valamely rokonomat nagy tűzben látnám, amelyből saját erejével nem képes kimenekülni, én pedig tudnék segíteni rajta : nem volna-e szörnyű kegyetlenség, ha hagynám ott égni őt? Tehát segítenem kell a szegény lelkeken is, hiszen ők testvéreim és oly sokat kell szenvedniök a tisztítóhelyen !

Igy aztán semmi sem volt neki sok vagy nehéz a szegény

lelkek megsegítésére. Ó, mily sokat imádkozott ez a jóságos gyermek értük, mily sokat áldozott értük! Leleményes volt részvételében.

Tudvalevő, hogy Armella atyja állatait őrizte. Ha ilyenkor a nap égetőn tűzött alá a legelőre és Armellát gyötörte a hőség, így szólt:

— A szegény lelkekért!

Ugyanígy cselekedett, ha a tél hidegét kellett szenvednie. Gyakran megtagadott magától egy ital vizet a szenvedő lelkek javára, ha nagyon szomjazott, vagy evéskor a legjobb falatot a tányéron hagyta és engedélyt kért anyjától, hogy azt egy szegénynek adhassa oda. Mind ezt az áldozatot, önmegtágadást és jócselekedetet a szegény szenvedő lelkek javára ajánlotta föl. Ha a többi gyermekek vígan játszottak és ő is szeretett volna velük játszani: gyakran rágondolt a tisztítóhelyre és — nem játszott...

Mikor csak alkalmá volt rá, elvett apjától vagy anyjától valami munkát: sepert, elmosogatott, segített, amiben csak tudott. Mindenki tudja, mennyi dolog akad így a ház körül. És valahányszor a kis Nicolas Armella így szorgoskodott, mindig arra gondolt: «Ezt az én testvéreimért teszem, akik a tisztítóhelyen szenvednek. Segíteni akarok rajtuk és enyhíteni akarom szenvedéseiket!»

117. A mindennapi De profundis.

Hogy a szegény szenvedő lelkek iránt való áhitatban mennyi érték rejlik a magunk lelkiüdvé javára is, világítsa meg az alábbi történet.

Parrini tanár, a kiváló tudós, hosszú ideig szabadkőműves volt; sőt írásban kötelezte magát, hogy súlyos betegség esetén nem hivat papot és végrendeletében intézkedik, hogy temetése tisztán világi módon történjék.

Nos, egyszer Parrini párbajban számos sebet kapott. Amint megtudta, hogy állapota veszedelmes, elhívatta plébánosát. Két tanu jelenlétében visszavonta szabadkőművesi tagságát és a katolikus vallás és Egyház ellen írt összes írásait. Ezután fölvette a szentségeket, oly áhitattal, hogy mindenki épült rajta, aki tanuja volt Istenhez való visszatérésének. Miután megcsókolta a keresztet és kijelentette, hogy elismeri

Krisztust egyetlen vigasztalójának és egyedüli reménységének, kiadta lelkét.

A megtérés e nagy kegyelmi esetének magyarázata ez : *Parrini* Cézár élete egyetlen napján sem mulasztotta el, hogy el ne mondja a De profundist a tisztítóhelyen szenvedő lelkekért.

118. A szegény lelkek jó emlékezőtehetséget esdenek ki a tanulóknak.

Egy lelkipásztor meséli :

Mikor sok évvel ezelőtt plébániámat elfoglaltam, azt tapasztaltam, hogy az iskolások legnagyobb része nem képes fejből megtanulni a katekizmust. Nem tudtam, mi lehet ennek a szomorú jelenségnek oka, mert hiszen igen derék gyermekek, megáldva a legjobb akarattal, valósággal kínlódtak a katekizmusi feleletek bemagolásával — mindhiába ! Minden tölem telhetőt elkövettem, hogy segítsek rajtuk ; megtanítottam őket mindenféle fogásra és eszközre, hogy emlékezőtehetségüket erősítsék ; nem használt. Elkelt volna a jótanács. Derék gyermekeket eltiltani a szentáldozástól, mikor nem tehettek semmit a bajról : nehezemre esett volna. Viszont a dolgot nem lehetett csak úgy hagyni.

Sok fejtörésem között egyszerre csak eszembe jutott, amit valahol a szenvedő lelkek jóságáról és hatalmáról olvastam. Erre meghagytam a gyermekeknek, hogy ezentúl minden reggel és este imádkozzanak a tisztítóhelyen szenvedő lelkekhez és kérjék őket, esdjenek ki számukra jobb emlékezőtehetséget. A gyermekek megfogadták szavamat és csak elámultam, mikor rövid idő múlva sikert tapasztaltam. Olyan tanulók, akik eddig képtelenek voltak csak egy kissé is nehezebb kérdést megtanulni, most már a legnehezebbeket is hiba nélkül fel tudták mondani. Sőt kitűnő megértőképeséget is tanusítottak, természetesen a kellő magyarázatok után.

Még évek multán mondogatta nekem egy anya, hogy gyermeke csakis ennek az eszköznek : a szegény lelkekhez való imáknak köszönheti, hogy a leckéket tankötelezettsége egész ideje alatt megértette és megtanulta.

Egyébként ez a gyermek és sok más is, később is megtartották ezt a kitűnő szokást és bajaikban is a szenvedő lelkekhez fordultak segítségért. Kitűnő orvosság tehát olyan isko-

lásoknak, akiknek a tanulás nehezen megy. Azonkívül kiváló ébresztők is a szegény lelkek, ha az ember reggel idejekorán föl akar ébredni álmából.

119. Boldog Taigi Mária és az elhunytakért végzett szentáldozás.

Taigi Mária egy napon Rómában a Laterán-templomba ment, hogy ott egy elhunytak lelkéért végezze a szentáldozást. A mise alatt, melyet gyóntatója mondott, Mária hirtelen leírhatatlan lelki gyötrelmet érzett, mely heves testi fájdalommal párosult. De nem hagyta magát ezzel zavarni imádságában és kinyitotta az isteni igazságosságnak ajánlotta föl elégtételül.

Ezután *Pedici* bíboros misézett. Glóriakor a jámbor nő gyötrelmei egyszerre túláradozva örömmé és vidámsággá változtak. Anna Mária azt hitte, mindjárt meghal a boldogságtól, midőn megjelent neki a tisztítóhelyről kiszabadított lélek és így szólt hozzá :

— Köszönöm részvétedet, testvérem. Mindenkor meg fogok rólad emlékezni Isten trónja előtt, mert most — hála a te imádságaidnak — fölmegegyek a mennybe, hogy ott örökké boldog legyek !

120. A plébános imája a szegény lelkekért.

A múlt század derekán élt a weszfáli Wimpfenben egy idős, jámbor plébános, névszerint *Kranenberger*. Az a meghatározó szokása volt, hogy minden áldott este alkonyatkor kiment a temetőbe és ott elimádkozta a szent olvasót a tisztítóhelyen szenvedő lelkekért.

Mikor egyszer egy jóbarátja megkérdezte ennek a mindennapi temető-látogatásnak alapjáról, az öreg pap ezt a szép magyarázatot adta :

— Már sok éve vagyok lelkipásztora ennek a községnek, és ki tudja, vajjon hanyagságaimmal, jó példaadás elmulasztásával és egyéb hibáimmal nem károsítottam-e meg azokat, akik itt a hús hantok alatt a béke álmát alusszák? ! Félek a halál utáni számadástól. Ezért naponként felajánlom a szentolvasót mindazokért, akik itt nyugosznak, hogy ekképpen a szegény lelkekért való gondoskodással esetleges mulasztásaimat jóvátegyem !

MÁSODIK RÉSZ.

A PARANCSOLATOK.

I. Az első parancsolat: A hit.

121. Vakság által lett «látó».

1915 júniusában történt az orosz-lengyel hadszíntér egyik tábori kórházban. Radymno a neve a városházának, melyre a háború — mint mindenüvé — szintén kiterjesztette fekete szárnyait. Amint egy nap beléptem az egyik kórterembe, egy huszonötéves fiatalember mintha nehéz álomból ébredt fel volna. Egy gránátszilánk megfosztotta szemevilágától, és ő — ezt nem tudta. Föléje hajoltam és súgtam :

— Én katolikus pap vagyok.

Mintha egy idegen világból tért volna vissza, felelt :

— Jöjj, lelkiatya, meg akarok gyónni neked.

Gyónás után kérdezte :

— Oly régen fekszem már itt és nem látok. Még mindig éjtszaka van?

Nagy óvatosan, adagonkint adtam értésére, milyen csapás érte. Erre a fiatalember hangosan, mindennek hallatára így szólt :

— Megvakultam, mert nem hittem Istenben. Gyakran káromoltam és gyaláztam Istent !

Megrendítően hatott mindenkire ez a vallomás.

Mikor elbocsátották a kórházból, kijelentette :

— Vakságom által lettem «látóvá» !

122. Szent Ferenc hite.

Hohenstaufi II. Frigyes a diadal mámorát élvezte, mikor Szicília, őseinek öröksége, ismét birtokába jutott, az ellenséges bárók térdre kényszerültek fegyvere előtt, és a szaracénok kemény ellenségéből szolgáivá, barátaivá lettek.

Most éppen útra készült, hogy a dacos longobárdokat is a staufi sas hatalma alá hajlitsa. Aztán a csúnya zűrzavarban fetrengő német birodalmat, ott a Brenneken túl, fogja a császári jogar alá gyűrni engedelmességben és hódolatban. Ily céltudatosan és ereje tudatában akarta a Staufok régi álmát megvalósítani a németek világbirodalmáról, melynek Kelet pálmáitól Achen császári palotájáig kell terjednie.

... Egy szép napon *Assisi szent Ferenc* jelent meg Bari-ban az ifjú császár kastélyában. A császár azt hitte, hogy zavarba tudja hozni a szentet udvara pompájával, azért hívatta magához.

Háromszáz szaracén lovag állt fáklyával és kivont karddal és hajolt meg mélyen, mikor a császár kíséretével és a baráttal a palotához vivő széles lépcsőkön fellépdelt. A tágas ünnepi terem gyertyák ezreinek fénytengerében úszott; az asztalok roskadásig megrakva mindenfélével, «mi szem s szájnak ingere»; mellettük hercegek, bárók, lovagok serege és nagyszámú egyházi méltóság, mindenféle népeket és nyelveket képviselve és felkészülve arra, hogy örömnépet üljenek dús lakomával. Ámuló suttogás töltötte be a termet, midőn meglátták az egyszerű barátot a császár jobbján. Mikor beléptek, száz ezüst harsona üdvriadója harsant fel, melyet Frigyes mór apródjai fújtak. Szaracén leányok golyótáncot mutattak be: tündérékként röpködtek egyik görgő golyóról a másikra. Hárfázó bárdok énekelték meg a császár és hívei dús asztalát; német dalnokok lantkísérettel zengtek lovagénekeket. Áradó bőségben szolgálták fel a szolgák a válogatott ételeket és finom italokat.

Csakhamar mindnyájan elmerültek az ünnepség mámorába, egyre magasabbra hágott a kedv és lelkesedés.

Csupán Ferenc ült némán a császár mellett. Tekintete elsiklott az ünnepi örömek felett, más fény nyugózta le szemét és lelkét...

— Barát, mire gondolsz? — kérdezte végül a császár.

— Uram, császár, én most éppen Marsilius testvért dicsóítem magamban boldognak, aki most az erdő csendjében szemlélheti Isten végtelen szeretetét.

A császár elnémult.

Am némi idő múlva ismét megkérdezte:

— Barát, mire gondolsz?

— Uram, császár, most épp Aggeus testvér boldogságát szemlélem lelkiszemeimmal, aki Cremonában most a bélpoklosokat ápolhatja.

Ismét elhallgatott a császár, mert még mindig azt remélte, hogy az ünnepség hullámai mégis csak behatolnak a szerzetes lelkébe is. Aztán harmadszor is kérdezte:

— Barát, mire gondolsz?

— Uram, császár, most Bernát testvért látom boldognak, mert segíthet egy szegény özvegy óljait kitisztogatni és mesélhet gyermekeinek Krisztusról.

Most már látta a császár, hogy elvesztette a csatát Szent Ferenc ellenében. Aztán békében, barátságban elbocsátotta.

A császár dalnokai közt volt egy, akit nemrég maga a császár koszorúzott meg. Ez kihallgatta ezt a beszélgetést, s mikor Szent Ferenc eltávozott, titokban követte és idővel a nagy Szentnek hű tanítványa lett.

123. Két út.

Gertrúd és Hermina egy kereskedő irodájában volt alkalmazva. Iskolatársak voltak, együtt járták ki a polgárit. Gertrúd félárva volt; minden keresetét az utolsó garasig odaadta anyjának és a hivatal után megmaradt idejében ott-hon dolgozott szorgalmasan. Szórakozás? — ezt a körülmények nem engedték meg neki. Az élet keményen köszörülte őt komoly és csöndes jellemmé.

Herminnek könnyebb sors jutott osztályrészül. Keresetét nem kellett senki számára megtakarítgatnia; mindent elkölthetett magára; hivatal után szeretett sétálgatni. «Beszítást», lemondást nem kellett megtanulnia s ennek következtében bizonyos önző vonás alakult ki jellemében.

Mikor aztán városkájukban kongregáció alakult, utaik szétváltak. Gertrúd a kongregáció tagja lett, Hermin pedig egy tornaegyesületbe lépett be. Gyakran gyúrta Gertrúdot is, hogy lépjen be ő is a német tornaegyesületbe, hiszen a kongregációban annyira felfokozzák benne az imádkozó hajlamot, hogy aztán majd nem lehet vele beszélgetni egyébről, mint szentes dolgokról, és sohasem fogja megtanulni, mit jelent «élni», végre is az embernek szórakozásra is van szüksége, no meg az egyesületben úgyszólván csak tornásznak. Viszont Gertrúd is örült volna, ha barátnőjét a kongregációnak nyerhetné meg. Azonban a két leány viselkedése hamarosan nagyon sajtóságot mutatott.

Hermin nem járt már csupán tornaórákra, hanem táncmultságokra is és egyéb szórakozásokra. Nem telt bele sok idő: már sétálni sem járt többé egyedül. Szorgalma és pontos-

sága az üzletben egyre több kifogás alá esett. A vége az lett, hogy táncmulatságaiért boldogságával kellett fizetnie.

Egészen másképp állt a dolog Gertrúddal. Eleinte nagyon keservesnek érezte, hogy neki minden szórakozást nélkülöznie kell. Mióta azonban a kongregáció tagja volt, más színben látta a dolgokat. Most már mindig derűs és vidor volt... Naponkint hallgatott szentmisét, gyakran járult az Úr asztalához, de mégsem lett belőle olyan feszületrágó savanyú aggszűz, hanem állandóan jókedvű és kedves leány maradt. Főnöke nagyon meg volt elégedve vele, mert úgy látta, hogy Gertrúd napról-napra pontosabb és szorgalmasabb, s egyre használhatóbb munkaerő az üzletben.

A főnök nem tudta, mi tudjuk ennek titkát: Gertrúd Mária-leány volt!

124. Vagy-vagy!

Menke, vörös vezér, Chemnitzben egy gyűlésen nagyon találó és világos feleletet adott egy nyilatkozatra. Ugyanis Schlosser protestáns pásztor kijelentette előtte, hogy ő izzó keresztény s egyúttal meggyőződéses szociáldemokrata. Menke így felelt neki:

— Lelkész úr, ez nem megy! Vagy izzó keresztény ön, de akkor nem lehet meggyőződéses szociáldemokrata, vagy pedig meggyőződéses szocialista, de akkor nem lehet keresztény!

Igaz is!

125. Egy nagy orvos — katolikus.

Franciaország nemrég ünnepelte századik évfordulóját *Laennec René* halálának, aki a modern orvosi vizsgálat felfedezője és az orvostudomány bizonyos területein úttörő volt. Latuile, a párisi orvosi akadémia tagja őt «Hippokratesz óta a világ legnagyobb orvosának» nevezte. Már 15 éves korában sebész volt; 22 éves korában Párisba hívták meg. Itt kezdődtek korszakalkotó megfigyelései. Nevét mindenütt tisztelettel és csodálattal említették, a kormány pedig egy-másután tisztelte meg kitüntetésekkel. Ma az ő vizsgálati módszerét használják mindenütt az orvosi világban és bizo-

nyos tekintetben minden orvos az ő tanítványa, amikor egy élőlény valamelyik testrészét vizsgálja.

Nos, ez az ünnepezt orvostudós meggyőződéses katolikus volt és tudományos följegyzései mellett csodálatraméltó, mélyen vallásos elmélkedéseket és beszédeket is hagyott hátra. Prefektusa volt a párisi ifjak híres Mária-Kongregációjának, mely a múlt század huszas éveiben rendkívül sokat tett Franciaország vallási megújulásáért.

Röviddel korai halála előtt egyszer barátaival vidékre utazott postakocsin. Közösén imádkozták útközben a szent-olvasót. Egyszer csak feldúlt a kocsi, és miután az urak az ijedségből felocsudtak és ismét elfoglalták helyüket a kocsi-ban, Laennec megjegyezte :

— Barátaim, ott hagytuk el : «imádkozzál érettünk bűnösökért...» folytassuk !

És folytatták, mintha mi sem történt volna.

Egy volt ő a sok közül, akik a tudománynak és a hitnek egyaránt dicsőségére váltak.

126. Csak a buták járnak templomba ?

A frankfurt-bázeli gyorsvonat egy kis helység mellett robogott el, ahol éppen egy új templom nyújtotta karsú tornyát az ég felé. Egy fiatal utas — nyilván diák — az ablakon át kitekintve ezt a megjegyzést kockáztatta meg :

— Az emberek okosabb dologra is költhették volna pénzüket, mint templomra. Inkább hangverseny-csarnokot vagy egyesületi házat építettek volna, az időszerűbb lett volna !

Szomszédja, egy egyszerű polgár, csodálkozva kérdezte :

— Miért ne templomot ? Mi kifogása van ellene ?

— Eh mit ! — biggyesztett az úrfi , — ma már csak a buták járnak templomba.

— Hát akkor én is buta vagyok, — szólott a polgár nyugodtan.

— Én is, — szólott közbe egy harmadik utas. Én minden vasárnap elmegyek a templomba. Egyébként X. Y. lipcsei egyetemi tanár vagyok.

— Én is csatlakozom a butákhoz, nevem N. N. kormányfőtanácsos ! — mondta egy negyedik utas.

— Magam is közéjük tartozom, A. B. gimnáziumi igazgató vagyok, — szólott az ötödik.

A négy «buta» úriember szívélyesen ismerkedett össze és merült barátságos beszélgetésbe, míg az egyetlen «okos» ember, az a diák, elnémulva bujt a sarokba.

127. Férfiasan és jámborul.

Nagyon hideg decemberi nap volt. Reggel hétkor a majnai frankfurti pályaudvar éttermében ültem. Finom, sötét színű bundában belép egy úriember; úgy nézem: I. vagy II. osztályú hálókocsi-utas. Udvariasan engedelmet kér, leül asztalomhoz és reggelit rendel. Pillanat alatt ott a reggeli és — első tapasztalatom.

Asztaltársam ájtatosan keresztet vet, bensőségesen imádkozik — ott a frankfurti főpályaudvar nagy éttermében! — és megreggelizik. Nem csoda, ha nagy érdeklődéssel nézek rá. Ő észreveszi ezt, rám néz:

— Ön katolikus pap?

Kiejtése idegenszerű volt, tehát visszakérdeztem:

— Igen. Ön talán holland?

— Úgy van. Egyenesen Rotterdamból jövök és Karlsruheba megyek üzleti ügyekben. A nagy hideg miatt jókora késésünk van, nem kaptam csatlakozást és most várnom kell. De igyekeztem az időt jól kihasználni. Taxiba ültem és a legközelebbi templomhoz hajtottam. Szerencsém volt: elvégezhettem a szentáldozást, s így nem kellett azt ma sem nélkülöznöm. Lám, még a késésnek is meg lett a haszna, és én egészen meg vagyok elégedve.

Másodszor is csodálkoztam. Ennyi nemes, benső és egyúttal férfias vallásosságot papi ember sem mindig tapasztal.

Most persze már azt is szerettem volna tudni, kicsoda is asztaltársam. Úri modora, az a szabad mód, ahogyan olyanak mutatja magát, amilyen: kereskedőre engedett következtetni. Csakugyan úgy is volt. A mynheer azelőtt hajósgazda volt, most szénnagykereskedő. Neve szoros kapcsolatban van az egyik világhírű ruhrvidéki szénvállalattal, melynek nagy uszályhajóit a Rajnán fel és le minden gyermek ismeri.

Beszélgettünk mindenféléről, családjáról, hét gyermeké-

ről. Az üzletre is rákerült a szó, és észrevettem, hogy az ő nagy üzemében Isten tízparancsolata is számba van véve. Húsz perc múlva elváltunk : ő délre, én északra. De én mindenestre azzal az örvendetes tudattal, hogy végre ismét találkoztam egy igazi katolikus férfiúval, egy «királyi» kereskedővel !

128. Egy fiatal hős.

Valahol, valami nagy városban vagyunk. Délután. Rémes szerencsétlenség történt : robbanás. Egy 17 éves fiú sebesült meg legborzalmasabban : teste térdig egészen összeégett. Így szállították a kórházba. Bátran viseli magát, összeharapja fogait a bekötözéskor, alig hallat kis nyögést. Orvos és ápolónők csak bámulnak. Állapota komoly ; papot hívnak.

A pap elé rettenetes látvány tárul : ott fekszik egy alak, teljesen fölismerhetetlen, mert tetőtől-talpig kötés borítja. Csak szeme látszik ki és ajka. De hogyan fekszik ! Nyugodtan, előkelően, királyian, fenségesen !

— Szervusz, Karcsi ! No, hogy vagy ?

— Köszönöm, csak megvagyok.

— Fájdalmaid ?

— Kegyetlenül gyötörnek.

És folyik a beszélgetés. A pap megtudja, hogy amióta kikerült az iskolából, egy ifjúsági egyesület tagja. Majdnem rendszeres havi áldozó. Ezt büszkén mondja el.

-- Itt is szeretnél áldozni ?

— Hogyne, hiszen már idestova négy hete nem áldoztam.

Mily áhitattal fogadja a szentségeket ! Hogyan tűri az örületes fájdalmakat ! Mily finom előkelőséggel vet keresztet félig elszenesedett jobbájával ! Igazán felejthetetlen, megindító benyomások !

— Te Karcsi, félnél-e, ha meg kellene halnod ?

— Nem én. Nincs mitől félnem. Ha egyszer már az Úristen magához akar hívni, szívesen megyek.

És a halál csakugyan eljött érte két nap múlva. Már megérett Isten aratására, mint igazán «jó és hív szolga», mint valódi katolikus ifjú !

129. A példa hatása.

Egy protestáns ember meglátogatta egyszer Párisban a «Hotel de Dieu» kórházat. Akkoriban még Szent Vince leányai látták el ott a betegápolást. Az ezernyi szerencsétlen közt, akikkel mindig tele volt a kórház, volt egy beteg, aki a legszánalmasabb állapotban szenvedett. Szinte meghülyülve a szenvedésektől, melyeket már gyermekkorától kellett elviselnie, inkább féreghez, mint emberhez hasonlóan feküdt egy teknőben, mert az ágy melegét nem bírta elviselni. Az elbágyulás és a kínok a düh szenvedélyét fejlesztették ki benne. Karok és lábak nélkül fetrengett ott tehetetlenül, mint egy torz csont és a legcsekélyebb okból is irtózatossá üvöltésbe tört ki.

Ez a látvány megborzasztotta az idegen látogatót, de mily nagy volt ámulata, mikor látta, hogy a teknő mellett egy apáca térdelés és anyás gondossággal szolgálja ki a szerencsétlent!

— Kedves nővér, — kérdezte az idegen, — hogyan tud oly nyugodtan, olyan kedvesen időzni ennél a betegnél, akinek már látása is olyan iszonyatos?

— Ő legkedvesebb betegünk az egész kórházban, — felelt a nővér, — éppen azért, mert ilyen nyomorult. Minden betegünkönél jobban szeretjük; lecsillapítjuk dühét imádsággal és énekkel, sőt már megtanítottuk imádkozni is, és soha, se éjjel, se nappal nem hagyjuk magára.

Igy szólt Szent Vince leánya, a protestáns úr pedig — katolikussá lett.

130. Ne engedj vallási köteleességeidben!

— Papa, mama, képzeljétek csak, milyen szerencse ért! — kiáltott már a küszöbről nagy boldogan L. Emma. — Most vége a gondoknak és keserves kuporgatásoknak! R-né asszony szerzett nekem állást egy dúsgazdag családnál. Akkora fizetésem lesz, hogy csoda! Száz aranymárka havonként, aztán ruha, cipő és sok minden egyéb. Hát örüljétek ti is, nagyon rászorulunk erre a mellékjövedelemre!

Első pillanatban csakugyan a szülők előtt is megváltásnak tetszett a hír, de az apa csakhamar más oldalról világította meg a dolgot:

— No, csak nyugodtan !

Az anya is észbe kapott :

— Előbb hadd halljam, mifélek azok a gazdag emberek. Mondd meg először is : katolikusok-e és biztosítják-e neked, hogy minden vasárnap elmehess az istentiszteletre ?

A leány már kissé csöndesebben válaszolt :

— Nem katolikusok ugyan, de biztosra ígérték, hogy minden vasárnapom szabad lesz és így mindig elmehetek a templomba. Persze nem délelőtt, akkor nem lehet, de hiszen az ember délután is imádkozhatik ájtatosan, mondják ők, és ilyen magas bér mellett az ember bátran hozhat egy kis áldozatot.

Apa és anya komoly pillantást váltott s egyértelműen kijelentette az anya :

— Még ha dupla bért kapnál is, és akár tíz ruhát havonta, meg ékszereket bőven, akkor sem kapod meg tőlünk soha az engedélyt, hogy ezt az állást elvállald !

131. Egy prédikáció hatása.

Dulaure Páris leírásában megemlékezik egy ferencrendi szerzetesről, aki *Richárd* testvér néven volt ismeretes a 15. században. Hazatérvén a Szentföldről, a párisi boulognei templomban olya elragadó ékesszólással prédikált, hogy óriási tömegek hallgatták, mindig és csak úgy tódultak hozzá a megtérni akarók.

Egyszer olyan hatásosan szónokolt a fényűzés és az elpuhult életmód ellen, hogy akik hallották, szent buzgalomra kapva, drágaságaikat és lukszus-bútoraikat az utcára hordták és elégették. Páris ekkor 2000 máglyát látott égni, melyeken a férfiak kártyát, játszóasztalt, billiárd és tekcjáték-kellékeket, a nők pedig főkötőt, fűzöt, csipkegallért, halcsont-derekat, bőrmellénykét égettek el százzszámra.

Vajjon tudna-e egy ilyen Richárd testvér *ma* elérni hasonló eredményt ?

132. Utolsó fillérjét a jó lapért.

Egy laikus testvér Boroszlóban ingyen hordja ki a katolikus vasárnapi lapot. Ez mesélte, hogy egy ilyen körútján egyszer összetalálkozott valami mesterlegény-féfével, aki

kéregetett, hogy éhen ne haljon. Itt-ott vetettek neki egy-két fillért, de sok helyen gorombán utasították el; azonfelül mindig az a veszedelem fenyegette, hogy rácsap a rendőrség s akkor éhen kopik az álla. Bizony nem irigylésre méltó sors! Nem csoda, ha a munkanélküli ifjú búsan lógatta fejét.

Egy ajtó előtt akadt össze a lapkihordó és a siheder. Ez szinte irigyen nézett a másikra, aki a lapköteggel a hóna alatt postáshoz hasonlított. A kéregető csak nézett rá egy darabig, aztán megszólította:

— Az úrnak még csak jól megy!

— Honnan gondolja?

— Mert van foglalkozása, nem lézeng munkanélkül, mint én.

— Hát kérem, segíthet nekem, ha van kedve.

— Hogy ne volna! Ezer örömmel! És mennyit kereshetek ezzel?

— Keresni? Én ingyen hordom ki az ujságot!

— Ingyen? — hökkent meg a legény. — Akkor bizonyára valami jó ujságot terjeszt?

— A katolikus vasárnapi lapot.

Földerül a siheder arca. Belenyúl egyik zsebébe, előhúzza egy marék aprópénzt s a laikus-testvér kezébe nyomja:

— Erre nekem is van pár vasam!

Tizenkilenc pfennig volt. A fiút bántja, miért nem kerek-szám.

— Várjon csak, jó uram, tüstént meglesz a huszadik pfennig is!

Ismét belenyúl egyik zsebébe, vájkál benne, majd a másikba, végül a harmadikból kenyérmorzsa és sajtthéj közül kihalássza a huszadik pfenniget. Derüsen mosolyogva adta oda utolsó fillérjét.

És ekkor a nyomorult vándorló munkanélküli egyszerre gazdagnak érezte magát, sőt gyomra is abbahagyta a korgást egy időre.

Ezt cselekedte egy éhező munkanélküli siheder Sziléziában — a katolikus sajtóért!

133. Az olvasmányok átka.

Az ódon egyetemi város már villanyfényben úszott.

Az óváros egyik utcájában nagy néptömeg futott össze s egyre sokasodott. Zavart, ijedt arcok. Akiket a kíváncsiság át tudott nyomni a tömegben keresztül ahhoz a ponthoz, ahol valamit lehetett látni: sápadt rémülettel meredtek a földre.

Iszonytató látvány: egy összezúzódtott véres holttest. Koponyája szétrepedve, vértócsában.

Itt a halál kaszája egy fiatal életvirágot vágott le. Vagy helyesebben: a virág maga tépte le önmagát.

Steger Erik, szüleinek egyetlen gyermeke, ugrott le a negyedik emeleti lakásból . . .

Már negyedik egyetemi félévét végezte. És a szülők szemefénye örökre kialudt . . . Odafönt a diákszobában még kinyitva fekszik az asztalon a könyv, melyet a boldogtalan ifjú utóljára olvasott. Nietzsche könyve: «Jón és gonoszon túl.» Nietzsche édes mérge. Azé az emberé, aki szavainak rakétaival már annyi sötétséget okozott sok-sok lélekben. A magáéban is, hiszen örülten halt meg!

Hol lehet most ennek az öngyilkos ifjúnak a lelke?

134. Az olvasmány áldása.

Özvegy Walkerné vigasztalhatatlan. Már egy órája várja epedő szívvel — új estélyi ruháját, melyet a varrónő mára ígért.

Walkerné azok közé a hölgyek közé tartozik, akiknek lelkéből — külső boldog látszatuk ellenére — hiányzik a belső béke, az Istenbe vetett horgony. Lelke fel van dülva. Szomjazik Isten után, akitől évek óta rútol elidegenedett.

Csöngetnek.

Itt a kosztüm! Gondosan be van csomagolva — egy katolikus folyóirat nagy, széles lapjaiba. Walkerné futó pillantást vet a nyomtatásba. Egy cikken akad meg szeme, mely lelki életét legmélyén érinti: «A boldogság valódi forrásairól.» Janka, a szobaleány, ott áll, várja, hogy segítsen asszonyának az öltöztetésben. De a nagysága annyira elmerül az olvasásba, hogy nem is felel a leány kérdésére.

... Egy óra múlva szólal meg úrnője :

— Tegye el ezt a ruhát a szekrénybe, Janka. Itthon maradok.

Isten mindenható kegyelme megérintett egy feldúlt emberlelket. Átalakította. Meglátogatta. Örökre magához láncolta. Eszköz volt pedig erre Isten kezében : egy katolikus lap.

A régi egyiptomiak joggal írták egy «könyvkereskedés» fölé :

«A lélek gyógyszerei.»

II. Katolikus Akció.

135. Jó könyvek terjesztése.

Egy szegény konvertita hölgy megrendeli a «Remény» című lapot és ezt írja a megrendelő levélben :

A két első mutatószámommal így jártam el : Északra utaztam éppen, munkanélküliek gondozása ügyében. Leültem a nagy váróteremben és olvastam. Aztán fölkeltem, a lapot ott hagytam, a terem másik sarkába mentem és onnan figyeltem, mi történik a két füzetrel. Alig értem a túlsó sarokba, az egyik füzet már eltűnt, a másikba pedig egy fiatal leány merült el. Így teszek majd a következő füzetekkel is. De óvatos leszek, mert különben a kommunisták ott helyben agyonütnek. Elmegyek a népkonyhákba, pályaudvarokra, egyéb nyilvános helyekre is, ott is el-elhagyogatok egy-egy füzetet, meg a villanyoson, kávéházban, a helyi-érdekűn stb., stb. És a «Remény» útján is segélyeket fogok kérni a szegényeknek. A továbbiakról majd írok.

136. A «Nullácska».

Nem azt a színdarabot értem e cím alatt most, amely százszor ment óriási sikerrel a színházban, hanem egy szegény, húsz-egynéhány éves páciensnőt, abban a nagy kórházban, a «Nullácskát.» Ő maga nevezte így magát, mikor anyja kérésére meglátogattam.

— Főtisztelendő úr, én vagyok a Nullácska ! — mondotta ragyogó szemmel és elbeszélte egy szép álmát.

Mielőtt kórházba került, zárdába szeretett volna vonulni. Nővére mint szigorú karmelita apáca halt meg fiatalon. Mikor aztán ő megint annyira vágyakozott kolostorba és nagyon kérte a jó Istent, tegye neki lehetővé a belépést, megjelent neki elhunyt nővére hófehér ruhában, átadott neki egy keresztet és így szólt:

— Fogd, ez lesz a te zárdai életed!

És csakhamar sok-sok beteg közt találta magát.

Rettentő nehezére esett kórházba menni. Anya és leánya bensőségesen csüggtek egymáson, de betegsége egyre súlyosbodott. Az angyali lelkű leányka eskórban szenvedett és megesett vele, hogy az utcán zuhant a porba és anyja ölében vitte a legközelebbi ház kapuja alá. Az emberek szitkozódtak:

— A kórházba vigye, ne az egészséges emberek közé!

Minden ilyen szó törként járta át az anya szívét. Mit tudtak azok bele! A szegény gyermeknek senkije sem volt a világon, mint az anyja. Az volt mindene.

— Anyus, hadd maradjak veled! Csak ne a kórházba!

De végre is nem volt mit tenniök: be kellett mennie a kórházba... Mennyit sírtak akkor!...

És ott lett ő a «Nullácska». Ha betegtársnői közül valamelyik szóba ereszkedett vele, csak azért tette, hogy ki-nevesse és kicsúfolja «gyerekes» szórakozásai miatt.

Ő csak a mennyországról beszélt szívesen és Jézus szent Szívéről, meg a Szentekről. Nem csoda, ha a többiek nem értették meg őt.

— Ők nem értenek meg engem, pedig én annyira szeretem valamennyiüket!

Igen, annyira: bárkinek megtette a legalantasabb szolgálatokat; ami másoknak kellemetlenül esett, az neki kedvére való volt. Ha valami nem volt rendben, ő volt a bűnbak, mindenki hibáját rá kenték. Hiszen ő volt a Nullácska. Ő persze egészen más volt, mint a többiek: tiszta, mint a harmatos lilium, kedves, mint egy angyal. Csak egytől félt: hogy valami bűnnel megbánthatja az Üdvözítőt.

— Néha sírok, vajjon tetszik-e ez Neki?

Ő bájos szent félelem! Hát bizony, a többiek nem ilyenek.

És mikor reggelenként szívébe fogadta az Urat! Szíve

mint ezer gyertya lángolt Elébe! Az Üdvözítő megértette őt és nem vetette meg Nullácskát, hiszen itt a földön Ő is ilyen volt sokakért! Ám ebben az egyetlen örömében is nagy áldozatot kellett volna hoznia. Minthogy a kápolnában is néhányszor rájött a roham, a nővér azt mondta:

— Nem szabad mindennap áldoznod! Azt kell mondanod: «Édes Üdvözítőm, *így* Te nem akarsz engem!»

Hűséges-engedelmesen mindent megtett Nullácska; de *ezt* nem bírta mondani az Üdvözítőnek. Nem, nem; *így* akarja őt az Úr Jézus, aki a földre is a betegekért, a nyomorultakért, a Nullácskákért jött. Igenis, *így* akarja őt minden reggel!

... Elgondolkozva mentem haza a kórházból. Miért kell ennek az ártatlan gyermeknek oly sokat szenvedni?...

Szent János evangéliumának 9. fejezetében sajtáságos történetet olvashatunk:

«És tovább menvén Jézus, látá egy vakonszülött embert. És kérdezék őt tanítványai: Rabbi! ki vétkezett, ez-e vagy a szülei, amiért hogy vakon született? Felelé Jézus: Sem ez nem vétkezett, sem az ő szülei, hanem hogy megnyilvánuljanak benne az Isten művei.» — És meggyógyítá őt.

Hogy megnyilvánuljanak benne Isten művei! Igen, ez a hivatása Nullácskának is! Isten mindig a kicsinyben művel nagyot. Ő mindig keres halhatatlan lelkeket. Csakhogy némelyik lélek, akit különösen szeret, messze távolodik Tőle. Azonban kegyelem nincs ima és szenvedés nélkül! Akkor lépnek elő a Nullácskák. És ha valamely bűnöst Isten különös kegyelme utolsó perceiben megment, azt talán egy ilyen Nullácskának köszönheti, aki valahol magánosan él a világon. Ezeknek kell szenvedniök mások helyett, életük bűnhődés mások bűneiért; nekik kell sírniok, mert mások elfelejtik a sírást; másokért kell tiszta Nullácskákká lenniök, hogy Jézus szentséges Szívének érdekei a lelkek iránt kárba ne vesszenek.

Ő, fölséges a Nullácskák szerepe! Ők részesei Jézus Szíve feladatának. A nagyvilág részvevő mosollyal rohan el e kicsinyek mellett, de Isten előtt nagyok ők. És ha majd egyszer az idők története elhangzik, a Nullácskák fognak legközelebb állni a Világok Királyának szívéhez és sok ezren

fognak tündöklő kezükre hajolni és boldog hálával és tisztelettel megcsókolni azt, mert akkor már tudni fogják, hogy a Nullácskák nélkül sohasem találtak volna Jézus Szívéhez!

Jaj volna nekünk, ha nem volnának Nullácskáink!

137. Mit akar a pápa tőled?

Szűz Mária felajánlása ünnepén a Szentatya 10.000 lombardiai zarándokot fogadott és a világi apostolkodásról mondott nekik beszédet.

— Ha most majd visszatértek az örök városból hazátokba a szentév gazdag kincseivel, — mondotta többek közt, — legyetek magatok is jobb emberré, még pedig nemcsak jámborok, hívők, ájtatosak, egyház-szeretők, hanem mindenkivel szemben: apostolok! Ezt kívánja, ezt várja tőletek az Egyház: hogy apostolok legyetek, a szó apostolai, a buzdítás apostolai, a védelem apostolai, ha kell; mindenk előtt azonban — ami senkinek sem lehetetlen, hanem mindenkinek lehetséges, amire mindenki képes: az imádság apostolai, sőt még ennél is inkább — ami senkinek sem lehetetlen, hanem mindenkinek kötelesség: a jó példa apostolai, a jó példáé, melyet az élet gyakorlatába átvive, bizonyosságtételnek nevezünk. Éppen ez az apostolkodás mondja el ékeesszólóan mindenkinek, hogyan lehet és kell az igazságnak, az erényeknek, a hit megvallásának, egyszóval a keresztyén életnek valódi életévé lennie minden egyes napnak, minden társadalmi állásnak, minden hivatásnak minden helyen és minden időben.

138. Az «uzsorás».

Ottó 14 éves fiú volt, olyan fiú, mint minden más fiú. Jól tanult és jóban volt társaival. Lassankint azonban egy hibát fedeztem fel benne, amely elszomorított: először titokban, aztán mindig nyíltabban iparkodott pénzt szerezni, ahogyan csak lehetett. Bármilyen szolgálatra kész volt, de társainak meg kellett azt fizetniök.

A fiúk az iskolaszolgánál vásárolhattak csokoládét és vajaskenyeret. Ha aztán valamelyik gyereknek nem volt erre pénze, Ottó kölcsönzött neki. De mikor a kölcsönvevő újabb zsebpénzhez jutott, Ottó bevasalta rajta a kölcsönt

magas kamattal. Emiatt aztán iskolatársai sokat gúnyolták. Végre elnevezték «pénzes zsidónak». De azért megint csak kölcsönöztek tőle, ha zsebük üres volt, mert az iskolaszolga kincsei csábítóak voltak.

Fokozódó aggodalommal figyeltem Ottó viselkedését. A gyerek úgy látszott, nem érzi pénzvágyának rútságát. Vidám volt és elfogulatlan. Mikor óvatosan megpendítettem előtte beszélgetés közben ezt a hibáját, rögtön másra terelte a szót.

Erre már megijedtem. Megfoghatatlannak találtam, hogyan adhatta neki magát egy ifjú ennek a bűnnek? Mi célja volt a pénzzel?

Eközben közeledett a tanév vége. Egy este magamhoz hívtam a fiút és nyíltan kifejeztem mély szomorúságomat rút viselkedése miatt. Ottó piros lett, mint a főtt rák.

Mikor bevégeztem mondanivalómat, rám nézett és szólt:

— Főtisztelendő úr, bocsásson meg, de nem tehetek másképp. Azért tettem, hogy szegény pogány gyermekeket kiváltsak. Már összegyűjtöttem három gyermekre valót!

... Aznap este szívem mélyéből Tedeumot imádkoztam. Ottóból pedig, a «pénzes zsidóból» — pap lett.

139. A kínai világi apostol.

Shanghaiban él egy buzgó katolikus kínai, névszerint *Lo Pa Hong*. Elnöke a shangai kereskedelmi kamarának, vezérigazgatója egy vasuti-, villany- és hajózási társaságnak, igazgatója egy nagy fémgyárnak stb. Egész lelkével szolgálja a katolicizmus ügyét. 1913-ban alapított egy óriási Szent József-kórházat, ahol évenként félmillió beteget ápolnak. Alapított egy egyesületet ötven képzett katolikus kínai taggal, akik vele együtt a felebaráti szeretet műveinek szentelik magukat.

Nemrégiben *Lo Pa Hong* utazást tett Amerikában és Európában. Járt New-Yorkban, Berlinben, Párisban, Lourdesban és Rómában; a Szentatya előtt is megjelent. Mikor megkérdezték, mi a mondanivalója Európa katolikus diákjainak, így válaszolt:

— Mondják meg nekik, egy fiatal ember számára nincs

nagyobb dolog, mint jót tenni másokkal minden tehetsége szerint. Egy diáknak gyakran nincs pénze, de szívében végtelen nagy kincsek vannak, azokat nem szabad elzárva tartania !

140. A példa hatalma.

Egy missziófőnök a Karolina-szigetéről Rómába érkezve, sajátságos esetet beszélt el egy szigetről, melynek lakói önként tértek a kereszténységre. A hithirdetők ott a kisebb és nagyobb szigetek szinte végtelen során úgy utaznak egyikről a másikra és igyekeznek a benszülötteket megnyerni a hitnek.

Mily nagy volt csodálkozásuk, mikor egy olyan szigetre jutottak, ahol még soha hithirdető nem járt s ennek a szigetnek lakói — pár száz család — ezzel a hírrel fogadták őket :

— Mi már majdnem mind keresztények vagyunk.

És tényleg ismerték a legfőbb imádságokat, Isten tízparancsolatát és a fontosabb hitigazságokat. Sőt meg is voltak keresztelve, t. i. egymást keresztelték meg, még pedig teljesen érvényesen. Hogyan volt ez lehetséges ? Nemsokára nyitjára jutottak a hithirdetők a rejtélynek :

Néhány évvel ezelőtt a szigetre egy család költözött, mely valahol másutt lett keresztény. És ez a család apostoli kötelességének tudta, hogy lassankint a sziget lakosságát a keresztény vallásra térítse.

Ritka és valóban ragyogó példája a laikus apostolságnak !

141. A munkásapostol.

Egy második osztályú vasuti kocsí folyosóján állok. Kinézek az ablakon : Anjon gyönyörű tája rohan el mellettem, varjú-fellegek röpködnek tova. Egy utas lép hozzám és fülembe súgja :

— Ismer még ?

Ránézek : erélyes arc, vastag bajusz, gondosan ápol, fölfelé fésült fehér haj. Igazán nem ismerem.

Mosolyog.

— Kokárda ! — mondja.

Lám, milyen varázsige lehet egyetlen szó ! Abban a

pillanatban magam előtt látok a hetedik elemi osztályban egy rózsás arcú fiúcskát, kék szemmel, apródmódra nyírt gyönyörű szőke hajjal, finom nyakkal. Kokárdának nevezték el, mert mindig azt mondta, ő matróz lesz.

Most hát megkíséréltem ebben a hatvan éves fejben ismét megtalálni a csinos kis arcot x évvel előbből, — nem nagyon sikerült.

— Megváltozunk, ugye ?

— Mi ön most ? — kérdeztem.

— Hogy mi vagyok ?

És olyan barátságosan mosolygott ehhez, mintha azt mondaná : Hogy mi vagyok ? Megmondom, de nem sokat fog érteni belőle.

Emlékeztetett egy beszélgetésünkre, mely ennyi és ennyi évvel ezelőtt folyt le közöttünk. Akkoriban éppen Vénard Theofán történetét olvastam és nagy lelkesedésemben mindenáron misszionárius akartam lenni. Ő azonban megtagadta régi szándékát, és csak egy vágya volt : elvégezni a technikai főiskolát. Úgy is lett : három év múlva jeles bizonyítvánnyal hagyta el az intézetet. Gazdag család gyermeke volt : minden karrier nyitva állt előtte. Mikor atyja azt ajánlotta neki, vállaljon el egy fényes mérnöki állást, így felelt egyszerűen :

— Azt a kegyelmet kértem Istentől, hogy egyszerű munkás legyek, amilyen ő volt itt a földön.

— Micsoda ? Munkás, te ? A te címeiddel ?

— Aki képes volt a nagyra, képes lesz a kicsire is.

— De hát ehhez nem lett volna szükség arra a sok tanulásra !

— Dehogy nem, papa. Majd meglátod, ehhez is nagyon jó volt az egész kiképzés !

Csakugyan, egy szép reggel beállott egy nagy gyárba és felhúzza a közönséges munkás-zubbonyt, mint a többi munkás. Két hónap alatt ápolt keze kérges, durva és repedezett lett. Munkástársai először ezt a gúnynevet adták neki : «kis-asszony», olyan kecsesnek találták, főképp pedig az ő fogalmaikhoz képest nagyon is tisztának. Ő ugyan sohasem beszélt nekik multjáról, de fensőbbisége az idő folyamán egyre jobban kiütközött. Hat hónap múlva munkavezető lett, oly gyorsan kitanulta szakjának minden csinját-binját.

Különben azon a nyelven beszélt, mint a többi munkások, olyan nyelven, amely épp úgy szokásos a munkásoknál, mint a parasztnál a vidékies tájszólás.

Mikor aztán elég szilárdan megvetette lábát, szükségesnek látta, hogy tűzhelyet alapítson. Ebben is megvolt neki a maga külön felfogása. Sokáig törte fejét, ki legyen élettársa, vagyis milyen asszony lesz legjobban képes arra, hogy az ő apostol-ideálját megértse és elmélyítse. Testileg-lelkileg egészséges legyen és csontja velejéig katolikus. Végre kiválasztott egy leányt, akinek világnézete egyezett az övével. Ez a leány először a cserkészmozgalom vezetője volt, aztán a gyári gondozónői hivatást választotta. — Teljesen boldog házasság volt, telve belső erővel és eszményi lelki javakkal. «A világ» persze ezt nem értette meg.

A jövő nagyon harmónikusan alakult ki és teljesítette mind az ígéreteket, amiket a mult tett. Mindketten az egész gyár pilléreivé lettek. Azáltal, hogy ő egészen munkássá lett, hogy a munkásságot megismerje és a hamis próféták ellen megvédelmezze, az én iskolatársam teljes sikert aratott. Hány sztrájkot akadályozott meg! Hol úgy, hogy lojálisan tárgyalt a főnökökkel, hol meg úgy, hogy a kommunizmus apostolainak arcáról lerántotta a humanitárius álarcot és megmutatta, hová akarják vezetni a munkásosztályt.

Befolyása vallási téren is jelentős volt. Sok munkástársa jár vele vasárnaponként szentmisére és járul a szentáldozáshoz. Felesége pedig a munkásnőkre szerzett ugyanolyan befolyást, mint férje a férfiakra. Ha a gyárossal kell tárgyalni, ő tárgyal. Ugyancsak ő az, aki emlékezteti ezt vagy azt az asszonyt, feleséget, anyát alapkötelességeire, oly alapkötelességekre, melyek teljesítése nélkül az ember állattá süllyed. Neki van a legnagyobb tekintélye. Egy mosoly tőle — többet ér, mint egy bankjegy.

Végül elmondta nekem, hogy tizenkét gyermeke van és valamennyit a gyárnak, Istennek és a hazának neveli ugyanazon elvek szerint, melyeket ő követett.

... És mindezeket a legnagyobb egyszerűséggel beszélte el nekem ott a vasuti kocsifolyosóján, két másik utas között, akik közül az egyik kifestett rút vén nő volt s éppen banánt cukrozott meg két undok kutyájának, amelyek legalább is

8000 frankot képviseltek, — a másik pedig egy kövér, pocakos nyárspolgár, aki füstölt, mint egy gyárkémény és pikáns olvasmányt élvezett. Ilyen ellentéteket mutat fel az eleven élet, amelyek a gondos megfigyelőnek szemébe ötlenek.

Gratuláltam öreg barátomnak mindenhez. Így felelt :

— Ez volt az én hivatásom. Arra voltam hivatva, hogy munkás-apostol legyek.

— Igazán olyan hivatás, mely bátorságot követel !

— Hát bizony bizonyos értelemben erőt kell mutatnia az embernek, de Isten is megadja hozzá kegyelmét.

— Bizonyosan vannak nehéz órái is ennek a hivatásnak, ugye ?

— Hol nincsenek ? Itt az ember a nehézségeket a legmélyebb fenékgig érzi.

... Amint elment, láttam őt mint kicsiny élesztőt egy óriás tömeg közepette. Külsőleg ez az ember csak olyan volt, mint más ember. De Isten előtt ? ! És azt gondoltam magamban : Minden községnek van plébánosa ; vajjon nem lehetne-e egyszer minden gyárnak is munkás-apostola ? ...

142. A kis misszionárius.

Buenos-Ayresben, Argentina fővárosában népmisszió volt. A lazaristák templomában egy misszionárius atya mondotta a predikációkat. Pár nap múlva a következő jelenetnek lett tanuja :

Két fiucska lépett sietve a templomba, az egyik tíz, a másik öt év körüli. A kisebbik kezén fogva vezette a nagyobbikat. A tabernákulum elé értek. Ott a kisebbik nagyon élénk lett, ujjával a tabernákulum aranyozott ajtajára mutogatott és magyarázott valamit a nagyobbiknak, aztán mindketten letérdeltek.

A misszionárius kíváncsi volt, miről van szó és odament a gyerekekhez. Kérdi a kicsit :

— Mit beszéltél pajtásodnak ?

— Páter, én eljártam a misszióra, ő nem. Látja, ő már nagy, de nem tud semmit. Azt sem tudja, hol van Isten. Hát elhoztam őt ide és most magyarázom neki, hogy Isten kicsivé, egészen kicsivé tette magát és ott lakik abban az aranyos kis házban. Páter azt mondta a szentbeszédeiben, hogy az

ember legyen misszionárius. Hát én misszionárius vagyok és megmutatom neki, hol van Isten !

143. Laikus-apostol.

Nemrég olvastuk egy folyóiratban :

Szentolvasó vasárnapján ott álltam a londoni Hyde-park bejáratánál. Roppant kíváncsi voltam e mammutváros életére, viszonyaira és eseményeire. Velem együtt a lakosság ezrei járták a park útjait, hogy megbámulják e nagyszerű intézményt. Azonban megállított egy jelenet, amelyet életem legszebb emlékei közé sorozok.

Egy dobogón állott egy kisasszony, mellette egy magas kereszt, körülötte egy csoport ember. Hangosan, ünnepélyesen keresztet vetett a hölgy és néhány körülállóval együtt elmondta a Miatyánkot. Közben egyre növekedett körös-körül a hallgatók csoportja.

— Kik római katolikusok? — kérdezte a nő.

Körülbelül egy tucatan emelték fel kezüket — velem együtt. Tehát a körülállók túlnyomó része nem volt katolikus. Annál bátrabb és hasznosabb volt tehát ennek a rettenthetetlen leánynak cselekedete : jó félóraig beszélni válogatott stílusban, vaslogikával és apostoli hévvel a katolikus egyház létjogosultságáról és szépségéről, ennek a vegyes közönségnek, ezen a nyilvános téren. Lehetett vagy ezer férfi, akik feszült figyelemmel hallgatták a bátor laikus apostolnőnek remek beszédét. Azután felhívta hallgatóit, adjanak fel kérdéseket ; a kitűnő hölgy mindannyi kérdésre pompás választ adott a helyszínen.

Másfél óráig álltam csodálkozva a Hyde-park e felejtetetlen pontján. Ez a jelenet Szent Pálnak az Areopágus előtt való jelenetét juttatta eszembe. Magam előtt láttam az ősegyházat az ő egykori nagyszerűen megszervezett laikus-apostolságával és azt mondtam magamban :

— Olyan feladat ez, melyet nekünk katolikusoknak másutt is meg kell valósítanunk !

144. Modern propaganda.

Londonban már évek óta fennállnak laikus-apostolképző iskolák, ahol a tanfolyamosokat a katolikus vallás meg-

magyarázásában és megvédelmezésében képzik ki. A tanfolyam elvégezte után a püspöktől engedélyt kapnak az evangélium hirdetésére vagy iskolások oktatására. Akkor elindulnak London utcáin, megállnak valamelyik utcasarkon (mint dr. Arendsen, egy ilyen apostoli iskola vezetője beszélt nekünk) és kezdik hangos kereszttvetés után :

— Én itt a westminsteri érsek nevében beszélek és hirdetem Krisztust !

Igy megy ez tíz év óta szünetlenül : a világváros nyilvános terein minden vasárnap délután 3 órától este 10 óráig hirdetik az igaz hitet, és egyetlen okos embernek sem jut eszébe soha, hogy ez ellen tiltakozzék.

Ugyanez történik Hollandiában is, ahol egy egyesület is működik a protestánsok megtérítésére. Az egyesületnek öt szakosztálya van. Az elsőnek tagjai papok, akik Amsterdam piacain prédikálnak. A másodikban laikus-prédikánsok vannak, akik vizsgát tettek. A harmadik szakosztály tagjai az utcákon jámbor mondásokat kiáltanak ; pl. : «Mindent Jézus Krisztus által !» A negyedik katolikus sajtótermékeket árúsít. Az ötödik tagjai Mária- és Márta-nővérek, egy részük örökimádást végez, más részük, mely nagy keresztest visel mellén, a holland protestánsok megtérítésén dolgozik. Katolikus Anglia és Hollandia meg van győződve arról, hogy ma, mikor hitetlenség és erkölcstelenség akarja az utcát hatalmába keríteni, katolikus kötelesség az evangéliumot is az utcán is hirdetni.

145. Egy magányos ember apostolkodása.

Magányos ember volt. Nem mindig volt ő magányos. Ifjúkorát vidáman élte át, néha könnyelműségekre is tévedt. Aztán megházasodott ; egy derék leányt vett el. Komoly, mély lelkű ember lett. Pályáján — hivatalnok volt — kinos lelkiismeretességgel működött, főlebbvalói és kartársai nagyrabecsülték pontosságát, hűségét és szolgálatrakészségét. Ő maga mondotta egyszer nekem :

— Egy katolikus tisztviselőnek komolyan meg kell valósítania hivatalában a katolikus hivatásfelfogást, mindenben jobbnak kell lennie, mint a többiek, át kell éreznie, hogy a hivatali munka is istentisztelet, meg kell valósítania az elvet :

«Emlékezzél meg arról, hogy a hétköznapot megszenteljed». Apostolkodás ez hivatásbeli hűséggel és hivatásbeli örömmel.

Aztán nagyon magányos lett ez a csendes ember : meghalt felesége, s két gyermeke is csakhamar követte az anyát. Kétségbeesett talán? Nem. Rendíthetetlenül bízott Istenben !

Milyen komolyan fogta fel vallási kötelességét is ! Gyakran láttam őt hétköznap a korai misén, gyakran láttam őt más időben is imádkozni a templom csendes zugaiban.

Egyszer láttam, amint a bűnösök megtéréseért imádkozott. Vajjon ismerősei köréből gondolt-e valakire, akit vissza szeretett volna vezetni Istenhez?

Bizony, ha a mi férfaink többet imádkoznának Jézus Szívének és az Egyháznak nagy ügyeiért : ez volna ám nagyszerű apostolkodás !

Mivel töltötte szabad idejét ez a magányos ember? Én tudom, hogy állandóan tovább képezte magát hivatásában és vallásában.

Azt is láttam, mikor egy este bement egy házba, ahol szegénység és keserű nyomor uralkodott. Valami csomagot vitt — bizonyára nem először — mennyi öröme telhetett Istennek e karitás-járásban !

Egy fiatal férfi, aki a forradalom zűrzavarában kilépett az Egyházból, jelentkezett nálam visszatérésre. Beszélgetés közben megtudtam, hogy ismerőse a magányos embernek. Kiéreztem, milyen mély befolyást gyakorolt a magányos ember erre a lélekre, mennyit és hogyan imádkozhatott érte, míg vissza nem hódította az Egyháznak !

Apostolság !

*Bradts, dékán,
Jülichben.*

146. Így dolgoznak az apostolok.

«Együtt dolgozom X-né asszonnyal. Számos tucat röpiratot osztottam már szét. Így lettem a «Reménység»-nek is buzgó terjesztője. Ritkán megyek ki néhány füzet nélkül. Esténként a mulatóhelyek előtt a fiataluraknak osztogatni ; a piacon az árusok pultjára teszem le, meg a bódék mögött heverő rongyos emberek ölébe dobom. Nagyszerű jelenet volt az a kintornásokkal. A füzetrel pár garast adtam nekik, erre a kintorna még egy-két püh-ot nyögött, aztán elhallgatott, mert gazdái mohón kaptak a lap után. Kora reggel egy tejes-

kocsisnak, majd egy várakozó sofőrnek adtam barátságosan egy-egy füzetet. Mikor sötétedik, a levélszekrényekbe is dobunk, X-né pedig építkezések téglarakásaira mászik fel és ott helyez el pár példányt, tégladarabbal lenyomtatva, én pedig őrt állok, hogy nyakon ne csípjenek minket. Itt nincsenek szekták, csak szabadgondolkodók. A katolikusok pedig leginkább csak az esztendő három hetében katolikusok: egész L. község május három hetében búcsújárásokkal és sok eszemiszommal ünnepli a Szűzanyát».

III. A hit megvallása.

147. Hofer András bátor hitvallása.

Bresciani Antal, jeles olasz író beszéli el a következő történetet, mely alig ismeretes, pedig megérdemli, kivált manapság, hogy a katolikus férfivilág minden köreiben — ismertsévé váljék. E történet ugyanis ékes bizonyága Hofer András mély vallásosságának és Máriatiszteletének, rettenthetetlen hithűségének és hősi lelkületének.

Bresciani látta Hofer Andrást Alában, mikor Tirolból Mantuába hurcolták. Alában akkor valami Ferru nevezetű kegyetlen tartományfőnök zsarnokoskodott. Ferru udvarán leszállították Hofert a kocsiról s az erős őrség tisztjei felszólították, üljön velük asztalhoz. Péntek volt, 1810 február 2-ika. Hofer látva, hogy húsételt szolgálnak föl, azt elutasította és udvariasan egy kis sajtot és kenyeret kért. A franciák gúnyos kacagásba törtek ki és mohón habzsolták a húsételt.

Az ebédlővel szemben egy loggia volt; itt állt Bresciani barátjával, a házi úrral, és ifjúi kíváncsisággal nézett be az ebédlőbe. Hofer a kályha mellé ült, mert hideg téli nap volt; levette nyakából hosszú nagy szentolvasóját és összekulcsolt kezével elkezdte azt imádkozni. Néha kék szemét imaközben mély áhitattal az égre emelte; de egyébként lehajtott fővel alázatosan a földre szegezte. Míg a dőzsölő katonák mulattak rajta, gúnyos pillantásokat vetettek reá és telt borospoharakat tartottak orra alá csúfolódva, mintha egészségére akarnának inni, Hofer nyugodtan és ájtatosan tovább imádkozta az olvasót.

A következő éjjel aztán történt valami, ami tanúságot tesz Hofer nagy lelkéről és az olvasó-imádkozó nagy ember győzhetetlen erényéről. Olasz szokás szerint a hálóteremben egy nagy parázsos üst volt felállítva a terem fűtésére. Az ebből fejlődött gáztól a kirendelt örök ájultan estek össze, a tiszt pedig, aki Hofer mellett aludt, halálos álomba merült. Az erős szervezetű Hofer is érezte, hogy közel van a megfulladáshoz. Felugrott, fölkelte a kint alvó katonákat, hogy segítsenek neki az ájultakat föléleszteni — és egy pillanatilig sem gondolt arra, hogy a zürzavarban kínálkozó alkalmat szökésre használja fel.

Ha ez a nemes cselekedet az ókori Görögországban vagy a nagy római birodalomban történt volna, az egész világ emlékeznék rá és a nagy költők áradozva énekelték volna meg!

148. Nagyszerű példa.

Egy kicsiny, de sajátosságáért följegyzésre méltó esemény játszódott le annak az ünnepi lakomának alkalmával, melyet a holland kormány adott Hágában a «De Twee Steden» szállóban egy ipari konferencia tagjainak tiszteletére.

Már együtt volt a fényes társaság: a miniszterek, az ipari delegátusok, a három hollandi nagyváros polgármesterei és a diplomáciai testület, és már kezdődnie kellett volna a lakomának. Ekkor megcsendült az elnöklő Koolen miniszter csengettyűje. Mindenki odanézett: mit jelent ez? De már hangzott a miniszter kellemes hangja a termen keresztül:

— Uraim, egy pillanatnyi csöndet kérek, hogy mindenkinek alkalma legyen egy rövid asztali imát elmondani.

És ő maga járt elül jó példával: keresztet vetett és csöndesen imádkozott. Sokan követték példáját!

Némelyik úr, aki nem imádkozott, talán gúnyosan mosolygott és a «maradi» miniszterre talán sajnálkozó pillantást vetett. De — mihez kell több bátorság: a hit bátor, nyílt megvallásához-e, vagy olcsó gúnyhoz jellemzilárdság és meggyőződэшűség fölött?

149. Egy híres tanár különös megtérése.

A protestáns északamerikai Cambridge város egyetemén mint a történelem tanára működött *Bord Robert*, nemzetközi

hírű tekintély. Közkedveltségnek is örvendett és előadásai nagyon látogatottak voltak.

Egyszer óra után egy nőhallgatója lépett eléje és így szólt :

— Tanár úr, amit ma a katolicizmusról magyarázott, teljesen téves ! Éppen az ellenkezője igaz. Én katolikus vagyok és teljesen bizonyos vagyok a dolgomban.

A tanárt nagyon kinosan érintette a jelenet. De kijelentette a hölgynek, hogy alaposan utána néz a dolognak.

Meg is tette és íme — mintha hályog hullott volna le szeméről. Láta, hogy hosszú éveken keresztül téves utakon járt ! Igazságot talált ott, ahol csak tévedést gondolt, és tévedésnek ismerte fel azt, amit eddig igazságnak tartott. Tanulmányozni kezdte a katolikus vallást, oktatást vett belőle és nemsokára katolizált. Lemondott tanszékéről is és ez a ma 42 éves ember a teológiát tanulja, mert pap akar lenni.

150. Nem félt az emberektől.

II. Frigyes porosz király nagy gúnyolódó volt. Mikor egy bankett alkalmával megint eleresztett egy élcet, mely arra volt szánva, hogy a vallást nevetségessé tegye, felállt *Ziethen* tobornok és szólt :

— Felséged tudja, hogy én a háborúban soha semmi veszedelemtől nem ijedtem meg és ha kellett, mindenkor habozás nélkül tettem kockára életemet Felségedért és a hazáért. Ez a lelkiület hevít ma is, és ha használok vele és Felséged parancsolja, ma is lába elé teszem fejemet. De van Valaki felettünk, aki több, mint Ön, több, mint az egész emberiség együttvéve : a világ Megváltója és Üdvözítője ! Őt nem engedem bántani és kigúnyolni, mert Ő rajta alapul az én hitem, vigaszom és reményem életben és halálban. Ha Felséged aláaknázza ezt a hitet, azzal egyúttal az állam jólétét is aláaknázza !

151. Egy bátor katolikus.

Mikor New-York polgármestere Rómába érkezett, Mussolini küldöttséget menesztett hozzá, mely meghívta Mussolini látogatására. De a polgármester hidegen azt válaszolta, hogy addig semmiféle olasz hatóságnál nem tesz látogatást, míg

a pápánál nem volt, mert az egyházi hatóság az ő szemében előbbre való a világinál. A sajtónak pedig e szenzációs nyilatkozatot tette :

— Én katolikus vagyok és minden egyéb dolgom előtt teljesítem kötelességemet a katolikus Egyház feje iránt.

Az ember alig hisz fülének, mikor olyan óriási jelentőségű városnak, mint New-Yorknak első polgárát ilyen erélyes hangon hallja szólni.

152. A new-yorki katolikusok.

New-York közéletében a katolikus lakosság nagy tiszteletet és becsületet vívott ki magának határozott, bátor fellépésével. Mikor a színházakban egyre több és több vallás- és erkölcsellenes darabot adtak, az összes katolikusok egy emberként követelték a színingazgatóktól ezeknek a daraboknak azonnali levételét a műsorról és azzal fenyegették meg őket, hogy egyetlen katolikus sem megy többé ezekbe a színházakba és másokat is vissza fognak tartani onnan. A fellépésnek teljes sikere volt : olyan darabok többé nem kerültek színre.

A newyorki katolikusok egyébként kérlelhetetlen és legtöbbször sikeres harcot folytatnak az erkölcstelen plakátok kirakatok, filmek stb. ellen is.

New-York polgármestere, maga jelentette ki, hogy «városom általános véleménye szerint közéletileg a világnak legtisztább erkölcsű városa. Ha azt kérdik, hogyan lehetséges ez, csak azt felelhetem : ezt a mi katolikus lakosságunknak köszönhetjük.»

153. Bátor hitvallás.

Tavaly március végén a franciaországi képviselőválasztások alkalmával Brive-ben egy katolikus képviselőjelölt elé beszéde közben egy keresztet dobtak, azzal a szándékkal, hogy a jelöltet a néptömeg gúnyjának tegyék ki.

A tettes azonban kudarcot vallott, mert a jelölt bizony nem volt gyáva és hitvány, hanem férfi, aki nem ismert emberfélelmet. Tisztelettel emelte föl a keresztet és így szólt az illetőhöz :

— Uram, ön engem ezzel zavarba akart hozni. De téve-

dett : én katolikus vagyok és erre büszke is vagyok ! Ezzel a kereszttel hirdetem az én hitemet, melyet különben soha sem is titkoltam !

A választók viharos tetszéssel helyeselték a jelölt bátor beszédét.

154. Egy bátor leány.

A kommunisták magyarországi rémuralma alatt 1919-ben *Fáber Oszkár* népbiztos egy leányiskolát látogatott meg és azt kívánta, hogy a leánykákat történelemből feleltessék. Egy előkelő családból való 16 éves leány erre egy hazafisággal és vallásossággal telt előadást tartott. *Fáber* elsápadt a düh-től és rárivalt :

— Elvtársnő, nem tudod-e, hogy nekem jogom van téged ezért az előadásért felakasztatni ? !

— Tudom, de nem félek ! — felelt a leány. — És ha felakasztat engem, a másvilágon az Ön megtéréseért fogok imádkozni.

E szavak még ezt a kommunistát is meghökkentették. Sápadtan és az izgalomtól remegve suttogta maga elé :

— Ilyen jellemmel még nem találkoztam !

És sietve távozott.¹

155. A piano-Credo.

Haydn József, a halhatatlan klasszikus zeneszerző nemcsak szakjának volt mestere, hanem vallás dolgában is férfiú a talpán, aki sohasem szégyelte hitét.

Volt egy tanítványa, aki az egyházi zenében szintén kiváló műveket alkotott. Ez komponált egy misét is és bemutatta mesterének, mielőtt előadásra került volna. Ennek a misének Credoját azonban végig piano-ban írta meg, a zenészvilágban így is hívják : a «piano-Credo.» *Haydn* mesternek azonban ez nem tetszett ; rákiáltott a szerzőre :

— Hallja, ember ! Maga nem meri hitét hangosan megvallani ? !

¹ *Fáber* aposztata pap volt. (*Fordított.*)

156. Úrnapi körmeneten.

Stuttgartban történt egy úrnapi körmenet alkalmával.

Az egyik stáció-oltárnál rengeteg nézőtömeg szorongott a gyalogjárón. A körmenet eleje éppen az oltárhoz ért, mikor egy férfi furakodott át a tömegen és éppen egy asszonyosság elébe állt s ezzel az egész kilátást elfogta előle. Az asszonyosság «udvariasan» oldalba bökte a szerénytelen urat és rászólt, hogy álljon odább, mert «aki előbb jön, előbb örlet.» De az asszony erélye erélyre talált, mert az az úr ráripakodott:

— Én katolikus vagyok, tehát jogom van elől állni, hogy a katolikusok körmenetét jobban láthassam!

Am erre a derék sváb asszonyosság ugyancsak feltalálta magát:

— Igen, maga katolikus? Akkor itt egyáltalán nincs helye! Itt mi protestánsok állunk. Magának mint katolikusnak a körmenetben a helye! Ott mutassa meg, hogy katolikus! Akkor én is tisztelni fogom magát!

A furakodót mintha elfújták volna onnan.

157. Hős, vagy szalmacsutak.

Idestova háromszáz éve, hogy Hollandiában tüzzel-vassal üldözték a katolikus vallást és hű követőit. E borzalmas időkben történt, hogy *Nassaui Henrik* protestáns herceg egy napon asztalnál ült sok úrral, világival és egyházzal. És jött egy hollandus a hírrel, hogy *Spinola* Károly katolikus szerzetes tűzhalált halt. A híres Spinola nemesi sarj volt, de még nemesebb volt hitbuzgalma és hősiessége. Négy évig börtönben senyedvt, aztán kínos lassú halállal ölték meg. Oly közel állították az égő máglyához, hogy annak izzó heve és csapdosó lángnyelvei lassankint elégették őt. Ezernyi néptömeg nézte végig ezt a borzalmat. Így halt vértanulahalt Spinola.

Amint a hírnök befejezte elbeszélését, Nassaui Henrik csodálatával adózott a nagy férfiú emlékének és oldalt kacsintva a társaságra így szólt:

— Ismerek én más embereket, ülnek ilyenek ennél az asztalnál is, akiket egyetlen égő szalmacsutakkal át tudnék kergetni egyik vallásból a másikba!

158. Praktikus penitencia férfiaknak.

Az arsi plébánoshoz jött egyszer egy 26 éves fiatalember.

— Szülővárosában lakik ?

— Igen, főtisztelendő úr.

— Hány lakosa van a városnak ?

— Huszonötezer.

— Ismerik ott Önt ?

— Hogyne, majdnem mindenki ismer engem.

— Helyes. Hát menjen Úrnapiján a körmenetben, még pedig közvetlenül a mennyezet mögött.

... Eljött a rettegett nap. Erről maga az illető fiatalember beszélt el később :

— Ha száz évig élnék, sem felejténém el, mit álltam ki az alatt a két óra alatt a mennyezet mögött. Homlokomat hideg veríték borította, térdem remegett. Mit fog rólam a város gondolni ?

De ettől kezdve a fiatalúr kigyógyult az emberfélelemből. Ez a recept nálunk is jó szolgálatot tenne sok helyen !

159. Katolikusok félénk hallgatása.

Egy nyári vasárnap a b-i sportegyesület nagy felvonulást rendezett többszáz résztvevővel. Véletlenül alkalmam volt végignézni a menetet. Labdarugók, úszók, evezősök, tornászok stb., férfiak és nők vegyesen. De mind modern szabású trikóban ! Hallatlan szemérmatlenség ! A fő utcákon keresztül, minden korú és nemű nézők ezrei előtt, — vasárnap ! Köröskörül füleltem — mindenféle felháborodást hallottam.

Akkor aztán a rendőrfőnökséghez írásbeli tiltakozást nyújtottam be ; hivatkoztam benne arra a rendeletre, mely eltiltja a trikóban való megjelenést az utcán és nyilvános helyeken és kértem, utasítsák azt a sportegyesületet a rendelet megtartására.

Elutasító választ kaptam. A válasz indokolása ez volt :

«Amint körkérdés útján megállapítottam, Önön kívül a közönség köréből ilyen tárgyú panasz nem emeltetett.»

Hol maradt a sok katolikus, aki végignézte a felvonulást ? Rázták a fejüket, de egyebet nem mertek, némán mentek haza, mert nem akarták kitenni magukat esetleges kellemetlenségeknek.

IV. Halál a hitért.

160. A vértanu szíve.

1927. április elején a mexikói Guadalajarában letartóztattak két testvért: *Huerta* Ezekielt és *Salvador*t. Az egyik tizenegy, a másik tíz gyermek apja volt. Azt követelték tőlük, árulják el, hol rejtőzködik két paptestvérük. Természetesen egy szót sem tudtak erről kicsikarni belőlük. Ezért éjjélkor kivitték őket a temetőbe kivégezni. Előbb megkorbácsolták és mindenféleképp megkínózták őket, hogy hátha így ki tudják venni belőlük a titkot. De mindhiába.

A katonák már Salvadorra szegezték fegyverüket, mikor ez utolsó kegyként egy gyertyát kért. Megadták neki. Meggyújtotta a gyertyát, feltárta mellét, megvilágította a gyertyával és kiáltott:

— Itt ez a szív, készen arra, hogy meghaljon Istenért, akit annyira szeret!

Még azon éjjel elhantolták a katonák az új vértanukat. nehogy a nép fellázadjon és tisztességesen eltemesse őket. Haláluk bizonyosságául családjuknak csak egy temetési cédulát küldtek.

161. Egy tizenkétéves vértanu.

A múlt század végén Örményországban véres üldözéssel irtották a keresztény örménységet a mohamedánok. A számtalan áldozat közt volt egy tizenkét éves fiú is.

Mikor a mohamedánok felszólították, tagadja meg vallását, a fiú bátran ellentmondott. Akkor azzal fenyegették, hogy levágják a jobb kezét.

— Itt van, vágjátok le! — kiáltott és odatartotta jobbját.

A dühöngő törökök csakugyan le is ütötték a kezét, abban a hiszemben, hogy a fájdalom és saját vére látása legyőzi ellenállását. Bekötözték a vérző csonkot és rárivalltak:

— Ha nem akarod elveszteni másik kezedet is, akkor térdj át azonnal az izlámra!

— Soha!

És másik keze is a földre hullt. Azt a csonkot is bekötöz-

ték s megismételték a felszólítást. De a keresztény gyermek bátorsága nem hullott le kezeivel.

Őrjöngő dühükben a törökök most fejvesztéssel fenyegették meg. Ám a fiú csak mosolygott, odatartotta fejét a hóhéroknak és nyugodtan szólt:

— Hulljon hát le fejem is, mint keresztény akarok élni és meghalni.

Rémeset suhint a görbe szablya — és az ártatlan áldozat feje a porba gurul, mialatt lelke diadalmasan száll Isten trónja elé.

162. «Irja meg anyámnak.»

Egy klarentinus atya nyilvánosságra hozta e magánlevelekből átvett leírást szerzetestársa, *P. Sola András* vértanuhaláláról, akit a hitért öltek meg Mexikóban.

Mikor minden katolikus papot, akik az istentelen elnök, Calles igazságtalan törvényeinek nem engedelmeskedtek, kiutasítottak Mexikóból, Sola pátert is szeretettel fogadta be egy derék család Leonban. Egy másik pap, *Rangel Ferenc* is ott lakott ennél a családnál, de 1927. április 22-én elfogták és az egykori papnevelőből lett leoni kaszárnnyában zárták börtönbe és nem adtak neki sem enni, sem inni.

A harmadik napon két katolikus asszony bátorságot vett, elment a börtönigazgatóhoz és engedélyt kért arra, hogy a fogolynak élelmiszert vihesessen be. Az engedélyt megkapták, de alig hagyták el a börtönt, Sanchez tábornok megparancsolta két katonának:

— Lopózzatok a két feszületrágó után!

A két katona engedelmeskedett s így akadtak rá *P. Sola* rejtkehelyére. Behatoltak a kápolnába, ott ráakadtak a fiatal *Perez Lénárdra*, aki törvényellenesen egyházilag is megkötötte házasságát. Megtalálták *P. Solát* is.

— Kicsoda Ön és mit keres itt? — kérdezték.

— Idegen vagyok.

— Hol a lakása?

— Ott!

A katonák a páter szobájába rontottak és széthányták minden holmiját, átkutatták táskáját és abban egy fényképet találtak, melyet pár hónappal ezelőtt vettek föl, amikor

egy gyermeket az első szentáldozásban részesített. El volt áruva : pap volt ! Az említett Perezzel együtt hurcolták börtönbe. Amarillas tábornok kiadta a visszavonhatatlan parancsot : mind a hármat, P. Solát, Rangel papot és Perez Lénárdot statáriálisan agyon kell löni.

Mikor P. Solát kihallgatták, a legnagyobb egykedvűséggel jelentette ki :

— Én papi kötelességemet teljesítettem, ez egyetlen bűnöm, ezért kell meghalnom.

Mint idegen állampolgár tiltakozott a népjog megsértése ellen. A durva válasz ez volt :

— Elég golyónk van, jut nemcsak mexikóiaknak, hanem külföldieknek is !

Eljött április 25-ike. Türelmetlenül várhattak az ég angyalai a győzelmi pálmákkal, hogy azokat a jövődő vértanuk kezébe adják. P. Sola odakiáltott társainak :

— Előre ! Csak bátorság és kitartás ! A szenvedés rövid pillanatig tart, a mennyei boldogság örökké !

Hősies szeretettel óráját az egyik hóhérnak ajándékozta és kijelentette, hogy szívből megbocsát valamennyiüknek. Aztán karját mellén keresztbe tette és felkiáltott :

— Éljen Krisztus, a mi királyunk !

A fegyverek eldőrdültek... a három vértanú a földre rogyott. Kettejük azonnal meghalt, de P. Sola még három óráig kínlódott. Egy közelben álló munkásnak ezt a megható megbízást adta :

— Irja meg anyámnak, hogy ne sirasson engem, inkább örüljön, hogy fia vértanú lett.

Aztán azt kérte, emeljék ki őt abból a nyersolaj-tócsából, amelyben feküdt, — de kérése hiábavaló volt : nem akadt számára Cirenei Simon ! Kénytelen volt végső erőfeszítéssel maga kiszabadítani magát rettenetes helyzetéből. Hosszú és kínos halálküzdelse alatt többször hallották őt felkiáltani :

— Jézusom, irgalom ! Istenem, érted halok meg !

Borzasztó szomjuságtól gyötörve, még egy korty vizet kért, lehunyta szemét — és minden beteljesedett...

163. Munkás és vértanu.

1928. augusztus 7-én, vasárnap, Leonban (Mexikó) körülbelül harminc munkás gyűlt össze elnökük, *Alvarez Florentino* vezetése alatt a katolikus egyesületi házban. Dél-előtt fél tizenegy óra volt. Befizették a heti tagdíjakat, rövid imádságot mondtak, aztán elbeszélgettek. Politikáról egy szó sem esett.

Tizenegy óra előtt váratlanul megjelent a gyűlésterem előtt Sanchez Dániel tábornok, egy ezredes, egy alezredes és körülbelül 30 katoná. Behatoltak a terembe, ahol a munkások voltak. Alvarez elnök fölkel s a tábornok elé megy. Megkérdi, mit jelent ez ?

— Alvarez Florentinót keresem ! — feleli Calles elnök tábornoka.

— Az én vagyok ! — mondja a fiatal munkás.

Abban a pillanatban körülfogták őt és társait a katonák és hurcolták a kaszárnyába, mely azelőtt papnevelő volt. Ott a következő párbeszéd folyt le :

— Ön az egyik vezetője olyan csoportoknak, melyek azt kiabálják: *Viva Christo Rey* ? (Éljen Krisztus király !) — kérdi egy tiszt.

— Igen, — hangzik a nyugodt válasz. — Mert Krisztus csakugyan király és Krisztus uralkodik.

— Krisztus csak a gazdagok királya ! — szól közbe a tábornok.

— Krisztus királya a gazdagoknak és szegényeknek, hatalmasoknak és alantasoknak !

— Micsoda ? ! Nesze a nyugta szemtelenségedről ! — ordít a tábornok és arcul csapja Alvarezt.

— *Viva Christo Rey* ! — hangzik válaszul Alvarez ajkáról.

Sanchez éktelen dühbe jön, pisztolyt ránt és Alvarezre szögezi.

Az ezredes közbelép és megakadályozza a gyáva gyilkosságot :

— Tábornok úr, gondoljon a kapott utasításokra !

Erre a tábornok némileg lecsillapul, elteszi a pisztolyát és parancsot ad, hogy a vakmerő kolompot két társával

együtt a kaszárnyában szigorú őrizet alá vegyék. A többi elfogott munkást vigyék a városi börtönbe.

A fiatal Alvarez és két bajtársa nagyon is sejtették, mi vár rájuk. Egész nap csöndesen imádkoztak zárkájukban. Csak az őrváltás zaja törte meg közbe-közbe börtönük baljóslatú csöndjét. Ezalatt a le nem tartóztatott katolikus munkások mindent elkövettek, hogy megmentsek vezérük életét. Ámde a leoni hatóságok vagy elutaztak vagy ünnepélyeken voltak. Éjjel 11 óráig keresték a polgármestert és a bírót, hogy «oltalom-levelet» szerezzenek tőlük, melynek alapján az eljárást el lehetne halasztani. De hiába! Balsejtelmekkel telve álltak őrt állandóan a kaszárnya előtt. Három teljes napig váltogatták fel egymást. Végre augusztus 10-én kora reggel látták, hogy gyászmenet hagyja el a kaszárnyát.

Kevéssel előbb pedig bent a kaszárnyában megrendítő jelenet folyt le. Mikor az ügyeletes tiszt hangosan kiáltotta Alvarez nevét, ennek egyik társa, Vargas, fölkelte:

— Florentino, téged szólítanak!

— Eljött az én óram! — felelt nyugodtan. — Imádkozzatok értem és drága hazánkért! Nézzetek, én nem reszketek. Maradjatok rendíthetetlenek a hitben és adjátok szívesen élteteket Krisztus királyért!

Ismét felhangzott a szürkület csendjében Alvarez Florentino neve.

— Viva Christo Rey! — hangzott erőteljesen a halál jelöltjének válasza.

Emelt fővel megy a vesztőhelyre. Arcán nyoma sincs a halálfélelemnek; nyugodt, derűs béke ragyog rajta. Bajtársai nehéz szívvel követik távolabbról, de igyekeznek mind közelebb jutni hozzá.

Aztán a halálos *salve* dörrenése hasította át az éj csöndjét.

Ez 1927. augusztus 10-én hajnali 2 órakor történt.

«Egy vértanuval több van a mennyben!» — ez volt a vigasztalása és bátorítása a hős bajtársainak, mikor hazamentek — új harcok elé...

164. Vértanu tanítónő.

Huajuanan, Leon állambeli város püspökét, *Allamirano Lajost* letartóztatták és a fővárosba, Mexikóba vitték. Az

egész nép atyjaként siratta. A katolikusok ájtatosságokat tartottak, hogy Istentől kiesdjék főpásztoruk kiszabadulását. Egyik tanítónő, a jámbor *Olazar Julianna*, apró kereszteket szerzett be, hogy kiossza kis tanítványai között emlékül erre az ájtatosságra. Este, miután meggyőződött arról, hogy senki sem látja, minden gyermeknek nyakába akasztott egy-egy kereszteskét és lelkükre kötötte, hogy azt ne tegyék le többé se éjjel, se nappal. Aztán elővett egy nagyobb keresztet s azt a tanterem falára függesztette föl. Aztán így szólt:

— Most térdeljünk le és ajánljuk fel magunkat Krisztus Királyunknak és imádkozzunk püspökünkért, aki a mexikói börtönben synylődik!

Javában imádkoztak, mikor förtelmes káromkodás hallatszott kívül és hatalmas puskatus-ütések felszakították az ajtót. Az apróságok halálra ijedten reszkettek:

— Tanítónéni, vigyen innen minket! — sikoltoztak és ruhájába kapaszkodtak.

Tizenkét katona nyomult be a terembe egy tiszt vezetése alatt. Puskatussal választották szét a tanítónőt a és gyermekeket. Szívtépő jelenet volt. Leszaggatták a gyermekek nyakáról a kereszteskéket és a falon függő kereszttel együtt egy rakásra dobták. És most azt parancsolták, hogy a gyermekek menjenek át a keresztrakáson s így lábbal tiporják a keresztet. Ám egyetlen apró láb sem mozdul. Őrjöngve a dühtől, a katonák a tiszt parancsára most maguk akarják összetiporni a kereszteket.

Ekkor a tanítónő kiszakítja magát a beléje kapaszkodó gyermekseregből s a keresztek és katonák közé veti magát:

— Tiporjatok el engem, üssetek agyon, de megfeszített Uramat Királyomat ne bántsátok!

A tiszt fölemeli pisztolyát s a következő pillanatban a tanítónő véresen, holtan bukik a keresztek halmára, halálában is Ura Királya keresztjét ölelve át...

165. Egy 18 éves vértanu.

Jalisco államban (Mexikó) Calles elnök csapatainak egy osztaga feltartóztat egy 18 éves munkást.

— Kiáltsd: Le Krisztussal!

— Én ? Soha ! Katolikus vagyok és ilyesmit ki nem ejtek számon !

— Akkor forradalmár vagy !

(Mert akkor az volt a «forradalmár», aki nem akarta azt kiáltani).

— Én nem vagyok forradalmár. Azt senki sem tudja rám bizonyítani. De katolikus vagyok és Krisztust nem tagadhatom meg !

Erre megbilincselve egy teherautóhoz kötik hosszú kötélre és úgy robognak vele keresztül-kasul, vonszolva a szerencsétlen ifjút addig, míg összezúzódott, vérborította testével szülőházához nem értek. Ott újból unszolják, hogy kiáltsa : «Éljen Calles ! Le Krisztussal !» De ő csak azt hajtogatja elhaló hangon :

— Katolikus vagyok ! Éljen Krisztus Király !

Éppen bajonet-szűrésokkal akarják kényszeríteni, mikor a nézőseregből egy asszony rohan elő s bekiált a házba az ifjú anyjának :

— Jöjj hamar, idekint fiadat kínozzák, hogy hittagadásra bírják ! — Rémulten rohan elő az anya. Fiát iszonyatos állapotban pillantja meg, de a Makkabeusok anyjának hős lelkületével kiáltja :

— Ha megölnek, se tagadd meg hitedet, fiam ! Hited többet ér, mint életed ! Éljen Krisztus Király !

— Éljen Krisztus Király ! — kiált fel ereje végső megfeszítésével az ifjú, túlharsogva anyja hangos kiáltását — és — meghal. . .

166. A hit ereje.

Az Annam-beli nagy keresztényüldözés idején 1861-ben többek közt huszonöt férfit hurcoltak Bagionban törvény elé. Az eljárás rövid volt. A vádlottak keresztények voltak s ők ezt nem tagadták. Azonkívül menekülési kísérletet is tettek s ezzel még jobban eljátszották életüket. De azért a főmandarin kegyelmet akart velük gyakorolni persze hitük árán.

Egy keresztet dobatt a földre és felszólította a férfiakat, tiporjanak rá.

Halálos csend. Minden szem a borzasztó próbára tett

férfiakra szegeződik. Ám azok csak állnak mozdulatlanul, aztán mint egy ember kiáltanak :

— Nem ! Soha !

A mandarin felugrik, a hóhérok előrontanak — egy sikoltás — a keresztény nők és gyermekek, akiket szintén befogtak a férfiakkal, iszonyodva tántorodnak hátra : huszonöt fej hullt a porba. A földet huszonöt új vértanu vére áztatja.

Ám most a mandarin a nőkhöz és gyermekekhez fordul :

— Tiporjatok a keresztre, vagy ti is úgy jártok ! — mennydörög rájuk.

— Inkább meghalunk ! — felelnek egyhangulag.

A mandarin fogát csikorgatja dühében. Feláll, hogy ismét kimondja a halálos ítéletet. De e pillanatban pogányok törtetnek a nézők soraiból a katonák során keresztül és hevesen kegyelmet követelnek.

— Megtagadás vagy halál ! — üvölt a mandarin.

— Halál ! — felelik a rettenthetetlen hitvalló nők.

— Halál ! — kiáltják utánuk az ártatlan gyermekek is.

De íme, négy asszony meginog. Reszketve és lehajtott fejjel lépdelnek a vértanuk vérén át a kereszt felé. Egy 18 éves leány kullog utánuk. Rettenetes izgalomban, önmagukkal harcolva, állnak ott a Megfeszített képe előtt, arcukat kezükbe rejtik és — nem tudják rászánni magukat, hogy lábukkal tapossák a keresztet.

— Meg akartok tehát halni ?

— Meghalni ! Meghalni ! — harsog a hűek csapata, de az az öt ott középtűt nem felel.

A mandarin nyájasan szól :

— Csak egy csekélységet kívánok : lépjetez át azon a fadarabon és titez az élet, a vagyon, a szabadság és a béke.

És erre — az egyik asszony hirtelen átugrik a keresztben, a többi négy ugyanúgy. De abban a pillanatban rettentő szégyennel roskadnak össze.

A többiek térdrehullnak és hangosan imádkoznak :

— Ó Isten, bocsásd meg nekik ezt a bűnt !

— Leányom, leányom ! Mit cselekedtél ? — jajgat egy idős asszony és a tömegből odaugrik a szerencsétlen leányhoz.

Ez arcára borulva térdel — ott a vértanuk vérében.

A katonák odalépnek s az anyát el akarják vonszolni leányától, de nem bírják.

Ekkor a leány fölpattan, felkapja a keresztet és bűntársnőire kiált :

— Elcsábítottatok engem a bűnre, most kövessetek a vezeklésben !

Magasra emeli a keresztet, a hűnek maradt kis csapat térdre hull és imádkozik, a négy boldogtalan asszony zokogva esd Istenhez kegyelemért és bocsánatért. Aztán a mandarin elé lépnek :

— Vétkeztünk, nekünk kell előbb meghalnunk. Vágjatok !

Letérdelnek a vértanuk holtteste mellett és fejüket a pallos alá hajtják. De ekkor élénk mozgás támad a pogányok tömegében, akik hallatlan ámulattal nézték a megrendítő jeleneteket. Egyre hevesebben követelnek kegyelmet, egyre hatalmasabbá lesz kiáltásuk :

— Tisztelet a keresztények asszonyainak !

Kőmerev arccal áll fel mandarin és szabadon bocsájta a nőket. És mikor ezek eltávoztak, halkán suttogja maga elé :

— Tisztelet a keresztények asszonyainak !

167. Egy vidám vértanu.

Tzang-A-Dzsiao a neve. Az olasz misszionáriusok Giojá-nak (ejtsd : Dzsoja, a m. öröm) nevezték el. Egy falusi bíró fia volt fönt a kvantungi hegyekben, Kínában. A régi jó időkben a parasztok kedves időtöltései voltak a szomszédos falvak közti harcok. Tzang is alaposan kivette a részét ezekből és bandavezérré küzdötte föl magát. «Szün-idők»-ben (ha t. i. szüneteltek a rablóhadjáratok) különféle mesterségekkel próbálkozott. Volt kovács, borbély, cipész, rizspálínkaforzó ; az asztalosságban pedig éppen nagy jártasságra tett szert. Tzang vidám természetű volt. Alig lehetett látni őt másképp, mint szélesen mosolygó arccal. Amit kártyán nyert, megosztotta a többiekkel, sőt szegényeknek és betegeknek is adott belőle, ami pedig egy kínainál nem csekélység.

Tíz évvel ezelőtt kereszténnyé lett, példás gyakorlója a vallási köteleességeknek és mindig vidám. Kedvenc ajta-

tossága a keresztút volt. Mint ezermester és mint katekista egyaránt rendkívül használható erőnek bizonyult. Ahol megjelent, ott nem lehetett szomorúság. Legfőbb szórakozása volt az atyáknak felszolgálni a teát, melynek főzéséhez senki sem értett úgy, mint ő.

A kommunista rémuralom alatt bátran kitartott helyén. Mikor végre rászánta magát a menekülésre, már késő volt. Elfogták. Felszólították, kiáltssa ő is : Éljen a kommunizmus ! Tízezer évet a kommunista pártnak ! Ő azonban torka szakadtából ezt kiáltotta :

— Éljen a katolikus vallás ! Tízezer évet Jézus Krisztusnak !

Erre levágták egyik fülét.

A templom előtt megismétlődött ugyanez és mivel többször keresztet vetett, levágták ujjait.

Harmadszor is kiáltotta :

— Éljen Jézus Krisztus !

Erre egy rozsdás karddal lecsapták a fejét. Így halt meg a hatvan éves Tzang-A-Dzsiao, haláláig vidáman.

168. Egy asszony mint a székesegyház őre.

Főlemelő példát beszél el Mac Cullagte kapitány a *Times* 1923. május 29-iki számában egy előkelő orosz hölgyről, *Bruszilova* asszonyról, a híres *Bruszilov* tábornok menyéről.

Mikor a bolsevikiek Szentpétervárott ki akartak rabolni egy templomot, *Bruszilova* asszony összegyűjtött egy sereg fegyvertelen katolikust :

— Gyertek, az istentelenek el akarják rabolni Krisztus testét !

És a sereg élén elállta a templom bejáratát, hogy a vad hordát megakadályozza a bejutásban.

Természetesen forradalmi törvényszék elé állították. Nem tagadta, hogy azokat a szavakat használta, sőt büszke volt rájuk. Mikor kimondták rá a halálos ítéletet, e gyönyörű szavakat mondta :

— Elvehetitek életemet, de azt a békét nem, amely szívemben honol, mert ma reggel az Oltáriszentséghez járultam !

Bruszilova asszony csak egy a megszámlálhatatlan sok

katolikus és ortodox orosz közül, akik Oroszországban az utóbbi évek rémuralma alatt vérüket ontották a hitért.

169. Krisztus vértanúja.

E néven fogják egykor az Egyház történelmébe beírni azoknak a bátor fiatal embereknek nevét, akik Leonban, Mexikó e városában, Jézus Krisztusért meghaltak. E rövid adatok, melyeket itt dicső halálukról közlünk, hozzánk érkezett levéltöredékek és beszédes rövidségükben is e hősök jámborságának és keresztyén hősiességüknek tanubizonyosságai.

A tudósítások így szólnak :

«1927. január 3-án kora reggel elfogták és kegyetlenül megölték *Gallardo Valencia Józsefet*, *Burgas Salvadort*, *Gomez Ezekielt* és *Navarro Miklóst*, a mexikói ifjúsági egyesület tagjait, akik életükben bátran küzdöttek az Egyház jogaiért. Az angyalok kenyerével táplálva, böjttel és egyéb bűnbánati cselekedetekkel előkészülve, földi napjaikat dicsőséges vértanu halállal fejezték be, híven követve az első szent vértanuk nyomdokait.

Az első a kivégzést megelőző egész napon át böjtölt ; fogadta földi atyjának áldását és mikor felesége sírva mutatta neki kis fiukat, így felelt :

— Ha tíz fiam lett volna, mind a tizet elhagynám Istenért !

A második e kiáltással ajkán halt meg :

— Istenért és az ő tiszteletéért !

Hetven éves anyja így szólt :

— Nem akartam fiam testét odaadni, de a test nem számít azon a reggelen, mikor lelkét Jézus Szívének ajánlottam fel !

A harmadik, tisztaságban és szeretetben szent Alajoshoz hasonló, így búcsúzott anyjától :

— Vágyakozom a halál után, mert tudom, hogy az Úr vért kíván, hogy hazánkat megmentse !

Mikor szülei meglátták holttestét, így fohászkodtak :

— Gyermeünk, imádkozzál szüleidért és testvéreidért, hogy követhessék példádat, hiszen már bizonyosan a mennyországban vagy !

170. Nines okunk a sírásra.

Két mexikói vértanu holttestét egy katonai kórházba vitték, hogy átadják családjaiknak. Miközben felravatalozták őket, jött a két hős atya, *Pro Mihály*, egy hetven éves aggastyán, leánya és néhány barátja kíséretében. (Az anya több évvel előbb meghalt). A fájdalomtól feldúlt arccal, de nyugodt hangon kérdezte az aggastyán:

— Hol vannak fiaim? Még egyszer látni akarom őket.

A gyászterembe vezették. Megáll az atya a két koporsó előtt. Lehajol és megcsókolja vértanu-fiainak véres homlokát. Miként az első keresztények a nagy üldözések idején, ő is egy kendővel tiszteletteljesen felitatja a vért pap-fiának homlokáról. Leánya azonban két testvére tetemének láttára hangos zokogásra fakad. Atyja komolyan ránéz és nyugodtan szól:

— Gyermekeim, semmi okunk a sírásra!

Kivezette leányát a teremből és egyedül várta meg, míg megtörténtek az intézkedések arra, hogy átvehesse fiainak holttestét.

V. Bűnök a hit ellen.**171. Sajtóhazugságok.**

Valóságos botrány volt, de nem kolostori, hanem sajtó-botrány, mely 1930-ban játszódott le a bulvár-lapokban, mint tipikus esete annak, hogyan viselkedik a katolikus Egyházzal szemben a bűnös sajtó: — a hazugság és rágalom legaljasabb fegyvereivel. Ime a «tudósítás»:

«Valladolidban egy magasrangú tiszt leánya elmondta atyjának egy zárdá apácáinak gyalázatos üzelmeit. Az atya elment a zárdába és a főnöknőnek dühösen megmondta a magáét. Aznap este a leány nem jött haza. Az apa megint a zárdába sietett és leánya után kérdezősködött. Azt felelték neki, nincs a zárdában. Ám a tiszt már bizalmatlan volt és kutatni kezdett a házban. Végre megtalálta egy szobában — holtan. (Egyes lapok szerint testén számtalan késszúrás volt, mások szerint fel volt akasztva a keresztgerendára.) Az atya

revolvert rántott és nem kevesebb, mint négy apácát agyonlőtt. A zárdát bezárták, az apácákat börtönbe vetették».

Igy szólt a borzalmas «tudósítás», mely egész sereg német lapban is megjelent. Először egy spanyol szennylapban látott napvilágot, a «Voz de Guipuzcoá»-ban. A katolikusok tiltakozása folytán a kormányzó pénzbírságra ítélte a lapot, mert hamarosan kiderült, hogy az egész história egyszerűen légből kapott koholmány. Az összes adatok a lap hazugságai voltak.

Ekkor Valladolid érseke május 19-én Madridba utazott és Primo de Rivera miniszterelnöknél súlyosan panaszt emelt, hogy ez a tudósítás, melynek valótlanágát Spanyolországban azonnal megállapították, mégis bejárta Európa és Amerika sajtójának legnagyobb részét. Eddig minden cáfolat hiába való volt. Primo de Rivera akkor a spanyol sajtó képviselői előtt kifejezést adott felháborodásának a sajtó viselkedése fölött, mert szégyene az egész sajtónak, hogy ilyesmi egyáltalán előfordulhatott.

172. Vallásellenes lapok olvasása.

Egy különben jóra való férfinak az volt a rossz szokása, hogy rossz könyveket és vallástalan lapokat szeretett olvasni. Felesége egyszer szóvátette ezt.

— Ugyan, miért csinálsz ebből ekkora esetet? — felelt a férj bosszúsan. — Mit árthat az nekem? Én úgyis azonnal elfelejtem, amit olvastam.

— Apus, — szólt közbe jelenlevő leánya, — mit ettünk vasárnap ebédre?

Az apa bámult, nem tudott felelni, úgy meglepte ez a kérdés.

— Már nem emlékszem, — mondotta végre.

— Nos, látod, apus, már nem emlékszel arra, mit ettél, pedig az táplált téged. Nem ugyanez-e az eset a könyv- és újságolvasással is?

Ez az egyszerű, de találó megjegyzés meglepettette az embert. Nem tudta megcáfolni. És beszüntette a rossz vagy kétes irányzatú könyvek és lapok olvasását, mert belátta, hogy ha az ember nem is emlékszik sokáig tartalmukra, de a lélekre mérges táplálékként hatnak és lassankint kiölnék belőle minden jót és nemeset.

173. «Ha én volnék az ördög.»

Egy lanya lelkiéletű község plébánosa egy vasárnap fölment a szószékre és így kezdte beszédét:

— Kedves Hívek! Ha én volnék az ördög...

Kis szünetet tartott, hogy megfigyelje e szokatlan bevezetés hatását hívein. És lám: feszülten figyelt mindenki, mi fog következni!

— Kedves Hívek! Ha én volnék az ördög, mit gondoltok, talán arra csábítanálak titeket, hogy káromoljátok Istent, hogy vasárnap ne menjetez misére, hogy pénteken húst egye-
tek, hogy igazságtalanok legyetek? Ó nem, nem ezt tenném! Hanem, ha én lennék az ördög, előfizetnék mindegyitek számára egy rossz ujságra, amely mindennap egy csöpp mérget csöpögtetne lelketekbe, — az majd elvégezné az én dolgomat, anélkül, hogy nekem akár csak a kisujjamat kellene mozdítanom!

174. «Butább, mint a patkány.»

Páter *Abel*, a bécsi férfiak híres apostola, egyszer a szószéken így szólt az ő erőteljes, zamatos népies stílusában:

— Ti bécsiek butábbak vagytok, mint a patkány!

A bécsiek nevettek. A páter pedig komolyan folytatta:

— Megmagyarázom nektek, miért. A patkánynak kiteszi az ember a mérget, a patkány bekapja és megdöglik. Nagy butaság a patkánytól, hogy felfalja a mérget, amit kitesznek neki. Tinektek bécsieknek is mérget tesznek ki. Nem olyan arzénikum-labdacsban, hanem a rossz sajtóban. És ti is befaljátok azt és belepusztultok. Hozzá még pénzt is adtok érte! Ezt legalább nem teszik a patkányok, s azért ti butábbak vagytok, mint a patkányok!

175. A rossz olvasmányok hatása.

A kórház papja látogató körútjában belépett az egyik nagy kórterembe. Néhány beteg az asztalnál ült és malmot játszott. Odahívták, hogy játsszék Ő is egy pártit. Megtette szívesen a betegek kedvéért. Játék közben egyszer hátra-nézett s látta, hogy egy fiatalember az egyik ágyon aggodalmasan néz reá, mintha azt akarná mondani:

«Hát jöjjön és segítsen rajtam!»

A pap fölkel s odament.

— Nos, hogy van?

— Rosszul, főtisztelendő úr, — susogta amaz, — segítsen rajtam! Olyan nyugtalan vagyok. Ha szívem verése kihagy, mindig azt kell imádkoznom: «Jézus, Mária, József, álljatok mellettem halálküzdelmemben!» Erre anyám tanított és mindig azt kell imádkoznom. Nem gyónhatnék meg?

A pap átvitette őt egy üres szobába és meggyóntatta. A beteg feltűnő gyorsan helyrejött. Intelligens ember volt, 25—27 éves. A lelkész kérte, hogy keresse fel őt lakásán.

A beszélgetés eredménye az az ígérlet lett, hogy a fiatal-ember a következő napokon naponként háromszor fogja meglátogatni a lelkészt. Szabályos lelkigyakorlat volt. A gyónás előtt megvallotta:

— Főtisztelendő úr, én már többé nem is tudok fölkelni, olyan hitványnak érzem magamat. Ilyen gonosz embert még bizonyára nem látott!

A gyónás után megjegyezte:

— Felhatalmazom Főtisztelendő urat arra, hogy élet-történetemet másoknak elbeszélje, hogy az visszatartsa őket attól a szerencsétlenségtől, melybe én zuhantam. Engem a rossz könyvek és lapok olvasása vitt a rossz útra. Eleinte azt mondogattam: Ezek a botránytörténetek hazugságok. De addig-addig olvassa az ember ezeket a hazugságokat, míg végre el is hiszi. Aztán lassankint elhagyja az ember az imádságokat, nem járul többé a szentségekhez és — elzüllik.

176. Egy millióért sem!

Minford gyáros 4 millió márka örökség hátrahagyásával halt meg. Végrendeletében pedig volt egy pont: leánya, Grace, kapja meg az örökség negyedrésztét, ha kilép a new-yorki domonkos-apácák zárdájából, ahol 23 éve él mint apáca, és elhagyja a katolikus vallást. Ha ezt nem teszi meg, egy centet sem kap.

Grace nővér, mikor ezt tudtára adták neki, kijelentette, hogy semmi a világon nem volna képes őt arra késztetni, hogy vallását vagy rendjét elhagyja, tehát minden igény nélkül lemond az örökségről.

VI. Remény és bizalom.

177. Templomrablás után.

Szörnyű büntett történt: templomrablás. Istentelen kezek elrabolták a szentségtartót és az áldoztató kelyhet, a szent Ostyát pedig a földre szórták!

Reszkető hangon, könnyes szemmel hirdette ki ezt a plébános a híveknek, felhívta őket, hogy végezzenek engesztelő ájtatosságokat a szentségtörésért, és adakozzanak új szent edények beszerzésére.

Az elsők közt, akik erre a célra szerény adományukat elhozták, volt egy szegény özvegy is, nyolc gyermek anyja. Egy aranypénzt hozott, egyetlen kincsét, melyet eddig úgy őrzött, mint egy szentséget.

— Jó asszony, — mondta meghatva a plébános, — ezt nem fogadhatom el, ez nagyon is sok magától. Isten bizonyára tetszéssel tekint a szegény özvegy adományára, de Ő kevesebbel is megelégszik. Ekkora áldozatot nem fogadhatok el magától, erre az aranyra egyszer még igen nagy szüksége lehet, hogy gyermekeiről gondoskodhassék. Bűnnek tartanám ezt elfogadni.

— De plébános úr kérem, hát ki mondja, hogy én ezt Önnek adom? Nem Önnek adom, hanem a jó Istennek! Én tudom, hogy Isten jó hitelező és jó fizető, nagy kamatot fizet és többet ad nekem érte, mint amennyiért valaha is eladhatnám!

Erre aztán a plébános elfogadta az adományt és csak annyit tudott mondani:

— Ó, asszony, nagy a te hited, nagy a te bizalmaid!

178. A fájdalom ne legyen úrrá fölötted.

Csendesen ült szobájában és gyötörte magát nagy fájdalommal. Már nem látott egyebet, mint saját búbanatát, nem érzett egyebet, mint szíve vérzését.

— Jaj, és így vonszoljam át magamat az életen? — nyögött fel. — Meddig fog tartani e gyötrelem?

Csengő gyermekének szállt be az utcáról. Be akarta

zárni az ablakot, mert az üde hangok fájtak neki. De odalent az utcán megpillantott egy kis leányt, aki keservesen sírt. Mozdulatlanul megállott, mert a gyermek sírása szívébe kapott.

A többi gyermekek odább körben játszottak. Kacagtak, forogtak, és daloltak :

«Elmult ezer év,
Akárcsak egy év . . .»

— Ó, te szegény kicsi leány, — mondta az ember magában ott fent az ablakban, — így van ám ez az életben mindig ! Fájdalmaddal mindig magadra maradsz. És ha tovább sírsz is, az élet folyik tovább. Az emberek dalolnak és kacagnak, a körbe-körbe forog tovább, mint máskor, te pedig törheted a fejedet, hogyan viseljed el fájdalmadat !

És megint rájött a mély bú és a nagy kérdés : Hogyan vonszoljam napjaimat ?

De nini : a kis leányka egyszerre csak levette kezét arcáról és könnyein keresztül játszó társnői felé pislogott. Még folytak le arcán a nagy könnycseppek. De akkor hirtelen megtörölte szemét kötenyével, még egyszer megsimogatta fájó térdét és — már ott forgott-pörgött megint a körben a többiekkel és dalolt :

«Elmult ezer év,
Akárcsak egy év . . .»

És senki sem vett észre semmit az ő fájdalmából. Megint nevetett a nevetőkkel.

A magányos ember odafent az ablakban csak állt és nézett. És tisztán hangzott bús szívében a felelet, mely az ő kishitű fájdalmaskodásának szólt :

«Ne hagyd, hogy fájdalmad úrrá legyen fölötted ! Ha fáj is, ha éget is, ha lelkedet magányossá teszi is, csak lépj ismét bátran vissza az élet körbe-körbéjébe !»

179. «Keressétek először Isten országát !»

«Köszönöm még egyszer a nagy pénzajándékot, Főtisztelendő úr, — írja egy szegény takarítónő egy papnak, — de az eset olyan különös, hogy közölnöm kell Önnek.

Nemrég kerestek egy megbízható asszonyt, hivatali helyiség takarítására. Engem ajánlottak és mivel elég jó bért fizettek, május 1-én elfoglaltam az állást. Azonban sajnos,

ezt a munkát korán reggel kellett végeznem, és ez nem volt kedvemre, mert így alig volt időm szentmise-hallgatásra és a szentáldozást is el kellett hanyagolnom. Jézus Szíve hónapjában ez a nélkülözés különösen nehezemre esett volna; tehát esedeztem az isteni Gondviseléshez, mutassa meg az utat, hogyan csináljam a dolgot, lelki kár nélkül. És erre a jó Isten nagy nyakfájást küldött rám, s egyuttal egy asszonyt, aki a takarítást átvette.

— Édes Üdvözítőm, így imádkoztam, Te tudod, hogy nem lustaságból teszem, hanem csakis a te sok kegyelmed kedvéért, amiket elveszítenék. Te mondtad: keressétek először Isten országát, a többiek mind hozzáadhatnak nektek!

Július 1-én még nagyon sínylettem a bér hiányát, de gondoltam, a jó Isten majd csak megadja azt nekem máshonnan. És csakugyan, még azon július 1-én megkaptam Főtisztelendő úrtól ugyanakkora összeget, amennyi járt volna nekem a takarításért június 5-étől.

Én ebben csak az isteni Szeretet művét tudom látni, mely sohasem hagy el minket, ha bízunk benne!»

VII. Szeretet Isten iránt.

180. «Szeretetben.»

Különösen tetszik nekem *Paulai szent Ferencnek*, a «Legkisebb testvérek rendje» megalapítójának¹ egy szava, ez a varázs-szó: «*in caritate*», szeretetben, a szeretet erejében.

Ezzel a szócskával csodákat művelt az élő és élettelen természetben; ezzel dicsért és korholt, ezzel buzdított a jóra.

Valami templomépítésnél egy rendi fráternek egy nagy nehéz követ kellett volna valahová vinnie.

— Szeretetben! Fogd ezt a követ és vidd oda, ahol építeni akarunk! — mondotta a szent.

— De atyám, hogyan kívánhatja, hogy ezt a nagy követ vigyem? Három ember is alig bírná elvinni!

¹ Született Délolaszországban 1416-ban, meghalt 1507 ápr. 2-án.

— Csak fogd, szeretetben! — felelt Szent Ferenc. — Elbírod!

Keresztrel jelölte meg a követ és a testvér hátára emelte. A testvér egész könnyen vitte a kijelölt helyre.

181. A szándék a döntő.

Egy kolostori szolga elolvasott egy könyvet, melyet egy ottani szerzetes írt. Találkozván az illető szerzetessel, így szólt hozzá:

— Főtisztelendőséged ezért a könyvért még egyszer nagy jutalmat kap Istentől a mennyben!

— Barátom, — felelt a pap, — az utolsó ítéleten az én összes könyveim és a maga seprűje egyenlő értékű lesz. És ha a maga jószándéka a seprésben Istennek tetszetősebb volt, mint az én jószándékom a könyvírásban, akkor maga a mennyben nagyobb jutalmat fog kapni és magát én fölélem fogja helyezni Isten!

182. A szellemek megkülönböztetése.¹

Egyszer egy *Benincasa Orsolya* nevű jámbor szűz jött Rómába, aki azt hitte magáról, hogy elragadtatott állapotban Krisztus Urunktól azt a megbízatást kapta, hogy XIII. Gergely pápának az eddigénél nagyobb buzgalmat kössön lelkére az Egyház reformjában. A pápát Frascatiban találta és nyíltan, bátran elmondta neki jövetele célját. A pápa elbámult, de nem utasította el rövid úton, hanem megbízott egy bíborosokból és más kiváló férfiakból összeállított bizottságot, hogy vizsgálja meg az ügyet. Azt azonban kikötötte a pápa, hogy a bizottság lelke *Néri szent Fülöp* legyen, akinek, a teológusok véleménye szerint megvolt az a különös adománya, hogy a lelkeket meg tudja vizsgálni, meg tudja különböztetni a jó és gonosz szellemeket.

Hogyan kezdte szent Fülöp a vizsgálatot? Az első ülésen kemény szavakkal támadt Orsolyára. A jelenlevő bíborosok és egyéb férfiak előtt kevély, tudatlan, hazudozó, ábrándozó és álszent nőnek nevezte.

— Lehetséges-e, — fejezte be támadását, — hogy Isten

¹ *Discretio spirituum*, képesség a jó és rossz szellemek megkülönböztetésére. (Fordító.)

nem talált volna érdemesebb személyt, mint téged, nyomorult, tudatlan teremtest, arra, hogy a pápának az ő szent akaratát kijelentse?!

Mindezekre Orsolya nyugodtan felelte :

— Valóban olyan vagyok, mint Atyám mondja, méltó minden fenytésre. Kérem, adjon valami szert bajaim ellen, mert egyetlen vágyam, hogy kigyógyuljak azokból !

Ezzel az első vizsgálattal azonban egyáltalán nem elégedett meg Szent Fülöp. Hét álló hónapig vetette alá Orsolyát számtalan vizsgálatnak és kihallgatásnak. Ócsárlást, szemrehányásokat, megalázásokat és fenyegetéseket alkalmazott, hogy kitapasztalja, milyen természetű a szűz lelkülete. Elválasztatta rokonságától, és két lelki leányára bízta, akiknek engedelmességére bizton számíthatott. Megbízta őket azzal, hogy végeztesse a leánnyal mindenféle alantas és fárasztó kézimunkát, sőt zavarják meg még az imában is.

Végül magától az imádkozástól is eltiltotta, meg a szentmisétől és szentáldozástól is. Orsolya mindezt hallatlan türelemmel és lelkinyugalommal viselte el.

Mikor aztán Fülöp látta, mily türelmet és állhatatosságot tanusít Orsolya e megpróbáltatásokban s hogy Fülöpöt mind e kemény vizsgálat ellenére is szentként tiszteli, — hogy mily engedelmesen teljesíti minden parancsát, és mily alázatosan és megadással felelt, mikor azzal fenyegette meg, hogy átadja az inkvizíciónak :

— Atyám, kész vagyok engedelmeskedni a halálig ! — csak akkor kezdett Fülöp hinni abban, hogy Orsolya erénye és szentsége igaz és valódi.

183. Hősies jámborság.

Boroszló hercegpüspöke, *Bertram* bíboros, «Több jámborságot!» című pásztorlevelében elmondja a hősi jámborság e megkapó példáját :

Egy nyugatnémetországi nagy kórház műtő-termében egy egyszerű néposztálybeli férfi feküdt az orvosok előtt. Nehéz műtetre készültek : nyelv-operációra. Az illetőnek a nyelvét, a beszédnek e becses szervét, oly betegség támadta meg, hogy ki kellett venni.

Mielőtt az orvos rátette volna kését a nyelvre, így szólt :

— Ha még van valami mondanivalója, mondja most, mert három perc múlva, sajnos, nem lesz többé rá módja.

Szomorúan nézett maga elé a beteg, aztán égre emelte szemét és lassan mondotta :

— Dicsértessék Jézus Krisztus !

Ez volt utolsó szava. Mélyen meghatva felelt a két orvos és a műtős nővér :

— Mindörökké amen !

Aztán gyorsan megtörtént a kegyetlen metszés . . .

. . . Bizonyára még senki, egy szenvedő sem tapasztalta oly mélyen a bibliai nagy Szenvető, Jóh szavának értékét, mint ez a nyelvrákos ember : «Az Úr adta, az Úr elvette, legyen áldott az ő szent neve !»

Utolsó szavát beszélőkéessége elvesztése előtt : «Dicsértessék Jézus Krisztus», bizonyára fölvitték az angyalok az égbe s ott fog az hangzani a Bárány trónja körül akkor is, mikor ez az ember majd belevegyülhet a mennyei karok Sanctusába !

184. Atya és leánya.

Jaurès, a francia szocialista vezér, akit a párisi Pantheonban temettek el, egyszer hazafelé tartott a kamarából, ahol éppen egyik nagy szónoki sikerét aratta volt. Ismét kimondotta a szenátusban az ő nagy mondását :

— A keresztény gondolatot meg kell semmisíteni !

Azt hitte szegény, hogy az ő hatalmi szavával legyűrheti a kétezeréves katolikus hitet és katolikus civilizációt ! A teljes laicizálást ő, aki ifjú éveiben vallásos volt, saját lakásán kezdte. Minden vallási jelvényt, minden vallásos sajtóterméket száműzött lakásából. Azoknak a rokonainak, akik megőrizték vallásos nézeteiket, nem volt szabad többé házába lépniök. Leánya, Germaine mellé egy kipróbáltan hitetlen nevelőnőt adott és szigorúan kikötötte, hogy irtsa ki leánya lelkéből gyermeki hitének minden nyomát.

Dolgozószobája tágas karosszékében, ahol kamarai diadalát pihente ki, éppen leányára gondolt, aki akkor 21 éves volt, és akire ő — nem alaptalanul — nagyon büszke volt. Germaine époly eszes volt, mint amilyen jellemes. Jaurès

már látta őt lelki szeme előtt, mint a szabadgondolkodás tökéletes virágát és nemes gyümölcsét.

Nyílik az ajtó és belép leánya. Estéjét atyjával szeretné tölteni, mondja. Jaurès korholja :

— Miért kedveled úgy a magányt és a visszavonultságot? Miért nem mégy társaságba, miért nem fogadsz látogatókat? Hol akarsz megismerkedni egy neked való élet-tárrsal?

— Már ki is választottam, papa !

— Úgy? És ki az?

— Valaki, akiről csak térdenállva szabad beszélni !

És Germaine letérdelt :

— Zárdába akarok vonulni és magamat Istennek szentelni !

Jaurès mintha villám sújtotta volna. Alig tudott magához térni. Végre megszólalt :

— Mióta gondolsz erre?

— Három év óta.

És elbeszélte részletesen, hogyan vert gyökeret lelkében ez a gondolat egy magányos feszület láttára, hogyan fejlődött és szilárdult meg benne a szándék.

Mikor Jaurès magára maradt, bús-keserű gondolatok szállták meg. Ő Franciaországot akarta elkeresztényíteni, és íme, saját otthonát sem bírja ! Szinte kétségbeesett nagy műve felől. Isten, akit ő ki akart üzni Franciaországból, ily különösen bosszulta meg magát : elvette tőle leányát . . .

185. «Emberek, akik nem szeretik Istent.»

Egyik bécsi kórházban feküdt egy nagybeteg leányka. Valamely napon a munkások nagy zenés felvonulást rendeztek. A leányka az ablakból nézte a parádét és kérdezte :

— Kedves nővér, ezek az emberek is odalent szeretik a jó Istent?

— Hát bizony sokan közülök aligha !

— Jé ! — csapta össze kezét a leányka, — hát vannak emberek, akik nem szeretik a jó Istent?

«Istenben hinnünk, remélnünk és őt szeretnünk kell,» szól a parancsolat. Az Apostol pedig mondja : «Most pedig

marad ez a három : hit, remény, és szeretet, s ezek közül legnagyobb a szeretet. Törekedjete tehát szeretetre !» (I. Kor. 13.)

186. «Ezt meg kell tenni Jézus szeretetéből !»

Falkenstein felé sétálva, találkoztam egy iskolás leánnyal, aki éppen templomból jött.

— Mindennap elmégy szentmisére?

— Igen, plébános úr, mindennap, télen-nyáron.

— De gyermek, hiszen oly hosszú, rögz és magányos az út a templom felé ! Hát nem félsz és nem fáradsz el?

A kisleány rámnéz gyermeki hűségű szemével, és felel gyermeki tisztaságú naivságával :

— Hát iszen ezt már csak meg kell tenni az Úr Jézus szeretetéből !

187. A beteg leány kívánsága.

Filiálisba hívták a plébánost egy nagybeteg szegény cselédleányhoz. Az orvos kijelentette :

— Agyhártagyulladás. Menthetetlen !

A leány gyermeki áhitattal vette föl a szentségeket. A plébános kérdésére, van-e még valami kívánsága, az egyszerű leány ezt a nagyszerű feleletet adta :

— Igen, van. Most még sokat szenvedni, aztán meghalni !

És még többször is ismételte ezt a kívánságát. Mikor pedig egy derék idősebb leány ki akarta belőle beszélni a halálgondolatokat, azt mondotta :

— Ó, nem, én még sokat akarok szenvedni, vezeklésül bűneimért, de akkor aztán el, el ebből a világból, mert különben megint sokat vétkezhetnék !

Súlyos szenvedések után nyugodtan halt meg szegény leány.

188. «Minek kell neked egyéb, mint Isten szeretete?»

1914 december 31. — Egy anya fekszik halálos ágyán. Valaha a felsősziléziai iparvidék legjámborabb asszonyának nevezték. De ő mindig tiltakozott :

— Halála előtt senkit sem kell szentnek nevezni.

Halála órájában hat gyermeke közül csak egyetlen egy állt ágya mellett. Két fia kint volt a nyugati harctéren, a többi hivatásbeli elfoglaltságuk tartotta távol. A haláluk utolsó szava ez volt :

— Gyermekeim, mi szükséged van egyébre, mint Isten szeretetére és az ő szent tetszésére?

E szavak oly édes, kedves hangon hangzottak el, hogy kifejezésre jutott bennük az anyai szív minden szeretete.

VIII. A második parancsolat.

189. Az istenkáromlás átká.

Az írországi Bedford dokkjában útrabocsátásra készen állt az új óceánjáró óriás. A *Titanic* büszke nevet adták rá. Meg voltak győződve, hogy ez a felséges hajó büszke királyként fog vonulni a tengeren és a leghevesebb viharok is hiába próbálják ki rajta hatalmukat. Sok száz munkás dolgozott építésén. Köztük nem kevés vallástalan is. Ezek a hajóóriás külső falaira mindenféle trágárságokat és istenkáromlásokat firkáltak, leginkább azért, hogy vallásos társaikat bosszantsák.

Egyik ezt írta a hajóra :

«Maga Krisztus sem tudja ezt elsüllyeszteni !»

Némelyik ilyen irkafirka kékceruzával volt odamázolva ; mikor a hajót befestették, eltűntek, de később megint előtűntek.

A *Titanic*nak egy katolikus hajótisztviselője, aki saját szemével látta ezeket az ocsmány firkálásokat, így írt Dublinbe szüleinek :

«Meg vagyok győződve arról, hogy ez a gőzös sohasem jut el Amerikába azok miatt a szörnyű istenkáromlások miatt, melyekkel dereka tele van firkálva.»

A szülők ma is drága emlékként őrzik ezt a levelet. Mert fiuknak balsejtelmé valóra vált : a *Titanic* sohasem ért el Amerikába ; tudvalevően a nyílt tengeren egy éjjel jég-hegybe ütközött és számos utasával együtt elsüllyedt.

190. Így dolgozik a pokol.

Hogy a bolsevikiek néhány évvel ezelőtt iskarióti Júdásnak szobrot emeltek, az közismert tény. Nemrégén egy dán ember közzétette a részleteit ennek az «ünnepély»-nek, melynek ő is szemtanúja volt.

Az emlékművet a volgamenti Swiacsk városban állították fel. A kolosszális szobor felavatásakor egy vöröshajú elvtárs ünnepi beszédet mondott. Elmondta, hogy a tanácskormányok sokáig haboztak, kinek tiszteletére emeljenek emléket; Kain, Lucifer és Júdás között kellett választaniok. Végre Júdás mellett döntöttek, mint akinek volt bátorsága dacolni egy vallásnak, az emberiség «ópium»-jának alapítójával, és ezért elátkozás lett osztályrésze.

A lepel lehullott és a nép, orosz szokás szerint, mélyen meghajolt a szobor előtt, mely egy óriási emberalakot ábrázol, amint öklével az eget, vagyis Istent fenyegeti.

«Fehérruhás szűz»-ként az ünnepélyen egy revali variététáncosnő szerepelt, névszerint Michajlovna Dolly. Páncélvonaton hozatta el őt a szovjethatóság a városba. A vonat egyik szakaszában ez a hölgy olyan budoárfélét rendezett be s ott fogadta a dán ujságíró. A szakasz falai meztelen férfiak és nők képeivel voltak telefestve; a táncosnő átlátszó fátyolruhában fogadta látogatóit.

A «felszentelésnél» ő maga vezényelte a vörös hadsereg odarendelt osztagát, fehér tengerészruhában és tengerészsapkában.

Nem a Sátán pislogat-e ki ebből az ünnepélyből? A Sátán, a pokol fejedelme, aki izzik Isten gyűlöletétől és a parázna-ság szellemétől? De nemcsak ebből a leleplezési ünnepélyből, hanem ezernyi más dologból is, ami Szovjetoroszországban történik?!

191. Még valami a Titanieról.

A szomorú nevezetességre jutott *Titanic* luksuszgőzös 1912. év fehérvasárnapján pusztult el. Mint egy amerikai ember a Stuttgarter Vasárnapi Hirlapban elmondja, a kár-térítési pörök és a tanukihallgatások során sok érdekes részlet jutott napvilágra, melyeket az amerikai ujságok apróra

megtárgyaltak, de amelyekről a német sajtó, sajnos, nem adott hírt.

Igy például megállapították, hogy a Titanic vízalatti derekán méteres betűkkel ez a felírás volt felmázolva: *No God — no Pope!* «Sem Istent, sem pápát!» A másik oldalon pedig ez: «Sem ég, sem föld nem tud minket elsüllyeszteni!» A jéghegy éppen a «*No God — no Pope*» felírást szakította be és valamennyi biztonsági kamrárt bezúzta.

Maga a hajó kapitánya is istentelen volt. Az utolsó este-béden a vendégek ujjongása közben ismételte a kevély, istenkáromló mondatot, aztán elvakultságában a köd- és jéghegyveszedelmek ellenére is kiadta a parancsot: «Teljes gőzzel előre!» Ugyanis meg akarta szerezni a német gőzösök ellen a gyorsasági rekordot. Kevéssel ezután elnyelte az óceán a büszke kolosszust, melyet «sem ég, sem föld nem tud elsüllyeszteni!»

Isten nem enged csúfot úzni magából. A Titanic 1800 utasa közül 1100 elpusztult, csak 700-at, leginkább asszonyt és gyermeket, lehetett megmenteni.

192. Isten büntetése.

Az 1930. évben egy csütörtökön délelőtt, 3 perccel 10 óra előtt, az esseni Krupp-gyárban egy munkás borzalmas káromkodást vitt véghez Isten, Egyház és a papok ellen és azzal végezte, hogy minden papot dróttal kellene együvé kötni és a dróth a legerősebb villanyáramot bocsátani, hogy mind «megdőgöljön.»

Rá egy hétre, szintén csütörtökön délelőtt, ismét 3 perccel 10 óra előtt, ugyanazok a munkások, akik egy héttel előbb hallották a szörnyű káromkodást, most irtózatossá váltak hallottak. Odarohantak: ott találták ugyanazt a munkást, függve a dinamó drótjain. Hiába volt minden segítség, csak noitan tudták leszedni a drótokról.

193. A gúnyolódó lezuhan.

A következő tudósítást kaptuk:

Ismerősöm, egy javakorbéli férfi, egyszerű matróból egy kelet-ázsiai gőzös kormányosává küzdötte föl magát.

Megismerte a katolikus vallást és elhatározta, hogy katolizál, de a végrehajtást folyton halasztgatta.

1926. nyarán szabadságát egy barátjával a tiroli Alpokban töltötte. Egy napon, mikor megint a hegyeket járták, barátja, a megrögzött vallásgúnyoló, ismét folyton azzal szórakozott, hogy mindent, ami szent, lepocskondiázott. Végre megszólalt a másik :

— No, majd ha halálos ágyadon fekszel, másképp fogsz gondolkozni !

— Eh, mit ! Halálos ágy ! Az még messze van ! Ha majd egyszer elérkezik végórácskám, akkor tehetsz térítő kísérleteket velem, de most hagyj békét vele !

Öt perc múlva mind a ketten lezuhantak egy szakadékbá. A gúnyolódó szörnyet halt, a másikat megmentették s az innsbrucki kórházba vitték, ahol sok műtét és hosszas szenvedés árán végre fölépült. De az eset annyira megrendítette, hogy még mielőtt elhagyta volna a kórházat, annak kápolnájában a katolikus vallásra tért. Most boldog ember.

194. Az Üdvözítő nem engedi Anyját gúnyolni.

1924-ben szent József ünnepén történt. A reggeli istentiszteletről mentek haza a hívek. Útközben a prédikáció volt a beszélgetés tárgya. A férfiak is kis csoportba verődve azt tárgyalták.

— Igen, igen, nagyon helyes, — mondta egy Vince nevű ács, — Szent József legalább nehéz kézművességgel foglalkozott, de Mária...

És förtelmes káromkodásokban és gyalázkodásokban tört ki a Szűzanya ellen. Társai elhallgattak és Vincét csakhamar magára hagyták. Nagyon fel voltak háborodva.

Pontosan egy héttel később, este éppen a plébánia-templomból jöttem ki, mikor egy kocsi robogott felém vágatásban.

— Szegény állatok, — gondoltam, — megint részeg a kocsisotok !

De mi ez ? Kiabálás, lámpások ; a káplán jön elém :

— Vincéhez sietek, szerencsétlenül járt !

És már el is tűnt az éjben.

Későn ! Már jöttek eléje :

— Már meghalt !

Hát meghalt a Szeplőtelen-gyalázó ! Igen, meghalt. Este a malomba ment, megvizsgálni az új vízi kerekeket, megcsúszott, két kerék közé esett . . . azok szétmorzszolták . . .

195. Az istenkáromló és a sváb.

Hogy miképen szolgáltatott Isten bizonyítékot létezéséről egy szabadgondolkodónak, elmondja ez a kis történet :

Huschwedel János György, ehingi születésű szegkovács, mesterlegény korában vándorlásai közben egyszer egy felvilágosult thüringiai városkában időzött. Az egész város tele volt azzal, hogy este egy szabadgondolkodó tart előadást Isten léte ellen.

— Szép, szép, — mondta magában *Huschwedel*, — ezt én is meghallgatom, hiszen csak hat pfennig a belépődíj.

Eljött az est és a vándorszónok elkezdte istentelen beszédét. Befejezésül elsütötte a nagy ágyút :

— Ha léteznék Isten, most azok után, amiket én mondtam, küldene egy angyalt, hogy fejbeüssön.

A derék svábnak felforrt a vére :

— Ezt megtehetem én is, — mormogott, — ahhoz nem kell angyal, te pofátlan fickó !

És mielőtt a szájhős védekezhetett volna, két csattanós pofont kent le a képére :

— Szíves üdvözet a jó Istentől ! Ilyen csekélység végett már nem küldöz le angyalokat. Elvégzi azt a *Huschwedel* is !

196. A szent dolgok kigúnyolása nem marad büntetlen.

Néhány évvel ezelőtt, egy dunamenti bajor városban a kongregációs ünnep befejezéséül nagy szentséges körmenet vonult végig az utcákon. Egy asszony jött éppen szembe, aki hosszú idő óta rossz olvasmányok, mozi és színház hatása alatt gyermekkorától hitétől elpártolt. Így aztán ez a körmenet persze most igen útjában volt. Éppen az Angyali Üdvözetet ábrázoló csoport jött, élén Gábor főangyal szobrával.

Gúnyosan nevet az asszony és odaszól kisérőnőjének :

— Nézd már csak ezt a cirkuszt !

De jön valami, ami néki még keservesebb : az Oltári-szentséget viszik előtte mennyezet alatt. Mindenki tisztelettel

térdre hull, de ő csak nem tudja fékezni istenkáromló csúfólódását :

— Csak máregyszer megfulladna valaki ettől a pogácsától!

... Az asszony hazamegy, éhesen bekap egy falat kenyeret és — nyomorultan megfullad tőle. Másfél órával gonosztette után már hulla volt.

Csak jóra való rokonsága kedvéért hallgatták el halála és istenkáromlása körülményeit.

197. Ne átkozódjál !

Egy schlierbachi boriszák azt szokta mondogatni :

— Egyszer majd elgázoltatom magamat egy gyorsvonattal és akkor elvihet engem a sintér !

Nemsokára teljesedett önátka. Részegen ment ismét haza, a vasuti sineken át, a váltón elbotlott, egyenest a gyorsvonat elé, mely el is gázolta. Aki ráakadt a holttestére : sintér volt.

Mindenki megborzongott a hír hallatára :

— Isten uja ! — mondta a nép.

198. Isten nem hagy csúfot úzni magából.

Egy lelkész meséli :

1910-ben történt, mikor Bécsújhelyen működtem. Egyszer a gyóntatószékben ültem és nagy lármát hallottam odakint és kövek koppanását a templom falán. Kimentem, hogy megnézzem, mi az. És látom nagy megbotránkozással, hogy suhancok kővel dobálják a templom előtt álló művészi Krisztus-szobrot.

Erélyesen elkergettem őket. Gúnyosan röhögve és füttyőrészve széledtek el. A legszemtelenebb a legnagyobb termetű volt, egy nyurga fickó.

Több év telt el ezután. Egy napon a kórházba hívtak. Egy fiatalembert kellett ellátnom a szentségekkel, valami cserepezősegédet, aki munkaközben lezuhant a tetőről és kitörte mindkét karját. Az a Krisztus-kövező fickó volt ! — Nem halt meg, de azóta béna karokkal, munkanélkül tengeti életét. Lelkében egészen más ember lett. Belátja, miért sujtotta őt éppen ez a büntetés. Valahányszor találkozunk, különös ragaszkodást tanusít irántam.

199. A messinai földrengés.

Minthogy Messinában 120 év óta nem volt földrengés, a messinaiak teljes biztonságban érezték magukat és többemeletes házakat építettek, habár az építésszek óvták őket ettől.

1908. karácsonyán egy szoci-ujság — már ahogy a vörös sajtó szokása az Egyház ünnepeit és tanait gúnyolni — arra a gyalázatosságra vetemedett, hogy egy cikkben a Gyermekek Jézust gúnyolta ki :

— No, kis Jézus, küldj hát nekünk egy kis földrengést, ha tudsz !

Ez a cikk december 26-án jelent meg és — december 28-án megtörtént a borzalmas katasztrófa : olyan föld- és tengerrengés, amilyent ez a város még nem látott. Néhány perc alatt 60.000 ember — a város lakosságának harmadrésze pusztult el s a rákövetkező tűzvész majdnem az egész várost elpusztította.

Szemtanuk állítása szerint a romok közt itt-ott még lehetett látni a szocialista gúnyplakátokat... Hja, Isten nem hagy magából csúfot üzni büntetlenül !

200. Istenítélet.

A tavaly szentté avatott *Bellarmin Róbert* egyházdoktor írta le az alanti esetet, mely akkoriban egész Európában óriási feltűnést keltett és igen sok ingadozó lelket megszilárdított a hitben :

1561. húsvét hétfőjén Worst Antal nymwegeni plébánost (Hollandiában) a délelőtti istentisztelet után beteghez hívták. Útja egy korcsma előtt vitte el, ahol éppen két legény, az egyik helybeli, a másik utrechti, húsvéti tojásevással szórakozott. Amint meglátták a papot, az utrechti fickó, egy dühös kálvinista, odakiáltott :

— Én előbb lenyelem ezt a kemény tojást egészben, mint a maga betegje lenyeli a bálványát !

(«Bálvány» volt akkor a kedvenc szavuk a reformátusoknak a Legméltóságosabb Szentségre.)

A Szentséget kísérő hívek elszörnyedtek ennek az istenkáromlásnak hallatára, de csakhamar meglátták a bűnhö-

dést is. A tojás a legény torkán akadt, hiába erőlködött, hogy lenyelje. Fuldoklott és kínjában a földön hentergett. Mikor a pap visszafelé jött a betegtől, kezében a Legszentebbet rejtő cibóriummal, a szerencsétlen éppen végét járta. Irtózatosan kidagadt nyaka szinte kirepedt. A kigúnyolt Üdvözítő jelenlétében halt meg.

Hogy ez a haláleset nem pusztá véletlen volt, hanem Isten büntetése, bizonyítja az a körülmény, hogy — mint a boncolás megmutatta — a lehámozott lágytojás nem a torokban akadt meg, hanem behatolt a legény húsába és mint daganat duzzadt ki a nyaka oldalán.

201. Az istenkáromlás büntetése.

A tudós Rotterdami Erasmus († 1536.) a lüttichi püspökhöz írt egyik levelében beszéli :

Egy altdorfi holland paraszt plébánosának ostyát vitt dobozban misézésre. Útközben megállt egy korcsmánál, italt rendelt és a dobozt az asztalra tette. Az egyik vendég elkért egy ostyát s azzal elkezdte a miséző papot gúnyolva utánozni, sőt az átváltoztatás szavait is kimondta.

A vendéglősné felháborodott, de a gonosz ember rá-rívalt :

— Mi közöd hozzá ! Hozz italt !

A vendéglősné ment és hozta az italt, de az istenkáromló akkor már holtan feküdt a földön.

202. Tartsd meg fogadalmadat !

Az Eging melletti Kneisting falut néhány évvel ezelőtt végzetes tűzvész fenyegette. Azonban Szent Flórián segítségül hívása után a szörnyű veszedelem elmúlt. A község halálából fogadalmat tett, hogy Szent Flórián napját ezentúl minden évben munkaszünettel és istentisztelettel ünnepli meg.

Igy is ment ez sokáig. Egyszer azonban az egyik paraszt megúnva apái fogadalmát, a fogadott ünnepen korán reggel befogta lovait, hogy munkára megy. És csodálatos : aznap délelőtt, míg a gazda kint dolgozott a mezőn, házában tűz ütött ki. Szerencsére a szomszédok el tudták oltani.

Intő példa hasonló esetekre !

IX. A harmadik parancsolat.

203. A vasárnapi munka.

— Papi éveim kezdetén — beszéli egy pap — egy erdei sétámon találkoztam egy jómódú emberrel. Egy malom, egy fűrészmalom és nagy földbirtok tulajdonosa volt.

— Éppen kapóra jött, hogy egyedül találkozom Önnel. Már régen akarok valami fontosat mondani káplán úrnak.

Aztán elbeszélte, hogy állat-állományában egyre-másra szenved a kárt. Épp a napokban hullott el egy gyönyörű ökre; röviddel utóbb meg egy hatalmas hizója pusztult el. Most éppen egy drága lova beteg és a városból kihozott állatorvos nyilván nem tud segíteni.

— Káplán úr, — jegyezte meg végül a molnár, — itt valami nincs rendben. Mondja meg nekem, hogyan lehetséges ez?

— Szívesen megmagyarázom, — feleltem — de előbb feleljen egy kérdésemre. Szokott vasárnap dolgozni és dolgoztatni?

Meghökkenve vallotta meg a molnár, hogy biz ő a malomát vasárnap is — legalább délután — üzemben tartja.

— No, látja, mondtam — akkor itt vagyunk a maga bajainak okánál!

Megígérte, hogy többé nem teszi. Később kijelentette nekem, hogy azóta több áldás van munkáján.

204. És ezzel punctum!

Egy bérmautam alkalmával — írja Bertram boroszlói érsek — egy öreg ember a következő élményt beszélte el nekem katonakorából:

— Még V. György király idejében hannoveri katona voltam. Hildesheimben feküdtünk. Vasárnap reggel hatkor fölkeltem, hogy templomba megyek. No azt a gúnykacajt, amivel bajtársaim ezért megtiszteltek! De az nem zavart engem, elmentem a misére. A következő vasárnap ugyanez a jelenet. Mikor aztán a harmadik vasárnap is megismétlődött, azt mondtam:

— Hát bajtársak, elég! Én békén hagylak titeket, ti is hagyjatok engem békén. És ezzel punktum!

Ezentúl úgy is volt. És éppen ő lett mindnyájuk bizalmasa. Ha a hadnagynál vagy őrmesternél valamit el kellett intézni, őt kérték meg rá. — Ma ő a faluban bizalmi embere mindenkinek. Ha valamelyik egyesületben elnök kellett: őt választották meg.

— Gondoljátok meg előbb, — szokta ilyenkor mondani, — mert én szigorú rendet tartok!

Ám azok éppen ezt akarták.

Ez a jellemzőságság jutalma.

205. A kovács vasárnapja.

Angolországban van egy nagyszabású vasgyár, terjedelemben szinte páratlan, az ú. n. Patrikroft-művek. Ennek a nagyüzemnek alapítója egy derék kovácsmester: Nasmyt János volt.

Egy szép napon megjelent nála az orosz cár szárnysegéde és jelentette, hogy a cár őfelsége vasárnap megtekinteni óhajtja a gyárat.

— Vasárnap nem dolgozunk! — felelte Nasmyt.

— De hát csak nem lesz nehéz vasárnap is egy órára üzembe helyezni a gyárat? A cár őfelsége kegyéről bizonyos lehet az úr! — vélte a tiszt.

A mester mérges lett és ezt a kissé goromba, de megérdemelt választ adta a szárnysegédnek:

— Füttyülök a maga cárijának kegyére! Az én Istenemnek kegye nekem előbbre való. És ha én elég komisz volnék is és vasárnap dolgoztatni akarnék is, munkásaim nem volnának erre kaphatók!

Látta a szárnysegéd, hogy ezzel a kováccsal nem megy semmire, és hosszú orral távozott...

X. A negyedik parancsolat.

206. Egy minta-anya.

Kis templomunk szegényen és roskadozva állt. Az apácák ugyan iparkodtak virággal és egyéb ékekkel, de még inkább ájtatos imádsággal a tabernákulum Foglyának lakóhelyét díszíteni és kedvessé tenni. Végül is a főnöknő elhatározta, hogy renováltatja a templomot, bár ugyan nem a zárda tulajdona, és evégből elsősorban a zárda volt növénydekeitől kért alamizsnát.

1925 december 8-ika. S... tanítóné ott ül barátságos lakása erkélyén gondolatokba mélyedve. Lélekben ott volt a felajánlási szertartáson, melyet a Mária-leányok Schr.-ben a Mennysorság Királynőjének lábai előtt a mai napon megújítanak — abban a templomban, melynek renoválása végett a főnöknő kinyújtotta esdeklő kezét.

Igen, így volt írva levelében. És amikor a fiatal asszony éppen kellemesen gondol vissza ártatlan és boldog ifjúságára : egy édes kis fej bujik elő az intézetből jött levél alól és viharosan kapaszkodik két kis kar az anyai nyakba.

— Bözsike megint csevegni szeretne? — kérdi az anya.

— Igen, de anyuka olyan komolyan gondolkodik! — felel a jól nevelt hatéves leányka.

És minthogy a két szív olyan közel dobog egymáshoz, anyus elkezd mesélni a szép intézetről, a víg és komoly napokról, a jó tanítónőkről és — egy kis templomról, ahol anyus már gyermekkorában térdepelt. Mily tágra nyílt Bözsike szeme!

Azután beszél anyuka az Üdvöztőről az oltárszekrényben, és elmondhatja a gyermekkel mindazt a sok szép arany holmit, melyek a nagy Gyermekbarátot az itthoni templomban körülveszik, amint illik — és aztán jön a befejezés : a schr.-i Üdvöztőnek mindez hiányzik, a templomocska, ahol anyuka egykor imádkozott, koldússzegény!

Persze az ilyen gyermekfej azonnal tud segítséget.

— De anyus, hiszen az én perselyem tele van pénzzel! És ügye, kedves olvasóm, te azt hiszed, hogy én most

neked azt mesélem el, hogyan ajánlotta fel a derék kisleány utolsó fillérjét? Nem, én most nem a gyerekekről akarok neked mesélni, hanem az anyáról! — Bizony másképp történt, mint ahogy te elképzeled!

Midőn a gyermek szivecskéje meleg lett, az anya azt a házassági áldással megszentelt kezébe fogta és nem bocsátotta ki addig, míg az az áldozat eszméjét föl nem szívta magába. Hogyan cselekedte ezt?

Beszélt neki Jézus Szívéről, az Ő áldozatszeretetről — hiszen különben nem maradna ott abban a roskatag templomkában! — és megmagyarázta neki, hogy az édes Üdvözítő arról ismeri meg egy gyermek szeretetét, hogy az a gyermek olyan áldozatot tud hozni, ami fáj... És mikor Bözsike kérdő arccal nézett föl, akkor az anya indítványozta:

— Beleegyeznek-e az én bátor leánykám abba, hogy én mindennap reggel és délután elvegyem a kávéba való cukrát, hogy annak árát a kisleány elküldhesse Schr.-be a kis roskatag templomnak?

Tüstént létrejött a szerződés: nem a bácsiktól és néniktől fáradság nélkül szerzett pénz — nem! — hanem az önmegtagadás gyümölcse építsen új oltárszekrényt az Üdvözítőnek! — És e naptól kezdve csak keserű kávé kapódik — de vidám arc hozzá!

Nem kell rámutatni arra, mily eredetien értett ahhoz az anya, hogy a gyermeket áldozatra nevelje. A sok kis és nagy jótevő között, akik a kis templomra adakoztak, Isten könyvében bizonyára első helyen van bejegyezve Bözsike adománya, mert bizonyára egy sem eredt ily tiszta szándékból. Az Üdvözítő pedig bizonyosan szeretettel ölelte Szívére ezt a gyermeket... de legboldogabb mindenesetre: a nagyszerű anya!

207. Modern hős anya.

Az 1900-iki kínai keresztényüldözés idején Koafu-ban (délkelet Cseli tartományban) letartóztattak hite miatt egy fiatal kínait is. Mielőtt elhagyta volna otthonát, letérdelt idős anyja elé és áldását kérte.

— Fiam, — szólt az anya, — ha te a hitért halsz meg, a jó Isten gondoskodni fog rólam és gyermekeidről. Mi

miattunk tehát ne legyen semmi aggodalmad. De ha megtagadod a hitet, akkor ne kerülj többé szemem elé, akkor nem ismerlek el többé fiamnak !

— Anyám! ne aggódj ! Isten kegyelmével nem fogom megtagadni hitemet !

Bátran és erősen ment a halálba, anyja áldásától kísérve.

Nem egy második Makkabeus-anyja volt-e ez a kínai asszony, nem ragyogó példakép-e némely anya számára, akinek oda kell adnia gyermekét, talán az egyetlent, hogy az a legfőbb Bíró hívását kövesse, a világnak búcsút mondjon és zárdában vagy misszióban áldozza fel magát Isten dicsőségére?!

208. Az anya.

A nemes *Kolping Adolf* így vall :

«Tudjátok-e, mi tartott meg engem az általános romlottság közepette? Volt nekem anyám, de olyan anyám, akitől sohasem láttam olyasmit, amit ne kellett volna tisztelnem. Ha kísértés közelgett felém, csak jámbor anyámra gondoltam, s a kísértés eltávozott. És csak amióta ő meghalt, csak azóta világos előttem igazán, mit köszönhetek neki, az ő nevelésének és imádságainak !»

209. Emlékezés az anyára.

Brentano Kelemen, a költő ezt a vallomást teszi :

«Mikor kora ifjúságomban hit nélkül bolyongtam és árbo, kormány nélkül kikötöttem Észak-Németországban, mint Robinson a magányos szigeten, éjjente nagy lelki szenvedések közt feküdtem vackomon, és visszagondoltam az új világ felfedezése után az egész sívár hajóútra : vajjon hát nem találok-e egy pontra, ahonnan segítségért kiálthatok. Akkor ráemlékeztem, hogy kicsi gyermekkoromban néha, felébresztve valami üdeségtől éjjel, anyámat láttam fölémhajolva ágyam mellett ülni, amint az Üdvözlégyet és az Őrőzgyalomhoz szóló imádságot rebegte fölöttem és keresztet írt homlokomra. — És akkor én is nekiláttam és előszedtem gyermekimáimat : — ez volt a szalmaszál, melyel megmentettem magamat, — a többi mind semmit sem segített !»

210. Az anya «rózsái :» gyermekei.

Schervier Franciska anyja, a Szent Ferenc «Szegények nővérei»-nek alapítónője (anyaházuk Aachenben) 1867-ben beutazta a szász királyságbeli szórványokat, abban a reményben, hátha talál néhány hivatást fiatal társulatának. Megfordult egy olyan községben is, ahol csupa protestánsok között egyetlen egy gyermekáldásban gazdag katolikus család élt. Miután kissé kipihente magát, jöttek a gyermekek őt üdvözölni: kilenc leányka, a legkisebb egy éves. Mikor pedig elbúcsúzott, így szólt az istenfélő anyához:

— A jó Isten magának annyi gyermeket adott; úgy-e ad belőlük egyet Szent Ferencnek?

— Nagyon szívesen, ha ez Isten akarata! — felelt az anyja.

És csakugyan Isten akarata volt. Az ötödik leány az Orsolya-rendbe lépett, a hetediket Szent Ferenc kapta meg, a legfiatalabbat a Gondviselés Kölnbe vezette Szent Vince leányai közé. Csodálatosak Isten útjai!

A jámbor anyja konvertita volt. Házassága első évében egyszer szép álma volt: Isten Anyja jött eléje, ölében rózsák, melyekből tizet átadott neki, kilenc pirosat, egy fehéret. Nem tudta elképzelni, mit jelenthet ez az álom. Később megtudta. Tíz gyermeket adott neki Isten, de az egyik nem sokkal a keresztelés után meghalt. A többi kilenc mind élt, jámborul és boldogan: kilenc piros rózsza Isten kertjében.

211. «Szép gyermekek.»

Egyik olaszországi utamban 1925-ben, egy napon Rómában villamosra ültem. Az utasok közt láttam egy anyát három bájos, jól nevelt gyermekével. Egyszerre szálltunk le és nem állhattam meg, hogy meg ne jegyezzem az anyát elött:

— *Belli infanti!* (Szép gyermekek!)

Az asszony mosolygott:

— *Buoni infanti!* (Jó gyermekek!)

De ezt olyan hangsúlyozással mondta, hogy nem felejtettem el soha. Azonban nem akartam magamat legyőzötten megadni és meggyőződéssel ismételtam:

— *Belli e buoni infanti !*

Ő megint csak mosolygott és megmagyarázta, hogy neki a *buoni* (jó) sokkal fontosabb.

Azóta is sokszor eszembe jut ez a finom anyai vonás, melyben mély hit és a gyermek rendeltetésének magasztos felfogása nyilatkozott meg, és kívánom minden keresztény anyának, ők is így értelmezzék az anyai szeretet zálogait, mint ez a (különben jobb körökből való) olasz asszony.

212. A szent feleség és a szent család.

Gergely a világ előtt nem volt egyéb, mint egy derék ember. Nem volt keresztény, pedig «hit nélkül nem lehet Istennek tetszeni.» Vallási nézetei furcsa keverék voltak zsidó és pogány, s talán keresztény elemekből: olyan «átmeneti» világnézet. Az emberiség legmélyebb és legfontosabb kérdéseiről gondolkodni — erre *Gergelynek* nem volt ideje. Bizony, sok ilyen, egyébként jóra való embernek nincs ideje a legfontosabbra, mert a földi dolgokat fontosabbnak tartják, mint az örökkévalókat !

De *Gergelynek* szerencséje volt: egy szentet kapott feleségül, aki élete legfontosabb feladatának tartotta, hogy férjének kieszközölje a hit és a kereszttség kegyelmét. Nap-nap után imádkozott Istenhez ezért a kegyelemért, nem ritkán könnyek közt. Férje iránt a legnagyobb tisztelettel és szeretettel viseltetett. Amikor csak alkalma volt, szót ejtett tanításul, buzdításul vagy figyelmeztetésül, hogy ne utasítsa el Isten kegyelmét.

A leghatásosabb eszköz azonban, mellyel célját szolgálta, az ő példás élete volt.

A 325. évben néhány püspök, útban Niceába a zsinatra, átutazott *Nazianzon*, *Gergely* városán. *Gergely* elbeszélgett velük, lelke már érett volt a kegyelemre. Nonna asszony sok-sok buzgó imája nem volt hiábavaló: *Gergely* katechumen (hitújonc) lett és mély buzgalommal készült a keresztiségre. A püspök, aki megkeresztelte, megjövendölte, hogy *Gergely* a püspöki széken utóda lesz. A jövendölés néhány év múlva teljesedett is. Negyvenöt évig töltötte be ezt a tiszteletet, 374-ben, közel száz éves korában bekövetkezett haláláig.

A nazianziak még évtizedekkel később is, valahányszor Gergely püspök neve szóba került, kezüket (keleti szokás szerint) ajkukhoz emelték és megcsókolták, tiszteletük és szeretetük jeléül. Az Egyház is szentjei sorába iktatta. Ő volt atyja a nagy egyházatyának, *Nazianzi szent Gergelynek* és több más szentnek.

213. Népes családok.

Frauenhofer, a nagy fizikus, egy szegény üvegesmester tizedik fia volt. A világhírű zeneszerző, *Händel*, szintén tizedik gyermeke volt szüleinek. *Bach J.* Sebestyén hasonlóképpen népes család tagja. *Haydn* meg éppen húsz gyermek közül volt egyik. Savoyai *Jenő* herceg ötödik, *Blücher* hetedik, *Franklin* Benjamin egy szappanfőző tizenhatodik gyermeke volt. *García Moreno*, Ecuador nagy elnöke egy szegény család nyolcadik gyermeke, Sienai Szent *Katalin* huszonnégy gyermek közül a huszonharmadik, Szent *Ignác* tizenegy testvér közt a legifjabb, *Hofbauer* Kelemen tizenkettő közül a legkisebb, *Stolz* Albán a tizenhatodik gyermeke szüleinek.

Ma pedig . . . ?

214. Az anya jókedélye.

Egy sok csapást szenvedett asszony négy gyermek anyja, egyszer kénytelen volt lefényképeztetni magát.

— Kérem, tessék barátságos arcot vágni! — mondta a fényképész.

Az anya megpróbált mosolyogni.

— De kérem, asszonyom, ne oly komolyan és szomorúan, mintha leégett volna a háza! — ismételte a mester.

Az asszony ismét megkísérelte a dolgot, erőlködött «barátságos» arcot ölteni, a fényképész csak sürgette:

— Ne tessék most otthoni gondjaira gondolni, hanem arra a szerencsére és méltóságra, hogy anya lehet! Gondoljon a jutalomra, melyet Istentől fog kapni fáradozásaiért!

Egy kattanás:

— Köszönöm, asszonyom, kész!

Mikor az anya aztán megkapta a fényképet, elcsodálkozott:

— Ó, hiszen én ezen tíz évvel fiatalabbnak látszom!

— Dehogy is! — felelt a fényképész. — Csak azért néz ki oly boldognak, amilyennek mindig is kellene látszania, mert oka van rá. Azért hát kérem, csak mindig barátságos arcot!

E szavak nem nentek ki többé az asszony fejéből. Hallotta azokat kora reggel és késő este, hallotta munka közben és pihenő közben.

Néhány hét múlva férje boldogan mondotta:

— Te mindennap fiatalabbnak festesz. Talán valami kúrát tartottál? Vagy ittál az ifjúság vizéből?

A férjnek igaza volt: az anya jó kedélye és nyájassága az igazi családi boldogság ifjító forrása.

215. Az anya lát vak fia helyett.

A világháború idején történt. Egy katona az ütközetben elvesztette szemét: kiégette egy gránát, s egyszersmind meg is süketítette. Bekötötték és a tábori kórházba szállították. Mikor magához tért és érezte, hogy szeme be van kötve, azt kívánta, hogy vegyék le a köteléket, ő látni akarja a napot. Az orvos azonban nem merte tudomására adni, hogy bizony ő sohasem fogja többé látni a napot.

Egy napon aztán megérkezett a katona anyja. Az orvos szólt:

— Mondja meg fiának maga!

Mikor a fiú meghallotta anyja hangját, kérte:

— Anyám, mondd, hogy ismét fogok látni!

— Anyád szeme fog helyetted látni, fiam! — felelt az anya oly nagy szeretettel, amelyet csak egy anya képes szavaiba önteni.

És erre a katona megnyugodott és kedvet kapott az élethez, erőt a csapás elviselésére.

216. Legenda a megholt gyermekekről.

Egy nagy városban élt egy anyóka. Egyedül üldögélt kamrájában. Visszagondolt arra, hogyan vesztette el egymásután férjét, két gyermekét, sorban minden rokonát, végül éppen ma utolsó barátját... s most teljesen egyedül maradt itt... Szíve mélyéig elszomorodott és legsúlyosabb-

nak érezte két fia elvesztét, úgy hogy fájdalmában Istent vádolta emiatt.

Igy ült ott csöndesen és magába merülve, mikor egyszer csak hallotta, hogy hajnali misére harangoznak. Elcsodálkozott, hogy az egész éjjelt így átvirrasztotta fájdalmában. Meggyújtotta kézi lámpását és ment a templomba.

Mikor belépett, a templom már ki volt világítva, de nem gyertyákkal, hanem valami derengő fénnel; sőt már tele is volt néppel, minden hely el volt foglalva. És mikor az anyóka megszokott helyére ülni akart, már az is el volt foglalva, s az egész pad zsúfolva volt.

És amint jól megnézte azokat az embereket, azok mind elhalt rokonai voltak, ott ültek régi divatú ruhában, sápadt arccal. Nem beszéltek és nem is énekeltek, de valami halk zümmögés és suttogás töltötte be a templomot.

És akkor fölállt egy múmia, az anyóka elé lépett és megszólalt:

— Oda nézz az oltár felé, ott fogod látni fiaidat!

A nénike odanézett és látta két fiát: az egyik akasztófán lógott, a másik kerékbe volt törve.

És szólt a múmia:

— Lásd, ez lett volna végük, ha tovább életben maradtak volna és Isten ártatlan gyermekkorukban magához nem vette volna őket.

Az anyóka reszketve ment haza és térdenállva köszönte meg Istennek, hogy jobban intézte, mint ahogy ő szerette volna.

Harmadik nap ágyának dőlt és maghalt.

217. A baldokló anya segítsége.

A háború vége felé történt, hogy az orosz-osztrák hadiszintéren a katonáknak egy nyári este valami erdön kellett átvágniok, mely azonban csupa mocsár volt. Csak egy keskeny ösvény volt, melyen biztonsággal át lehetett jutni az erdön.

Egy fiatal katona ment a libasor végén. Annyira elmerült gondolataiba, hogy félrelépett és gyorsan süllyedt a lápba. Már nem tudott segítségért kiáltani, de egy gondolat villant fel benne:

— Anyám!

És akkor úgy érezte, mintha egy kéz ragadná meg és kihúzná az ingoványból. Úgy tetszett neki, mintha anyja kezét látná. És már meg is volt mentve: ismét szilárd talajon állott.

Két hét múlva levelet kapott hazulról papjuktól:

— Édesanyád tegnap este elhunyt. Utolsó órájában még egyszer fölemelte kezét és érted imádkozott: «Istenem, ne engedd, hogy baja essék, oltalmazd őt!» Ezzel az imádsággal ajkán halt meg!

A katona kiszámította, hogy anyja abban az órában halt meg, amikor ő az ingoványba esett és megmenekült.

218. Az anyai szív távolérzése.

Annus már kikerült az iskolából. Anyja egyszer közvetlen dél előtt átküldte a szomszédos előnyomdába. A leányka vidáman engedelmeskedett. Nem sejtette a veszedelmet, mely várta. Az előnyomda vezetőjét mindenki ismerte a városban, családos ember volt, énekes a templomi karban, a legjobb családokkal jóban volt.

Mikor Annus bejött az üzletbe és a nyomdavezető egyedül tudta magát vele, bűnös vágy kerítette hatalmába hirtelen s a leányt bűnre akarta rábírní. Annus az ő ártatlanságában nem tudta, mit jelent ez, de érezte, hogy annak nem szabad megtörténnie. Szívében segítségért fohászkodott Istenhez.

Abban a pillanatban nyílt az ajtó és édesanyja lépett be. Nem bírta kitartani a tűzhely és a fazék mellett, valami ellenállhatatlan aggodalom leánya után üzte. A veszedelem elhárult, az ártatlanság sértetlen maradt.

Nem sok idő múltán a nős üzletvezetőt kéjgyilkosság miatt tizenöt évi fegyházra ítélték.

219. Az anya.

Viharos Gyertyaszentelő napja volt. Az utcán találkozom egy 76 éves munkással, akit csak nemrég óta ismertem. Az egy órányira levő postára igyekezett, hogy szükös nyugdíját fölvegye. De a rémes vihartól az öreg nem tudott tovább jutni. Megkért engem, intézzem el a dolgát.

— Tudja, ma nem jól vagyok, — mondotta megtörve és szomorúan. — Rossz napom van ma, csak sírni szeretnék egész nap.

— Mi baja ? Bánata van ?

— Gyertyaszentelő napja mindig ilyen keserves nekem. Ma 62 éve, hogy anyám meghalt.

Szerettem volna kalapot emelni ez előtt az ember előtt, akinek 62 év multán is így él emlékében az édesanyja ! Milyen jó, milyen kitűnő anya lehetett az, hogy aggastyán fia még 62 év múlva is ily fájdalmasan gyászolja ! Nyilván most az aggkorban ismét feltámadnak benne annak a jó anyának intelmei, melyeknek fuvalma gyermekeiben tovább élt már több mint félszázada !

Milyen ellentét ez azokkal a szegény emberekkel szemben, akik egy rossz anya által gonosztevéökké lettek s talán átkozzák is anyjukat ! . . .

220. Az anya áldása.

Roppant nehezen tanult, oly nehezen, hogy tanítói figyelmeztették, legjobb lesz abbahagynia tanulmányait. De ő szeretett tanulni és — pap akart lenni.

Ott térdelt a fiú megint a nyári szünet után anyja előtt, hogy áldását vegye. Az anya pedig, egy jámbor, egyszerű asszony, kereszttel jelölte meg fia homlokát, ajkát és mellét :

— Menj Isten nevében, maradj derék és szorgalmas és majd csak sikerül.

— Anyám, még egy kérésem van, — szólt a fiú könnyes szemmel és remegő hangon.

— Mi volna az, fiam ?

— Mindennap abban az irányban, amerre leszek, írj keresztet a levegőbe és küldd áldásodat. Azt hiszem, ha mindennap részesülök áldásodban, jobban fog menni a tanulás.

A fiú elment s az anya naponta megáldotta a távolból.

És ime, a derék fiúnak a tanulás napról-napra jobban ment s végül egyik legjobb lett az osztályban. Tanítói ámulva látták előhaladását s mikor az egyik megkérdezte, hogyan lehetséges ez, egyszerűen így felelt :

— Anyám áldásának köszönhetem !

221. A bíboros és anyja.

Mikor *Hlond*, Lengyelország primása bíboros lett, anyjának a következő levelet írta, melyet minden családban fel kellene olvasni. Erőnk gyökereire mutat rá. Bár adna Isten sok ilyen anyát és fiút!

«Poznan, 1927. június 20.

Szeretett jó Anyám!

A Szentatyanak méltóztatott engem ma a szent római katolikus Egyház bíborosává kegyesen kinevezni. A legmélyebben meghatva fordulok most egész lelkemmel Hozzád, kedves jó Anyám, és neked írom az első levelet. Ha átgondolom a különös utakat, melyeken az isteni Gondviselés vezetett engem, akkor mindig a Te képed lebeg lelkem előtt. Te gyermekeid lelkébe — jobban, mint sok tudós pedagógus — a hitre és az isteni jogra épített életalapot raktál le. És mivel magad is tudtál hiven és bensőségesen imádkozni, minket gyermekeidet is megtanítottál bensőségesen imádkozni s én a mai napig ebből merítettem erőt és Istenben való bizalmat. Te nyitottad meg nekünk az utat a boldogsághoz, mikor nem puhán és nem kényelemre neveltél minket, hanem munkára és szilárdságra, és arra oktattál, hogy szeressük kötelességeinket és teljesítsük komolyan, szívesen, örömmel. Így tehát nem másutt, csakis a Te egyszerű és Istennek megadó szívednek nemességében és fenkölttségében volt kezdete az útnak, melyen engem Isten kegyelme kísért és ahhoz vezetett, amit «méltóság»-nak szokás nevezni, de ami a mi családi felfogásunk szerint csak nagyobb kötelesség-teljesítést jelent a munkában és önfeláldozást.

Ezen a napon, midőn a Szentatya kegye a mi csendes és egyszerű felsősziléziai hajlékunkat besugározza fényével: forrón köszönöm Neked, hogy jó anyám voltál és kérem a te jámbor imáidat, hogy munkámmal Isten dicsőségét, Egyháznak javát és népemnek boldogságát szolgáljam.

Ugyanezeket az érzelmeket helyezem lélekben drága atyánk sirjára is, akinek áldozatos és szilárd jellemébe gyakran kapaszkodtam és azt követni akarom.

Hálával és tisztelettel csókolom munkától megkeménye-

dett kezedet és esedezem, add anyai áldásodat az útra, melyen engem a kötelesség fog vezetni.

Hú fiad :
Ágoston bíboros.»

222. Amit sohasem felejtett el anyjáról.

Kora ifjúságom idejéből — írja egy híres mai írónk — egy kicsiny epizód áll világosan és tisztán szemem előtt. Anyám jött a kerti úton sötét ruhájában, fekete imakönyvével kezében. Sapkámat teleszedtem pitypanggal és javában csináltam belőle gyűrűket, hosszú, művészi láncot, ügyet sem vetve arra, hogy szárának fehér nedve bepiszkolja kezemet. Egyszer csak felpillantottam és kérdeztem anyámat:

— Megint a templomba mégy ?

(Mert vasárnap délután volt.)

— Mit csinálsz olyan sokszor és olyan sokáig a templomban ?

— Imádkozom.

— De miért ?

— Hogy jó és jámbor légy.

Erre én egy időre tökéletesen megfeledeztem az én virágfüzéremről és anyám után bámultam: milyen fontos lehet az, hogy én jámbor legyek, ha anyám oly sokat imádkozik ezért és milyen szomorú lenne ő bizonyosan, ha én nem volnék jó és jámbor.

És akkor föltettem magamban, hogy nagyon jó leszek, s aztán megint nekiláttam virágláncomnak.

De anyámnak e szavait soha többé nem felejtettem el.

223. «Az anya nem bérért dolgozik.»

Egész nyáron át figyeltem egy körülbelül 12 éves fiút, aki minden reggel 7 órakor átbiciklizett a szomszéd községből ide és hátán egy kosár süteményt szállított falunkba. Pompás fiú volt, pirospozsgás, mindig vidám és kedves és pontos, mint az óra. Fürgén, ahogy jött, sietett azokba a házakba, ahol a lakóknak módjukban állt reggelijükhöz friss süteményt élvezni. És épp oly fürgén karikázott megint haza vasparipáján. Egyszer nagyon érdekes beszélgetést folytattam ezzel a legénykével, mikor leadta nálam a zsemlyét.

— Ugyan korán kell kelned, fiú! Magad ébredsz föl idejében vagy fölkelt valaki?

— Anyus kelt föl. Ő kelt mindenkit a házban. Legelőször engem, és reggelit ad, mert nekem kell legelőször mennem. Aztán fölkelti apát, odaadja neki levesét, mielőtt munkába indul. Akkor jönnek sorra a testvéreim, akiknek iskolába kell menniök. Amikor ezek elmentek, következik a legkisebb testvérkénk, anyus tejet ad neki, és végül maga is megreggelizik.

— Mit kapsz e korai utaidért?

— Öt márkát hetenkint; tíz családnak hordok süteményt.

— Mennyit keres apád?

— Azt hiszem, 8 márkát naponként.

— És mennyit kap anyád?

Meghökkenve nézett rám:

— Anyus? Ó, anyus nem bérért dolgozik!

224. Keresztény anyák.

Egy derék bécsi gondozónő írja az «Apostolkodás»-ban:

— Nemrégiben Felsőausztriában utazgattam néhány napig, hogy friss erőt gyűjtsek további munkára. Egyszer a postakocsin együtt utaztam egy kedves derék asszonysággal és minthogy az istenáldotta szép természetben az ember szíve könnyebben megnyílik, csakhamar élénken folyt a szó köztünk az utóbbi évek örömeiről-bajairól. Beszélt nekem unokájáról, aki elesett a háborúban és halála előtt pár héttel még azt írta a fiúnak: «Gyerek, csak semmi halálos bűnt! Hogy látjuk-e még egymást valaha e földön, azt nem tudhatjuk, de én veled ott akarok találkozni a mi Urunk Istenünknel az örökkévalóságban!»

Mélységes tiszteletet éreztem az öregasszony iránt, aki még tudta, hogy egy anya legszentebb gondja a gyermekek lelkének gondja kell, hogy legyen!

És mikor kis falumban egyszer a kedves erdei kápolnából hazafelé tartottam a tanítónéval, akinek szintén oda kellett adnia fiát, így szólt hozzám:

— Imakönyvemben van egy imádság Úrfelmutatás utánra, abban az van, hogy szívesebben látnám gyermekeimet

holtan lábaim előtt, mint halálos bűnben. Hát tudod, — fűzte hozzá őszintén — ezt az imádságot sokáig ellapoztam, kihagytam, nem tudtam elimádkozni. De egy napon mégis csak elimádkoztam és azóta mindennap!

Ugyanigy beszélt, mint ez a két erős asszony, egykor egy királyné is, szent Blanka, a fiához.

Igen, anyák, a gyermekeknek egészen Istenhez közel kell állniok, ez a fődolog. Akkor aztán biztosítva van földi boldogulásuk is az Úr ígéretével: «A többi mind hozzáadatik nektek.»

225. A derék asszony.

A híres amerikai elnök, Franklin, egyszer Philadelphiában látott dolgozósobája ablakából egy munkást, akinek viselkedése nagyon feltűnt neki. A nehéz testi munka mellett is (valami építkezésnél dolgozott) ez az ember mindig jókedvű volt. Akár dermesztő hideg volt, akár sütött a nap, ő mindig vidáman nézett a járókelőkre. Franklin roppant kíváncsi lett. Lement az építkezéshez és egyenesen megkérdezte a munkást:

— Mondja csak, honnan van az, hogy maga mindig olyan jókedvű? Mi ennek a titka?

— Az én titkom: az én derék feleségem. Bizonyos, hogy nekem van a legjobb feleségem a világon. Mikor munkába indulok, kedves szóval és meleg csókkal bocsát útnak. Mikor hazamegyek, nyájas mosollyal fogad és gyermekeim a nyakamba ugranak. Az egyszerű vacsora készen vár, és míg elbeszélgetünk egy kicsit, egész este azt látom, hogy egyéb gondjuk sincs, mint az otthont kedvessé és becsessé tenni nekem és engem mindenféle apróságokkal földeríteni és elszórakoztatni!

226. Az anyai szeretet hatalma.

Páter *Haslach* egy aacheni misszió alkalmával ezt mesélte hallgatóinak:

— Ismertem egy fiatal diákot, aki istentelen, léha életmódjával odáig jutott, hogy végre a csendőrök vasra verték és az ehrenbreitsteini erődbe vitték. — Apja rég meghalt, s azóta anyja viselt egyedül minden búbánatot és aggo-

dalmat elzüllött fia miatt. Nem lehet elmondani, hogyan rágódott ez a búbánat az anyja szíven és mennyi könnyet facsart ki szeméből. A fiatal gonosztevő lelkében azonban olyan sötétség volt, mint börtönében, ahol ült; a bűnbánatnak még nyoma sem mutatkozott a szerencsétlenül.

Nem csoda, hogy ez a temérdek keserv, mely a szegény anyát megátalkodott fiáért emésztette, végre is halálos ágyba döntötte. Ekkor kérvényt juttatott el az erőd parancsnokához, hogy engedje meg, hogy fiát halálos ágyához vezessék. A kérést teljesítették.

Másnap megjelent a fiú, persze őrség kíséretében, anyja halálos ágyánál. Ám szegény asszony halálsápadtan, a halál küszöbén, teljesen fölemésztődötten, nem tudott egy szót sem szólni, csak hosszan és mélyen megnézte fiát. Aztán a fal felé fordult és intett, hogy vigyék el a fiút. És a fiú — elment, ahogy jött, hidegen és komoran, mint a megtestesült megátalkodottság.

De amint visszaérkezett a börtönbe, egyszerre rájött minden: a lesóványodott, lezsarolt, holthalaványan haladó anya tekintete — és ebben a tekintetben minden: szemrehányás, intelem, kérdés, anyai gond és anyai szeretet! Ha anyja egy hónapig folyton a lelkére beszélt volna, akkor sem ért el volna annyit, akkor sem beszélt volna szívére oly komolyan, olyan megrázóan, mint ezzel a néma tekintettel a halálos ágyon! És egyszerre az érzések vihara süvített át a boldogtalan ifjú lelkén! Úgy viharzott lelke, mint még soha életében és ajkairól nehéz sóhajok szakadtak, úgy érezte mintha szíve tüstént meg akarna repedni.

Homlokára csapott öklével és hangosan zogokva üvöltött fel:

— Istenem, hová jutottam!

De nem állt meg ennél a vallomásnál. Komolyan és tökéletesen megtért, és mikor kiszabadult a börtönből, kolostorba vonult és jezsuita misszionárius lett.

... És ekkor páter Hasslacher így folytatta beszédét:

— És most lássátok ezt az embert, itt áll előttetek a szószéken! Tehát bátorság, ti bűnösök! Amit én megtudtam tenni Isten kegyelmével, azt ti is megtehetitek Isten kegyelmével!

227. Egy kedves nevelő jelenet.

Délután. Ragyogó nap. Szép templom. Egy oszlop mögött térdelek.

Bejön egy cselédleány egy bájos kis gyermekkel.

Egyik oltár előtt rövid ájlatosságot végez. Akkor beül egy padba, a kicsikét maga mellé állítja és belekezd egy szemléltető, kedves hitoktatásba, mutogat hol egy képre, hol egy szoborra, közbe-közbe valami vallásos gyakorlatot is végeztet vele. A drága gyermek figyelemmel hallgatja az oktatást, időnkint összekulcsolja kis kacsóit, a leány után mondja a rövid imákat, gyönyörű szeme ragyog. A napsugár aranyozza be a csodaszép képet.

Ez a cselédleány megértette az igét: «Hagyjátok a kisdedekeket hozzám jönni, mert ilyeneké a mennyek országa!

228. A nevelés művészete.

— Nyolc éves fiúcska voltam, — beszéli egy jámbor pap, — mikor egyszer az iskolából hazamenet egy csúnya szót ismételtettem, melyet egy iskolatársamtól hallottam az úton, anélkül, hogy halvány fogalmam is lett volna annak jelentőségéről. Még otthon is kimondtam azt a szót. Anyám a konyhában foglalatoskodott és meghallotta. Komolyan rám nézett:

— Gyermekem, ezt a szót soha többé az életben nem akarom hallani a te szádból!

Most már tudtam, hányat ütött az óra és szégyenkezve elhallgattam.

Ebéd után anyám maga elé szólított:

— Jóska, jöjj fel most velem a hálókamrába!

Meghökkenstem, mert nem tudtam elképzelni, mi lesz ebből, de tüstént szót fogadtam.

A hálókamrában lógott a falon egy nagy, megkapóan szép feszület, mely előtt anyám gyakran szokott imádkozni. Ez elé a feszület elé állított most engem és szelíden, de nagyon komolyan szólt:

— Fiacskám, ma délben nagy fájdalmat okoztál Neki azzal a csúnya, gonosz szóval, melyet ajkadról hallottam. Persze te nem értetted, milyen undok szó az. Ezért hát nem

is büntetlek meg érte. De jegyezd meg : soha, de soha többé nem akarom azt a szót vagy hasonlót tőled hallani ! Most pedig térdelj le velem, engeszteljük ki az Úr Jézust és kérjünk tőle bocsánatot azért a csúf szóért s imádkozzunk őt Miatyánkot öt szent sebe tiszteletére !

Úgy történt. És ez mélyebb hatást tett gyermekszívemre, mint bármi más hosszú intelem vagy büntetés.

229. Rendreutasítás a feszület előtt.

Egy leány beszélte el nekem fiatalkorából :

Mint gyermek nagyon eleven természetű voltam, hibákban gazdag, jó tulajdonságokban szegény. Boldogult atyám bizony sokszor volt kénytelen megfeddeni, néha keményen meg is büntetni. Egy rovás azonban maradandóan belevésődött emlékezetembe, pedig már sok-sok esztendő elmult azóta. Magára a hibára, amiért kikaptam, már nem emlékszem, csak a következményeire.

Mikor a hibát elkövettem, atyám, aki látta azt, behívott szobájába. Nagyon hallgatag volt és komoly ; de én egyebet sem hallottam, mint szívem hangos dobogását és egyebet sem láttam, mint bírám tisztas alakját. Szorongva vártam a büntetést. Végre atyám törte meg a baljóslatú csöndet. Nyájasan kézen fogott, a szoba falán függő feszület elé vezetett és szelíden felszólított, térdeljek le. S akkor felejthetetlen jelenet következett, melyre az angyalok bizonytalansággal néztek alá s maga a jó Isten is szerető atyai szemmel pillantgatott le :

Atyám megállt mögöttem, keresztet vetett és gyermekies nyelven szavakat imádkozott elém, melyek hibám beismerését, a fölöttem való bűnbánatot és bocsánatkérést fejezték ki. Remegő hangon rebegtem utána mindent, mindaddig, míg ki nem csordultak könnyeim és zokogásom el nem fojtotta szavaimat.

Sok év múlt el azóta. A kegyetlen halál elragadta nevelőmet, atyámat. Senki sem haragszik már rám vétkeimért, senki sem büntet már bűneimért, csak a jó Isten maga, aki lelkiismeretem hangjával szól hozzám mint igazságos bírám, aki büntetéssel fenyeget és fenýt meg mindenható karjával. De mikor bűn nyomja lelkemet, egy láthatatlan kéz odahúz

a feszülethez s ott imádkozom, sírok és bánkódom, mint egykor gyermekkoromban, mindaddig, míg a szent gyónásban nem hallom a pap ajkáról az ígéket: «Menj, leányom, bűneid meg vannak bocsátva!»

230. Megértés és könyörület a nevelésben.

Pali egy tizennyolc éves ifjú. Mivel testileg fejletlen, egy tizennégy éves benyomását teszi. Ritkán nevet; sötétkék szeme hidegen és elutasítóan tekint.

Szüleit jóformán nem is ismerte. Anyja korán elhalt, apja megszökött egy cirkusszal. Négy gyermekének soha hirt nem adott magáról, maga a rendőrség sem akadt nyomára.

Pali egyedüli fiú volt gyermekei között, ezért elválasztották nővéreitől és egy árvaházba adták, amelynek azonban rossz volt a vezetése és a gyermekeknek semmi szeretetben nem volt részük.

Ha Pali az ott töltött évekről beszél, szája szögletében keserű irónia ül. Nem a sok éhezés, nem a sok verés tette oly szomorúvá gyermekkorát, nem, hanem a merev nevelési módszer, mely minden felcsirázó egyéniséget, minden különös személyi jelleget már első csirájában elfojt: ez tette a gyermekkor paradicsomát egyhangú napi életmód merev sivatagává.

Akkor aztán hozzánk került.

Sokáig figyeltem a fiút. Szorgalmasan dolgozott, de amit tett, abban nem volt lélek. Minden mozdulatot gépiesen végzett, mintegy kényszerből, mint valami betanult, változtatatlan dolgot. Oly reménytelenül, oly kimondhatatlan szomorúan hatott szögletes, vézna alakja, oly kőalarc-szerűen arca, hogy elszorult a szívem.

Protestáns volt, de egy este bizalmas beszélgetésbe elegyedtünk. A legzárkózottabb ember volt, akivel valaha találkoztam. Nehezen és vonakodva szakadtak ki belőle a szavak. Gyermekkoráról mesélt:

— Az árvaházból egy paraszthoz kerültem. Milyen öröm volt nekem, ha ott fekhettem fönt a hegyi réten, körülöttem a barna, legelésző tehének! Csönd volt és ember sehol, ember sehol! A kolompok oly szépen csengtek és — ember sehol! És aztán elvittek onnan.

Néma, mélységes fájdalom égett szemében.

— Mondd csak, fiam, szeretett-e téged valaha valaki ?

— Ó igen : egyszer valaki adott egy cigarettát !

Szája mosolygott, de ez a mosoly fintornak tetszett. Elöttem állt valaki, akit még nem szeretett senki, egy nagyon-nagyon szegény, fiatal ember, akinek még sohasem volt része minden jók legbecsesebbjében : szeretetben !

Fejére tettem kezemet és mélyen a szemébe néztem . . .

231. A gyermek hangja.

Egy nagy gyárvárosban misszió volt. Szombaton Mária-prédikáció következett. A hallgatóság közt jelen volt egy hitetlen ember is, aki csak kíváncsiságból jött el, mert kisleánya azt mondta neki :

— Apus, ma Mária-ünnepély lesz. Én angyal leszek benne és köszöntöm Szűz Máriát. Gyere el !

A szentbeszéd után a missziós atya felhívta a gyermekeket, hogy háromszor köszöntsék Isten Anyját az angyali üdvözlettel és ájtatosan imádkozzanak a bűnösök megtéréseért.

Ünnepélyes csönd lett a templomban s a gyermekek szép halkan imádkoztak : «Üdvözlégy Mária...» Aztán elimádkozzák másodszor — s a hitetlen atya kihallja kisleánya hangját a karból. Harmadszor is hangzik az ima. Még tisztában hallja gyermeke hangját. És szívről olvadni kezd a jég. Térdre kényszerül. Szeme — mi az ? — nedves lesz. Szól magában :

— Elmegyek gyónni.

Még aznap este meg is gyónt és mint boldog ember tért haza családja körébe.

232. Az atya megmentéseért.

— Hogy hívják azt a halvány kisleányt ott a harmadik padban ? — kérdi a tanfelügyelő a IV. B-ben iskolalátogatáskor. Az iskolaorvosnak is feltűnt a sápadt gyermek.

Bizony, a kis Hélinek volt egy vonás az arcán, mely világosan tanúsította, hogy ez a tízéves leányka már nagyon is ismeri az élet komolyságát.

Anyja hosszas, gyógyíthatatlan betegségben sorvadt s így a kis háztartásnak majdnem minden gondja Hédi fiatal vál-

lára nehezedett s amellet gyermeki áldozatszellemmel még anyját is ápolta.

És Hédi mégis az osztály legjobb tanulói közé tartozott. Könyvei, irkái mindig rendesek voltak, írásbeli dolgozatai gondosan írva.

Ez a gyermek azzal a komoly vonással arcán kivívta néma csodálatomat. Mig más leányok vígan csevegve, itt-ott meg-megállva mentek haza, Hédi egyenesen haza szaladt, hogy a szűkös kis ebédet elkészítse. Egyik kezében a főzőkanál, másikban a könyv, melyből a leckét tanulta. Mikor vége volt a kis család ebédjének, elmosogatott, letisztogatta az asztalt és nekiült házi feladványának vagy valami kézimunkának.

Apja gyakran simogatta meg leánykáját meglegedetten és büszke volt az ő kis Hédijére, aki mindig jó bizonyítványt hozott haza az iskolából.

Szegény anyja gyakran fájdalommal tekintett leányára. Egyre gyöngébbnek érezte magát és aztán bekövetkezett az a baj is, hogy többé nem hagyhatta el ágyát. Orvos és patika annyira kimerítette szegény pénztárcájukat, hogy fizetett segítségre nem is gondolhattak. Ha az anyára rájöttek az ájulási rohamok, Hédi iskolába sem mehetett. Végül is a betegség teljesen hatalmába kerítette az erőselelkű asszonyt. Most már Hédi segítsége nélkül egyáltalán nem tudta vezetni a kis háztartást.

De legsúlyosabb volt neki férje lelki állapota. Férje imádsága már szinte Istennek adott parancs volt, hogy gyógyítsa meg szeretett hitvesét. Mivel azonban az Úr útjai mások voltak, mint az övéi, az ember először csak magában duzzogott, aztán hangosan és már odáig jutott, hogy nem bírta elviselni, ha Hédi anyjával együtt imádkozott. Már csak akkor merték végezni együtt kis ájtatosságaikat, ha az apa nem volt otthon.

Jézus Szive péntekjének előestéje! W. asszony fiatal leánykora óta mindig megtartotta ezeket a péntekeket. Egy hónapja még nagynehezen el tudott vánszorogni a templomba. De most nem is gondolhatott arra, hogy fölkeljen az ágyból. Hédi tudta, milyen szent napok ezek a péntek az ő édes-anyjának. Ezért bátortalanul apjához surrant:

— Apus, meg akarom kérni a tisztelendő urat, hozza el holnap anyusnak az Üdvözítőt.

Kinos szünet. W. úr arcán már viharvillódzás látszik. Felesége már-már azt hitte, megint szitkokat kell hallania férjétől az Egyház szolgálai ellen. Ámde Hédi oly esengve nézett nagy gyermekszemeivel apjára, hogy ez visszafojtotta kitörni akaró szavait. Mennyi fájdalom, mennyi lemondás és áldozatkészség beszélt gyermeke tiszta arcából! Mint egy angyal állt előtte az ő Hédikéje, és ő — nem, nem tagadhatta meg neki kérését. Érzelmait leplezve, látszólag szárazon mondta :

— Hát, tégy, amit akarsz !

W. asszony ma különösen rosszul érezte magát. Kinos erőfeszítésbe került neki elnézni Hédit, hogyan készülődik elő a holnapi napra és minden szó, amit kinyögött, kínokat okozott neki. El akarta titkolni gyermeke előtt nyomorúságos állapotát, de Hédi érezte jól, mennyire szenved anyja. Csöndesen és szomorúan ült az asztal mellett és olvasgatott kis imakönyvéből.

És ekkor hazajött apja, aki mindjárt azután, hogy megadta az engedélyt a holnapi szép házi ünnepélyre, elment hazulról. Milyen izlésesen felkészítve találta a lakást ! Hiába, az ő Hédije mégis csak ezermester !

— Apus, — simult hozzá a kisleány, — most elmegyek a zárdába és kérni fogom, hogy a páter jöjjön el holnap ide. Előbb nem mehettem.

— Felőlem elmehetsz ! — volt a kurta válasz.

Az ember most magára maradt feleségével. Az asszony sokszor pillantott látható erőlködéssel a Szent Szív-képre, mely ágyával szemközt függött a falon. Törként hatott e látvány férje szívébe. Az ő forrón szeretett felesége ! Hányszor könyörgött neki ez a drága asszony, hogy térjen meg !

Halkan jön vissza Hédi, óvatosan kinyitja az ajtót, mert tudja, hogy anyjának minden zaj fájdalmat okoz.

— A páter holnap reggel hatkor itt lesz ! — mondja ünnepélyesen.

— Tudjátok meg, hogy én akkor nem leszek itthon ! — veti oda zordul az apa és átmegy a kis-szobába, de az ajtót félig nyitva hagyja.

— Anyus, — szól Hédi, — én holnap ötkor elmegyek a templomba és elvégzem a szentáldozást. S akkor mindkettőnknek szívében benn lesz az Úr Jézus... Csak apus hiányzik még...

— Bizony, sajnos, apus hiányozni fog! — sóhajtja az anya mérhetetlen fájdalommal.

«Csak apus hiányzik!» W. úr is hallotta e szavakat. Gyorsan el akarta felejtetni, de azok mint rágódó féreg ragadtak bele lelkébe. Tudta, hogy felesége élete már csak vékony fonálon függ. Miért «hiányzik» ő éppen holnap, mikor felesége talán utóljára áldozik?

Kegyetlenül nehéz éjszakát harcol végig: a sátán nem akarja lelkét kiengedni karmai közül. És akkor lelke felkavart mélységéből imádság tör fel, mint egykor az apostolok a viharzó tengeren kiáltották:

«Uram, segíts, mert elveszek!»

És erre nyugalom költözik a keményen megpróbált férfi szívébe. — Nem, ő nem akar «hiányozni!»

Hédi reggel ötkor a templomba sietett. A gyóntatószéknél egy férfit lát térdelni. Alakja apjára emlékeztet. Nem, nem csalódás! Boldog borzongás fut át rajta: az ő apja gyónik!

Hédi odatérdel az Úr asztalához. És W. úr ott térdel gyermeke mellett. Némán mennek együtt hazafelé. Átérik a pillanat nagyságát s nem akarják hangos szóval megzavarni.

Mikor Hédi elment hazulról, anyja aludt. Most felébredt. Jött Hédi és — vele: apja! Mennyei öröm szőtt megdicsőült fénykört alakjuk köré. W. úr letérdelt felesége ágya mellé, megfogta kezét és bensőségesen mondta:

— Én is megáldoztam!

Jött a pap, feladta a szentségeket a betegnek, aki epedő áhitattal vette föl azokat. Aztán mindjárt elnehezült lélegzete, már hörögni kezdett. Boldog mosoly derengett a szenvedő arcán. Üdvözítője csókjával költözött át az örökkévalóságba.

Fájdalmának egész súlyával térdelt le az apa a halálos ágy elé és szeliden, szeretettel teljesen susogta:

— Lásd, anyus, még sem hiányzottam és remélem, odaát

sem fogok hiányozni. Jézus szent Szíve mindhármunkat örökre összekötött.

A falon függő Szent Szív-kép hátára pedig erős vonásokkal ezt írta : «Jézus Szíve péntekje 1933.»

233. A negyedik parancsolat hősnője.

A francia forradalom alatt Lyonban letartóztattak egy *Dellegace* nevű tekintélyes polgárt. Párisból ugyanis parancs jött, hogy szállítsák őt Párisba a forradalmi törvényszékre. Kisleánya, aki nagyon szerette atyját, azt kérte az örkísérettől, hogy megbilincseljék apját ugyanazon a kocsin Párisba kísérhesse. De a szívtelen katonák kereken elutasították. Erre a leánya arra a hősies tette szánta el magát, hogy gyalog kíséri el apját Párisba, bár egészsége nem volt valami kitűnő és az út több mint száz órai gyaloglást jelentett.

Nappal a kocsi mellett futott és apját vigasztalagatta szerető szavakkal. Estefelé pedig előre sietett és az éjjeli szállásra kiszemelt helyen ételt és kényelmes fekvőhelyet rendelt atyjának.

Mikor megérkeztek Párisba, a börtön előtt elbúcsúzott apjától, de aztán három hónapig mindennap megjelent a forradalmi törvényszék előtt és addig könyörgött kegyelemért a vérszomjas bíraktól, míg ezek ennyi szeretettől és hősiességtől megindulva végül is megkegyelmeztek atyjának, akit különben föltétlenül halálra ítélték volna. Boldog örömben indultak most mindketten hazafelé. Azonban a halálra fárasztó gyaloglások, az örökös izgalom és aggodalom megtörték a hős gyermek erőit. Otthonába nem jutott el többé, útközben meghalt. Megérett a mennyei boldogságra.

234. «Egy Miatyánkot a jó apusért !»

Szomorú egy lakás. A szegény asszonynak és gyermekeinek nincs egy jó napjuk. Apjuk vad munkás, családját nem ismeri, ital és kártya mindene. Valaki megrabolta agyát és szívét. Övéi csak részegen, dühöngve látják ; a gyermekeket biztonságba kell helyezni, mikor késő este hazabotorkál ; a nyomorult asszony, akinek varrással és mosással kell gondoskodnia gyermekeiről, némán tűrte hitvány férje ütlegeit.

Egy este az ember szokatlanul korán és — józanon jött

haza. Az ajtó előtt megáll és hallgatózik : hangok szűrődnek ki belülről. Aljas gyanú — aminőt csak aljas ember foghat — kíváncsivá teszik. Ha egy idegen férfi kerül most kezébe, jaj annak ! Hallgatózik, és hű felesége hangját hallja, amint éppen gyermekeivel az esti imádságot végzi be a mindennapos záradékkal :

— Most egy Miatyánkot a jó apusért !

Hősnő, aki összevert háttal áll apa és gyermekei közé, hogy ezek a szegény kicsikék ne is sejtsék, micsoda apjuk van s hogy durva ökle ne törje össze szegényes gyermek-paradicsomukat ! Higyenek ők is, mint más szerencsés gyermekek, egy jó apában : ezért viseli el ő maga az egész nyomorúságot.

A férfi odakint meghallotta hát, hogy gyermekei érte, a jó apusért imádkoznak. Megtörik. Égő parázként zuhan fejére ez a perc. És ettől a perctől kezdve valóban jó apa. A jellemtelent megtörte feleségének jelleme.

235. A keresztény atya megnyugvása.

Heigenmoser, a kiváló müncheni katolikus iskolaigazgató egy értekezlet közben táviratot kapott, melyben tudatták vele, hogy három leánya fürdés közben a vízbe fúlt. Egyik meg akarta menteni a másik kettőt — s mindhármu odavesztek.

A szerencsétlen apát első pillanatban összeroppanás fenyegette, de rögtön erőt vett fájdalmán, égre szegzett könnyes szemmel, Isten végzésében megnyugodva sóhajtott :

— Az Úr adta őket nekem, az Úr vette el őket tőlem, legyen áldott az ő szent neve !

236. «Gyermeeimért van szükségem Isten áldására.»

Idősebb emberek még emlékezhetnek páter *Roh*-ra, a kitűnő szónokra. A negyvennyolcadiki forradalom után mint a Sínai-hegyi mennydörgés, úgy dörgött végig Svájc német gau-jain *Roh* atya szava. Már előbb, a katolikus és protestáns kantonok háborújában, mikor a jezsuitákat kiűzték Svájból, menekülése közben rengeteg sokat szenvedett. Egy este Tirolban utitársával egy jóra való vendéglőshöz tértek be és mivel nagyon kevés pénzük volt, igen egyszerű vacsorát kértek.

Ám a vendéglős bőséges vacsorát adott nekik. A páterek csodálkoztak, sőt megijedtek.

— Ne aggódjanak, kedves uraim, — mondta ekkor a jólelkű vendéglős, — ez sem kerül többbe, mint az, amit rendelték! Csak bátran lássanak neki!

Másnap reggel a reggeli után még be is csomagolt nekik bő élelmiszert útravalónak, — fizetésről pedig egyáltalán nem akart hallani. Roh atya sürgette, hogy mégis csak fogadjon el valamit, hiszen egész sereg gyereke van.

— Hát éppen ez az! — felelt a vendéglős, — gyermekeimért van szükségem Isten áldására, azt pedig önöktől érdemelhetem meg!

237. Bú és öröm.

Bécsből írja egy asszony, aki az infláció folytán családstul elszegényedett:

«Egyik fiam B-ben egy elsőrangú világáruházban van alkalmazva jó fizetéssel, — de anyjáról megfélemedezett. Másik fiam kissé könnyelmű természet, karácsony előtt azt írta, hagyjam békén őt leveleimmel. Csak a kis Lizim egyetlen támaszom és vigaszom, különben néha kétségbeesném. Ő mondta egyszer:

— Mama, mi tulajdonképen gazdagok vagyunk. Nekem itt vagy te, neked pedig itt vagyok én!

238. Az anyai szív.

A gyermek: Anyukám, mondd csak, hogyan festette meg a jó Isten a virágokat? Honnan vette azokat a gyönyörű színeket?

Az anya: A jó Isten mosolygott és lettek a szép virágok.

Gyermek: Jaj de hatalmas a jó Isten? Ő csinált mindent?

Anya: Mindent, mindent. Napot, holdat, csillagokat, földet, vizet, világosságot, tüzet, állatokat.

Gyermek: A te szívedet is, anyus?

Anya: Azt is, gyermekem.

Gyermek: Jaj, az nehéz munka lehetett, egy anyuka szívét megcsinálni, amelyik olyan jó, mint a tied, olyan jó, hogy jobb nem is lehet sehol a világon!

239. Semmiféle munka nem rossz !

Mikor *Korum*, az 1930-ban elhunyt trieri püspök még gyermek volt, mindig gyönyörűségét lelte abban, ha anyjának a konyhában segíthetett. Mint kispap, fekete reverendában síkálta a lépcsőt, s mikor anyja megjegyezte, hogy ez mégsem illik hozzá, nevetett :

— De anyám, akkor mi lesz a názáreti házikóból ?
Még a főzésben is segített.

240. Ha nem lesztek olyanok, mint a kisdedek . . .

Egy fiatal protestáns asszony idézte nekem e szavakat. Nagyon gazdag, finomlelkű, művelt asszony és — mélységesen vallásos. A szanatóriumban ismerkedtünk meg, ahol sok napfényes, illatos, színpompás nyári héten keresztül fekvődtünk. Vonzódott hozzám, a katolikus szerzetesnőhöz. És mikor a falevelek lehultak és én hazamenhettem sokáig nélkülözött zárdái otthonomba, ő fölkeresett ott engem. A kolostor csöndes társalgójában elbeszélte nekem, hogy ő, aki a liberális protestantizmusban nevelkedett, hogyan jutott a pozitív kereszténységre, a Jézus istenségében való hitre. S azóta ragaszkodik az Üdvözítőhöz, egészen érte él. Beszélgetünk férjéről és három bájos gyermekéről is. És ekkor monddta nekem e felejthetetlen szavakat :

— Oly sokat tanulok gyermekeimtől, különösen a legkisebbiktől. Nála éreztem meg legjobban, mit akart mondani az Üdvözítő e szavakkal : «Ha nem lesztek olyanok, mint a kisdedek . . .» A kicsike kérdezősködés nélkül fogad el mindent, amit anyja ad és mond neki. Egyszerűen hagyja, hogy szeressék és viszontszeret. Ez az ő összes foglalkozása, és meg van vele elégedve.

241. Az anyai szem.

1902-ben egy Firenze melletti faluból eltűnt egy tíz éves fiú, Cerretti Guido. Minden kutatás hiábavaló volt, a gyerek nem került elő.

Húsz évvel később ennek a fiúnak anyja egyik leányával Velencében időzött. Egy este elmentek a cirkuszb. Föllépett a műsorban egy kötél-táncos is, aki nyaktörő mutatványokat

végzett. Az anya és leánya ebben az artistában az ő húsz éve eltűnt Guidójukat vélték felismerni. Előadás után az anya szerét ejtette, hogy megismerkedjék az akrobatával s akkor kiderült, hogy az csakugyan az ő elveszett fia. Ő ugyanis akkoriban valami büntetéstől való félelmében megszökött hazulról, cirkuszosok kezébe került s azokkal bejárta az egész földkerekségét, míg most, 20 év múltán ismét Olaszország földjére jutott — és az anyai szem azonnal fölismerte.

242. Egy pofon a régi időkből.

Matild, a szent császárné, aki idestova ezer évvel ezelőtt élt Németországban, minden jámborsága mellett keménykötésű asszony volt. Mindenekelőtt: jól nevelte gyermekeit. Egy volt ama ritka anyák közül, akik fölcseperedő fiaikkal szemben az elhunyt atyát is tökéletesen pótolni tudják a nevelésben. Az ő fiai erős legények voltak, ám teljes respektussal viseltettek anyjuk iránt, de egyúttal mély szeretettel is. Azonban nem a fiúkról van most szó, hanem a leányról, aki anyja példáját követve a jámborságban, már kora ifjúságában fölvette a fátyolt és később apátnővé választották. *Matild* császárné öreg napjaira ugyanebbe a zárdába vonult.

És itt történt egy napon, hogy leánya, az apátnő, nem vett részt egy körmenetben, mert valamivel akadályozva volt. Ám az öreg császárné nem hagyta olyan könnyen a dolgot és bizony érvényesítette leányával szemben az anya nevelői jogait. Az egybegyűlt konvent előtt megdorgálta leányát, az apátnőt és olyan alapos pofont adott neki, hogy annak piros nyoma egész nap látható volt...

És az apátnő? ... Teljes alázattal lehajolt és megcsókolta az anyai kezét, mely őt nem haragból, hanem büntető szeretetből megfenyítette.

XI. Bűnök a negyedik parancsolat ellen.

243. Hibás nevelés.

A kaltenbrunni templomrabló már iskolásfiú korában jómadár volt. De a gonosztevő szellemet véglegesen az oltotta bele, mikor egy tanítója rávette, hogy hitoktatóját hamisan megvádolja testi sértés elkövetésével. A papot el is ítélték. Csak hét év múlva vallotta be a suhanc, hogy vádja hamis volt.

Ez az eset is bizonyítja, hogy «ki mint vet, úgy arat». Ez a gonosztevő is elismerte, hogy attól kezdve pusztult ki belőle a vallás tisztelete és az engedelmesség szelleme. Így lett belőle végül rabló és saját nővére gyilkosa. Egy csűrben végezte be életét, ahol a csendőrök lőtték le szökés közben.

244. Calles leánya.

Szabad-e a leány lelkületéről az apjáéra következtetni ?
1926-ban húshagyó kedd éjjelén egy mexikói farsangi felvonuláson mint farsang királynője *Calles* elnök leánya ült a trónon. «A menet élén egy barátnak álcázott ember haladt, egyik kezében bibliát tartva, másik kezével áldást osztogatva. Közbe-közbe nagyokat rikkantott :

— Öt centért látható nálam, hogyan falja szamaram az evangéliumot !

Két nagy díszkocsin papnak öltözött emberek ültek. Az első parádés kocsin ült a Sátán, ölében egy apácát tartva, a másodikon szerzetesek és apácák üztek mindenféle aljas tréfákat.»

245. A haldokló atya és az álarcosbál.

A trieri egyházmegye vasárnapi lapja, a «Paulinusblatt», a következő tudósítást hozta egy farsang idején :

«Egy családban az apa súlyos betegen feküdt. Egy este 9 és 10 óra közt olyan súlyosbodás állott be állapotában, hogy orvosért kellett szalasztani. Megjött az orvos és a betegágy körül ott találta az atya felnőtt gyermekeit — álarcosbáli

jelmezekben. Miután az orvos megvizsgálta a beteget, megkérdezték tőle, hogyan áll apjuk betegsége.

— Valószínűleg még az éj folyamán bekövetkezik a halál, — felelte a doktor.

Erre a beteg leánya azt kérdezte, mit gondol az orvos, elmehetnek-e mégis a bálba.

— Azt a saját lelkiismeretükre bízom! — volt a válasz.

Az orvos távozása után — eltávoztak ők is és hajnali 3 óráig táncoltak a bálban. Mikor hazaértek, apjuk már halva feküdt. Meghalt, mialatt gyermekei az álarcosbálban mulattak...

246. Az anya átka.

Rettenetes módon teljesedett be az anya átka fiatal, szorgalmas leányán Veszprém megyében. A leány évek óta minden nyáron az ottani uradalom cséplőgépénél dolgozott s így tartotta el fáradságos munkájával anyját, egy gonosz-lelkű, kiállhatatlan vénasszonyt.

Egy reggel ez a némbor, valami csekély nézeteltérésből kifolyóan ezt a szívtelen átkot kiáltotta munkába menő leánya után:

— Bárcsak az a masina vágná le a kezedet!

A förtelmes átok másnap teljesedett. A leány a gépnél foglalatoskodott, megbotlott, jobb kezével a kerekekbe kapaszkodott s azok leszakították karját tövig.

A szívtelen anya kétségbeesett maga-elátkozásokban öntötte ki lelkiismerete furdalásait. De a szegény jó leány még maga vigasztalta:

— Ne félj, anyám, tudok én rád keresni félkézzel is!

247. Az elhibázott nevelés gyümölcsei.

Egy északbajor kisváros vasuti állomása. Az indulás előtt az utolsó pillanatban ugrik fel a vonatra egy anya, fiatal húgával és hároméves kisfiával. De hogy ez a dáma — abban a térdig is alig érő, ujjatlan ruhában, azzal a lehetőség végső határáig kivágott nyakkal, azzal a simára lenyalt, fiúsrá nyirt eton-hajjal: anya, azt csak arról lehetett tudni, hogy a kisfiú annak szökött.

A gyerek a vonatban az ablakszíjjal kezdett játszani és hadonászni. Anyja rászólt :

— Tedd le azt a szíjat !

A fiú oda se hederített — játszott tovább. Anyja még egyszer-kétszer megtiltotta — persze hiába ; akkor adott neki egy pofont, amit az utitársak valamennyien már rég vártak. Ennek a bizonyára eddig szokatlan fenyítésnek az lett az eredménye, hogy a reményteljes csemete a szíjjal anyja arcába vágott.

Anyja és nénje nagy felháborodást tettetve olyasfélét hebegtek, hogy a «drága» bizonyosan csak ma tanulta ezt el rossz gyerekektől. Pedig fölösleges volt ez az egész komédia, hiszen az egész utitársaság látta, hogy ez nem «ma» «eltanult» viselkedés volt, hanem egy neveletlen anya nevelésének gyümölcse.

Egyik utas, nevelőintézeti igazgató, mikor a díszes társaság leszállt valahol, kiöntötte szívét az utitársak helyeslése közben :

— Először azt a kölyköt nadrágolnám el alaposan, aztán az anyját leckéztetném meg kegyetlenül !

248. Átok az atyára.

1924. december 4-én Hannoverben a bíróság bűnpert kezdett tárgyalni, mely valósággal borzalmas dolgokat tárt föl. Vádlott volt bizonyos Haarmann és bűntársa, felhajtója, Grans. Haarmann azzal volt vádolva, hogy 27 fiatalembert és sihedert felcsalt magához és erkölcstelen erőszakoskodás után megölte őket. Grans volt a felhajtó, bérét ruhákban és egyebekben kapta. A házkutatás alkalmával nagy rakás emberi csontot találtak. A gyilkos nevetve ismerte be szörnyű tetteit ; elmondta, hogyan ütötte agyon egy baltával áldozatait, hogyan darabolta fel őket és hogyan dobálta a testrészeket a Leine folyóba. Az a hír is járta, hogy áldozatainak húsát elárusította. A kihallgatás során Haarmann bevallotta, hogy apjával rossz viszonyban volt és kijelentette :

— Csak hadd végezzenc k, azzal megszabadulok a gyötrelemtől. De utólsó szavam átok lesz apámra !

249. Provideálás és a negyedik parancsolat.

P. Ábel beszéli :

A szünidőt néhány kalksburgi növendékkel a Traun-tó melletti Ebensee-ben kellett töltenem. Ezt az alkalmat felhasználta a vak plébános káplánja egy rég tervezett lourdesi utazásra. Én helyettesítettem.

Egy vasárnap a reggeli mise után hírnök jött a sekrestyébe azzal, hogy egy órányira Ebenseetől egy kicsiny faluban egy súlyosan beteg asszony kéret, menjek el hozzá és részesítem a szentségekben. Azonnal útnak eredtem és ministránsomra bízam magamat. A faluba érve az első háznál kérdezősködtem, hol van a beteg asszony. A ház előtt egy ember ült a padon, föl sem állt, csak úgy vetette oda nyersen :

— Ja igen, ott fekszik hátul az istálló mellett ! Ki hívta magát ?

Ministránsommal beléptem abba a szobába, dehogy szobába ! Egy sötét odúba. Csontvázzá soványodott anyóka emelkedett föl a szalmazsákról s örömtől felcsillanó szemmel kérdezte :

— Jé, tisztelendő úr, hát hogyan kerül ide ? Leányom és vőm bizonyosan nem hívták Önt, hiszen ők éhezettek ki engem, öreg anyjukat és hagytak volna szentségek nélkül elpusztulni. A jó Isten küldte Önt !

Délután meghalt szegény. És most jogaiba lépett a családnál a negyedik parancsolat. Négy hét sem mult el azóta, hogy a szegény, elhagyott anyát sirba tették, az eladósodott szívtelen vő és hálátlan leány birtoka dobra került, s őket kitették az utcára.

A könnyek, melyeket hálátlan gyermekek préselnek ki elaggott szüleik szeméből, jégesővé lesz, mely elveri a gonosz gyermekek szerencsáját !

250. Ki a bűnös ?

Síralmasan összevert embert szállítanak a kórházba. Egész teste csupa kék és lila folt, hozzá néhány daganat és bordatörés. Mi történt ? Saját gyermekei lökték le a lépcsőn és dobták ki a házból. Valami okból összevesztek s a gyermekek kurtán elbántak apjukkal.

— Gyalázatos naplopók! Gazemberek! Aljas csirkefogók! — dühöng az atya.

Vallását kérdezik.

— Vallásom? Az nincs!

Hja, kedves barátom, mi jogon követeled gyerekeidtől, hogy tartsák meg a negyedik parancsolatot, ha nem ismered az első, második és harmadik parancsolatot?! Mi jogon panaszkodol, hogy gyermekeid megtagadják az engedelmességet, mikor magad is megtagadod azt Istennek?! Ki a bűnös a te szerencsétlen sorsodban?

Vajjon észre tért-e ez az ember a betegágyon és helyesen megfelelt-e ezekre a kérdésekre?...

251. Inkább kell Istennek engedelmeskedni, mint az embereknek.

Húsvét táján, egy kórházban. Néhány más beteg között egy 20 éves fiatalember. A pap meglátogatja. Hogyan örül a beteg! Beszélni még nem igen tud, még nagyon gyöngé. De hálásan szorítja meg a pap kezét és kínjai közt is mosolyog.

Pár nap múlva hivatja a papot:

— Nagyon szeretném a húsvéti parancsot megtartani, mert már sok ideje annak, hogy templomban voltam és gyóntam. Legutóbb akkor, mikor kikerültem az iskolából. Apám nem engedett többé! Mindig veszekedés lett, ha templomba akartam menni. Hát így elmaradtam, egészen máig. De most vége! Most megint észre tértem. Egyenesen kijelentettem apámnak, hogy ha kidob is a házból, teljesítem kötelességemet. Inkább kell Istennek engedelmeskedni, mint az embereknek, még ha tulajdon szüleink is azok!

Ez aztán ifjúi hév! Hősiesség!

De ki a bűnös abban, hogy ma oly sok a panasz az elhanyagolt ifjúság miatt? Sokszor, igen sokszor nem a szülők-e? Nincsenek-e olyan úgynevezett szülők, akik inkább akarják látni fiaikat a börtönben, mint a templomban?!

252. Az elaggott apa.

A fiatalember apja már előhaladt a korban; egész életében szorgalmasan dolgozott, hogy egyetlen fiára és örökösére tekintélyes vagyont hagyhasson. A sok nehéz munka és

küszködés következtében a jó ember bizony elgyengült és megrokkant. Persze most fia és menyje kötelessége lett volna a beteges aggastyánt gondozni s ekként kimutatni háláját iránta, amiért jövőjüket annyi fáradsággal biztosította.

De nem! Ehelyett bosszantották és gyötörték, ahol és amikor csak tudták. Ha leült a kályha mellé, hogy dermedt lábát megmelegítse, könnyörtelenül félrelökték onnan. Ha szegény öreg megromlott hallása folytán nem értette meg szavukat, szemébe röhögtek és vén fajankónak csúfolták. Ha reszkető kezével elcsurgatta a levest vagy feldöntötte a poharat, rút veszekedést csaptak vele.

Végül annyira fajult gyermekei szívtelensége, hogy a boldogtalan embert külön kis asztalhoz ültették, a cselédség és öt éves kis fiuk nagy mulatságára. Hogy milyen benyomást tett ez a kisiúra, csakhamar megmutatkozott.

Egy napon a gyermek beszaladt a szobába, ahol szülei dús ebédnél ültek és elmondta, hogy a «vén fajankó» leejtette tányérját. Mutatta is a kisiú a cserepeket. A szülők feldühödve ráripakodtak az öregre és elrendelték, hogy ezentúl abból a fatáblából fog enni, amelyből addig a kutya evett. A gyermek tanúja volt e rút jelenetnek.

Pár nappal utóbb a fiatal házaspár észrevette, hogy kisiuk az udvaron azzal szórakozik, hogy összedrótozza a nagyapa összetört tányérját.

— Mit csinálsz? — kérdezték.

— Összedrótozom ezt a tányért.

— Minek?

— Hogyha öregek lesztek, ebben adok nektek enni!

253. Aki nem lehet hálás szülei iránt.

Haldokló fiatalemberhez hívták a papot.

— Főtisztelendő úr, — suttogta halálos bágyadtan, — azért kérettem ide, hogy Önre bízam távollakó szüleimnek szóló utolsó üdvözetemet. Tudassa velük, hogy nem átkozom őket, de nem is tartozom hálával nekik. Nem átkozom meg őket, mert egy félórán belül Isten ítélőszéke előtt fogok állani; de nem is köszönök nekik semmit, mert valóban nincs mit megköszönnöm. Az életet nem, mert azt halálos bűnnel adták nekem. A nevelést sem, mert nem adtak nevelést, sőt ellen-

kezőleg : rossz példájukkal teljesen megrontottak, testbenlélekben tönkretettek engem . . . Ó, szüleim ! szüleim ! — zihált görcsösen a haldokló, — a ti rossz példátok az oka annak hogy ilyen korán és nyomorultan kell meghalnom !

Vér buggyant ki száján — s meghalt.

Bizony, kedves szülők, gondoljátok meg ! Adjatok gyermekeiteknek jó példát éltetek minden napján !

254. Két rablógyilkos végszava.

Ellwangen württembergi városban kivégeztek két 20 éves, evangélikus vallású rablógyilkost, akik egy 30 éves hadirokkant parasztot álmában agyonszúrtak és kiraboltak. Idézzünk itt a két gonosztevő utolsó szavaiból, komoly intelmül az ifjúságnak.

Az egyik halálraitélt így szólt :

— Ide *kellett* jutnom, mert nem fogadtam szót anyámnak, mikor arra akart rávenni, hogy néha-néha elmenjek a templomba és olyan fiatalon ne adjam össze magamat nőkkel. Még nővérem konfirmációjára sem tudott engem anyám elvinni a templomba. Ezt tanulja az ember a gyárban ! Ott az öregebbek egész nap összedugják a fejüket és azt prédikálják a fiataloknak, hogy nincs Isten és templomba járni számárság. Hát ilyesmit szívesen hall az ifjúság — aztán ide jut !

A másik elítélt ezt a vallomást tette :

— Mióta a gyárba járok, pedig iskoláim elvégzése után félévvel már odajártam, sohasem voltam templomban és nem is buzdított rá senki.

255. A nevelés eredménye.

A híres prágai mérnök, *Hlasivek Zdenkó*, idős atyját, mikor leszállt a villamosról, a nyílt utcán — lelőtte. Az atya gazdag malomtulajdonos volt, egyetlen fiát előkelően nevelte föl. Mikor 16 éves lett, szülei saját külön háztartást rendeztek be neki, ahol szabadon élhetett élvezeteinek. Megnősült, de el is vált és ezért atyját okolta. Ebből kifolyólag leste meg atyját s lőtte le a járóelők szemeláttára.

Valamelyik lapban valaki, aki jól ismerte az egész családot, nyíltan megírt egyetmást az apagyilkos ifjúságáról :

«Az ifjú Zedenkót anyja mindenben kényeztette és félre-nevelte. Ha a fiú házuk lakóival mint «bagázs»-zal gorombás-kodott, anyja csak nevetett és biztatta. Ami a vallást illeti, csak egy példát: Mikor a fiú az első szentáldozásra ment, anyja korán reggel, szentáldozás előtt, teletömte finom enni-valóval». Gyönyörű egy anya!

256. Mischallgatás és engedelmesség.

Egy tizenkét éves fiú imakönyvvvel kezében templomba indul. Jön atyja, egyike azoknak az atyáknak, akik a családfői tekintélyt a jámborság kigúnyolásával vélik fentarthatni.

— Hová mégy? — kérdi kisfiától.

— A templomba.

— Eh, mit! A templom csak anyádnak és nővéreidnek való! Te velem jössz!

A fiú földre szegezi szemét s kis vártatva könnyezve szól:

— De a katekizmusban az van: Megemlékezzél arról, hogy az Úr napját megszenteljed! Hát a harmadik parancsolat csak anyusnak és nővéreimnek szól?

— Ostobaság!

— De édes apukám, — vetette ellen a kisfiú, mintegy Istentől ihletve — ha ostobaság a harmadik parancsolatot megtartani, akkor éppen olyan ostobaság a negyediket is megtartani.

Gyermeke szava mintha szíven ütötte volna az apát. A következő vasárnap már Ő is ott volt a templomban családjával együtt.

Katolikus atya! Ne feledd, hogy a harmadik parancs után következik mindjárt a negyedik! Hogyan kívánhatod gyermekedtől, hogy tisztelje atyját és anyját, ha te magad mennyei Atyádat megveted az Ő napjának megszentéstele-nítése által?!

XII. Az ötödik parancsolat: Az élet és egészség védelme.

257. Testápolás.

Borgia szent Ferencnek írta Szent Ignác: «Iparkodjunk testünket egészségesen tartani, amíg engedelmeskedik és a szellemnek szolgál ; mert ily módon kap a szellem erőt ahhoz, hogy Teremtőnket szolgálja és dicsőítse.» — Ezt a bölcseséget Szent Ignác nem könyvekből merítette, hanem saját magán tapasztalta.

Szalézi szent Ferencről, a jóság apostoláról véletlen folytán kiderült, hogy kitűnő vívó. Néhány fiatalember rálesett, megtámadta és gyávaságot akart rábizonyítani, hogy így nagy tekintélyétől megfosszák. De ő lefegyverezte és térdre kényszerítette őket. Hogyan szerezte Szent Ferenc ezt a testi erőt és ügyességet ? Csodára gondolni itt semmi alapunk.

Assisi szent Ferenc «testét úgy megedzette, hogy szülővárosa hevesvérű olasz ifjúsága fölött uralkodott. Ez a testi erő Szent Ferencnek nagyon is elkelt az alatt a két év alatt, míg mint egy közönséges napszámos követ és vakolatot hordott rombadőlt templomok ujjáépítéséhez.» Halálos ágyán fiainak különösen a szegénység és testi munka szabályait kötötte lelkére.

Szent Benedek szellemét ismerjük. Olyan fiatalembernek, aki rendjébe akart lépni, ásót és kapát nyomott a kezébe és felszólította, hogy valamely vadbozótot irtson ki és tegyen művelhetővé. Ő maga Subiacoba vonult, «hogy magát Istenért munkával fárasssa.»

Nazianzi szent Gergely írja barátjának, Szent Vazulnak : «Ki adja vissza nekünk azokat a napokat, amikor kora reggeltől késő estig együtt dolgoztunk, fát vágtunk, falat építettünk, fát ültettünk és öntöztünk, nagy fáradsággal terhet vontunk, úgy hogy kezünk sokáig hólyagos volt ?»

258. Állat és boriszák.

Egy kocsisnak az a rossz szokása volt, hogy gyakran felöntött a garatra és részegen jött haza. Egyszer, mikor a lovakat itatás után az istállóba vezette, gazdája ráparancsolt :

— Itasd meg még egyszer a lovakat !

A kocsis rábámult gazdájára, de a parancs kemény hangjáról látta, hogy az nem tréfál. Morogva vezette vissza a lovakat az itatóhoz. Mikor visszajött a lovakkal, gazdája megkérdezte :

— Ittak ?

— Nem ittak. De ezt megtudtam volna előbb is mondani az úrnak. A lovak tudják, mennyi elég nekik.

— Úgy van, a lovak tudják, de te nem tudod, mikor elég neked az italból. Tanuld meg a lovaktól, hogy az olyan embernek, aki többet iszik a kelleténél, kevesebb esze van, mint az oktan állatnak !

259. Az iszákosság gyümölesei.

Három gyermek éhen halt! A felsőausztriai Pergben egy házaspárnak eltemették két kis gyermekét egyszerre, két nap múlva a harmadikat . . . mind a három éhenhalt ! Az apa elitta mindenét ; ha valaki élelmiszert küldött nekik, azt is eladta és árát elitta. Bármit hoztak ajándékba az asszonynak és a gyermekeknek, a részeges fráter zsákmánya lett. Még van egy nyolcéves fiuk, ezt anyja szolgálatba adja egy paraszthoz, hogy legalább ez ne haljon éhen.

260. Az ital áldozata.

St.-Louisban felkértek egy jómódú urat, hogy működjék közre vándorgyűléseken az abstinencia ügyéért. De ő megvetően utasította vissza a kérést.

— Uraim, ehhez a dologhoz nekem semmi közöm.

Pár nap múlva feleségét és két leányát várta haza az expresszvonattal. Pompás fogatán, a bakon livrés inassal, hajtattott ki a pályaudvarra és már előre örvendett a viszontlátásnak. A pályaudvaron aztán azt a borzalmas hírt hallotta, hogy az expresszvonat St.-Louistól 25 mérföldnyire kisiklott. Borzasztó rémület fogta el ; ehhez a dologhoz nagyon is köze

volt! 500 dollárt kínált egy külön mozdonyért, de nem kapott, mert az egyetlen kéznél levő mozdonyt az orvosokkal és mentőkkel már elküldték a szerencsétlenség színhelyére. Halál-sápadtan, halálos aggodalomban futkosott föl és alá a pályaudvaron, és nem tehetett mást, mint várt, ahogy többi sors-társai ugyanott vártak. Végre megérkezett a mentővonat. Odarohant és — megtalálta felesége összezúzott holttestét és egyik leánya tetemének csontjait, a másik kocsi-ban pedig másik leányát életveszélyes bordatöréssel.

És mi volt a szerencsétlenség oka? A mozdonyvezető részegsége!

Ki mondhatja, hogy semmi köze manapság az alkoholi-zmus elleni küzdelemhez?!

261. Talbot, a dublini vezeklő.

Talbot Máté szegény munkáscsaládból származott. Már gyermekkorában Dublin legkétesebb hírű utcáin kóborolt és csakhamar szenvedélyes ivó lett. A whisky lett életeszmenye. Egyszer egy pár cipőt adott egy pohárka pálinkáért.

Huszonötéves korában megfogta lelkét a kegyelem. Hogyan és hol, nem tudni, csak annyi bizonyos, hogy egy szombati napon történt. Ezen a napon tette azt az elhatáro-zást, hogy legalább három hónapig egy csöpp szeszt sem iszik. Megtartotta, sőt! Negyvenhárom évig ennek a méregnek egy csöppje sem ment le torkán. De attól a naptól kezdve bensőleg is megváltozott. Oly hősies erényéletet kezdett, hogy szinte hihetetlen. Mindennap ott volt a ferencrendi templomban: a barát, aki a templomot reggelenként kinyitotta, már ott találta őt a lépcsőn térdelve. Példaképe lett a jámborságnak. A barát pedig kijelentette:

— Soha semmi túlfeszültséget nem vettem észre rajta.

262. Az öngyilkosság veszedelmében.

Egy levélből idézzük:

«Tavaly (1924) végtelenül nyomorúságos lelkiállapotban s amellet nagyon súlyos anyagi válságban sínylődtem; már a kétségbeesés környékezett. Annyira, hogy már meg is csinál-tam a tervet, ki is tűztem a napot az öngyilkosságra, de

senkinek a legkisebb sejtelve sem volt szándékomról, sem feleségemnek, sem gyermekeimnek, sem apámnak.

Mennél jobban közeledett az öngyilkosság időpontja, annál nyugtalanabb és dúltabb lett kedélyem. Már semmiben sem találtam nyugtot, valami láthatatlan hatalom hánytvetett ide-oda. Ebben a tökéletes sötétségben azonban mégis volt három pont, melyeket mindvégig hiven teljesítettem, még eltökélt szándékom mellett is, hogy erőszakosan vetek véget életemnek.

Az 1. pont : a fájdalmas Szűzanya tisztelete, a 2. pont : mindennapi szentmisehallgatás, a 3. pont : a bűnbánat szentsége. És e három pont lett mentőangyalom.

Míg szörnyű lelki gyötrelmeimben kínlódtam s amellett hű feleségemre és gyermekeimre is gondoltam, mentő gondolatom támadt : Mielőtt véghezviszem a végzetes cselekedetet, még egyszer elmegyek Grulichba, a Mária-hegyre (valaha szervitazárda volt) — gyónni. Talán akkor jobbra fordul sorsom.

És ez mentett meg.»

263. Megmentve az öngyilkosságtól.

Sajátságos sorsfordulat. Északamerikában, a Hudson-folyó melletti jezsuita-noviciátusban, 1926 október 30-án meghalt John B. Pittar, a híres jezsuita atya. Azelőtt 18 évig káplánkodott Washingtonban. Róla mesélik az alábbi különös esetet :

Egyszer éjjélkor egy gyermek csöngetett be a plébániára és kérte Pittar atyát, jöjjön egy beteghez. Éjjeli 1 óra lett, mire a páter a házhoz érkezett. Az ablakok sötétek voltak, a kapu nyitva, ő belépett. Az első emeleten világosságot vett észre, fölment, bekopogott. Nyílt az ajtó s egy férfi jelent meg előtte revolverrel kezében. Meglepetve a pap jelenlététől, zordul azt kérdezte, mit akar.

— Engem egy beteghez hívtak ide ! — felelt a páter.

— Én nem vagyok beteg és nem izentem Önért ! Ki hívta Önt?

A pap leírta a gyermek külsejét, ahogy tudta.

— Ez a leírás egészen az én kis fiamra illik rá, aki öt éve meghalt ! — kiáltott a férfi látható izgalommal. — Mikor a

gyermek és utána feleségem meghalt, búskomorságba estem és végül öngyilkosságra határoztam el magamat. Éppen most akartam véghezvinni. Pár perc múlva hullát talált volna itt!

Pittar atya ekkor lelkére beszélt a férfinak és sokkal jobb lelkiállapotban hagyta el. Azóta többször is fölkeresték egymást.

264. A kétségbeesés harca.

Egy lapszerkesztő írja:

Nemrégiben e sorok íróját egy fiatal leányhoz hívták, akit pár órával előbb húztak ki a Rajnából. Mit talált? Egy szegény, kiéhezett teremtet, aki jó családból származott, hetek óta állás nélkül bolyongott itt az idegen városban és miután minden próbálkozása, hogy munkát kapjon, kudarcot vallott, valamely ajtón pedig bekopogni segítségért nem mert, kétségbeesésében el akarta dobni magától az életet.

— De hogy tehetett ilyet? Reggel még a szentáldozáshoz járult, este pedig a Rajnába ugrik?

— Nem tudom már magam sem! De az éhségtől már magamon kívül voltam és nem tudtam, mit cselekszem . . .

— Hát ez is lehetséges? — gondoltam magamban. — Egy nagy városban, ahol a kirakatok zsúfolva vannak válogatott ingyencségekkal, egy ember az éhségtől a Rajnának megy?

És sok ismerősömre gondoltam. Ha valamelyiküknek csak sejtelme is lett volna arról, milyen kétségbeesés harcol ott a Rajna partján önmagával, bizonyára utolsó fillérével is segítségül sietett volna.

265. A rossz bánásmód következményei.

A III. osztályba járt egy kisfiú, akit mindenki csak «vad pecér»-nek nevezett. Se apja, se anyja; nagybátyjánál, egy zord embernél élt. Sok verésben és kevés kenyérben volt ott része. Senki sem állhatta ki a gyereket. Csak bámult zavaros szemével a világba és ádáz örömét lelte abban, ha más gyerekeket megcsíphetett, megkarmolhatott vagy másképp bántott. Szegény «vad pecér!» Honnan is szerezhetett volna jó tulajdonságokat? Apja iszákos volt, anyja korlátolt szellemű, erkölcsileg züllött nő.

A «vad pecérnek» szomorú vége lett. Ez pedig így történt :

Egyszer kénytelen voltam a gyereket megverni. Nem szívesen tettem, csakis annak a parasztnak sürgetésére, aki nek gyümölcsfáit a fiú tönkre tette. Kemény, keserű elhatározás volt ez tőlem, mert a szegény kölyök ilyenkor mindig oly vigasztalanul, olyan elhagyatottan bámult rám világoskék szemével, hogy a szívembe vágott vele. Hát csak elővettem a vesszőt és a pad elé szólítottam. Egy kiáltás — és a «vad pecér» eltűnt. Villámgyorsan az ablakdeszkán termett és kiugrott. Lázás izgalom lett úrrá a gyermekeken : ilyesmi még sohasem történt.

Kisiettem — a gyerekek se híre, se hamva. Akkor értesítettem a nagybátyját és visszamentem az osztályba, folytatni a tanítást. Iskola után találkoztam a nagybácsival. Kiabált, vadul szidta a «gonosz kölyköt» és kijelentette, hogy összetöri valamennyi bordáját a gyerekek, ha előkerül. Hiába igyekeztem lecsillapítani az izgatott embert és megértetni vele, hogy a szegény fiú inkább szánalmat érdemel, mint büntetést. Nem akart megérteni. Akkor vele mentem, hogy esetleg megvédhessem a gyereket a durva fenytéstől. A falu elején állt egy hatalmas gesztenyefa : annak lombjai közt lapult és jövetelünkre még feljebb kúszott egy kicsiny, remegő teremtés : a «vad pecér». Az ezután következett jelenetet sohasem felejttem el. A bácsi ordítózott és káromkodott, a gyerek halk rémületsikolyt hallatott. Szólni akartam neki, hogy jöjjön le, nem lesz semmi baja. De mielőtt egy szó kijöhetett volna számon, megtörtént a borzalom : a félelemtől kiugró szemmel, messze kihajolva nézett le a gyerek a bácsi-jára, eközben vonagló keze levált az ágról és a «vad pecér» lezuhant. Vértócsa a földön — két kiáltás a levegőben — emberek futnak össze — a «vad pecér» holtan fekszik vérében, arca, az ő szegény, rémülettől vonagló kis arca szétzúzódott egy kövön ...

266. Háború a harag ellen.

Ketteler Vilmos, a nagy hírű püspök, fiatalkorában heves, indulatos természetű volt és gyakran gerjedt vészes haragra. Diákkorában egyszer vadászni ment. Egy tavon lelőtt egy

vadkacsát, de kutyája, mely kihozta a kacsát, szét is tépte. Vilmos átkozódott és megverte a kutyát. Aztán elejtett egy második kacsát, az eb ezt is széttépte, persze még nagyobb verést kapott. Mikor az eset harmadszor is megismétlődött, Vilmos agyonlőtte kutyáját. Dühösen ment haza, vadásztáskáját és puskáját a sarokba dobta. Mikor átázott, hosszú csizmáját nem tudta lehúzni, fogott egy kést és lemetélte a csizmát lábáról s azt is a sarokba vágta.

Évek jöttek, évek múltak . . . Az ifjúból pap lett, majd hopsteni plébános, aztán szenthedvigi prépost Berlinben, végül Mainz híres püspöke. De önmagát is keményen megdolgozta és szüntelenül gyakorolta az önuralmat. Indulatos természete szelidséggé változott.

Elérkezett a forradalmak éve : 1848. Lázítás a világi és egyházi felsőbbiségek ellen. Mikor a püspök egyszer a mainzi székesegyházba lépett, egy gyermek lépett eléje és úgy tett, mintha kezét akarna nyújtani a püspöknek s őt üdvözölni. Amint a püspök odanyújtotta kezét, a gyerek beleköpött és el akart szaladni. De a püspök megfogta és nyájasan kérdezte :

- Gyerekem, mennyit kaptál ezért?
- Két garast ! — felelt a fiú.
- Nesze tíz garas, de ne tégy ilyet többé !

XIII. A természetfölötti életet fenyegető veszedelmek.

267. Nyolevan jó és egy rothadt alma.

Török földön mesélik ezt a történetet :

Egy jó családból való ifjú minden elképzelhető bűnnek rabja volt, de legfőképpen a kockajátéknak. Hozzá tartozói mindent elkövettek, hogy jó útra térítsék, de mindhiába. Akkor valaki azt tanácsolta az atyának, szedjen össze nyolevan jóra való ifjút és zárja őket fiával együvé egy házba ; azoknak jó példája olyan jó hatással lesz az eltévelyedettre, hogy rövidesen abbahagyja bűnös életmódját. Az apa nagyon megörült a bölcs tanácsnak, haladéktalanul összekeresett az

országban nyolcvan derék ifjút és nagy jutalmat ígért nekik, ha segítenek neki fiát megmenteni. Bezárta őket fiával együtt egy házba, senki más oda be nem léphetett; az élelmet úgy adták be nekik naponként.

Nyelcvan nap mulva kinyitották a házat és bementek, hogy lássák, mire vitte a nyolcvan ifjú. Elképedve látták, hogy mind a nyolcvanegyén kockajáték mellett ültek és nagy zsvivajjal, fölhevülten vetették a kockát.

A nyolcvan társ jámborsága a legcsekélyebb hatást sem tette a bűnösre, hanem ellenkezően: ők tanulták el a bűnököt az egyetlen romlott embertől.

268. A szén.

Egy néptanító megtiltotta még saját gyermekeinek is, hogy olyanokkal érintkezzenek, akiknek tisztességéhez a legkisebb szó is fért.

— De apám, — szólt egyszer a 17 éves Emilia, akit apja eltiltott attól, hogy a könnyelmű Lucindát meglátogassa, — te nagyon nagy gyermeknek tartasz engem, ha azt hiszed, hogy ez a látogatás árthat nekem!

Az apa kivett egy kihűlt széndarabot a kályhából:

— Fogd csak gyermekem, inár nem ég!

Emilia megfogta a szenet, persze keze és ruhája elpiszkolódott.

— Az ember nem vigyázhat eléggé, ha szénhez nyúl! — bosszankodott a leány.

— Ugy van, leányom. Látod, a szén akkor is piszkol, ha nem ég. Így járunk akkor is, ha rossz emberekkel érintkezünk.

269. Egy csöpp tinta.

Gyermek: Anyus, nem értem, miért nem engedsz szomszédék Annuskájával játszani. Igaz, hogy néha nem fogad szót mamájának, néha káromkodik egy kicsit és nem mindig mond igazat. De olyan vidám leány és én úgy szeretek vele játszani! Te megtanítottál engem, hogy gyűlöljem a rosszaságot, hát akkor ő csak nem ronthat el engem!

Anyá: Nézd, kis leányom, itt ez a pohár tiszta víz. Önts bele egy csöpp tintát!

Gyermek: Jé, anyus, az egyetlen csöpp tinta bepiszkította az egész pohár vizet !

Anya: Most önts bele egy csöpp tiszta vizet, megtisztul-e attól ?

Gyermek: Ó, anyus, te gúnyolódol velem ! Akármit öntünk bele, a tinta nem jön ki belőle.

Anya: Lásd, hát akkor arra is nagyon kell vigyáznom, hogy egy csöpp illetlenség vagy bűn se essék a szívedbe ! Mert akkor nincs többé hatalmamban azt kivenni onnan. Ugye, most már érted, miért nem engedlek rossz gyermekekkel játszani ? !

XIV. Felebaráti szeretet.

270. «Amit egynek a legkisebb atyámfiai közül tesztenk . . .»

Egy gazdag ifjú Rómában súlyos betegségben feküdt sokáig. Végre meggyógyult és első útja a kertbe vezette. Úgy érezte magát, mintha újjászületett volna s örömmel telve, szemét égnek emelte és hangos szóval dicsérte Istent :

— Ó, végtelen Jóság, ha az ember képes volna neked méltóképen viszonzni jóságodat, örömet adnám oda mindenemet !

Meghallotta ezt Hermas, a pásztor és így szólt a gazdag ifjúhoz :

— Felülről jön minden adomány ; oda nem tudsz semmit küldeni. De jöjj, kövess !

Az ifjú követte az aggastyánt s egy sötét kunyhóhoz értek, ahol csupa nyomor és inség tanyázott. Az apa beteg feküdt, az anya sírt. A gyermekek meztelenül fetrengtek és kenyér után kiáltoztak.

Az ifjú elborzadt. Hermas pedig így szólt :

— Ime egy oltár áldozatodnak ! Ime az Úr atyjafiai és helyettesei !

És ekkor a gazdag ifjú kiterjesztette föléjük kezét, dúsan ellátta őket mindennel és ápolta a beteget. És a kimerült szegények áldották őt és Isten angyalának nevezték.

Hermas azonban mosolygott :

— Így fordítsd mindig szemedet először az égre, aztán pedig a földre !

271. Az özvegy adománya.

A 997-ben megölt Szent Adalbert holttestét a pogány poroszok csak úgy akarták kiadni, ha azzal egyenlő súlyú aranyat kapnak érte. Erre a lengyel király követei sietve vetették a mérlegre aranyukat és ékszereiket, mert azt gondolták : a király megtéríti ezt nekik.

Ám a sok arany nem nyomta le a mérleget. S ekkor jött egy öregasszony és elhozta egyetlen aranypénzét és ime : a mérleg azonnal mélyre billent, — ez az arany nagyon súlyos volt. Erre az urak visszavették aranyukat, míg a mérleg egyensúlyba jött. És akkor a mérleg egyik serpenyőjén ott feküdt a holttest, a másikon az öregasszony aranya : éppen a kellő súlya volt, mert most a mérleg mindkét ágán egy-egy áldozat feküdt.

272. Boldogabb dolog adni, mint kapni.

A franciaországi Aix érseke beteg kispapok részére üdülőházat akart építeni. E műre kérte XI. Piusz pápa áldását egy kihallgatáson. Meg is kapta s egy levélben ezeket írta a kihallgatás további lefolyásáról :

«Természetesen nem merészkedtünk a Szentatyától munkákra egyebet kérni, mint jóváhagyását és áldást. Aztán másra terelődött a szó ; de észrevettük, hogy valami hátsógondolat foglalkoztatja a Szentatyát. Hirtelen így szólt :

— Valamit akarok adni papnevelőjének !

Kinyitotta íróasztala fiókját, elővett onnan egy bőrtárcát, abból kivett egy egész köteg bankjegyet, miközben mosolyogva megjegyezte, hogy ez a pénz nekünk van predesztinálva, mert azok francia bankjegyek :

— Mind odaadom Önnek, Isten nem korlátozza kegyelmeit !

Kezdte számolni a pénzt, aztán megint mosolygott, abbahagyta a számlálást és átnyujtotta az egész köteget, semmit sem hagyva a tárcában :

— Az ember ne számolja azt, amit ad.

Végtelen hálánkat fejeztük ki neki, ő pedig így szólt :

— Nagyon szeretem azokat, akik nekem adnak, de még jobban szeretem azokat, akik nekem alkalmat nyújtanak arra, hogy én adhassak.»

273. Ahol a mennyországot lehet találni.

Egy plébános nagy hévvel prédikált a mennyország örömeiről. Templomból kijövet megszólította egy gazdag híve :

— Főtisztelendő úr azonban elfelejtette megmondani azt, hol lehet megtalálni a mennyországot ? !

— Hát ezt még pótolhatom. Ismerek egy szegény beteg asszonyt, aki gyerekeivel együtt nagy nyomorban sínylődik. Ha maga most odamegy, visz nekik pénzt és ételmet s azt mondja neki : Ezt hozom maguknak Jézus Krisztus nevében, és megvigasztalja őket szegénységükben : akkor látni fogja a mennyországot — vagy visszaadom magának a pénzét !

Az ember szót fogadott és másnap örömtől sugárzó arccal jelentette a plébánosnak :

— Plébános úr, igaza volt ! Láttam a mennyországot és félóráig voltam benne !

274. Szárnyatlan angyal.

A városliget padján ül egy öreg veterán. Reszkető kezével a régimódi faragott botra támaszkodik. Közömbösen tekint fáradt szeme, közömbös neki az élet, nem hisz többé az emberekben ; nagyon is sok szükség, keserűség, csalódás és nyomor szakadt már reá. Meg-megrázza ősz fejét : Nem, nincsenek már jó emberek !

Egy előkelően öltözött hölgy halad el előtte, kézen fogva vezeti bájos kisleányát. A leányka meglátja a görnyedt aggastyánt :

— Mama, mit csinál az a bácsi ?

— Pihen, gyermekem.

— Miért pihen ?

— Mert fáradt.

— Miért fáradt ?

— Mert öreg.

— Ő egy nagypapa ?

— Igen, az.

— Milyen pénz lóg a mellén ?

- Az érdemrend, mert háborúban volt.
 - Miért van rajta csupa ócska ruha ?
 - Mert nem tud újat venni.
 - Miért nem tud újat venni ?
 - Mert szegény.
-

- Mama !
 - Mi az kicsikém ?
 - Ma van a születésnapom ?
 - Persze, hiszen tudod.
 - Mama, mit kaptam születésnapomra ?
 - De hiszen jól tudod ! Sok cukrot, süteményt és a kis erszényt tíz márkával, ami a kezedbe van. Vagy talán már elvesztetted ?
 - Nem, mama, még megvan.
-

- Mama !
 - Nos, gyermekem ?
 - A tíz márka az enyém ?
 - Természetesen a tied.
 - Mind ?
 - Mind.
 - Tehetek vele, amit akarok ?
 - Tehetsz, gyermekem !
- A leányka kiszakítja magát anyja kezéből, odafut a reszkető öreghez, kinyitja a kis erszényt, kiveszi a tízmárkás bankjegyet, odanyújtja az öregnek és csak annyit mond barátságosan :

- Itt van !
- Az aggastyán szeme tágra nyílik, elveszi a pénzt, pillanatilag szólni sem tud, aztán kibuggyan keble mélyéből :
- Isten fizesse meg ezerannyival, kis angyal !
- A gyermek már ott van anyjánál :
- Mama, én angyal vagyok ?
- A mama le van fegyverezve :
- Igen, angyal vagy !
 - Hát miért nincs szárnyam ?
 - Vannak szárnyatlan angyalok is !
- Hevesen öleli keblére gyermekét a hölgy. S ott a padon

ül egy öreg aggastyán, könnyei szakállába folynak : újra megtalálta hitét az emberekben.

275. Az alamizsna és a ló.

Lengyelországban élt egy magasrangú férfiú, aki nemeslelkűségével és a szegények és sújtottak iránt való bőkezűségével örök időkre dicsőséges nevet szerzett : *Kosciusko*.

Egyszer egy távoli városban élő papnak néhány üveg finom bort akart küldeni. A küldeményt egy fiatal férfiúra bízta, aki teljes bizalmát élvezte. Az útra saját kedves lovát adta oda neki.

Mikor a küldönc visszatért, jelentette :

— Vezérem ! Nem ülök még egyszer lovára, ha egyúttal erszényét is nem adja vele nekem.

— Hogy érted ezt ?

— Hát valahányszor útközben találkoztam egy szegény emberrel s az kalapját megemelve alamizsnát kért, a ló rögtön megállt és addig nem ment tovább, míg a koldus nem kapott valami alamizsnát. Így aztán hamar elfogyott minden pénzem és azontúl csak úgy tudtam a lovat tovább indítani, hogy úgy tettem, mintha alamizsnát adtam volna.

276. A jótett gyakran már a földön is megkapja jutalmát.

Brunner S., az ismert bécsi káplán és író jeles könyvében : «Honnan ? Hová ?» elbeszél egy nagyon kedves esetet annak szájából, akivel tényleg megtörtént. Az pedig *Weber J. K.* mittelbergi káplán volt, tanítványa az akkori regensburgi püspöknek, *Sailernek*.

Weber éppen ebédnél ült plébánosával. Viharos, hideg téli nap volt. Jött egy szegény, hiányosan öltözött gyerek és alamizsnát kért. Meg is kapta. De amint hálálkodva távozni akart, a gyöngeségtől nem tudott szegény fiú tovább menni. A derék káplán mindent elkövetett, hogy a szegény árvát megmentse az életnek. El is élt még néhány hónapig, őszig, s amikor a levelek lehullottak, gyermeki tiszta lelke felszállt Istenhez.

A rákövetkező télen egyszer a káplánnak nagyon fáradtságos beteggyóntató útja volt. Hazajövet a hó esett s betakarta a hegyi utakat. Seholy semmi útmutató, semmi út-

jelző tábla nem volt látható. A pap eltévesztette az utat és nem vette észre, hogy egy befagyott halastóra tévedt. A jég beszakadt alatta és ő már derékig a vízben volt, anélkül, hogy lába feneket ért volna. Minden erejét megfeszítette, hogy kievickéljen, de semmi sikerrel. Már elveszettnek látta magát és hangosan hívta segítségül őrzőangyalát. E pillanatban ragyogó fény vette körül. Mi ez ? Nini, a gyermek, akit ő ápolt s akinek ő fogta le szemét, az lebegett előtte, feléje nyújtotta kezét, könnyedén kiemelte a vízből és szilárd talajra állította, aztán mosolyogva kinyújtott karjával megmutatta neki az útirányt — és eltűnt. A megmentett ember követte a jelzést és szerencsésen hazaért.

277. «Adjatok és nektek is adatni fog.»

Egy fiatal osztrák káplánról följegyezték, hogy rendkívül jótékony volt. Majdnem mindenét elajándékozta, szegények és betegek az ő legjobb felei voltak. Aztán plébános lett, amit eddigi hívei szívből kívántak neki, bármennyire sajnálták is távozását. Gyönyörű búcsúünnepélyt rendeztek neki, de nem ám végnélküli beszédekkel, hosszas ének- és zeneszámokkal, hanem ünnepélyes tömegáldozással: nyolcszáznál többen járultak az Úr asztalához. De ez még nem volt minden. Gyűjtést is rendeztek, hogy a derék papot némiképp kistafirozzák. Szinte minden összegyűlt, ami egy háztartáshoz szükséges. De még ez sem volt elég: néhányan előre utaztak abba a faluba, ahová a káplán menendő volt, s ott elrendeztek mindent a paplakban.

278. Ne kérdezd, vannak-e szegények, hanem hogy hol vannak?

Lengyelország trónfosztott királya, *Lescinszki Szaniszló* legnagyobb boldogságát a «csöndben boldoggá tenni» gyakorlatában lelte. Udvari emberei akarata ellenére háztartásában szigorú takarékossgot gyakorolt, magánpénztára főleglegét jótékony intézmények alapítására fordította. Azt szokta mondani orvosának és udvarmesterének:

— Nem akarom, hogy akárcsak egyetlenegy betegség vagy kórház legyen, amelyben a szegények ne ingyen kapjanak ápolást. Hiszen különben háromszorosan éreznék szenvedéseiket!

Kevés fejedelmet ismer is a történelem, aki annyi kórházat alapított volna, mint ő. És a szegényeknek és betegeknek szükséges segítség-eszközöket szüntelenül gyarapította is. Létesített titkos segélyalapot is olyanok számára, akik saját hibájukon kívül kerültek bajba.

Kis unokája, Franciaország dauphinje, egyszer megkérdezte :

— Nagyapa, mit kell tenni az embernek boldogítására? Mert te mindig azt mondod, hogy az ember maga is csak akkor lehet boldog.

— Szeresd népedet ! — volt a felelet. — Akkor tudod a titkot. És emellett fontold meg még azt az egyet : Az ember sohase kérdezze, vannak-e szegények, hanem hogy hol vannak ?

279. Császár és a kórház.

Don Pedro, Brazília császára, aki mindenkor jó szívvvel volt a szegények és nyomorultak iránt, fővárosában, Rio de Janeiróban nagy kórházat akart létesíteni, ahol minden beteg helyet kaphatna. Felhívást intézett tehát hozzájárulásra ; de bizony kevés adomány érkezett. Ekkor kihirdettette a következőt : Aki százezer milreist adományoz, bárói címet, aki pedig 250.000 milreist, grófi címet kap. És lám, erre csak úgy dült a pénz a kórházra ! Vagyis az emberek nem azért adakoztak, hogy az emberi nyomorúságot enyhítsék, hanem hogy nagyravágásukat kielégítsék.

Mikor elérkezett a kórház fölszentelésének napja, óriási tömeg gyűlt össze, közte sok újnemes is. Ezek kíváncsian nézték az egyik épület homlokzatára helyezett, de még lepellel eltakart felírást. Azt várták, hogy azon az ő nevük lesz örök emlékezetül följegyezve, Amint pedig a lepel lehullott, nagy szégyenkezve olvasták :

«Az emberi hiúság — az emberi nyomorúságnak.»

Manapság pedig sok jótékony vállalatra ezt lehetne felírni :

«Az emberi élvezetvágy — az emberi nyomorúságnak.»

280. A Szent Vince Egyesületek kezdete.

A felebaráti szeretet egyik legnagyobb apostola *Ozanam Frigyes* volt (1813—1853.), a pauli szent Vincéről elnevezett egyesületek alapítója.

«Keresztény apa és keresztény anya keresztényt neveltek belőle ; — így kezdődik életrajza — mindketten az ő szeme előtt gyakorolták a Krisztus iránti szeretetnek azt az alakját, mely mint a szegények iránti szeretet nyilvánul meg. Az apostolkodáshoz való kedvnek kellett ébrednie benne, mikor látta, hogy anyja minden második héten maga köré gyűjti a lyoni Szt. Péter-plébánia ápolónőit és a vallási igazságokról beszél nekik.»

Atyja orvos volt. A szegényeket, akiket az apa ingyen gyógyított, az anyja is meglátogatta és vigasztalta. Tülbuzgó is volt ebben és néha nagyon kimerült, úgyhogy férje kénytelen volt visszatartani őt ; nem volt szabad oly sok lépcsőt járnia. Mégis előfordult, hogy Ozanam dr. és felesége valahol, valami padlásszobában összejártak.

A felebaráti szeretet e hatalmas erejű képei mélyen belevesődtek a gyermek szívébe.

«Ha jó vagyok, — írta anyja halála után, — ha valamit tettem a szegényekért, akik neki oly drágák voltak, ha nyugodtan és békében beszélek Istennel, akit ő oly nagyon szeretett : akkor látom, hogyan mosolyog reám a távolból.»

— Mindig az az eleven érzése volt, hogy anyja az égből helyesli cselekedeteit, s ettől csodálatosan emelkedettnek érezte magát.

Mikor Ozanam húsz-egynéhány éves volt, maga köré gyűjtötte hasonló lelkületű barátait, akikben részvét élt a szegények, betegek, szenvedők iránt. Összejöveleteket tartottak, tanácskoztak a módokról és eszközökről a szegények megsegítéséről. Két dolog volt főgondjuk : a szegények testi megsegítésével egyúttal a lelki segítséget is összekötni, őket vigasztalni, a hitben megerősíteni, másrészt a szegényeknek személyes szolgálatukat is felajánlani. Jelszavuk volt : Nemcsak alamizsnát adni, hanem otthonukban is fölkeresni a szűkölködőket. E szerény kezdetből fejlődtek ki azok az egyesületek, melyeket Ozanam Pauli szent Vince védelme

alá helyezett. Rövid idő alatt az egész földkerekségen elterjedtek ezek a Szent Vince Egyesületek, Isten irgalmas áldásával csodálatosan megsegítve.

281. Az én órám még nem jött el.

Egy cikkben olvastuk :

«Mint Vince-testvér sok mindenféle emberrel jövök össze. Az egyiktől hozni akarok valamit, a másiknak vinni. Nekem ebből nem jut egyéb, mint a kellemetlenség. A Szűzanya a kánai menyegzőn talán egyszer megkóstolta a bort, melyet Fia a vedrekben létrehozott, bár talán csupán azért, hogy lássa, mit vitt véghez Fia. Nem érted ? Nekem az én kéregető utaimból nem jut sem bor, sem korsó, legföljebb — ecet. Ezt csak megérted? Különben meghívlak, jöjj egyszer velem «koldulni». Akkor azután talán azt fogod mondani : «Nem, hogysem mindezt lenyeljem, inkább adok magam is pár márkával többet.» Elhiszem ! Csakhogy ha én és a többiek is így gondolkoznánk, akkor a szegények vajmi rosszul járnának !

Nemrégiben ismét körúton voltam. Becsöngettem egy emeleti lakásba is. No hiszen jól jártam ! A háziúr bizonyosan valami rossz hírt kapott. Vagy összeveszett a feleségével. Szóval :

— Ez az örökös koldulás ! Most nem érek rá ! — kiabált és becsapta az ajtót orrom előtt.

Az ő órája még nem jött el, gondoltam és mentem egy emelettel följebb. Egy Vince-testvért nem lehet olyan könnyen elcsüggeszteni ! Mikor lejöttem a második emeletről, az a becsapott ajtó kinyílt. Újabb kitörésre számítottam, de — csalódtam.

— Bocsásson meg, — szólt az úr, — az imént nagyon heves voltam. Szabad valamit utólag felajánlanom ?

Persze, hogy szabad volt. Egy Vince-testvér csak nem tarthat haragot ! A tanulságot magad is levonhatod ezekből ; magad is elgondolhatod, miért beszélem el ezt az élményt éppen ma. Csak egyet teszek hozzá : Minden községben kell lenni olyanoknak, akik nem maguknak, hanem másoknak kérnek, miként Szűz Mária a kánai menyegzőn. És ha jönnek, ne utasítsd el őket !»

282. Cselekvő felebaráti szeretet.

Egy 88 éves, kedves Vince-testvér, harmadrendi ferenc is egyúttal, aggkori gyöngesége miatt már hónapok óta az ágyat nyomta. Szelleme az utolsó időkig igen eleven volt. Szívesen elbeszélgetett látogatóival. Mindenkor buzgón imádkozott barátaikért és felebarátaikért is sokszor. Különösen szerette a szentolvasót imádkozni.

Azt szokta mondogatni, hogy az emberek minden földi iparkodásuk mellett sem lesznek képesek ebből a bűnös világból paradicsomot csinálni. A világból hiányzik a szeretet, — hangoztatta ismételten. Igazi emberszeretettel ő ritkán találkozott. Egy ilyen esetet el is beszélt :

«Egyszer egy zsák szenet akartam hazavinni. A boltos éppen berakta zsákomba a szenet, mikor egy ismeretlen, egyszerű férfi lépett oda, elvette a zsákot és így szólt :

— Kedves páter, én elintézem, hol lakik ?

Nem is várta meg beleegyezésemet, zsákomat talicskájára emelte és hazatolta jó messze fekvő lakásomra és lerakta a pincébe. Mikor köszönetül némi borralalót akartam neki adni, zsebébe nyúlt, kivett egy szivart és átnyújtotta nekem. Csak elámultam ennyi felebaráti szereteten.

Ez a segítő és együttérző felebaráti szeretet hiányzik az emberiségben !»

283. Idejében gyakorolt jótett.

Olvastam egyszer egy történetet, mely egész életemre megmaradt emlékezetemben.

Egy kétségbeesésnek induló ember, aki ártatlanul került a legmélyebb nyomorba, még egy utolsó kísérletet tett. Eddig még sohasem koldult, ma azt akarta megpróbálni, hogy lássa, lehet-e számítani az emberek irgalmasságára.

Egy jól öltözött úr állt a hirdetőoszlop előtt, finom szivarból füstölve és a színházi plakátokat tanulmányozva. Szóval volt pénze és volt ideje. A nyomorgó ember ezt szólította meg először. Az úr jóindulatúan pillantott reá és már nyúlt is külső zsebébe. De ott nem talált semmit. Ki kellett volna gombolnia kabátját és a belső zsebbe nyúlni a pénztárcáért — eh, az már fáradságos ! De ez a sok koldus is ! Háta fordított s ment.

Másnap egy szerencsétlen ember holttestét fogták ki a Dunából . . .

284. Ne ítélj a ruhából !

Egy híres tudós valami ügyben a polgármesterrel akart beszélni. Elment lakására és becsöngetett. Kopottas ruha volt rajta. A polgármester inasa kinézett a felső ablakból, majd hátrafordult és beszólt urához :

— Odalent áll valaki, rossz ruhában, nem érdemes . . .

A polgármester rendelkezett :

— Mondd neki, annyira el vagyok foglalva, hogy senkit, de senkit sem fogadhatok !

A tudós hallotta ezt. Hazament, átöltözött előkelő ünnepi ruhájába, visszament és ismét becsöngetett. Az inas megint kinézett és szólt gazdájának :

— Egy úr van itt, előkelő külsejű, finom ruhában.

A tudóst azonnal beengedték. Amint belépett a polgármesterhez, elkezdte csókolgatni saját kabátja csücskét és ujját. A polgármester elámult, nem értette az úri vendég viselkedését :

— De mit csinál Ön ? Miért csókolgatja a kabátját ?

— Ó, polgármester úr, hát hiszen neki köszönhetem, hogy bebocsátottak ! Az imént is itt voltam egy silányabb kabátban, akkor elutasítottak azzal, hogy a polgármester úr nem fogad senkit !

Jó lecke volt ez a polgármesternek. Pedig megtakaríthatta volna magának, ha megfogadta volna Szent Jakab apostol szavait :

„Ha belép valamely férfiú aranygyűrűvel, fényes öltözetben, belép pedig egy szegény is piszkos ruhában s ti arra figyeltek, aki drága ruhában van öltözve s azt mondjátok neki : Te ülj ide kényelmesen ; a szegénynek pedig : Te állj meg ott vagy ülj lábam zsámolya alá : nemde ítéltek magatokban és gonosz gondolkozású bírakká lettetek ? Tiszteletlenséggel illtetétek a szegényt !»

285. Ne nézz le senkit.

— Miféle csavargó az ott ? — kérdezte magában egy olasz hegyvidéki plébános, mikor prédikációja alatt egy szegényes öltözetű embert jelent meg az ajtóban.

Pedig Isten szemében ez a szegény drága aranykincs volt : ő lett *Lellisi szent Kamill* rendalapító. XIII. Leo pápa 1886-ban a kórházak és betegek védőszentjévé avatta.

286. Lellisi szent Kamill, a karitás apostola.

Mozgalmas, küzdelmes életet harcolt végig. Nemesi sarjadék volt. Atyjával együtt önként jelentkezett a félhold elleni hadjáratra a velencei csapatba. Anconában megbetegedtek. A Loretto melletti S. Elpidióban meghalt az atya. A fiú ápoló lett Rómában az ősi Szent Jakab-kórházban. Onnan csakhamar elbocsátották nem kifogástalan viselkedése miatt.

Újból jelentkezett a velencei csapatnál és elment a ciprusi háború kalandjaiba. Mialatt Don Juan d'Austria megverte a törököt Lepantónál, Kamill súlyos betegen feküdt Ciprusban. Felgyógyult és spanyol szolgálatba lépett. Tunisba került és a ledér szoldateszka életét élte. Először Tunisban, majd Nápolyban. Kalandok, élvezetek, kártya, ital... Elkártyázta mindenét : kardját, puskáját, lőportartóját, köpenyegét, ingét.

Koldusként ment el Nápolyból a vidékre. Manfredóniában beállt napszámosnak. Manfredónia lett az ő Damaszkusa, a kapucinus kolostor építésekor. A barát megrendítette a katonát, a huszonöt éves ifjút és megtérítette. Megpróbálta a kolostorban. De a seb kiújult. Levetette a kámzsát és másodszor is Rómába ment, a Szent Jakab kórházba.

Itt kezdődött új élete. Ápoló — gondozó — pap. 1584-ben szentelték föl. Káplánja a kis Mária-kápolnának a Porta del Popolónál. Maga köré gyűjtött öt férfiút, akik szintén a betegápolásnak, a karitásznak, a lelkek gondozásának akartak élni. Ebből az öt emberből lett a Kamilliánusok rendje. 1616-ban halt meg az alapító.

Három kiváló jellemvonása volt : emberszeretetének következetessége, halálgondolatának tárgyilagossága, vallássóságának alázatossága.

Ha Xavéri szent Ferencről volt szó, aki Indiában apostolkodott, azt mondotta, a kórházak az ő Indiái. Mikor kitört a dögvész, éjjel-nappal a pestiseselek között volt, mint Borromei szent Károly. Egy biboros akar vele beszélni. El-

utasítja. Ő a betegeké. — Egy istállóból kihoz néhány szegényt, akik már-már éhenhaltak. Az egyik a Rókus-templom előtt összerogyik. Kamill megállítja az első arramenő kocsit és rekvirálja «Krisztus szerelméért» a beteg részére. A nemes urak leszállnak a kocsiból és rendelkezésére bocsátják.

Mikor halálos beteg lett, az volt legnagyobb bánata, hogy nem mehet többé ágyról-ágyra.

— Boldogok vagytok, — szól rendtársainak, — hogy tinektek megmaradt Isten szőlője, ahol dolgozhattok!

Sohasem félt a haláltól. Gyakran járta a temetőket. Egyszer egy prelátusnak megmutatta a kórházat. A hullaházat sem hagyta ki. Éppen tizennégy halott feküdt benne.

— Mi mindketten idősek vagyunk, — mondotta — és előbb sorra kerülünk, mint mások.

Klasszikus az a mondása :

— Sarkantyúval a lábomon minden órában készen állok, hogy Isten ítélőszéke elé lépjek.

Munkáját keveselte. 1609 óta a Santo Spiritóban lakott. Genovában betegedett meg, de a szent városban akart meghalni. Kapott kölcsön egy gályát, azon ment Civitavecchián át Rómába. A szentségek felvételekor imádkozott :

— Uram, nem vagyok méltó... és hozzátette : Én bűnös ember vagyok. Nem marad egyebem, mint a reménységem Krisztus vérében !

Mindenkitől bocsánatot kért. Mindenkit megáldott. Aztán meghalt. Róma fölött csodaszép júliusi éj csillagos égboltja tündöklött.

287. Megéri.

Stolz Albán írta 1871-ben :

«Példa arra, hogyan lesz valaki áldott a hozzátartozói-ban, ha jószívú a szűkölködők iránt :

Ismertem egy családot, ahol különösen az asszony volt takarékos, mivel egymásután tizenhat gyermeke lett. Amellett azonban a szegények iránt sok jótékonyságot és a francia forradalomban sok keresztény irgalmasságot gyakorolt. Házába vett olyan papokat, akik Franciaországból emigráltak vagy kiűztek, ingyen adott nekik lakást és ellátást. Egyszer egy ilyen pap meg is halt házában.

Nos, ennek a derék asszonynak hő vágya volt, hogy legkisebb fia pap legyen. De ezt már nem érte meg. Fia az egyetemre kerülván, nem érzett hivatást a papságra és világi pályára lépett át. Ámde Isten úgy tudta intézni a dolgot, hogy az ifjú idővel mégis pap lett. Ma a hittudományok tanára és sok írása jelent meg már a nép oktatására és épülésére. Ilyen módon teljesítette Isten annak az anyának kívánságát, hogy megjutalmazza azért a jószívűségért, melyet az elűzött papok iránt tanusított.

Ennek a jótékony asszonynak a fia — én vagyok. Ha Isten előtt nem tudnék helyállni, ami nagyon lehetséges, akkor hozzanak az Istentől nekem adott talentumok sok kereszténynek tanulságot és lelki hasznót, anyámnak pedig az égben örömet. Nem lehet tehát jobb üzletet csinálni, amely előnyösebb lenne az égnek és a földnek, mint ha az ember igazán jótékony.»

288. Minden emberben Krisztust látni !

Ismerek egy protestáns nővért — írja egy lelkipásztor, — aki a sivár északi-tengeri partvidéken nyolc községben működik. Legutóbbi szünidejében egy séta alkalmával ezt mondotta nekem :

— Nem is hiszi, milyen félnék természetű vagyok, mennyire félek, ha egyedül kell az erdőn keresztül mennem. De ha hivatali kötelességem hív, akkor nem ismerek félelmet. Akkor valami idegen erő van bennem, mely hajt engem, s olyankor képes lennék, ha kell, egészen egyedül átbiciklizni az egész lápvidéken.

Legutóbbi levelében így nyilatkozik :

— Itt a munka hajszájában egyre jobban megtanulom, hogy minden emberben Krisztust lássam !

289. Derék tagtársak.

— A derék tagtárs tulajdonsága a külső magaviseletben való finomság és udvariasság is ! — mondotta a kongregáció prézese. — Lehet egy drágakő magában véve bármily értékes, de ha nincs csiszolva, nincs igazi ragyogása ; valamint egy kép is akkor érvényesül igazán, ha hozzávaló szép keretbe van foglalva.

Röviddel e kongregációs gyűlés után iskolai kirándulás volt. A negyedikesek közt is volt néhány tagtárs. Már a villamos felé menet feltűnt a tanárnak, hogy több fiú közrefogja s neki nem kell — mint máskor — a menet szélén haladnia. A felszálláskor az egyik fiú előresietett s amint a tanár is odaért, szólt :

— Tessék, tanár úr, már lefoglaltam egy jó helyet tanár úrnak !

S a fiú felugrott a padról és átadta helyét a tanárnak. A többiek úgy ahogy elhelyezkedtek a padok közt, csak keveseknek jutott ülőhely.

A legközelebbi megállóhelynél egy asszony szállt föl gyermekkel a karján. Aggodalmasan nézett szét a zsúfolt kocsiban, de már két diák ugrott is fel és nyájasan felajánlotta az ülőhelyet az asszonynak.

A Helene-völgyben volt a pihenő. Néhány fiú egyenesen az étterembe rohant, hogy éhségét csillapítsa. Egy másik csoport eközben nyugodtan leült a hársfa alatt az asztalhoz és kedvesen kérték a tanárt, foglaljon helyet köztük. Kicsomagolták elemózsiájukat és várták, míg a vendéglős odajön. Az is feltűnt a tanárnak, hogy ezúttal nem rohanták meg szokás szerint a vendéglőst, hogy legelőször őket szolgálja ki.

A tanár aztán rájött e jelenség nyitjára. És mikor később találkozott a prézzessel, kijelentette :

— Prézes úr, meg kell vallanom, mióta osztályom egy része a kongregációban van, azóta tanítványaim között egészen más szellem uralkodik !

290. A felebaráti szeretet jutalma.

Valahol a Rajnavidéken élt egy derék erdész, aki nagyon jól tudta, hogy minden jótettének, melyet gyermekekkel és szegényekkel gyakorol, egykor ezerszeres jutalmat fogja kapni. Egyszer kapott is részletvisszafizetést. A dolog így történt :

A városon kívül egy vendéglőben üldögélt reggeli sörözésen néhány városi polgárral. Jött egy autó, megállt, s egy előkelő úr szállott ki belőle, kezében zárt kosárral. Leült egy asztalhoz, a kosarat maga mellé tette egy székre és egy pohár sört rendelt. Megitta, fizetett, beszállt autójába és elrobogott. A vendéglős és a söröző társaság akkor vette észre, hogy az

úr otffelejtette a kosarat. Kiszaladtak az útra az autó után, de hiába kiabáltak és integettek, s a kocsi rendszámát sem lehetett már látni. Visszamentek s megvizsgálták az ott-hagyott kosarat. Óriási meglepetésükre — egy alvó kisdedet találtak benne !

A vendéglős rögtön kijelentette, hogy ő nem köteles a gyermeket itt tartani. De hát mi történjék vele ?

Ekkor előállt az erdész :

— Ahol kilencen jóllaknak, a tizedik sem fog éhezni ! — és elvitte a gyermeket.

Egyik barátja vele ment, mert kíváncsi volt, mit fog szólni a családi szaporodáshoz az — erdészné ? !

Hát bizony az erdészné eleinte nem volt hajlandó bele-menni ura elhatározásába. De mikor a kicsike eddigi jó álmá-ból felébredt és sírni kezdett, az asszonyban is felébredt a részvét. Kivette a gyermeket a kosárból, tisztába tette és meg akarta szoptatni. Ekkor a gyermek mellén egy levelet és egy — ezerfrankos bankjegyet talált. A levélíró kérte, hogy a kisdedről jól gondoskodjanak két évig ; akkor majd hírt kapnak ; arra is kérte a gyermek gondozóit, hogy ne költözzenek el.

Az erdésznek a környéken mindenki gratulált nemes tettehez és jutalmához.

291. A bizalom jutalma.

Az egyik bécsi zárdai iskolába két növendéket adtak be, akiknek ellátási költségeit nekünk, elszegényedett nagy-néniknek kellett előteremtenünk, persze nem a saját elég-telen tehetségünkől, hanem a jó emberek kegyes adományai-ból. Azonban ez a forrás is lassankint elapadt. Már nem tud-tuk, miből fizessük az amúgy is szegény zárdának. Azoktól, akikhez segítségért fordultunk, vagy semmi választ nem kaptunk, vagy oly csekélyke összeget, hogy az nem segített rajtunk. Tartozásunknak még a fele hiányzott : 500 schilling.

Mit tegyünk ? Magunkhoz nem vehettük a két gyerme-ket, hiszen magunk is alig tudtunk megélni. Annyit imád-koztunk — sehol semmi segítség ! Tehetetlenül, tanácstalanul álltunk. Ekkor azt indítványoztam idegbajos nővéremnek :

— Végezzünk kilencedet Jézus szent Szíve tiszteletére !

Ennek befejezte után ő elment a zárdába, hogy egy kis részletet befizessen. Szomorúan indult el s abban a tudatban, hogy kis hugait ki kell venni a zárdából.

De mily boldog fordulat! A főnöknő, akinek át akarta adni a pénzt, kedvesen nevetett:

— Hogyan? Hát Önök még nem tudnak semmit? Pár napja autón idejött egy fiatal, elegáns házaspár és kifizette az Önök egész tartozását. Azt mondták, majd visszajönnek és megtudakolják, történt-e fizetés; ha nem, ők fizetnek. Nevüket semmiképp sem akarták megmondani, csak annyit jegyeztek meg: «Örülünk, hogy valami jót tehetünk; hogy kik vagyunk, azt nem kell senkinek tudni.»

Örömkönnyekekkel szemében jött haza nővérem és elbeszélte az egészet. Mily csodálatosan megsegített minket Jézus Szíve! Bár minden bajban levő építene az ő szeretére és oltalmára.

292. Kevés kell egy jótetthez.

Egy fiatal leánynak nagy vágya volt, hogy valami szent kötelességet teljesítsen. Naplójába ezt írta:

«Ha szabad volna, megkérdezném a jó Istentől: Tulajdonképpen miért is vagyok a világon? Mit cselekszem? Mit cselekedjem? Nem tudom. Napjaim haszontalanul mulnak egymás után és nem sírok utánuk. Csak tehetnék valami jót magamnak vagy akárkinek csak mindennap egy másodpercig!»

Pár nap múlva egy nyugodt órában ismét elolvasta e sorokat és utánuk ezt írta:

«Ó Istenem! Mi sem könnyebb dolog. Csak egy pohár vizet kell adnom a szomszédnak!»

Ugy van, nagyon-nagyon kevés kell ahhoz, hogy a mennyei jutalmat biztosítsuk magunknak. Elég ennyi: egy jó tanács valakinek, valamit kölcsönadni, valami kellemetlenséget türelemmel elviselni, egy kis imádság valakiért, más hibájának kiegyenlítése... Isten nem felejt el!

293. Ez is farsangi öröm.

Hej, nagyszerű fickó volt az a Mühlendorf Ottó! Pont a milánói szalámit és a tiroli bort szerette legjobban és pont

ezt a kettőt találta nagybátyja farsangi ajándékkul küldeni a diáklakásba ! Ottó különben nem volt anyagi természetű, éppen nem ! Sőt nagyon idealista lelkülettel volt megáldva, hiszen az akadémista kongregáció választmányába is beválasztották. De ennek a vidékről jött elemózsia-küldeménynek láttára mégis szélesre derült az ábrázata.

Ottó éppen belemerült valami könyvbe, mely a beton-építkezés legújabb alkalmazási lehetőségeiről szólt. Egyszerre egy gondolat villant át technikus-agyán. Kutya meg a mája, ez óriási eszme ! Mit is mondott ma páter Chastonay az akadémista-gyűlésen oly találóan a fiatalember önmegtagadásáról ? Hogyan is felejlhetett el ilyesmit ?

Barátunk eltökélten asztalához ül, gyorsan ír egy pár sort, előszed a fiók mélyéről egy kis doboz cigarettát és becsomagolja a szalámi és tiroli bor mellé.

Ez volt ám a meglepetés ! Az öreg, beteges csizmatisztitónak, Müller bácsinak a könny is kicsordult szeméből örömeiben. Való ez vagy álom ? Nem, nem álom. Itt van a szeme előtt a sok finom dolog.

Kezdett igazán hinni az emberek jóságában.

Mühlendorf Ottó még sohasem ért meg olyan vidám farsangutólját, mint ebben az évben. Igazán nem bánta meg kis áldozatát.

294. Volt már a templomban ?

Különösen követésre méltó apostolkodást gyakorolt *boldog Bartolomea*, községének anyái közt. Ő, aki oly nagyra becsülte az istentiszteletet, aki oly szívesen tanította növendékeit és társnőit egyházi énekekre és minden tőle telhetőt elkövetett, hogy az istentisztelet ünnepiességét emelje valamivel, ő gyakran lemondott a nagymiséről, megelégedett a korai kismisével, aztán elment ebbe vagy abba a házba, ahol anyák laktak gyermekekkel.

— Volt már a templomban ?

— Jaj, én nem mehetek, a kicsinyeimre kell vigyáznom.

— No hát csak menjen nyugodtan, addig én majd vigyázok a kicsinyeire !

295. A szolga.

Dosztojevszkij, a híres orosz író beszéli el :

Azelőtt, fiatal koromban sokat bosszankodtam a cselédséggel. A szakácsné forrón tálalta az ételt, az inas nem kefélté tisztára a ruhámat, meg egyéb. Egyszer aztán eszembe jutott kedves fivérem mondása, melyet gyermekkoromban gyakran hallottam tőle :

— Megérdemlem-e, hogy mások szolgáljanak ki engem és van-e jogom arra, hogy azt, aki engem szolgál, szegénysége és tudatlansága miatt rossz bánásmódban részesítsem ?

Csődálkoztam is, hogy a legegyszerűbb és legvilágosabb gondolatok olyan későn jutnak eszünkbe ? Szolgák nélkül nem lehet meg a világ, de úgy bánj szolgáloddal, hogy szabadabb legyen lélekben, mint amilyen lenne, ha nem volna a te szolgád.

És miért ne lehetnék én is szolgája szolgálómnak, még pedig akként, hogy érezze, hogy énbennem nincs iránta büszkeség vagy gőg és ne keltsek benne bizalmatlanságot ? Miért ne legyek szolgáló iránt olyan, mint egy rokon és miért ne fogadjam be családomba és miért ne örüljek ennek ? Ezt már most meg lehet tenni s ez már alapul szolgálhat az emberiség jövőendő nagy egyesülésének, amikor az ember nem keres magának szolgálót és nem fogja kívánni, hogy magához hasonlóknak szolgálatát elfogadja, mint ahogy most teszi, hanem ellenkezően : minden erejével azt fogja óhajtani, hogy az evangélium szerint mindenkinek szolgája legyen.

296. A barátság próbája.

Sok évvel ezelőtt történt, hogy egy szép, de nagyon hideg téli estén a C.-szálló nagyterme fényesen ki volt világítva. A felsőbb körök egy fiatal tagja adott nagy estebédet barátainak. A válogatott finom borok hatása az lett, hogy a huszas éveiket élő fiatalembereknel természetes vidámság egy kissé túl-«emelkedett hangulat»-tá erősödött.

Pecsénye után fölállt a vendéglátó úr és szólt :

— Kedves barátaim, azért gyűjtöttelek titeket ma este magam köré, hogy elbúcsúzzam tőletek ! Ti engem gazdagnak tartottatok. Nagy tévedés ! Az voltam, de már nem

vagyok az többé! Örökségemből alig maradt még 20.000 frankom. De mivel még fiatal vagyok és bátorságom sem hiányzik, holnap Ausztráliába utazom és ott megpróbálok ismét vagyont szerezni. Most figyeljete ide: Mához hét évre, ugyanezen a napon, ugyanebben az órában, ugyanebben a teremben ismét itt leszek. Ha a szerencse kedvez nekem, ha fáradozásaim sikeresek lesznek, akkor olyan estebédet adok nektek, amely a mainál még fényesebb lesz és azonkívül midegyiktek egy-egy ajándékot is kap tőlem. De ha kudarcot vallok odakint — nos, akkor kedves barátaim, ti adtok nekem vacsorát! Áll az alku?

Nagy lelkesedéssel fogadták el az alkut és kívántak szerencsét az ifjúnak. Késő éjjel távoztak a «jó barátok».

... Elmult a hét esztendő. Egy szép reggel a vendéglátótól sajátkezűleg írt levelet kapott mindegyik jóbarát:

«Szegényen mentem el, nyomorultan tértem vissza. Mielőtt újból valami állás után néznék, szeretnék megegyeszer viszontlátni titeket. Kérlek tehát, teljesítsétek ígéreteketek. Holnap este 9 órakor ott leszek a C.-szállóban és remélem, egyetlenegy sem fog hiányozni erről a baráti viszontlátásról!»

E levél írója pedig már egy hete itthon volt és halálos betegen feküdt a szállóban. Ausztráliából ugyan 500.000 frankkal jött haza, de a túlfeszített munka aláásta egészségét és életét. A levelet csak azért írta, hogy «barátai» hűségét próbára tegye. Végredelete már készen volt. Nagy vagyonát, mely neki életébe került, azokra a barátaira hagyta, akik ígéretükhöz híven megjelentek a találkozón. Közjegyzőjét bízta meg ennek elintézésével.

Elérkezett a kitűzött este. A közjegyző több tanuval ott volt a C.-szállóban. Elmult kilenc óra, elmult tíz, majd tizenegy óra, végre éjfél ütött az óra. A «jóbarátok» közül egyetlen egy sem jelent meg...

Reggel a közjegyző jelentette a dolgot a haldoklónak. Ez szomorúan és megvetően mosolygott «barátai» viselkedésén, azután megsemmisítette végrendeletét s újat csinált. Abban egész vagyonát a szegényekre és szűkölködő árvákra hagyományozta.

297. «Egyetlen embert, aki szeret engem !»

Frici ismét bevonult a konviktusba. A nagy szünidő alatt otthon mulatott, színházba járt, utazgatott kénye-kedve szerint. Szülei szabadjára engedték, nem törődtek azzal, mit csinál, csak ne zavarja őket jelenlétével.

— Jaj Istenem, — mondta gyakran anyja, — csak már megint ne volnál itthon !

Ilyenkor Frici nagyot nézett anyjára, de nem szólt semmit. Azonban gyakran ült szobájában és sírt a fájdalomtól és keserűségtől és lelkét égető éhség töltötte el egy szerető, jóságos szív után . . .

A konviktusban új prefektust talált. Ez prefektus komor arccal és éles tekintetű szemmel tartotta szigorú fegyelemben az osztályt. Fricit már a második napon becsukta, mert szemtelen volt. Az igazgató még azt is megparancsolta, hogy kérjen bocsánatot a prefektustól. Frici egykedvűen megtette, olyan közömbös arccal, hogy a prefektus ezen feldühödve, nagyon heves beszédben magyarázta meg neki, hogyan kell egy tanulónak viselkednie elöljárói iránt. A beszéd után Frici tettetett udvariassággal meghajolt és gúnyos vigyorzással köszönte meg az oktatást.

A prefektusnak a szava is elállt. A haragtól izzóan megparancsolta a fiúnak, hogy tüstént menjen vele az igazgatóhoz. Ott Fricinek várakoznia kellett az előszobában. Aztán kijött az igazgató :

— Olyan növendék, aki úgy viselkedik elöljárójával szemben, mint ahogy te tetted, nem maradhat az intézet tagja. Ki vagy csapva !

Nyugodtan és hetyke arccal fogadta Frici ezt a döntést. Öt órával később már ott volt a szülői házban, melyet három nap előtt hagyott el. Apja mennydörgő rová beszédet intézett hozzá, anyja pedig sírt és zokogott, hogy ez a fiú őt halálra gyötri. Aztán Fricinek szobafogságba kellett vonulnia.

Azon az estén, míg papa és mama színházban voltak — míg a távoli konviktusban az igazgató örült, hogy attól a szemtelen, romlott fiútól megszabadította az intézetet — azon az estén Frici ágya előtt térdelt, kezét és forró fejét

a párnába nyomva, és sírt, sírt keservesen és elcsukló hangon esdekelt :

— Édes Istenem, küldj nekem legalább csak egyetlen embert, aki engem szeret és megért !

298. Imádság a bűnösökért.

Kis szent Teréz egyszer hallott valamit Pranzini nevű gonosztevőről, akit Párisban halálra ítélték. Becsületes keresztény családból származott, de idegenbe került, elzüllött és három embert meggyilkolt, köztük egy 11 éves fiúcskát is. Nyakasan elutasított minden vallási vigasztalást, sőt közvetlenül kivégzése előtt sem akart hallani semmiféle papról.

Terézkének nagyon szívére hatott e szerencsétlen ember sorsa és elhatározta, hogy segít rajta. Evégett sok áldozatot vállalt magára, szentmisét mondatott s azon e gyermekien egyszerű imádsággal esengett Istenhez :

«Édes jó Istenem, én bizonyos vagyok abban, hogy te megbocsátasz annak a szegény Pranzininak. Sőt ezt akkor is hiszem, ha ő nem akarna gyónni és meghalna a bűnbánat minden külső jele nélkül : olyan nagy az én bizalmam a te végtelen irgalmasságodban ! Ez az első bűnös, akinek megmentéséért hozzád könyörgök. Azért tehát kérek téged, vigasztald meg lelkemet és add valami bizonyosságát az ő bűnbánatának !»

Nem imádkozott hiába. 1887. augusztus 31-ére volt kitűzve a kivégzés. Több mint 30.000 néző várta türelmetlenül az ítélet végrehajtását. Pranzini már a verpadon állott — s e pillanatban érte őt a kegyelem sugara. A paphoz fordult, aki őt kikísérte s kérte, hadd csókolhassa meg a feszületet. Meg is tette láthatóan mély áhitattal és bűnbánattal.

Terézke ezt atyja ujságjából tudta meg, melyet különben sohasem olvasott. Meghatottsága és hálája oly nagy volt, hogy forró könnyeket hullatott.

299. Ellenségszeretet.

Mikor Galicia helytartóját, *Potocky* grófot évekkel ezelőtt egy diák agyonlőtte, bizonyos idő múlva özvegye levelet írt — könnyek között — és egész testében reszketve éppen aláírni készült.

— Mit írsz, mama ? — kérdezte ekkor kislánya, szép nagy szemével anyjára tekintve.

— Levelet, fiacskám. A császár úrhoz írok levelet egy szegény, nagyon szegény bűnös érdekében.

Újból kezébe veszi a tollat, de keze nem akar engedelmessé válni. Keresztet vet hófehér jobbájával és halk ima után — aláírja nevét. E levél pedig kegyelmi kérvény volt férje halálraítélését gyilkosáért, akire Lembergben az akasztófa várt.

Micsoda forrásból merítette ezt a hősiességet ? A Megfeszített szívéből. Sokáig térdelt a lemergeri Sacré-Coeur zárda kápolnájában, önmagával küzdve — aztán fölkelt, hazament és megírta a kegyelmi kérvényt azért az emberért, aki boldogságát feldúlta.

300. «Atyám, bocsáss meg nekik...»

1619-ben a szeptember 6-áról 7-ére virradó éjjel Kassán három pap kegyetlen vértanu-halált halt. Ökölcsapásokkal, botütésekkel, rúgásokkal kezdődött. Megkötözve a mestergerendára akasztották őket kezüknél fogva, lábukra pedig nagy köveket kötözték súlynak. Majd fáklyákkal égették testüket s végül megölték őket. E győzhetetlen hősök voltak : *Kőrösi Márk* győri kanonok és két jezsuita atya : *Pongrácz István* és *Grodecz Menyhért*, mindhárman Máriakongregációsok. Irtózatos kinszjaik közepette imádkoztak kálvinista kinszóikért :

«Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek !»

301. A köszívűség büntetése.

A felsőausztriai határon egy parasztnál szegény emberek laktak bérletben a hátsó épületben. A paraszt szeretett volna megszabadulni tőlük. De legdühösebb volt rájuk a gazda leánya. Addig tüzelte szüleit, míg a szegény emberek holmiját ki nem rakták az utcára.

De ez a szívtelenség nem maradt büntetlen. A gazda átadta a birtokot fiának. Leánya beköltözött nővérével a hátsó lakásba. Télen tűz ütött ki az épületben, — oka mindmáig ismeretlen. A nővéreknek hiányos ruhában kellett ki-menekülniök az égő házból, ugyanannak a napnak évforduló-

ján, ugyanabban az órában, ugyanabban a téli fagyban. És mivel nem volt biztosítva az épület, kénytelenek voltak az emberek jószívűségéhez folyamodni, hogy a házat újból fölépíthessék.

Igy bünteti Isten a gőgöt és a köszívűséget a szegény felebarátok ellen — néha már itt a földön.

XV. A hatodik parancsolat.

302. Mivé teszi a szenvedély az embert !

Leonardo da Vinci, a klasszikus festő, éveken át dolgozott világhírű festményén, az Utolsó Vacsorán. Az Üdvözítő arcához sokáig hiába keresett alkalmas modellt. Egyszer aztán meglátott Róma egyik templomában egy kórusénekest, akinek nemes vonásai és áhítatos magatartása azonnal szemébe ötlött. Megkérte tehát, hogy üljön neki és így festette meg Jézus arcát *Bandinelli Péter* kórusénekesről.

Már csak Júdás hiányzott az apostolok közül a képen. Ehhez is évekig keresett modellt. Járt a Róma utcáit, minden szembejövő arcát megfigyelve. Végre rátalált az igazira. Egy züllött koldus állt ellenszenves arccal egy utcasarkon. A művész felszólítására azonnal ment vele a műterembe. Amint azonban ott Leonardo közelebbről szemügyre vette az arcot, az ecset kiesett kezéből : *Bandinelli Péter* állt előtte ! Ugyanaz, akinek nemes, szép arca onnan a vászonnól feléje sugárzott !

Fokról fokra süllyedt, italos és kártyás lett . . .

303. A képzelet végzetes hatalma.

«Egy női fegyházban előadásokat kellett tartanom. Az intézet kápolnájában ott álltak a leányok és asszonyok s bűnbánattal és fájdalommal telve énekeltek egyházi énekeket. Olyan megható volt ez az ének, hogy egy pillanatig nem is tudtam elhinni, hogy ezek fegyencek. Azután titokban megfigyeltem őket.

Egy fiatal leánynak hullottak a könnyei és lefolytak arcán keserűen vonagló szájába. Röviddel ezután beszél-

getést folytattam vele. Mi vitte őt arra a szomorú útra, melynek zárókapuja a fegyházkapu? — kérdeztem tőle.

Fájdalmasan nézett rám és ezzel a meglepő szóval felelt:

— A képzeletem!

A boldogtalan leány élete történetét itt nem beszélhetem el. De azt biztos állíthatom, hogy az egy bűnös képzelet tragédiája volt. Képzeleté, mely eleinte csak játszott a gondolatokkal, kívánságokkal, vágyakkal, amelyekkel pedig nem szabad bűnös és veszedelmes játékot űzni... Aztán kéjvágyó képzelet lett belőle, majd lángoló tűz, melybe az alkábult áldozat ittasan belevetette magát, hogy abban megpörkölje és elégesse magát, míg végül mindenét feláldozta szenvedélyének: becsületét, szerencséjét, szülői házat, hitét, Istenét — mindenét...

304. Az ördögírás.

A *Ponziáni-k* római nemesi házában nagy fogadóestély volt. A ház úrnője, *Római szent Franciska* († 1440. március 9.) gondoskodott finom asztalról és nemes szórakozásról.

Hirtelen elakadt a társalgás. Valami szenzáció: egy nagyon kevés példányszámban megjelent kéziratot könyv járt kézzől kézre. Mikor Lorenzónak, a házigazdának kezébe került a könyv, felesége, Franciska, ura vállai fölött benézett a könyvbe, hirtelen kikapta férje kezéből és a tűzbe dobta.

Nagy izgalom a teremben. Lorenzo sápadtan, de uralkodik magán — igazi férfi! — és hallgat.

A vendégek távozása után azonban kitört belőle a harag. Franciska megvárta, míg ura kidühöngte magát, aztán nyugodtan felelt:

— Boldog vagyok, hogy e tettemmel egész tömeg bűnt akadályoztam meg, amiket az az ördögírás okozott volna.

Milyen szükség volna ilyen Franciskákra a mi korunkban is! Mert az ördögírások száma immár megszámlálhatatlan és ma holnap nem lesz ház, ahová be ne csempésznék. Szent Franciska, légy vezérünk a harcban a szenny és piszok ellen!

305. A gyermek és az utca.

A rikitóra mázolt oszlop körül tolong egy sereg iskolásgyerek. Egy kis tacsó feláll táskájára és lelkesen szaval egy ujságból:

— Gyilkosság! A 41 éves özvegy Schäferné, született Fleischhauer Anna, Lövenbergben, a königsbergi kerületben, kerestetik a 47 éves Schäfer Márián elkövetett gyilkosság miatt... stb.

Mind közelébb tolakodnak. Egy különösen kíváncsi legényke nagy komolyan kijelenti:

— Ez a vén csoroszlya éppen úgy néz ki, mint Emma néni!

Helyeslő vihogás.

A lármázó csoportból kiválik egy kis szőke leányka. Arcocskája elsápadt a fiú durva szavaitól és ijedt kék szemében könny csillog. A szegény gyermeklélekre megint az utca sara fröccsent rá.

A többiek vad vadászmanete most az ujságosbódéhoz vonul, ahol afféle lapok, mint «Az ifjú», «A házasság» stb. bőséges anyagot szolgáltatnak különféle megjegyzéseknek és beható tanulmányozásoknak.

Délután a gyermek a moziban ül. A film a kiskorúaknak is engedélyezve van és eléggé tisztességes. Felvonásközben a következő heti filmből mutatnak be reklámrészleteket. Pont az egyetlen obszcén képet: «A Lady fátyol nélkül» mutatják be reklámul a kiskorúaknak engedélyezett film közben!

Különben a kiskorúak a nekik megtiltott filmek fényképfelvételeit egészen nyugodtan megélvezhetik a mozik kirakataiban és előcsarnokaiban.

Igy él a ma gyermeke. Gyöngéd lelkét szüntelen bombázzák a mozi-reklámok rikitó képei, az ujságárosok ordító kirakatai és az egész nyilvános élet megmérgezett légköre. Altatódala a négerjazz recsegő rádió-zenéje, a sport rekord-örülete pedig az izgalmak minden borzalmán keresztül hajszolja kis szívét...

306. Ruha és jellem.

«Mikor egyszer nővéreim — mesélte *Neumann* püspök, a XIX. század egyik leghíresebb és legnemesebb férfija —

panaszkodtak anyjuknak, hogy nekik olyan egyszerű ruhában kell járniok, míg más leányok divatosan öltözködhetnek, ezt a bölcs választ kapták :

— Ha vagytok valamik, akkor nem szükséges, hogy kevélykedő ruhákkal csináljatok magatokból valamit. Ha pedig ruhapompával akartok magatokból valamit csinálni, azzal éppen azt mutatjátok meg, hogy a valóságban semmik vagytok !»

Mennyire igaza volt ennek az asszonynak ! De vajjon mit szolt volna a nagy püspök anyja, ha leányai úgy akartak volna öltözködni, mint sok mai nő, akik voltaképen inkább levetkőznek, és nélkülöznek minden tisztessé- és szemérem-érzetet !

307. Intelem felülről.

A katolikus asszonyok és anyák számára szerkesztett «Szent Anna» című folyóiratban olvastuk a következő hiteles, és éppen ezért nagyon megszívlelendő tudósítást :

Csak a lényeges pontokra szorítkozunk : Vasárnap — főistenitisztetlet — a pap leszáll a szószékről — a szentmise kezdődik.

Ekkor feláll az első padban egy elegáns hölgy, leveti kabátkáját és maga elé akasztja. Abban a pillanatban minden szem ott csüng a — két pompás karon, mely most fedetlenül villog.

Néhány fiatalabb jelen volt hölgy valószínűleg örömmel veszi, hogy X. kisasszony ilyen módon tiltakozik a plébános «túlszigorú» örködése ellen a «megengedhető» női divatvisélet fölött. A túlnyomó többség azonban kínosan van meglepve, botránkozik, egyesek még némi részvétet is éreznek... az áhítat persze egy időre mindenesetre meg van zavarva...

Vasárnap este. X. kisasszonyt a mentő-autó hozza haza. Saját autóját, melyen néhány barátjával kirándult, szerencsétlenség érte. Mind sértetlenül maradtak, csak maga X. kisasszony törte ki mindkét karját...

308. Angyal és ördög az álarcosbálon.

Sváborszáiban áll egy ódon kastély, tóval körülvéve. Egy pap sok-sok évvel ezelőtt mesélte, hogy ő egyszer-más-

szor tűzgömböket látott felszállni a vízből. A kastély régi krónikájában pedig egy különös történetet olvasott. Tudniillik :

Néhány évszázaddal ezelőtt annak a kastélynak lovagtermében álarcosbált tartottak. A lovagok ördögöknek voltak öltözve, a hölgyek pedig angyaloknak és minden hölgy-angyal egy-egy úr-ördöggel táncolt. A dámák papírból és szöszből csinált szárnyakat viseltek vállukon, hogy minél angyalosabb formájuk legyen.

Tánc közben az egyik «angyal» szárnya odaért egy gertyához és meggyulladt. A tűz szempillantás alatt belekapott az egész társaság botrányos öltözkébe, úgyhogy táncosok és táncosnők egyszerre lobogó fállyákká váltak. Sokan fejveszetten kiugrottak az ablakon a tóba s ott megfulladtak.

. . . Ma is sok szárny és sok «angyal» fog tüzet ilyen alkalmakkor és — belepusztul . . .

309. Tánc az elsüllyedés előtt.

Az olasz «Mafalda» gyorsgőzös pusztulásáról jellemző adatokat beszél el egy fiatal müncheni misszionárius, aki ugyanakkor egy másik hajón Argentínába utazott a német kivándoroltak lelkipásztorkodására.

Az ő hajója, a «Formosa» este félhatkor szikratávirós vészjelzést fogott fel, azonnal megfordult és kilenc óra előtt odaért a szerencsétlenség színhelyére. Derült ég volt, de vak-sötét. A süllyedő hajóról újjongó üdvözlés fogadta a mentőgőzöst. A hajó fara már mélyen a vízbe merült, orra pedig felágaskodott. Az első és második osztály utasai annyira gonoszul könnyelműek voltak, hogy a vacsora után elkezdett táncot még akkor is folytatták. Akkor egyszerre mint egy ütésre, elhalt a vig láрма és helyette rémült segélykiáltások sikoltoztak, mert a büszke «Mafalda» nagy recsegve oldalára dült, halálhörgésként sikoltott a sziréna, és a kolosszus nagy zajjal süllyedt el a hullámokban. Rettenetes látvány volt, még a vér is kihült a szemtanuk ereiben s elakadt lélekzettel néztek a megnyílt sirba.

Csak a két előkelő osztály táncoló mániája magyarázhatta meg, miért menekültek meg úgyszólván csupán a harmadik osztály utasai asszonyostól és gyerekestől. Még ha a

gazdag utasok azt hitték is a mentőhajó láttára, hogy megmenekülésük már nem kétséges, akkor is hallatlan vakmerőség volt, hogy a süllyedő hajón is az eszeveszett táncélvezetnek adják át magukat. De hát így tesz mindig és újra meg újra a vallástalan világ és így fog tenni pusztulásig : bolondoz és táncol még az örvény szélén is, mely elnyeli.

310. «Nem lehetetlen, de nehéz.»

A híres *Ringseis* dr. fiatal korában elkísérte az akkori trónörököst, a későbbi bajor királyt Olaszországba. Nápolyban a magas vendég tiszteletére fényes bált rendeztek. Ezen aztán az érzékiség ingereit olyan mértékben fejtették ki, hogy másnap egy udvari ember kijelentette :

— Teljesen lehetetlen ennyi ingernek ellenállni !

Erre *Ringseis* dr. így felelt :

— Nem lehetetlen, de nehéz.

Aztán hozzátette :

— Uraim, én orvostudományi tanfolyamokat folytattam Münchenben és Bécsben, Párizsban pedig befejeztem. Volt elég alkalmam és nyíltan megvallom, volt elég kísértésem is. De Isten a tanum : még ma is tisztán állok itt ! Nem lehetetlen !

311. Tiszteletből Mária iránt.

Egy sváборszági lovag egyszer egy városba érkezett, ahol éppen a város szüzei körtáncot mutattak be. Az egyik leány annyira megtetszett a lovagnak, hogy azonnal felkereste a leány szüleit, akik szegény sorsban éltek és kérte őket, küldjék el a leányukat lakására, hogy kedvesévé legyen. Jutalmul gazdagon megjutalmazza a szülőket.

Ezek, látva, hogy a lovag előkelő és gazdag, beleegyezésüket adták és elküldték leányukat a lovag házába. Királynőként fogadta és vendégelte meg a szüzet a lovag. Mikor aztán este hálószobájába akarta vezetni, megkérdezte a leányt :

— Most mondd meg, mi a neved?

— Mária — felelt a szűz.

A lovag megijedt :

— Az a neved, ami Isten anyjáié? Nos, az én Úrnőmnek, a Boldogságos Szűznek tiszteletéből, akinek nevét viseled,

semmi rosszat nem cselekszem neked. Nyugodjál le és aludjál félelem nélkül, nem foglak bántani. Szüleidnek is megadom, amit ígértem.

A lovag szavának állott. Másnap reggel a leányt gazdagon megajándékozva visszaküldte szüleihez.

Nemsokára a lovag csatába került, elesett és a csatatéren temették el, mint egy állatot. Ekkor Szűz Mária megjelent a lovag plébánosának és ezt a megbízást adta neki :

— Menj, ásd ki a lovag úr holttestét és temesd el itthon a temetőben minden tisztességgel. Mert ő tiszteletben tartotta nevemet és ezért az én Fiam fölvette lelkét az ő országába !

Aztán elbeszélte a Szent Szűz a papnak, hogyan viselte magát a lovag egykor egy szűzzel szemben.

A plébános megkereste a csatatéren a lovag holttestét és annak arcát mintegy álomban mosolyogva találta. Átszállította templomába és teljes végtisztességgel és ünnepélyességgel eltemette.

312. Az ártatlanságért.

1895-ben egy osztrák kadétiskolában élt egy angyaltiszta tizenéves fiú. Romlott pajtásai áskálódtak ártatlansága ellen. Ám a mi kadétunk óvatos volt és nem hagyta magát elcsábítani.

Egyszer aztán a pokol bajtársai megrohanták a fiút és erőszakkal akarták bűnre kényszeríteni. Mikor a kis kadét nem látott más módot drága kincse, ártatlansága megvédésére, előrántotta zsebéből kését és egyik támadóját többször megszúrta.

Bepanaszolták. De elüljárói nemcsak fölmentették, hanem nyilvánosan meg is dicsérték.

313. Egy hős nő felelete.

Mikor a XV. században a husziták bevonultak a szilézia Liegnitzbe, behatoltak a bencés-apácák ottani kolostorába is és az apátnőnek az egész konventtel meg kellett jelennie a csapat parancsnoka előtt. Azonban a csapat mindjárt el is távozott, nem is csinált semmi gonosztságot. Ám egy óra múlva — mondja a kolostor krónikája — a bandavezér köve-

tet küldött a zárdába azzal, hogy hozzon el onnan egy bizonyos apácát s keményen megfenyegette a zárdát, ha a parancsot nem teljesítik.

Az apátnő előhívta az illető apácát és feltárta előtte a kolostor rémes helyzetét. Erre a szűz kijelentette a követnek, hogy teljesíti a parancsot, ha előbb tudtára adják neki, mi tetszett meg olyan nagyon a vezérnek az ő szerény személyében. A követ elment s jelentette urának a dolgot. A vezér visszaient, hogy az illető apáca szemei tettek reá olyan nagy benyomást. Erre az apáca cellájába ment, pár perc múlva visszajött s egy tányéron hozta — két szemét. Üres szemgödreiből ömlött a vér. Átadta a borzalmas küldeményt a követnek e szavakkal :

— Minthogy vezérednek az én szemeim nyerték meg tetszését, itt küldöm neki azokat azzal a kéréssel, hogy elégedjék meg velük, az én szerény személyemet pedig s rendtársaimat és kolostorunkat kímélje !

A szűz e hőstette annyira hatottak a vad martalócokra, hogy a kolostort békében hagyták.

314. Gyermekeit vesztette el büntetésül.

Egy pap és egy hölgy beszélgetett. Szóba került egy család is, ahol a két gyermek gyors egymásutánban meghalt. A fiú a háborúban esett el, a leány pedig alig hogy férjhez ment, influenzában halt meg. A szülők magukra maradtak gyermektelenül előhaladott korban, éppen akkor, mikor legjobban rászorultak volna gyermekeik támogatására.

— Csodálkozom — mondta a pap — hogy Isten éppen ezektől a szülőktől vette el gyermekeiket. Büntetés nem lehet, hiszen derék, jóra való emberek, akik házaseletükben bizonyára nem követtek el semmi kárhozatos dolgot.

— Azt hiszi csakugyan? — csodálkozott a hölgy. — Én más nézetten vagyok, meg is mondom, miért. Még tapasztalatlan gyermekeleány voltam, mikor szüleim háztartási- és kézimunkatanfolyamra küldtek egy szomszéd városi intézetbe. Ott éppen egymás mellé kerültünk én és az a most meghalt fiatalasszony, aki velem egyidős volt. Ő mesélte egyszer nekem, hogy anyja megint Münchenbe utazik.

— Talán üzleti ügyekben utazik mamád oly gyakran oda? — kérdeztem.

— Dehogy, — felelt ő — csak olyankor, amikor megint valami baja van. Olyankor papám mindig azt mondja mamának : Legfőbb ideje, hogy ismét Münchenbe menj és segíts magadon.

— Én akkor, mint naiv leányka, nem értettem, mit jelentenek e szavak. Később azonban nagyon is megértettem, de egyúttal azt is megértettem, miért vesztették el azok a szülők mindkét gyermeküket. Igazságos büntetésből! Ki mivel vétkezik, azzal bűnhődik! — fejezte be a hölgy a pap nagy megdöbbenése közben.

315. Egy leány szenvedései.

«Egy leány írta a «Kétfilléres Újság»-ban :

Évekkel ezelőtt olyan szerencsétlen voltam, hogy egy hízlgő férfi hálójába estem és hamarosan — jaj, mily korán! — elvesztettem ártatlanságomat. Éveken át éltem a bűnben ; oly szépen tudott beszélni, oly előnyös világításba tudott helyezni mindent, oly gyönyörű színekben festeni mindent, hogy hinmem kellett neki, és ha kételkedni mertem néha szavaiban, az valóságos felségsértés számba ment.

Igy éltem vele éveken keresztül, mindig abban a reményben, hogy végre is csak elvesz feleségül, pedig soha nem volt egy igazán boldog óráim. De mégis, ha már feláldoztam neki ártatlanságomat és becsületemet, szívesen megosztottam vele örömét és bánatát.

De másképp történt, mint ahogy reméltem. Borzasztóan csalódtam. Ő megcsalt, elhagyott és most más tölti be az én helyemet. Aki szeretett, megcsalták és elhagyták valaha : az elképzelheti az én vigasztalhatatlan fájdalmamat. Mindenemet odaáldoztam — aljas hálátlanságért. Nem tudtam, mitevő legyek, senkit nem avathattam bizalmamba, hiszen senki sem szeretett engem és senki sem akart vigasztalni.

Búcsújárást végeztem egy-két kegyhelyre s ott buzgón imádkoztam, de az sem hozott békét és nyugalmat lelkemnek. Az egyetlen, ami fenntartott e nehéz időben, a munka volt, az pedig volt bőven. A munka szükségletemmé vált, de az sem bírta kitölteni az ürt életemben, az sem tudott boldoggá

tenni. A szó szoros értelmében így volt ! Ilyen módon éltem, tengődtem, tanács, vigasz és segítség nélkül.

Most missziót hirdettek itten. Eleinte semmi kedvem sem volt hozzá, de végre is, gondoltam, rosszabbul már úgysen mehet lelkemnek. Hát csak elkezdtem járni a misszióra, hátha mégis jót fog tenni. Buzgón végeztem a lelkigyakorlatokat, szigorúan megtartottam a hallgatást, és volt elég időm elmúlt életem fölött elmélkedni. Abban a kegyelemben részesültem, hogy egy bölcs lelkiatyára találtam ; könnyek között tártam föl előtte lelki sebeimet, s ő visszaadta benső nyugalmam és lelkem békéjét».

316. Önuralom.

Egy frankfurti cég kifutó fiút keresett. N. villamoskalauz két fia közül a második, a tizenhatéves Pál jelentkezik az állásra.

Az előszobában ülő altiszt sajnálkozva csóválja a fejét :

— Csekély kilátás ! Már ötvenketten jelentkeztek és előjegyezték őket. No, de csak próbálkozzék meg maga is !

A fiút bebocsátják a főnökhöz. A főnök barátságosan elbeszélget a fiúval, kérdezősködik mindenféléről, aztán előveszi cigarettatárcáját, rágyujt és kínálja :

— No, fiú, gyujts rá te is !

— Köszönöm, nem dohányzom.

— Micsoda? Nem dohányzol? No, de hallod, egy rendes fiúnak dohányoznia kell ! Rajta, ne légy oly ostoba !

— Nem, köszönöm, eddig sem dohányoztam, ezután sem akarok.

A főnök kezét nyújtja :

— Fiú, meg vagy fogadva. Te vagy az ötvenharmadik jelentkező, de az első is, aki nem fogadta el a cigarettát. Téged tudlak használni !

És a főnök eldobta a félig szívott cigarettát :

— Tudniillik én sem vagyok dohányos.

Később megtudta a kifutó fiú, hogy elődjét mértéktelen dohányzás miatt bocsátották el, meg azért, mert ebből kifolyólag belenyult a pénztárba is.

E történet tanulsága nyilvánvaló. Nem éppen a cigarettán függ a dolog, hanem az önuralmon és önfegyelmzésen,

mellyel ez az ifjú kitüntette magát ; a férfias szilárdságon, mellyel legyőzte a kísértést és elhatározásához még a főnök ellenében is hű maradt.

317. Weisz Fidélisz nővér önmehtagadásai.

Fidélisz nővér keresztrefeszítette testét. Két évig vas vezeklő-övet viselt ; hosszú éveken át nem evett reggelit és sokat böjtölt ; arcát, karját, nyakát és lábát gyakran bedörzsölte csalánnal. Néha kavicsot tett cipőjébe. Térdeléskor a zsámolyt sokszor úgy betolta, hogy csak az éles szélén térdelt. Évek hosszú során elrontotta ételét, ahogy tudta.

— Arra törekedtem, hogy szívemet elszakítsam mindentől, ami nem az Isten.

Későbbi éveiben, mikor szabályozott életmódot kellett követnie, kénytelen volt a külső sanyargatásokat mind abbahagyni, amit azonnal engedelmesen meg is cselekedett. Helyettük azonban talált egyéb módokat és alkalmakat érzékei sanyargatására. Például sok éven át nem ivott sört, megette a fölmelegített ételt, gondosan vigyázott szemére, ilyekezett egészen szegény és egészen engedelmes lenni, hősiesen gyakorolta a felebaráti szeretetet mindenféle áldozattal.

318. Az önmehtagadás.

Lekeur M. ferencrendi atya beszéli nővéréről a következőket :

Margit, a nővére, tizenkilencéves korában megszerezte a tanítónői oklevelet, de nagyon szeretett volna tovább tanulni, hogy középiskolai tanárnő lehessen. De előbb megkérdezte fivérét, aki éppen a rendbe való fölvétel előtt állt, vajjon szülei miatt megvalósíthatja-e szándékát vagy lemondjon-e arról. Fivére azt felelte, hogy teológiai értelemben véve erkölcsileg nincs kötelezve a lemondásra, mert szüleinek bár szerény, de biztos megélhetésük van. Mindazáltal mégis feltétlenül a lemondást tanácsolja.

Margit ellenvetette, hogy neki ez a lemondás nehezebben esnék, mint a halál. A néptanítónői pálya szerinte unalmas, lélekölő, s neki kimondhatatlan gyötrelmes lenne. Fivére azonban úgy látta, hogy *Margit*ot csak a legfőbb elégítheti ki, megkérdezte tehát :

- Akarsz szent lenni?
- Igen, de evégett tanítónőnek kellennem? Nem lehet szentté az ember anélkül, hogy olyan rettenetes életpályán működjék?
- Aki utánam akar jönni, tagadja meg önmagát és vegye föl keresztjét!

XVI. A hetedik parancsolat: A vagyon okos használata.

319. A modern élvhajászat.

Egy müncheni betegápoló nővér szinte hihetetlen élményét beszéli el egy ottani író. Eszerint maga a nővér mondtotta el neki a következőket:

Egyszer egy asszonyhoz hívtak ápolni. Siettem oda s a beteget nagyon sanyarú viszonyok közt találtam. Az orvos, aki engem odahívatott, megállapította, hogy az asszony súlyos tüdőgyulladásban szenved. Jó. Kérdezem a nagyon vidám beteget, mit gondol, hol hűlt meg?

— Valószínűleg a Vigadóban.

— A Vigadóban? — gondoltam magamban, miközben önkéntelenül körülnéztem a szobában, melynek szegényes berendezése oly kiáltó ellentétben volt a Vigadóval. Bizony, semmi kétség: a szobában egyetlen ágy volt, s a szoba egyetlen szobája a betegnek. Körülöttem gyermekek ugráltak és mászkáltak, felöltözve, félig öltözve és meztelenül. Nem volt időm összeszámlálni őket, de aztán hallottam, hogy két távollévővel együtt kilenc gyermeke van az asszonynak. Nem állhattam tovább, megkérdeztem — bizonyos szemrehányással:

— De hát, kedves asszonyom, hogyan került maga a Vigadóba?

Nem figyelt kérdésem mellékhangjára, elfogulatlanul felelt:

— Tegnapelőtt voltunk ott az urammal bálban. Pénzünk nem volt, de már évek óta számítottunk és örültünk annak, hogy egyszer egy egész éjszakát áttáncolhatunk. Hát eladtuk a másik ágyat.

Mindezt egyenesen gyermeki elfogulatlansággal mondotta el és sem betegsége, melyet abban a bálban szerzett, sem az, hogy gyermekeinek nincs fekvőhelyük, nem keltett benne semmiféle bánatérzést. Megadta magát betegségének és fokozott szegénységének. Néhány gyermekét melléje kellett tenem az ágyba, a többiek egy rozoga kereveten pihentek le. Nekem azonban valósággal a hangomat is elvette ez az élmény.

320. A pénz ördöge.

A zágrábi «Obzor» közölte :

Több évvel ezelőtt Lika megye egyik falujából egy ember kivándorolt Amerikába, otthon hagyva a feleségét, két gyermekét és szüleit. Mivel azóta nem adott hírt magáról, övéi holtaknak hitték. Ám a napokban hazajött az illető a falujába — mint gazdag ember. Először a korcsmába ment, ott megismertette magát, de kérte, ne értesítsék övéit, mert meg akarja őket lepni. Aztán elment a szülei házba és mint vándor éjjeli szállást kért, mert — úgymond — még hosszú út van előtte. A szállást meg is kapta. Az állítólagos idegen este elszórakozott már felnőtt gyermekeivel s az egyiknek aranyórát ajándékozott láncsal, a másiknak néhány aranypénzt. Az öregek, t. i. szülei és felesége, látva, milyen sok pénze van az idegennek, összebeszéltek, hogy az éjjel megölik és kirabolják.

Csakugyan, az éj beálltával felsurrantak a hálókamrába, fejszével szétverték fejét, holttestét elásták a kert sarkában.

Másnap délelőtt a meggyilkoltnak felesége elment a korcsmába borért. Akkor megkérdezte őt a korcsmáros, nagy volt-e örömük az este, mikor az ura hazatért. A szerencsétlen asszonyban borzalmas sejtelem kelt. Hazasiertetett s eimondta anyósának, amit hallott. Erre mind a hárman elhatározták, hogy megölik magukat. Beleugrottak a kútba. A szülőket holtan húzták ki ; a feleség még el tudta mondani, mi történt, aztán meghalt ő is.

321. A mozi áldozata.

A lebergi rendőrség hosszas munka után elfogott két veszedelmes útonállót. Az egyik a tizenötéves Javorszki

József volt, ötödik gimnazista, a másik a tizenhatéves Raczkievicz Mihály, egy érettségire készítő magániskola tanulója. Ez utóbbi ellopta apja revolverét s kieszelte az útonállást. Rendesen egy falkiugrás mögött vagy egy fán rejtőztek el, lesték a néptelen utat s a gyanutlan arra vetődőket revolveresen támadták meg és halállal fenyegetőzve elvették pénzüket és ékszereiket vagy egyéb értéktárgyaikat. Huszonkét ilyen büntettet vallott be a két fickó. Bevallották, hogy a moziban láttak sok ilyen detektív- és kalandorfilmet s azoktól kaptak kedvet az útonállásra, hogy így szerezzenek pénzt — mozira.

322. Kommunizmus.

— Elvtárs! — szolt a párttitkár az új taghoz — mielőtt fölvenném a pártba, becsületedre és lelkiismeretedre felelned kell néhány kérdésre.

— Kérdezz!

— Például: mit tennél, ha két milliót örökölnél?

— A pártnak ajándékoznám.

— Nagyon helyes. Hát ha két házad volna, mit csinálnál velük?

— Az egyiket a pártnak adnám.

— Ez is helyes. Hátha két nadrágod volna, akkor mit tennél, elvtárs?

— Hm. — Nem tudom.

— Hogy-hogy nem tudod? Erre a kérdésre is épp oly könnyű felelni, mint az előbbiekre!

— Nem éppen! Két millióm nincs, két házam sincs. De két nadrágom — az van!

323. Ne tapadjon szíved a mulandókhoz!

Az ókori világbölcse, *Bias*, járt az eszemben. Szülővárosa, a kisázsiai Priene, hosszú ostrom után az ellenség kezére jutott és teljesen kifosztották. Mindenki összekapkodta tulajdonából, amit hamarjában tudott és menekült. Csak Bias ment kényelmesen és nyugodtan: üres kézzel. Csupán köpenyét és saruját vitte magán. A városon kívül utolérte egy barátját, aki egész halom értékes holmiját cipelte.

— Bias, te sokkal gazdagabb voltál, mint én; most meg

sokkal szegényebb vagy, mint én ! — kiáltott a barát bámulva és kissé kárörvendve.

E pillanatban néhány portyázó katona vette őket körül, pár pillanat alatt kifosztották a dicsekvőt mindenéből és eltűntek.

Bias nevetett :

— Lásd, barátom, kövesd példámat : sohasem becsültem nagyra az olyan dolgokat, amiket akármikor el lehet veszíteni, hanem szereztem magamnak olyan kincset, amit senki sem rabolhat el tőlem. Ezt viszem most Prienéből az idegenbe.

— Miféle kincset?

— Drágábbat, mint Priene minden aranya.

— Nem osztanád meg velem? Látod, mily szegénnyé lettem.

— Tied lehet egészen, ha akarod, — mosolygott ismét a bölcs — én sem leszek szegényebb akkor sem.

— Hát mi az?

— Szeretet a tudomány és az erény iránt !

324. Szegényebb a szegénynél.

Az arab tudós, *Lokman*, beszélt el magáról :

— Akármilyen rosszul ment is sorsom, soha semmin sem bosszankodtam. Csak egyetlen egyszer bántott valami : hogy mezítláb kellett járnom, mert annyi pénzem sem volt, hogy sarut vehessek. Szomorúan léptem be ilyenformán egy templomba. S ott láttam egy embert, akinek nem volt lába. És akkor nagyon meg voltam elégedve mezítlábammal és hálát adtam Istennek, hogy bár mezítláb is, de legalább tudok járni. Ez a szerencsétlen ember is bizonyosan szívesen járna mezítláb is, csak volna lába !

XVII. A nyolcadik parancsolat: Igazság és jó hírnév.

325. Hazugságra nevelés.

— Négy éves voltam — írja valaki — mikor anyám lefényképeztetett engem nővéremmel, hogy apánkat születésnapjára meglepjük a fényképpel. Hazamenet a mama erősen lelkünkre kötötte, különösen nekem, hogy ha a papa megkérdi, hol voltunk, ne mondjuk meg, hogy a fényképésznél, hanem itt meg ott. Természetesen én elárultam apának, hogy a fényképésznél voltunk. Ezért aztán anyámtól verést kaptam. Levontam ebből a tanulságot: «Hazudni szabad». Különbösen anyus akkor vagy később mondta is, hogy szükségben szabad hazudni. Mikor pedig emlékeztettem őt valami ígéretére, amelyet nekem tett, de nem váltott be, így felelt:

«Ígérni és nem tartani meg :
Illik fiatalnak s öregnek.»

Már tíz éves koromban jól értettem ahhoz, hogy szükség-hazugságokkal kellemetlenségeket elhárítsak otthon és az iskolában. Tizenkét éves koromban hazudtam már szíre-szóra; mint tizennégy éves fickó pedig annyira rabja lettem a hazudozásnak, hogy már véletlenül sem mondtam igazat, még a legártatlanabb dologban sem. Anyám ugyan gyakran a fejemre idézte:

«Fiatal hazug, öreg tolvaj, ne feledjétek,
Gyermekek, az igazságot szeressétek !»

Emellett azonban csak azt nem értettem, miért szeressék csak a gyermekek az igazságot, míg az öregeknek (ahogy anyámnál elégszer tapasztaltam) szabad hazudniok !

326. «A távollevők jelen vannak !»

Hugo Viktorról, a híres francia íróról beszélük, hogy asztalánál, melyhez mindig meghívta egy-két barátját vagy jó ismerősét, állott egy tölgyfa-karosszék, amelybe senkinek sem volt szabad beleülnie. Üresen és némán állott a többi elfoglalt székek közt, támláján pedig ez a felírás fehérlett:

«A távollevők jelen vannak !»

Sokat gúnyolták a költőt ezért a «szeszélyért», sőt babonaságnak is tulajdonították. Azonban nincs-e sokkal közelebb az igazi, mély jelentés? Nem volna-e célszerű minden asztalnál, minden összejövetelnél ilyen széket ezzel a felírással állítani? De sok rossznyelvű, rágalmazó, szeretetlen szó maradna kimondatlan!

327. Paprágalmazás.

A Frankfurt-Mainz között közlekedő egyik vonaton valaki, nyilván kereskedő, rémesen kikelt a papok ellen és elmesélt valami botrányos históriát, mely állítólag Párisban történt volna meg. Elbeszélése hevesen fölkavarta utitársai kedélyét. Ekkor elővettem noteszemet, odaléptem a fecsegő emberhez és jó hangosan közelebbi adatokat kértem tőle az esetről, a pap nevét és lakcímét. Az utas zavarba jött, hebeggett valamit, hogy az esetet az ujságok közölték. Akkor azt kívántam, hogy nevezze meg legalább az egyik ujságot, mert — mondtam — meghozatom magamnak, hogy alaposan kikutassam az igazságot. Emberem azonban erre sem tudott kielégítő választ adni.

Ekkor aztán kellő nyomatékkel, hogy valamennyi utitárs jól megértse, így szóltam:

— Ha Önnek nem áll módjában, hogy nekem tényadatokat szolgáltatson, akkor meg kell engednie, hogy elbeszélését egyelőre rosszakarató rágalomnak tekintsem katolikus papjaink ellen. Egyébként legalább is a legnagyobb fokban felelőtlen eljárás továbbterjeszteni olyan dolgokat, amiket nem tud bizonyítani. Én legalább nem sokat tartok az olyan emberről, aki ilyenre rászánja magát!

328. A rágalmazás büntetése.

Egy felsőfrank városkában súlyos betegen feküdt egy asszony. A niederbronni nővér, aki ápolta, gondoskodott arról, hogy fölvegye a szentségeket. A gyóntató ezután majdnem mindennap meglátogatta a beteget, vigasztalta, bátorította, hogy Isten iránti szeretetből viselje türelemmel szenvedéseit.

Eljött a szent este. A nővér látta, hogy a szegény asszony végórája közeledik, megkérdezte tehát, nem óhajtana-e még egyszer magához venni az Üdvözítőt, aki e szent éjjelen mint

gyermek jön hozzánk, hogy útravalóként magával vigye a nagy útra az örökkévalóságba? Az asszony azonban csak hosszas rábeszélés után egyezett bele.

A pap még éjjeli mise előtt eljött, meggyóntatta és megáldoztatta a haldoklót. Míg ezután a pap a hálaadást előimádkozta, a nővér figyelte a beteget és néhányszor vizet adott neki. Mikor a pap távozni akart, a nővér figyelmeztette, hogy az asszony nem tudja lenyelni a szent ostyát, pedig különben tud jól nyelni. Mit volt mit tenni: a pap ujjával kivette a szent ostyát az asszony szájából, betette a kis oltárabroszkába és elvitte. A körülállók meghökkenve bámultak és hallgattak.

Hamarosan meghalt a nő és röviddel ezután hitelesen megállapították, hogy pár órával halála előtt csunyán megragalmazta a gyóntatót.

XVIII. Az Anyaszentegyház parancsolatai.

329. Az ünnepek megszentelése.

A svájci «*Schildwache*» című lap, melyet a Katolikus Akció ad ki kitűnő szerkesztésben, közölte az alábbi esetet:

Évekkel ezelőtt történt. Még egészen fiatal leányka volt, egy nagyvárosi divatüzlet alkalmazottja. Nagyboldogasszony előtti napon bement a főnökkisasszonyhoz és másnapra szabadságot kért, megjegyezve, hogy vonják le másnap bérért, mert nem akar semmiféle előnyben részesülni társnőivel szemben. A főnökkisasszony ráírván:

— Nem használhatok olyan alkalmazottat, aki minden ünnepnap szabadságot akar!

A leány azonban gyors elhatározással, határozottan és bátran visszavágott:

— Én pedig nem maradhatok olyan üzletben, ahol az én katolikus ünnepeimet nem tarthatom meg. Elsejére felmondok!

A főnökkisasszony bárgyú arcot öltött, mert a leány az egyik legjobb munkaerő volt. És még a hónap vége előtt a bátor leány négy ajánlatot kapott, köztük olyat is, ahol több bért fizettek és az ünnepeket is megtartották.

Ma boldog felesége egy tisztviselőnek, aki épp oly bátor

katolikus, mint ő. Nagyasszony napja pedig ma is különösen nagy ünnepük.

330. A kis hősnő.

Mariska már nyolc éves. A katolikus szórvány-iskolába jár. A hittanban azt tanulta, hogy minden katolikus keresztény vasárnaponként köteles szentmisét hallgatni és hogy ez nagyon szigorú kötelesség. Apja azonban vegyes házasságban élt. Már mit lanyha katolikus jött a diasporába és régen kitanult abból, hogy a vasárnapi kötelességnek megfeleljen.

Egy vasárnap zuhogott az eső. Mariska kérdi atyját :

— Papa, elmehetek a templomba ?

— Nem !

Kis idő múlva megint :

— Papa, elmehetek a templomba ?

Felelet helyett az apa fogta a nádpálcát és megverte a gyermeket.

A kis nyolcévesnek arcán nagy könnyek gördültek alá, de sírva harmadszor is megkérdezte :

— Papa, elmehetek a templomba ?

Gyermekeének hősiessége lefegyverezte az apát. A kisleány most már elmehetett a templomba.

Néhány nappal ezután az apa fölkeresett engem s elbeszélte azt, amit fönnebb leírtam. A következő vasárnap már ő is ott volt a misén. S azóta rendszeresen eljár a templomba.

Ugye, mire nem képes egy gyermek vallásos lelkülete ! Hányszor megtörtént már, hogy jó gyermekek megtérítették szüleiket !

331. A böjti parancs kis vértanuja.

1893 március 17-én az albániai Ipek városkában egy nyolc éves, ártatlan keresztény fiúcska a mohamedánok keresztény-gyűlöletének esett áldozatul. A gyermek egy mohamedán rokonuk házában élt, aki minden módon arra akarta rávenni őt, hogy köpje le a feszületet és pénteken húst egyék.

Mindhiába. Korát meghaladó bátorsággal szorította keblére tiszteletteljesen a fiúcska a feszületet és csókolgatta. Erre a fanatikus török olyan dühre gerjedt, hogy a gyermeket három revolverlövessel megölte.

HARMADIK RÉSZ.

A KEGYELEM ÉS ESZKÖZEI.

I. A kegyelem.

332. Kegyelmi segély az Egyházban.

A kis Aslang egy gazdag oslói norvég gyáros leánykája volt. Az apa csak névleg volt luteránus, de a kereszténységgel oly keveset törődött, hogy gyermekét meg sem kereszteltette. Mindazáltal jó nevelést kívánt neki adni. S ezért, mint nem egy protestáns család, ő is a mi zárdaiskolánkba adta be a kisleányt. Természetesen nem volt köteles hittanóráinkon résztvenni, de ő, hacsak tehetne, besurrant oda, hogy meg- tapasztalja, miért van az, hogy a kedves nővérek és a katolikus gyermekek olyan jámborok és istenfélők. — Multak az évek és Aslang észre sem vette, hogy ő évről évre komolyabb és jámborabb, de elgondolkodóbb is.

Egyszer valami csínyt követett el. Atyja megtudta és kérdőre vonta :

— Aslang, hogyan tudsz így viselkedni és szüleidet ennyire megszorítani ?

A leánya ránézett azzal az ő hűséges gyermekszemével és zokogva felelt :

— Apus, hogyan lehessek jó Isten kegyelme nélkül és hogyan szerezzem meg azt, ha nem szabad élnem a kegyelem-eszközökkel ? Kereszteltess meg engem katolikusan, engedd meg, hogy az Üdvözítőt magamhoz vehessem, akkor majd meglátod, milyen jó kisleányod leszek !

Az apa beleegyezett és Aslang nemsokára katolikus keresztségben részesült.

333. Elmulasztott kegyelem.

P. Abel beszéli :

Egy Stájerből való hadnagy látogatott meg, aki nemrég gyónt nálam.

— Főtisztelendő úr, ma nálam volt a Lloydnak egy hajóskapitánya, földim. Szegény ember meghasonlott Isten- nel és világgal. Ideküldhetem őt Önhöz ? Annyira már men- tem vele, hogy szeretné egy jó gyónással lelke békéjét vissza- szerezni.

— Nagyon szívesen várom. Tudja mit, holnap, hétfőn, kevesen jönnek gyónni. Legyen ott holnap reggel 7-kor vele gyóntatószékemnél.

A kitűzött időben ott is voltak. Éppen készen voltam az utolsóelőtti gyónóval, fejbólintással üdvözöltem a hadnagyot és még meggyóntattam az utolsót. Akkor a hadnagy odalépett és azt mondta :

— Bocsánat, főtisztelendő úr, barátom nem tudta rászánni magát, elment.

Később megtudtam, hogy a boldogtalan ember a templomból a Szent István-pincébe sietett és izgatottságában gyorsan felhajtott néhány pohár bort. Onnan a vonatra ment, hogy Atzgersdorfbá utazzék s ott töltse az éjet ismerőseivel. Még mindig olyan izgatott volt, hogy az állomáson eltévesztette a perront és azon az oldalon várt, ahol a vonat Meidlingből Bécs felé halad. Egyszer csak látja, hogy az ő vonata, a bécs—meidlingi bejár a másik oldalon. Át akar szaladni a sineken, megbotlik és egyenesen a berobogó vonat elé esik. A vonat leszelte fejét.

... Fél nyolckor megszökött a Megváltó karjai elől, fél tizkor az Örök Bíró kezébe esett...

334. Ne légy süket a kegyelem hangjára !

Schmid Kristóf ifjúsági író beszéli az alábbi történetet :

Egy nemesi hölgy, szülei elhalta után egyedül élt pompás családi kastélyában és igen nagyra volt rangjával.

Egyszer egy szegény kőműves leánya jött hozzá nagy sietve :

— Apám haldoklik. Jöjjön tüstént hozzá, valami rendkívül fontos dolgot akar közölni a kisasszonnyal !

Ám a kisasszonynak nem méltóztatott menni :

— Nem tudom, mi mondanivalója lehetne egy szegény napszámosnak nekem ?

De a kőművesleány egy óra múlva megint jött futva és lihegve :

— Kisasszony, kérem, jöjjön azonnal ! A kisasszony anyja a háború alatt sok aranyat és ezüstöt befalaztatott és apámnak közölnie kell Önnel a helyet, mihelyt Ön húsz éves lesz. De apám haldoklik és most akarja Önnek megmondani.

A hölgy most már sietett a haldoklóhoz, de mire odaért, a kőműves már meghalt. A kisasszony az ijedségtől és bosszúságtól szinte magánkívül volt. Majd felbontatta a kastély falait több helyen is, de a kincset nem találta meg.

Ugyanígy cselekszik sok ember, mikor Isten hívja őt kegyelmeivel. Nem hallják meg hívását, Isten pedig rendszerint igénytelen eszközöket használ. És az ilyenekre eljön az óra, amikor Istent többé nem találják meg!

II. A kegyelem eszközei. A keresztség.

335. «A lélek fúj, ahol akar.»

P. Dutilleul C. M. hithirdető írja Kínából egy levelében : Shangtingfu közelében egy pogány család legkisebb gyermeke halálos betegen feküdt. Az orvosok nem tudtak segíteni. Mély gyász ült a házon a család kedvence miatt. De egy orvosnál még nem próbálkoztak, pedig az már sok betegen segített ; de — keresztény volt, misszionárius. Eh mit, csak a gyermek gyógyuljon meg ! Az apa elhivatja. A gyógyítás sikerül, a kis fiú felépül. Ezen való örömeben a család nem veszi rossz néven, hogy a híres orvos ezután többször meglátogassa őket. Elszórakozik kis barátjával, vallási dolgokról beszél neki, a fiúcska nagy örömmel hallgatja.

Egyszer aztán a gyerek bátorságot vesz és apja elé áll :

— Szeretnek atyámtól egy nagy jótéteményt kérni.

— Nos, mit ?

— De atyám, ne haragudjék meg. Szeretnék kereszténnyé lenni, amilyen az orvos is, aki engem meggyógyított.

Az atya beleegyezett.

Eljött a szent keresztség boldog napja. A kisfiú apostola lett a családnak, egyik családtag a másik után fogadta be a hitet. Csakhamar mindnyájan keresztények lettek.

336. A keresztség révén a megismeréshez.

— Egyszer egy siheder került hozzám, akivel sok bajom volt, — beszéli egy mariannhilli missziós trappista atya Hatalban. — Kudarcot vallott minden fáradozásom, hogy

megértessem vele a kereszténység alaptanait. Nem ment sehogy. Akarata megvolt szegénynek, de képessége hiányzott. Ez fájt nekem. Ujra meg újra próbálkoztam, de hiába.

Egy nap megint eljött.

— Kereszteljen meg engem, páter, akkor meg fogom érteni! — kérte alázattal.

Hát megtettem — és sohasem felejttem el azt a pillanatot, amikor az élet vize érintette fejét. Arca megvonaglott, tompa tekintete megváltozott, szeme felvillant. Két nagy könny gördült le arcán. És ez órától fogva a fiú «értett». Tökéletesen megváltozott: most már könnyedén felfogta a legnehezebb dolgokat is és egész keresztény lett belőle.

337. Mit látott két zsidó fiúeska?

V. Károly császár udvari hitszónoka, *Villanovai szent Tamás*-hoz egy napon nagy sietve jött egy nemrég megtért zsidónak szolgája és kérte:

— Jöjjön azonnal uramhoz! Halódik és valami fontosat akar közölni önnel.

A szent azonnal útnak eredt. A haldokló egykori zsidó a következőket beszélte el neki:

«Még kis zsidó fiú voltam, mikor egyszer egy pajtásommal a szomszéd faluba mentem, hogy atyámnak valami üzenetét vigyem el oda. Az iskolában azt tanították nekünk, hogy a Messiás egyszer el fog jönni és mihennünk nagy vágyakozás élt utána. Útközben sokáig beszélgettünk gyermekesen arról, milyen öröm lenne, ha megérnők a Messiás eljövetelét és láthatnók őt. Minél többet beszélünk erről, annál nagyobb lett vágyakozásunk.

Egyszer csak, amint megyünk az alkonyatban, valami csodálatos fényesség tünt fel az égen. Apámtól gyakran hallottam, hogy ha az ég olyan nagyon fényes, azonnal kérjünk valami kegyelmet Istentől. Ekkor ez a gondolatom támadt: Nagyon kérem a jó Istent, küldje el mielőbb a Messiást. Ketten, mi két kisfiú, szent együgyűséggel letérdeltünk a földre és imádkoztunk:

— Mennyei Atya, nézd, engedd, hogy a Messiás mielőbb eljöjjön, hogy mi azt még megérhessük és őt láthassuk!

E pillanatban az a fény az egész égen sugárkoszorúvá

alakult s egy ragyogó kelyhet és ostyát vett körül. Éppen olyan volt, amilyent a keresztények imádnak templomaikban. Először mindketten megijedünk, de aztán felbátorodunk és nagyon örültünk. Megismertük, hogy ez a Messiás, akit a mi forró imádságunk idézett föl. Aztán megállapodtunk abban, hogy otthon nem mondunk el ebből semmit, mert atyáink megharagudnának.

Azonban feledni nem tudtam többé az élményt és egyre nagyobb vonzódást éreztem a keresztény vallás iránt. Majd eljártam hitoktatásra és nemrég megkeresztelkedtem. Mi lett akkori pajtásommal, nem tudom.»

A megtért zsidó csakhamar meghalt, Szent Tamás pedig följegyezte a történetet s így maradt reánk.

338. Mire kötelez a keresztség ?

1597-ben, a nagy japáni keresztényüldözés idején, élt a császári udvari emberek között egy fiatalember. Ennek volt Meako-ban egy keresztény nőrokona, akit nagyon szeretett. Aznap, mikor a császár kimondta rá a halálos ítéletet, levelet írt rokonának és gyorsfutárral küldte el. A levélben figyelmeztette őt a veszedelemre és tanácsolta neki, hogy meneküljön. Ám fordítva történt. A nemes hölgy ugyanis rendkívül megörült és rögtön nekilátott, hogy magának és tizéves fogadott leánykájának ünnepi ruhát készítsen a vértanuság napjára ; mégpedig olyan módon készítette a ruhát, hogy a keresztfeszítéskor a szent szemérem kárt ne szenvedjen. Megkérte szomszédait, ha látják, hogy a kereszt láttára bátorsága ingadozna, erőszakkal vigyék őt a hóhér elé.

A kisleánynak pedig, hogy álhatatosságát kipróbálja, azt tanácsolta, menjen haza apjához. Ám a gyermek keserves zokogásra fakadt :

— Nem, nem ! Miért ? Nem vagyok-e megkeresztelve ? Én sem akarok élni, ha a többi keresztények meghalnak !

Sőt, mikor apja érte küldött, akkor sem volt rábírható, hogy elváljon nevelőanyjától.

III. A bérmlás.¹

339. A bérmlás által Krisztus király katonája.

A bérmlás szentségében már gyermekek is természetfölötti erőt nyernek arra, hogy katolikus hitük szerint, Jézus szeretetében éljenek, sőt ha kell, Krisztusért és vallásukért meg is halljanak.

Arandas elfoglalásakor a katonák elfogtak egy tizenhárom éves fiút, aki már nem tudott elmenekülni. Elbámulva nyugodtságán és bátorságán, felszólították, tartson velük, majd ők megmentik. A fiú azonban elővette olvasóját és keblén viselt keresztjét s bátran felelt :

— Ti egy emberért harcoltok, én Istenért harcolok !
Éljen Krisztus Király !

Alig mondta ki e szavakat a kis hős, szitává löve rogyott össze.

340. Egy fiú hitvalló és vértanu lelkülete.

A mexikói Parrasban letartóztatták az Asociacion de la Juventud (Ifjúsági Egyesület) öt tagját, mert fegyvert fogtak a katolicizmus ügyéért. Mikor kivezették őket a temetőbe, az egyik katona észrevette, hogy az öt fogoly közül az egyik csak tizenöt éves. A katonában részvét támadt és hogy megmentse a fiút, valami megbízással visszaküldte a városba ; így akart neki alkalmat adni a menekülésre.

Mennyire elámult azonban a katona, mikor látta, hogy a fiú éppen a kivégzés pillanatában visszajön és odaáll társai mellé.

— Hát nem értetted meg, hogy azért küldtelek a városba, hogy megmentselek ? — kérdezte a katona.

— Dehogyan, — felelt az ifjú hős, — de ha barátaimnak meg kell halniuk, mert katolikusok, akkor én is ugyanolyan bűnös vagyok, mint ők és ugyanabban a sorsban akarok részesülni.

Igy halt meg öt fiatal vértanu.

¹ A bérmlás kiválóan a Katolikus Akció szentsége, ehhez szolgálnak a példák a II. rész II. fejezetében is ; egyébként pedig még II. rész IV. fejezetében is.

341. Gyermeki hűség.

Guadajakarában a mexikói kormánycsapatbeli katonák megláttak egy tizenkét éves fiút, aki katolikus propaganda-füzeteket vitt hóna alatt. Körülfogták s durván faggatták :

- Mit viszel ?
- Katolikus propaganda-lapokat.
- Ki adta ?
- Én kértem, hogy kihordhassam.
- Kitől kérted ?
- A katolikus propaganda-bizottságtól.
- Kikből áll az ?
- Nem tudom.
- Muszáj megmondanod.
- Sosem mondom meg.

Sűrűn hullott az ütés a védtelen fiúra, vad szitkok között hurcolták a börtönbe, bezárták egy sötét lyukba.

Az esetnek gyorsan híre ment a városban. A gyerek anyja rohant a fogházba, könyörgött fia szabadon bocsátásáért — hiába. Később kivezették ugyan a fiút a börtönből, de csak azért, hogy a főtéren ostorozással és késszurásokkal vérbe borítsák testét. Szörnyű fenyegetésekkel faggatták újra.

— Nem mondhatom meg ! — hajtogatta a gyermek sírva a fájdalomtától.

Ujból és még kegyetlenebbül estek neki — anyja szemeláttára. De az anya is erős maradt.

— Ne mondd meg, fiacskám, ne mondd meg ! — bátorította fiát.

Ez így ment több napon át, a borzalmas jelenetek megismétlődtek. A fiú természetfölötti álhatatossággal tartott ki a hűségben és hitvallásban. A martalócok dühükben kitörték karját is, az anya jelenlétében. Seblázban halt meg a hős gyermek pár nap múlva. Anya és gyermeke méltók arra, hogy emléküket ott álljon Néró és Diokleciánusz vértanuinak emléke mellett, mert megtartották a hűséget Örök Királyuk iránt.

Ez pedig a bérmdlás hatása volt.

IV. Az Oltáriszentség.

a) *Krisztus eucharisztikus jelenléte templomainkban.*

342. A nagy valóság : Jézus az Oltáriszentségben.

Egy lapban olvastuk a következő történetet :

A világháború alatt a belgiumi Lümmenben, Hasselt mellett, meghalt egy nagyon szegény parasztleány, névszerint *Püt Rozália*. Több mint húsz évig minden pénteken átszenvedte az öt seb és a töviskorona vérzését. Ilyenkor reggel 9 órától déli 1 óráig eksztázisban volt. Ez a stigmatizálás a háború előtt Németországban is nagy feltűnést keltett. E sorok írója saját szemével győződött meg a stigmatizálás valóságáról.

E különös jelenségről különfélék voltak a vélemények. Nevezetes köztük egy eberschweili jezsuita atya ítélete, aki 1921-ben a szentség hírében halt meg. Ezeket jelentette ki :

— Azt kérdezi Ön, mit tudok a stigmatizált Püt Rozáliáról ? Személyesen nem ismerem. De amit eddig hallottam róla, nem nagyon kedvező. Állapota eszerint mindenesetre szokatlan, de természetes alapon beteges. Amiket Ön levelében felsorol, az mind — mondhatnám — kézzelfogható csalódás és képzelődés. De akárhogy is áll a dolog, nem vagyok abban a helyzetben, hogy ítéletet mondjak.

De ha ő csakugyan kiválasztott volna, mi lenne akkor ? Alig egy pici sugara annak a csodás, bámulatraméltó valóságnak, amelynek mi mindannyian naponként örvendhetünk, ha akarunk, anélkül, hogy messze kellene mennünk. Itt a házban és Önöknél is, van egy valaki, aki valóban stigmatizált s aki sebeit Istennek, az ő mennyei Atyjának öröktől fogva elhatározott végzéséből kapta és akinél képzelődésnek és csalódásnak legkisebb nyoma sincs. Ő is egészen elvérzett sebeiben, hogy megfizesse a váltságdíjat a mi lelkünkért. Még most is viseli sebeit és viselni fogja örökké. Nem vérzenek ugyan többé, de naponként közvetlen közelben ömlenek belőlük drága kegyelmek szívünkbe és képessé tesznek arra, hogy mennyei Atyánk akaratát, ha nehéz terhet is jelent, türelemmel, hű szeretettel és az örökkévalóságra szerzett

sok érdemmel teljesítsük ! Mily csoda ez ! Pedig nem csalódás, nem képzelődés, hanem folytonos valóság !

Persze, mindebből semmit sem látok. De azért nem szűnik meg így lenni. Bennem magamban megy végbe. Boldogok, akik nem látnak, mégis hisznek ! Nem látom e sebeket, melyek most ragyognak, mint a nap, de mindennap olyan közel vagyok hozzájuk, hogy legalább is lélekben megcsókolhatom őket és minden ügyemet-bajomat, kérelmemet beléjük helyezhetem. Nem sok idő kell hozzá és én látni is fogom őket és akkor kimondhatatlanul boldog szeretet-elragadtatásban az angyalok és szentek karaival együtt fogok örvesteni és ujjongani, áldani és dicsőíteni Jézust, aki az Atyával és Szentlélekkel egyetemben uralkodik örökkön örökké !

343. A katolikus csöngetyű.

1913 novemberében Speyerben meghalt a nagytehetségű, remek költeményeiről híres *Most Heléna* domonkosrendi apáca. «Menj és hirdesd!» című érdekes írásában elmondja, hogyan vált ő még a legfőbb keresztény igazságokban is kételkedő protestánsból boldog, mélyen hívő katolikus. Azzá lett pedig a katekizmus olvasása és tanulmányozása által, mert a katekizmus vele egyszerűen, józanul közölte a katolikus hittant, melyből a kínosan kutató, hön sóvárgott igazság sugárzott feléje. Aztán egy imakönyv olvasgatása által, amelyben azok az imádságok voltak meg, amiket a pap a szentmiseáldozatban mond s amikben föltárult előtte a valódi egyházi, katolikus imaéletnek magasztos szépsége, fenkölt egyszerűsége és mély bensőségessége.

Azonban az előítéletek, melyeket a katolicizmus ellen beléje plántáltak, már jóval előbb kaptak egy ütést, mégpedig a «katolikus csöngetyűtől». Egy protestáns barátnője, aki szeretett elgúnyolódni a katolikus istenitisztelet fölött, egyszer rávette, hogy menjenek el egy katolikus templomba :

— Meglásd, félholtra kacagjuk ott magunkat ! — mondotta csábításul.

Hogy aztán mi történt, ő maga írja le :

«Az istenitisztelet már elkezdődött. Az ajtó mellett maradtunk. Az oltárból s ami azon végbement, a fejek fölött keveset láthattunk. A pap latinul énekelt. S ez magasztosan

és áhítatosan hangzott. Az orgona bűgött. Az egész templomon keresztül mintegy áhítat és béke illata lengett.

Egyszerre — csöngettyű csilingelt föl. Az egész hívő-sereg letérdelt. Megijedtem. Milyen kínos: a sok térdeplő ember között — állni! Aztán sokan ismét felálltak. Megkönnyebbülve lélegzettem föl. És mégis — páratlanul szép volt, mikor ez a sok ember egyazon gondolattal, egyazon érzéssel eltelve, mint egy ütésre, imádván térdre hullt... Vajjon szól-e még majd a csöngettyű? Ó, bárcsak szólna!

És szólt. Ismét térdre borult mindenki. Egészen, teljesen csönd lett, szent csönd. S akkor a csöndbe háromszor csilingelt bele a csöngettyű s a térdelők még mélyebben meghajoltak. Mi ketten ott az ajtóban szintén meghajoltunk. És én letérdeltem Isten előtt, anélkül, hogy tudtam volna róla, — először életemben, megragadva, leigázva, néma imádatban. Mintegy álomban keltem föl aztán és csak ezt gondoltam:

— A csöngettyű — még egyszer, még egyszer! —

És még egyszer megszólalt. Aztán hamarosan elvégződött az istenítisztelet. Az emberek kiözönlöttek a templomból.

Attól fogva gyakran elmentem a katolikus templomba, tanulmányozni kezdtem a katolikus vallást és visszatértem az Egyházba...

344. Hódolat a Legszentebb előtt.

München egyik népes utcáján játszódtott le ez a megkapó jelenet:

Egy hétéves kisleány figyelmeztette anyját, hogy az Oltáriszentséget viszik el előttük mindjárt.

— Hát mi van abban különös? — szólt az anya. — Valami beteghez mennek.

— Térdeljünk le, mama, mindjárt itt lesz.

— Mi jut eszedbe, csacsi gyerek? Gyerünk tovább! Előre!

De a kicsike már térdelt is és sürgette anyját:

— Gyorsan, mama, hát térdelj le! Hiszen az a jó Isten!

És az anya — letérdelt szintén.

Honnan vette ez a gyermek ezt a tiszteletet az Oltáriszentség iránt és ezt a hitbeli bátorságot? Hazulról nem! Az iskolából!

345. Egyedül a házrengetegben.

Mint zsengekorú gyermek került vidékről a nagyvárosba. Ott állott egyszerre egészen egyedül a házrengetegben a kis leány. De akkor eszébe jutott valaki, akinek az első szent-áldozásban följánlotta magát. Ő bizonytalannal megtalálható a nagyvárosban is. De mivel reggelenként nem mehetett misére, legalább egy-egy rövid látogatásra benézett Hozzá, mikor csak tehetette.

Egy ilyen meghitt negyedóráska alkalmával úgy tett neki, mintha az oltárszekrényből e szöveget hallaná :

— Jöjj ide naponként, meg foglak áldani.

E szöveg lett attól fogva élete vezércsillaga. Dolgait úgy tudta beosztani, hogy ez a naponkénti szentséglátogatás sohase maradjon el. Néha bizony nehezen ment a dolog, sőt eleinte valósággal ki kellett harcolnia ezeket a tízperceket. Ahogy ez gyakran történik : a világius lelkületű cselédleánynak félnapokra és egész éjszakára adnak kimenőt, míg tőle arra a «sétálásra» a negyedórászkát is sajnálták. Néha szemébe is mondták :

— Sétára igen ! De templomba nem !

Ám lassankint abbahagyták ezt az ellenkezést. Kezdték megbecsülni a csendes, mindig szolgálattrakész leányt.

346. A jámborság példája hat !

Egy kicsiny kápolna alkonyati homályában térdelt egy fiatal ember. Lelkében nem a legszebb állapotok voltak. Gyermekkori hitével némely dolgokban nem volt egyezségben és az imádságba is már csak úgy félig-meddig tudta beletalálni magát.

Nyílik az ajtó, egy elegáns leány lép be, nem néz se jobbra, se balra, csak egyenest az oltárszekrényre és az örökmécsesre. Finom teremtés ez a leány és nyilván jó nevelésű, meglátszik járásán és magatartásán. Az első padnál megáll egy pillanatig összetett kézzel, aztán térdet hajt, oly szépen, mintha egy angyal borult volna le Ura előtt.

A férfi ott hátul a kápolnában kezébe rejti arcát és felsír : az ismeretlen leány hite új életre ébresztette az ő hitét és csakhamar megtalálta békéjét a teljes kibékülésben Istennel, akinek már-már hátat fordított.

347. Boldog gyermekhit.

A prágai egyházmegyében történt néhány év előtt, hogy egy asszony kisleányával az egyik apácázárdában meglátogatta rokonát. Éppen ostyát sütöttek a nővérek. Nagy tisztelettel vett kezébe a kisleány egy ostyát és megcsókolta.

— Gyermek, mit művelsz? — csodálkozott anyja.

— Tudod, anyus, — válaszolt a leányka bájosan — ha az Úr Jézus beszáll majd ebbe az ostyába, már rajta fogja találni az én csókomat és örülni fog neki!

348. Bűnhődés.

A világháborúban történt Pas-de-Calaisben. Istentelen katonák nemcsak kifosztották a templomot, hanem az oltárszekrényt is feltörték és megszenteltelenítették a cibóriumot és a szent ostyákat.

Egy idő múlva ír katonák jöttek a templomba. Mikor meglátták a pusztítást és a szentségtörő gonosztettet, felírták a templom ajtajára :

«Feleletül az Oltáriszentség megszenteltelenítésére, az alább nevezett katonák följánlják életüket».

... És a következő csatában el is estek mind ...

349. «Megvédtük Jézust!»

Almedingen E. Márta, amerikai író nő «A katolikus Egyház a mai Oroszországban» című könyvében az alábbi megható történetet írja le :

Petrográd közelében egy faluban állott egy árvaház, katolikus templommal. A forradalom után az árvaházat bezárták, mert nem volt pénz fenntartására, a papot pedig elűzték. De a vörös katonák azt eszelték ki, hogy az árvaházat és a templomot szórakozóhelynek használják fel. Mivel pedig a templom be volt zárva, erőszakkal kellett betörniök. Egy korcsmában beszéltek meg a betörést és kitűzték az időpontot.

Három katolikus fiú kihallgatta ezt a megbeszélést, de csak annyit értettek meg belőle, hogy Isten házáat akarják megszentelteleníteni. Erre éjjel több más társukkal együtt az ablakon át bemásztak a templomba és az oltár lépcsőjén tartottak őrseget.

Mikor aztán reggel a katonák betörték a templomba, el akarták kergetni a fiúkat. De azok nem akarták elhagyni helyüket. Erre a katonák kettőt lelőttek, majd a többieket ki akarták dobálni. Ám azok is állhatatosan ott maradtak, hogy testükkal védelmezzék meg — mint mondták — «Jézus lakását». A következő percben a kis hősök már vérükben feküdtek az oltár előtt.

— Megvédelmeztük Jézust, — mondotta az egyik, mikor haldokolva elvitték anyjához — és ők nem is mertek hozzányulni !

b) *A szentmise.*

350. Megtérés a szentmise által.

Egy hithirdető jelentéséből :

Ujjonnan megtért diákjaink, két japáni és egy kínai közül különösen kitűnik buzgóságával János. Örömtől ragyogó arccal beszélte el nekem ő maga ma reggel, hogyan találta meg oly könnyen és gyorsan az üdvösség útját, hála Isten rendkívüli kegyelmi vezetésének :

— Minden határozott szándék nélkül kísértem el egyszer tavaly egy iskolatársamat a katolikus főiskoláról az Asabu-plébániára istentiszteletre. Életemben először léptem akkor keresztény templomba. A mise ünnepiessége — nem is tudom hogyan — oly hatalmas benyomást tett lelkemre, hogy Teremtőm iránt nagy-nagy hálára kötelezve éreztem magamat. Attól a naptól kezdve titokzatos vágyat éreztem arra, hogy amikor csak lehet, fölkeresem ezt a templomot. Naponkint végignézttem a szentmise-áldozatot, bár nem értettem belőle semmit. Később eszembe jutott a szerencsés gondolat, hogy egy katolikus paptól hitoktatást kérjek. Iskolánk igazgatóját kerestem föl evégből. Barátságosan fogadott és hetenkint kétszer, majd többször részesített tanításban. Oly boldognak és vigaszteljesnek éreztem magamat, hogy alig bírtam kivárni keresztelésemnek napját. Most végre elértem gyönyörű célomat, tegnap részesültem az Egyházba való felvétel szentségében, még pedig rokonaim ellenkezése nélkül, ma reggel pedig első szentáldozásomban egyesültem Urammal, Megváltómmal és lelkem boldogságát nem is tudom leírni.

351. A szentmise alatt visszanyerte lelki látását.

Egy magas műveltségű hölgy leveléből, aki a szentmise révén nyerte vissza hitét, idézzük a következő részt :

Házunkon fölül, egy hegyi majorban, ahol nyaralni szoktunk, szikla- és erdővadon közepette állt egy fehér tiroli kápolna, ahol minden szombaton szentmise volt. Bár nem voltam hívő, mindig elmentem erre a misére, egyrészt mert olyan hangulatos és költői volt, másrészt, mert bensőmben valami meghatározhatatlan ösztökélt erre. Csak kevesen szoktak ott megjelenni, sőt egyszer csak egymagam voltam. Ez nekem olyan különös volt : nekem a hitetlennek, mondták azt a misét ! És valósággal megharagudtam azokra, akik tudnak hinni egy Istenben, egy Megváltóban, aki a kereszten meghalt az ő bűneikért és aki szeretete zálogául a szentmisét alapította és ők mégis oly lanyhák és közömbösek iránta. És azt gondoltam, ha én hinnék, bizonyosan nem lennék olyan. Aztán arra gondoltam, milyen gyönyörű szép és mélységes és boldogító is voltakép a katolikus vallás és én fáradhatatlan bolyongásaim közben a nyomoruság magaslatain és mélységeiben, semmit sem találtam, ami a katolikus hittel egyértékű volna.

Mikor így hallgattam a misét a magányos kápolnában, az áldozat eszméjét oly nagynak találtam, hogy az semmikép sem lehet emberi, csakis isteni. És ime, már hittem is abban, akinek nagyszerű gondolata volt a szentmise alapítása és már szerettem és imádtam őt és a szentmise úgy mult el nekem, mint egy álom, mint egyetlen boldog pillanat — nagyon is rövid az én ájtatosságomnak.

És most olyan boldog voltam hitemben, hogy minden barátnőmnek lelkesült leveleket írtam a kereszténységről, mint a Legnagyobb, Legfőbbesegről és Legszebbéről, ami csak a világon van. Mi, szegény istenkeresők, keresgélünk mindenütt, Goethe Faustjában, Nietzsche Zarathustrájában és a «moderne»-nél, de az Evangélium mellett elmentünk, elmentünk Krisztus mellett, akivel pedig nem ér fel senki. Ugy éreztem magamat, mint egy vak, aki hirtelen látóvá lett.

A helyes utat tehát megtaláltam, most már csak követ-

kezetesen tovább kellett rajta haladnom — és így kerültem a kétely sötétségéből a szent hit fényes napvilágára.

352. A szentmise engesztelő hatása.

Egy betegápoló nővér elbeszért nekem egy esetet, mely nagyon alkalmas arra, hogy meggyőzze az embert a szentmisének, e kiválóan engesztelő áldozatnak értékéről.

A kórházban feküdt hat hétig egy cselédleány tifuszban. Felgyógyulása és elbocsátása után állás nélkül volt; pénze csak annyi, hogy egy misét mondathatott a tisztítóhelyen szenvedő lelkekért, arra a szándékra, hogy jó állást kapjon mielőbb. Amint a mise után kilépett a templomból az utcára, egy férfi lépett hozzá:

— Hallottam, hogy maga állást keres. Forduljon erre a címre.

Megnevezett egy utcát és házsza mot s eltávozott. A leány ugyancsak meg volt lepve, nem tudta elképzelni, hogyan jutott ennek az úrnak tudomására az ő szorult helyzete, hiszen ő idegen volt e vidéken és senkinek sem panaszkolta el baját.

Elment a kapott címre és előadta ügyét. Azonnal szegődtek szobaleánynak.

Mikor először takarította a lakást, szemébe tűnt egy fénykép a falon. Úrnőjéhez sietett:

— Kie ez a fénykép? Annyira hasonlít ahhoz az úrhoz, aki engem ideküldött!

Az úrnő megmondta, hogy az nemrég elhalt fiának fényképe. Meg volt tehát oldva a rejtély. A szentmisét, melyet a leány mondatott, olyan örömmel fogadták a tisztítóhelyen, hogy Isten engedelmével az egyik lélek azonnal eltávozzhatott onnan, hogy jótevőjük iránt hálájukat lerója.

353. A halál órája és a szentmise.

Súlyos beteghez hívtak egy irgalmas nővért. Azonnal látta, hogy itt életről-halálról van szó. A haldokló beleegyezésével gyóntatót hivatott. A pap jött, meggyóntatta a beteget és feladta neki az utolsó kenetet, s azzal távozott, hogy másnap reggel elhozza a szent Utravalót.

Amint a nővér a papot kikísérte és visszajött, a beteg így szólt :

— Kedves nővér, én a pokolba kerülök !

A nővér megnyugtatta és bátorította, hogy bízzék Isten irgalmában és jóságában :

— A jó Isten megbocsátotta magának minden bűnét, semmi oka az aggodalomra.

— Kedves nővér, én mégis a pokolba jutok, — felelt a beteg szorongva.

— De miért ? Hiszen csak jól végezte gyónását ? !

— Éppen ez az ! Lelkiismeretemet húsz év óta terheli egy súlyos bűn, azt sohasem gyóntam meg — most sem !

A nővér elment a plébánoshoz és kérte, küldjön egy tapasztalt papot erre a nehéz esetre.

A pap el is jött. Mi történt közte és a beteg közt abban a negyedórában, azt csak Isten tudja. A beteg áhítatosan megáldozott s azután boldogan mondta a nővérnek :

— Kedves nővér, most már meghalhatok, most már teljesen boldog vagyok !

És másnap reggel csöndesen elhunyt, Istennel megbékülve. Nem volt ő rossz ember. Gyakran járt misére. Valószínűleg a szentmise nagyrabecsülése hozta meg neki végórája boldogságát.

354. Hetven kilométer a szentmisére.

Mélyen Afrika belsejében, az óriási Stanley-vízesések mellett új vasútvonalat építettek. Ám a mérnököknél előbb már előnyomultak ott a hithirdetők. És a kereszténység ott is csakhamar bebizonyította erejét : az emberevőkből derék keresztények lettek.

Mikor elkezdődött a vasútépítés, akadt elég benszülött, akik a nehéz földmunkára az égető hőségben is vállalkoztak. Pogány benszülötteknél ez lehetetlen lett volna. Naponkint tíz órát dolgoztak ezek a jó újkeresztények a vonalépítésnél. De szombat esténként, mikor kikapták a bérüket, útnak eredtek, hogy vasárnap ott lehessenek a szentmisén. Ehhez pedig teljes 70 kilométert kellett megtenniök, ami még jó gyaloglónak is 12 órai menetelést jelent. Mise után azonnal

indultak vissza. Bizony kevés pihenőjük maradt hétfő reggel 6 óráig, mikor friss buzgalommal folytatni kellett a munkát.

355. Áldozatkészség a szentmiséért.

Valahol a skót hegyekben áll egy kápolna, kedves szentélye a katolikusoknak, akik az anglikánok között elszórtan élnek ott. Vasárnaponként 11 órára megjön oda a pap, miután otthon, a községben már elvégezte az istentiszteletet. Arra összegyűlnek a kápolnában a hitben hívők.

Két leány, aki egy anglikán majorjában szolgál, minden vasárnap két órányira gyalogol oda éhgyomorral, hogy jelen lehessen a szentmisén és a szentáldozáshoz járulhasson. Pedig kényelmesebb volna nekik otthon maradni, mint minálunk olyan sokan csekély okból megteszik. De ők a protestáns tengerben is katolikusok akarnak maradni, hitük világosságát állandóan ébren akarják tartani. Ezért ez a nagy akarat-erő, ez az áldozat.

356. Későn a misére, későn a halálba.

Egy emlék merült föl ma lelkemben. Otthon történt. A szomszédunkban valaki halálos ágyán feküdt. Egyik szomszéd papért futott. A percek órákká nyúltak és a pap még mindig nem jött. Végre, végre — mi gyermekek megláttuk őt, amint jött sietve, futva. Mit nem tesz meg az ember a végső szükségben! De a házból is futott már ki valaki és kiáltozott:

— Késő! Késő! Már vége van! Szentség nélkül!

Jaj, milyen vigasztalanul és kegyetlenül hangzik ez! Mindenki elnémult. Csak egy öreg ember szólalt meg végre:

— Mindig tartottam ettől, mert ő is mindig későn ment a vasárnapi misére. Akinek vasárnap nincs ideje az Uristen számára, annak számára az Uristennek sincs ideje a halálos órában. Amilyen a templombajárásod, olyan végső kimúlásod!

357. A sienai csoda.

Amint sok más csoda az Oltáriszentséggel, úgy a sienai csoda is egy a Szentséggel elkövetett büntettel van összefüggésben. Az 1730 augusztus 15-ére virradó éjjel ugyanis

a sienai minorita templomból egy gonosztevő elrabolt többek közt egy ezüst kelyhet, melyben 348 nemrég konzekrált kisostya volt előkészítve a másnapi tömeges áldozásra, mert Nagyasszony napja Siena városának egyúttal búcsúnapja is. Mikor a pap másnap reggel meg akarta áldoztatni a híveket, az oltárszekrény zárját feltörve találta s a kehely a szentostyákkal együtt eltűnt. Futótűzként járta be a várost a szörnyű hír. Azonnal beszüntettek minden nyilvános szórakozást és az egyházi és világi hatóságok mindent elkövettek a szentostyák megtalálására.

Augusztus 17-én kora reggel, egy klerikus, akinek dolga az alamizsnagyűjtés volt, a S. Maria ad Provenzano-templomban észrevette, hogy az egyik pillérbe beépített persely nyílásából valami fehér látszik ki. Rögtön hívta a sekrestyéből a papot, aki azonnal látta, hogy az a fehér valami csak ostya lehet. Gyertyát gyűjtött, mert alapos volt a feltevése, hogy itt a keresett szent ostya kerül elő ; aztán odahívta az érseket és a templom plébánosát. Akkor felnyitották a perselyt és nagyszámú kisostyát találtak benne, részben belekeveredve a pénzdarabok közé, részben a pókhálókban fönnakadva. Megolvasták a kisostyákat és elhivatták azt a papot, aki az elrablott ostyákat konzekrált. Ez kijelentette, hogy az itt talált ostyák kétségkívül azok, amelyeket ő konzekrált.

Augusztus 18-án ünnepélyesen átvitték a meglett kincset a minorita templomba és ez alkalmat adott a sienai papságnak és népnek olyan örömmünepségre és hitvallásra, amilyet ez a város még nem látott.

A rablás, a megtalálás és a rendkívüli ünnepség híre csakhamar túlszárnyalt a város határain és a környéken, úgyhogy a hívek seregei jöttek távoli községekből búcsújárással Sienába, hogy tiszteletüket mutassák be az Oltáriszentség előtt. A jó minorita atyák ki akarták elégíteni lehetőség szerint a tömegek jámbor ájtatosságát, de rövidesen átlátták, hogy ezt csak úgy tehetik meg, ha a megtalált szentostyákat tovább tartják meg, mint ahogy az egyházi előírások szerint szabad lett volna. Minthogy pedig ezek a szentostyák láthatóan épségben maradtak, azt hitték a barátok, hogy magasabb szempontokból mellőzhetik ezúttal a rituális rendszabályokat. Így történt aztán, hogy a 348

konzekrált szentostyából ma, kétszáz év multán is 228 még mindig megvan, még pedig — s ez a feltűnő — teljes épességben, eredeti friss állapotban, minden látható elváltozás nélkül, mint azt a hivatalos vizsgálatok bizonyítják.

c) *A szentáldozás.*

358. A szentáldozás értéke.

Newmann bíboros azelőtt az anglikán protestáns egyház archidiaconusa (főesperese) volt százezer franknyi fizetéssel. Sokáig tanulmányozta a katolikus vallást és végre visszatért. Annyira éhezett az Eucharistia után, hogy mindig a szentáldozás után sóhajtott.

Megtérése előtt néhány nappal egyik barátja így szólt hozzá :

— Gondold meg, mit teszel. Ha áttérsz a katolikus vallásra, évi százezer frankot elveszítesz !

Newman kellemetlenül érintve ugrott fel és kiáltott :

— Mi az a százezer frank egyetlen szentáldozáshoz képest ? !

359. Morus Tamás és a napi szentáldozás.

VIII. Henrik angol király néhány udvari embere és papja, akik a katolikus valláshoz való ragaszkodásukban meginogtak, fennakadtak azon, hogy *Morus Tamás*, a nagy kancellár naponkint szentáldozáshoz járul. Világi ember léte — mondták — munkája, hivatalos ügyei és szórakozása érdekében tartózkodnia kellene ettől a gyakori szentáldozástól.

— Ti éppen azokat az okokat soroljátok fel, amik miatt igenis szükségem van a gyakori szentáldozásra ! Ha szórakozott vagyok, éppen a szentáldozásban szedem össze magamat. Ha oly sok alkalmam van naponkint Isten megbánására, éppen a szentáldozással fegyverzem fel magamat mindennap új harcra. Ha különös lelki világosságra és bölcseségre van szükségem, hogy nehéz hivatalomat jól ellássam, naponkint odajárulok Üdvözítőmhöz és tőle kapok jó tanácsot és világosságot !

360. Az erkölesi erő forrása.

Langénieux rheimsi bíboros érsek beszélt egyszer Párisban :

Van Rheimsban egy régi kórház mirigybetegek részére, Saint-Maclou a neve. A főnöknő egy apáca, aki erényei, okossága és odaadó munkássága folytán köztiszteletnek örvend.

Nemrégiben értesítést kapott, hogy egy állami bizottság jön a kórház alapos megvizsgálására. A főnöknő nem ijedt meg :

— Nagyon helyes, már rég óhajtottam ilyet. Most legalább az urak saját szemükkal fogják látni a mi szegény betegeink nyomorúságát s akkor tudom bizonyosan, szívesen fognak minket támogatni.

Őszinte örömmel fogadta a bizottságot.

A betegek természetesen betegségük szerint külön-külön termekbe vannak elosztva. Undorító nyavalyákban szenvednek, némelyikük valóságos lábon járó sír. Micsoda szagot terjesztenek sebeik !

A főnöknő bevezette az urakat az első terembe. Arcfintorítás, orrfintorítás az uraknál az első hatás. Nem nagyon voltak kíváncsiak, néhány pillantás a tiszta ágyakra — elég volt, a vizsgálat nagyon gyorsan befejeződött.

Mennek a második terembe. Már a küszöbön megtorpannak és arcukról le lehet olvasni, hogy legszívesebben azonnal vissza is fordulnának.

— De sietnek az urak ! — vélték a betegek.

A harmadik terembe lépve a mindenható államhatalom képviselői előveszik zsebkendőjüket, orrukra nyomják és — szeretnének távozni. Ám a főnöknő nem engedi őket : az uraknak látniok kell mindent, nagyon sok függ attól, hogy teljes képet nyerjenek a betegek és a nővérek itteni életéről és mindenről. És az urak kénytelen-kelletlen — nem ellenkezhetnek, át kell menniök valamennyi emelet valamennyi termén.

A körutazás végével látható megindultsággal vettek búcsút ; egyik a könnyeit törölgette, a másik nem állhatta meg, hogy meg ne kérdezze a főnöknőt :

— Mióta van itt, kedves nővér ?
— Negyven éve, méltóságos uram !
— És honnan veszi ezt az erőt és kedvet ? — kérdezte a harmadik ámulva.

— A szentáldozásból, melyhez mindennap járulok ! Tudják meg az urak, azon a napon, melyen az Oltáriszentség megszűnne itt lenni a házban, egyikünk sem bírná ki tovább itten !

Szólt és udvariasan kikíserte a bizottságot.

361. Szentáldozás után Amerikába.

Köhl kapitány és *Fitzmaurice* ír légiflotta parancsnok, két katolikus, volt az első, aki sikeresen repült át Európából Amerikába. Repülésük előtt gyönyörű példáját adták hívő lelketüknek és Istenben való bizodalmutknak. A repülés reggelén közös szentáldozásból merítették erőt. Az ír repülő-tisztek a felszállás előtt szép keresztet ajándékoztak nekik, melyet ők hálás örömmel vittek magukkal. A felszállás való-sággal áhítatos vallási aktussá magasztosult.

Amint a repülőgép a levegőbe emelkedett, a repülőtéren volt repülőkatonák önkéntelenül térdre hullottak, hogy néma imádsággal a Mindenható segítségét esdjék le a vállalko-zásra.

«Hála Istennek !» kiáltással léptek ismét szilárd földre a hősök és a birodalmi elnökhöz, valamint a bajor miniszter-elnökhöz intézett távirataikban kifejezetten hangsúlyozták, hogy Isten segítségével sikerült az első kelet-nyugati repülés. Egyéb távirataikban is már az első szóban hálát mondtak Istennek a segítségért. Köhl kapitány nagyon vallásos szülei is bizonyára imádkoztak fiuk szerencséjéért. Ők különben egy nagyon szerény villában laknak a Neu-Ulm melletti Pfaffenhofenben. Az anya mindennapi áldozó, az apa pedig, Köhl kegyelmes úr, volt ingolstadti parancsnok, minden első pénteken felesége oldalán járul az Úr aztalához.

362. A bátorság követőket vonz.

Bécsi tudósítás :

Harminc felsőbb osztályos középiskolai diák vonul szün-idei nyaralásra. Tarkabarka társaság: különféle hajlamok,

világnézetek, elvek. Az első napokban kezdték kitanulmányozni egymást a nyaraló-otthonban.

Mindennap volt szentmise, ez alatt énekeltek. Majdnem mind ott voltak, legtöbben az ének kedvéért. Frici, a legfiatalabb, naponként áldozott.

A második napon már elkezdték őt a többiek csipkedni és gúnyolni: «Betbruder»-nek nevezték el, «imatestvér»-nek. De Frici csak nevetett és folytatta a napi szentáldozást.

Ötödik nap valami kis szindarabot játszottak a házi színpadon. Ebben a darabban is Fricit gúnyolták ki. Előadás után kijelentette:

— Eddig lehajtott fővel és összekulcsolt kezekkel jöttem az oltártól áldozás után, ezentúl másképp csinálom.

Másnap reggel, amint megáldozott, kezeit keresztbe tette mellén, szemét bátran pajtásaira szegezve lassan ment vissza helyére. A pajtások zavarba jöttek és lesütötték szemüket vagy lehajtották fejüket.

Ettől kezdve megszűnt a gúnyolódás Frici felett. Este pedig az egyik fiú odajött hozzám:

— Főtisztelendő úr, Frici a legbátrabb köztünk. Meg akartuk félemlíteni, de letromfolt minket.

A következő héten már nyolc diák áldozott mindennap.

363. A kis «szerpap».

A szép Dél-tirolban, a kékvízű Brenta völgyében, mely hullámain a Vicentini Alpok és a Dolomitok között viszi végig, fekszik Torcegno falu.

Csendesen álmodott a békéről, a csendes békéről, de egy éjjel betört a háború fúriája ide is; még azon éjjel elfogták és elhurcolták a falu két papját. A lakosok pedig — legfelsőbb parancsra — kötelesek otthonukat, házukat és kedves kis templomukat elhagyni.

Templomunkat elhagyni? Hiszen ott lakik a szomorúak és szorongatottak Megváltója! Éppen most szeretnének leginkább közelében lenni. Őt magát hagyják-e itten?

Ámde találnak egy mentőgondolatot. Kora reggel, napfelkeltekor az egész falu ott térdel a templomban. Az oltáron égne a gyertyák. Akkor a sekrestyéből előjön egy hófehér ruhás hatéves fiúcska. Fekete hajfürtök övezik rózsás arcát.

Komolyan lép fel az oltárhoz, kinyitja az oltárszekrényt, kiveszi az áldoztató-kelyhet, míg a nép hangosan mondja a Confiteort.

Akkor a gyermek az áldoztató rácshoz megy. Ártatlan kis kezében ragyog az aranykehely és a gyöngéd kis ujjak egy-egy szentostyát nyújtanak a híveknek szentáldozásra, míg a kehely ki nem ürül. Akkor a kis «szerpap» kitisztítja a kelyhet : szent funkciója befejeződött. Komolyan, összekulcsolt kézzel lép le az oltárról. A tisztelet és szép cselekedetére való gondolat még pirosabbra festi arca rózsáit. Magasztos hivatást töltött be. Elrejtette az Üdvözítőt, szerető szívekbe.

XV. Benedek pápa üdvözölte a kedves gyermeket, atyai áldását küldte neki szép ajándékkal. Ó boldog gyermek !

364. A szabadgondolkozó gyermekének első áldozása.

A protestáns többségű Berlinből írja egy lelkipásztor :

Hadd mondjam el a katolikus áldozatos lelkület legszebb példáját, amit harmincesztendei papságom alatt láttam.

Iskolában voltam, hitoktatást végeztem. A második padban ül egy sápadt, vézna leányka ; tizenhárom éves és még nem áldozott. Néhány hittanóra után a leányka odajön a katedrához, szemében mély gyásszal és súgja :

— Nekem nem szabad áldoznom.

Mindjárt tudtam, hogy áll a dolog és kérdeztem :

— Ó szegény gyermek, úgy-e szüleid nem mind a ketten katolikusok ?

— A papa katolikus, a mama evangélikus, de mind a ketten szabadgondolkozók és nem akarják, hogy a szentáldozáshoz járuljak. Nem is gyóntam még és vasárnap sem szabad templomba mennem.

— Figyelj ide, kisleányom. Kérd meg nagyon szépen kedves szüleidet, hogy engedjenek.

— Akkor nagyon megszidnak.

— Ó, az nem olyan nagy baj, ha meg is szidnak, te csak kérd újra meg újra, ne hagyj nekik békét. Végre is majd csak megengedik és azt mondják : Hát csak eredj !

A leányka reménytől ragyogó arccal néz rám :

— Igenis, így fogok tenni.

... Elmúlik néhány hét. Az egyik hittan óra végén ismét odajön hozzám és nagy szomorúan suttogja :

— Mégsem szabad szentáldozásra mennem.

És akkor kimondtam egy szót, amit hát az ember szokott mondani, de aztán nagyon megbántam, mert igazságtalan voltam a gyermekhez :

— Eh mit, bizonyosan magad vagy a hibás benne ! Mondtam úgye, hogy ne hagyj békét szüleidnek és csak kérd újra meg újra őket. Bizonyosan nem tetted meg, mert különben már rég megengedték volna.

— Igenis, én kértem szüleimet elégszer, de többé nem kérhetem és nem is teszem többé.

— Miért ?

— Mert ha megteszem, megvernek.

— Mondd csak, gyermekem, igaz ez ? Megvernek szüleid, ha az első szentáldozás miatt kéred őket ?

— Igen, tegnap is olyan borzasztóan megvert a papa, hogy véreztem.

Szívembe vágott : mit kell elszenvednie ennek a gyermeknek saját szüleitől a szentáldozás után való vágyakozásért !

— Hát akkor, kisleányom, — mondtam, — többé ne is kérd őket, szüleid ne verjenek meg többé. Hanem ezentúl szorgalmasan imádkozzál a Szűzanyához, hogy segítsen meg téged, hogy mégis járulhass a szentáldozáshoz. Én is segítek neked imádkozni.

Elérkezett fehér vasárnap ; a kisleány nem jelent meg. Pár nap múlva megint hittanóra volt ; arról beszéltem, milyen szép volt az első szentáldozás ünnepélye és hogy minél gyakrabban, amikor csak tehetik, járuljanak az Úr asztalához.

És ott ül előttem az a kedves leányka, nagy könnyek gördülnek le arcán — ő nem lehetett jelen azon az ünnepségen ! És mégis olyan különös vidáman néz rám. Mi van ezzel a gyermekkel ? — kérdeztem magamban. Óra végén már jött is a katedrához. Kihívtam a folyosóra. Ott elmondta, hogy anyja elküldte őt bevásárolni a piacra. Az út hosszú oda.

— Tetszik tudni, én még nem gyóntam. Szabad lesz visszajövet a kápolnába jönnöm és meggyónnom ? Szaladni fogok s akkor anyus nem fog semmit észrevenni.

— Jól van, kisleányom, csak jöjj.

Félkettő tájban a kápolnában ültem és breviáriumoztam. Nyílik az ajtó, bejön a kisleány.

— Előkészültél már ?

— Reggel az iskolában előkészültem.

És meggyónt a derék gyermek. Csodáltam Isten kegyelmét és hálát adtam neki, hogy ilyen szülőknek ilyen gyermeket adott.

Gyónás után megdicsértem :

— Jól cselekedtél, derék kisleány vagy ! Most siess haza, hogy anyád ne vegyen észre semmit, mert különben megint kikapsz.

Ám a leányka riadtan néz reám.

— Igen, dehát az Úr Jézust nem tetszik nekem adni ?

Mosolygok, órámrá nézek :

— Nézd, gyermekem, már háromnegyed kettő, te már nem vagy éhgyomorral. Hiszen tanultad az iskolában, hogy csak éhgyomorral szabad áldozni.

— De hiszen én éhgyomorral vagyok !

— Micsoda ? Még ma nem ettél ?

— Semmit nem ettem, nem ittam.

— De már korán reggel fölkelteél ?

— Igenis, félhatkor.

— Miért olyan korán ?

— Segítenem kellett anyusnak a takarításban.

— No és anyusod nem adott neked kávé ?

— De adott, csak hogy mikor kiment a konyhából, én kiöntöttem a kávé ; anyus azt hitte, hogy megittam.

— Vajaskenyeret nem adott, hogy tizórára hozd magaddal ?

— Adott. A zsebemben van.

— Hát igazán éhgyomorral vagy ?

— Igenis, egészen éhgyomorral ! — felelt a leányka, összetette kezét és könnyezve esengett :

— Tessék most nekem adni az édes Üdvözítőt !

— Igen, gyermekem, megkapod. Elsőáldozási ünnepélyt tartunk !

... Csak láttátok volna ! ...

365. Áldozatra kész vendégek az Úr asztalánál.

A pályaudvarról a katolikus templomba siettünk. Éppen kezdődött az utolsó mise. Ez a lengyel vándormunkások miséje. A plébánossal beszélek a sekrestyében.

— Ezek szegény emberek, — mondja. — Lehet valaki a lengyelekről olyan véleménnyel, amilyennel akar. De, hogy hitüket megőrizték és ragaszkodnak az Egyházhoz, az tény! Ma is sokan közülük három órát gyalogoltak ide.

Tizenhat aratónő járult a szentáldozáshoz — déli 1 órákor! Természetesen éhgyomorral. Kezük keresztbetéve mellükön, jobbjukban szentolvasó, baljukban orgonavirág. Milyen kicsinyek vagyunk mi! Mi, differenciált, elkényeztetett, kiművelt nagyvárosiak! Le a kalappal ennek a naív népnek üdesége, természetessége előtt, mely hitéért hűhó nélkül hozza meg az áldozatot!

— Nagymisét énekelek nekik, — mondja a plébános, pedig már fáradt az ünnepnap sok munkától. — Ez nekik ünnep. Az anhalti katolikus napot nekik is ünnepé tesszük!

366. Áldozat a szentáldozásért.

1924 pünkösdje. A st.-pölteni egyházmegye egyik gyárközségének plébánosát este hétkor beteghez hívják. Amint a templomba ment a Szentségért, belépett egy előtte ismeretlen gyári tisztviselő az egyik több állomásnyi távolban fekvő gyártelepről és esdve kérte, hogy áldoztassa meg.

— Dehát éhgyomorral van még? — kérdi ámulva a pap.

— Igen. Sajnos, ma szolgálatban voltam késő délutánig. De ha már nélkülöznöm kellett a szentmisét, legalább a szentáldozásban akarok részesülni ezen a nagy ünnepen, s evégett egész nap éhgyomorral maradtam. Különben éppen a hat Szent Alajos vasárnapot tartom és nem szeretném megszakítani. Mivel pedig otthon nem juthattam nehézség nélkül a szentáldozáshoz, ide utaztam, abban a reményben, hogy itt még legkönnyebben találok lelkiatyát.

Minthogy semmi oka nem volt a papnak, hogy a hölgy szavait kétségbevonja, teljesítette hő kívánságát.

367. Csók az Úr Jézusnak.

Maria Denise, délafrikai missziós nővér beszéli :

Tizennyolc néger leányunkkal első szentáldozásukra az előkészítő kilencedet végeztük. Mikor a templomba vonultunk, egy négy esztendőös kisleányka követte a menetet ; aztán odament a nővérhez és pötyögte :

— Én is szeretnék az első szentáldozáshoz menni !

— Te még nagyon kicsi vagy ! — felelt mosolyogva *Franciska Terézia* nővér.

Erre *kis Leonka* nagyon elszomorodott. A nővér vigasztalta :

— Ha te is akarsz valamit kapni a jó Istenből, holnap gyere hozzám, miután megáldoztam.

Hát másnap csakugyan ott ragyogott a *kis Leonie* és *kis barátnője*, *Katalin* arca a mise alatt a kápolnában. Olyan közel furakodtak *Franciska* nővérhez, ahogy csak tudtak. A nővér hallotta is, amint suttogtak :

— Te *Katica*, ne felejtsük el, ha *Mama Teéza* megkapja a Jézuskát.

— Persze, *Leonka*, vigyázni fogok oda.

Aztán imádkozni kezdtek. Amint *Franciska Terézia* nővér szentáldozását elvégezte, visszament a padba, teljes magábaszállással el akarta végezni a hálaadást. De egyszer csak érzi ám, hogy két kicsi kar kulcsolja át nyakát és arcán csók csattan : *Leonka* volt.

Miután pedig a *kis Leonie* ekképen kielégítette szeretetét Jézus iránt, odasúgta *Katica* fülébe :

— Ó *Katica*, milyen jó volt Jézuskát megpusztilni ! Most a szívem egészen tiszta !

368. Gyógyulás szentáldozás után.

Húsvét előtt három héttel halálos betegen, csontvázzá soványodva érkezett *Petersen* egy ismerős kikötővárosba. Azonnal a megfigyelő-intézetbe vitték. Onnan néhány nap múlva átszállították a nagy kórházba és ott nagy gonddal ápolták. A kórház lelkésze gyakran meglátogatta ; azonban akár ő, akár az ápoló apáca azt kérdezte tőle, nem kívánja-e a szentségeket fölvenni, mindig elutasító választ kaptak.

Igy érkezett el húsvét napja. Petersen olyan teremben feküdt, ahol üvegfallal át a kápolnába lehetett látni, sőt a prédikációk minden szavát is meg lehetett hallani. Az ünnepi istentiszteletek után a lelkész szokott körútját végezte a kórtermekben és mint jóságos szívről közismert pap, különösen a súlyos betegekkel beszélgetett el nyájasan és bátorítóan. Odaért Peterson ágyához is és boldog ünnepeket kívánt neki. Peterson nagy nehezen fölemelkedett és könnyezve suttopta :

— Szeretnék gyónni és áldozni.

Természetesen kívánsága teljesült. És ekkor valami nagyon különös dolog történt, amit e történet elbeszélője bármikor igazolhat. A szentáldozás után Peterson elaludt. A nővérek, sőt az orvos is azt hitték, örökre. De ki írhatja le örvendő ijedelmüket, mikor Petersen körülbelül egy órai alvás után fel akart kelni és a pihenőterembe akarta magát vitetni. Még nagyobb lett meglepetésük, mikor a beteg «valami rendes ennivalót» kért, holott eddig, amióta idekerült, nem akart enni, csak egy kis tejet és kétszersültet lehetett belekényszeríteni. Most meg megevett egy nagy csésze húslevest, utána egy darab borjúsültet kétszersülttel, rá pedig egy kis kását. Ettől az órától fogva egyre jobban lett. Láznak nyoma sem volt többé. E csodában pedig az volt a fő, hogy nemcsak a halálos beteg test, hanem a halálos beteg lélek is meggyógyult. Alapjában más emberré lett és később boldog házaságot kötött egy derék leánnyal.

369. Előre nem látott első áldozás.

Amit most itt elmondunk, nemrégén egy német nagyvárosban történt.

Korán reggel egy pap lépett be egy házba, hogy valakinek az Oltáriszentséget kiszolgáltassa. A jámbor nagymama volt az, aki aggkori gyöngesége miatt nem mehetett többé a templomba. A szent cselekmény alatt jelen volt a kis unoka is, az ötéves Emmike.

Mikor a pap elment, a gyermek odalépett a betegágyhoz :

— Nagymama, mit kaptál az elébb? Mit hozott neked a papbácsi?

— Az Úr Jézust, kicsikém.

— Akkor adj nekem is egy kicsit az Úr Jézusból, nagy-mama !

— Emmikém, ha majd nagyobb leszel és jól viseled magadat, hozzád is eljön az Úr Jézus.

Ám a kis leány nem elégedett meg ezzel, szaladt a konyhába anyjához :

— Mami, add nekem az Úr Jézust !

Az anya el akarta terelni a gyermek gondolatait :

— Emmi, légy csöndben, vasárnap megint eljöhetsz velem a nagytemplomba.

Ugyanis az anya minden vasárnap elment a székesegyházba a szentáldozást elvégezni. A szentáldozás alatt a kis leánynak a padban kellett maradnia, anyja odaadta neki az imakönyvet és az olvasót, hogy legyen mivel foglalkoznia. Mikor anyja visszaült a padba, a gyermek kíváncsian kérdezte :

— Mami, mit kaptál?

— Az Úr Jézust ! Légy nyugton, ha nagy leszel, te is megkapod őt.

Nos, a következő vasárnap az anya ismét ott volt a templomban kisleányával. Mikor felállt, hogy az oltárhoz menjen a szentáldozást elvégezni, a leányka is fölállt és ájtatosan összekulcsolt kézzel anyja után tipegett. Senkinek sem tűnt fel. Odatérdelt ő is a sorba és teljes áhítattal fogadta magába az Oltáriszentséget.

Mikor az anya visszament a padba, kisleányát nem találta ott. Aggódva nézett körül és látta, amint a gyermek éppen az Oltáriszentséget veszi magához mély ájtatossággal. Pár perc múlva már jött is ugyanabban az áhítatos testtartásban, összekulcsolt kézzel.

— Mit csináltál? — kérdezte ijedten anyja.

— Mami, az Úr Jézust kaptam.

Az asszony nagy zavartan ment gyermekével mise után a sekrestyébe és elmondott mindent a papnak, aki a misét mondotta az imént. Ő is elbámult s azt mondta, neki egyáltalán nem tűnt fel semmi a gyermekben, olyan szépen megáldozott, bizonyára jól elő volt készítve, csak legyen nyugodt az anya. A testi előkészület sem hiányzott, mert Emmike is éhgyomorral ment a templomba.

Akkor a pap a gyermekhez fordult :

— Hát Emmi, miért tetted ezt?

Nyugodtan és határozottan felelt a kisleány :

— Én is akartam kapni az Úr Jézust, mielőtt meghalok.

Ámulva nézett fel a pap és e szavakba tört ki :

— Mi lesz e gyermekből?

Ugyanaznap délutánja. Emmi a többi gyermekekkel az utcán játszadozik. Hirtelen egy autó kanyarodik be a sarkon és elgázolja Emmi. Borzalmasan összezúródott, mellkasa betört, ömlött a vér szájából. Bevitték a házba. Anyja kezét tördelve rogyott az ágy mellé, melyen kedvence feküdt eszméletlenül. Egyszer csak magához tért a gyermek ; anyja sírva szólt :

— Édes Emmikém, úgye nagyon fáj ?

A leányka kezével keblére mutatott és fáradtan susogta :

— Édes mamám, szívesen meghalok, hiszen az Úr Jézus itt van a szívemben !

Ez volt utolsó szava. Pár perc múlva tiszta lelkét az Úr Jézus magával vitte a mennybe. — «Engedjétek hozzám a kisdedeket, és ne tartsátok távol tőlem.»

370. Csak Jézus maga.

Egy leányka példás buzgósággal készült elő élete legsebbe napjára, az első szentáldozásra. Néhány nappal az ünnep előtt anyjának eszébe jutott, hogy gyermekének valami különleges örömet szerezzen.

— Málcsikám, te eddig olyan nagyon buzgón gondoskodtál arról, hogy szívedet az Úr Jézus látogatására kitisztítsd és felékesítsd. Most nézd meg a testi dísz is, az új ruhát, melyet első áldozásod napjára csináltattam neked. Gyere csak velem.

A másik szobába vezette. Ott feküdt az asztalon a drága selyemruha. Az anya természetesen nagy örömkítőrést várt. De nagyon csalódott. Málcsika egy darabig csak nézett szótlanul a ruhára és arcára mély bánat ült.

— De hát mi van veled, kisleányom ? Nem örülsz neki ?

— Ah, mama, — felelt a gyermek könnyes szemmel, — milyen boldogok a szegény gyermekek, akik nem kapnak ilyen szép ruhát ! Ők csak Jézusnak magának örülhetnek,

nekem pedig meg kell osztanom örömemet Jézus és a szép ruha közt! Ó édes anyukám, kímélj meg engem ettől és ha valami nagyon kedveset akarsz nekem tenni, kérlek szépen, csináltass nekem egy másik ruhát, csak olyan közönségeset, s akkor első szentáldozásom napján sokkal boldogabb leszek!

371. A gyermekek szentáldozása.

Április hó utolsó vasárnapján a liverpooli eucharisztikus Gyermekszövetség a hatalmas Szent György-teremben gyűlést tartott, mely azonban nagy tömege mellett a tagoknak csak egy töredékszámát mutatta, mert minden plébániát csak egy küldöttség képviselt. Az érsek megnyitó beszédében ezt a kérdést tette föl:

— Nos, gyermekek, ti tehát mindnyájan a Legméltóságosabb Óltáriszentségnek lovagjai, apródjai és udvarhölgyei vagytok?

— Igenis, kegyelmes úr! — hangzott az egyhangú válasz.

— És sokan közületek havonkint járulnak a szentáldozáshoz?

Habozva és határozatlanul emelkedett a levegőbe sok gyermekkéz.

— És sokan hetenkint áldoztok?

— Mindnyájan! — kiáltották a gyermekek és minden kéz felemelkedett.

— És hányan áldoztok többször egy héten vagy minden nap?

Ismét a magasba lendült valamennyi kéz.

372. Jézus Szíve péntekje.

Egy este a plébánia ajtaján egy fiatal postatiszt kopogott be s a plébánossal kívánt beszélni. Pár perc múlva jött a plébános.

— Főtisztelendő úr, nagyon sajnálom, hogy ilyen későn kell háborgatnom, de mivel első péntek van, nagyon szépen kérem, legyen szíves engem megáldoztatni.

— Áldozni akar? — csodálkozott a plébános. — Hiszen már este hat óra rég elmúlt s azt tudja úgy, hogy csak éhgyomorral szabad áldozni?

— Igen, tudom, főtisztelendő úr, de én éhgyomorral vagyok.

— Miért nem jött reggel ?

— Én, kérem, kisegítő postatiszt vagyok az Egyesült Államok egyik postavonaton. Vonatom tegnap este indult Délről és ma reggel hatkor ért az Unió-állomásra. De különleges megbízatásom volt s így egész éjjeli utazás után ma egész nap is úton voltam. Tudtam, hogy ma a hónap első péntekje van és mivel nyolc éves korom óta, tehát 16 éve, sohasem mulasztottam el az első-pénteki szentáldozást, ma sem akartam elmulasztani és éhgyomorral maradtam. Igazán, már nem részesülhetek az Oltáriszentségben ?

A plébános jóindulattal és meghatva nézett a fiatal-ember férfias, komoly arcába :

— Nem jött kísértésbe, hogy egyék vagy igyék valamit ? Hiszen olyan hőség volt.

— De igen, — mosolygott a bátor ifjú, — torkom nagyon kiszáradt, főtisztelendő úr, mert igen forró vonalakon utaztam át, de hogy meg ne feledkezzem magamról, a vizes kannából kiöntöttem a vizet a kocsi ajtaján át.

Tíz perccel utóbb a postatiszt már ott térdelt a templomban és elvégezte szentáldozását.

Nem volt sablon és pusztá megszokás, hogy ezt az áldozatot hozta ; mert a pap kérdésére, hogy miért akar mindenáron megáldozni az első pénteken, nyugodtan felelt :

— Mindenekelőtt, főtisztelendő úr maga is jól tudja, mennyire rászorul manapság egy férfi Isten kegyelmére, hogy a kísértéseknek ellen tudjon állni és Istenhez hű maradhasson. Azután figyelembe kell venni a tizenkettedik ígéretet ; én pedig a vasutas pályán, a sok utazásban ugyancsak rászorulok arra az isteni ígéretre, hogy Ő mellettem lesz utolsó órámban. Végül : drága jó anyánk már gyermekkorunk óta arra ösztökölt, hogy minden első pénteken járuljunk az Úr asztalához.

373. A szent Utravaló egy pagodában.

Egy Kínában működő hithirdető beszéli :

Egyszer egy benszülött jött lihegve hozzám :

— Pap, 50 li-nyire (25 km.) innen fekszik egy haldokló,

jöjj hamar! — hebegte kimerülve az ember, amint porosan, izzadtan ott állt előttem.

Hát csak gyorsan! Néhány perccel utóbb már a városkapun túl haladtunk dél felé. Órákhosszat gyalogoltunk izzó napsütésben, poros utakon és ösvényeken. Kísérőm beszédéből egyre jobban kiéreztem, hogy itt valami nincs rendben. Beszélt egy betegről, meg valami pagodáról zavarosan felváltva. Végre tisztába jöttem a helyzettel. Egy öreg keresztény kínai beszegődött pagodaörnek, ott harangoz és a bálványáldozatoknál veri a dobot, most pedig, hogy haldoklik, elküldött a papért.

— Szép kis eset! — mondtam magamban és tapostam tovább a homokot és izzadtam a hőségben.

Estefelé odaértünk. Hamar a pagodába. Csakugyan, egy sarokban ott fekszik gyékényen egy lesoványodott alak, egy haldokló aggastyán. Mosolyog, amint megpillant.

— Pap, pap, — motyogta nehezen, — hát mégis eljöttél, nem riadtál vissza a hosszú úttól! Ó, ó, hogyan köszönjem meg?!

— De öregem, micsoda dolog ez? Hogy kerülsz te ide? Mit kell hallanom: te pagodaör vagy, a hamis isteneknek szolgálsz, bálványokat tisztelsz és elhagyod az egy igaz Istent, akinek nevében megkereszteltek téged?!

— Pap, pap, — motyogta ismét az öreg, — hajolj ide, hogy jobban megértsd, amit mondok. Igaz, őriztem a pagodát, harangoztam, doboltam, de lásd, pap, ezt csak ezért tettem (itt evést mutatott kezével, tehát éhséget akart jelezni), de közben mindig ezt gondoltam magamban: Te jó Isten, ne haragudjál rám, hiszen te tudod, hogy ezt csak (megint evést jelzett) emiatt teszem, de itt bent (szívére mutatott) — az a tiéd.

Lassan nyögdécselte ki ezeket és szeme fellángolt. Letérdeltem a nyomorúságos nyoszolya mellé, meggyóntattam és elláttam a szent Utravalóval. Milyen boldog volt szegény! Láttam, nem sokáig viheti. Kegyetlen kínok rángatták hitvány testét, néha összezsugorodott a görcsöktől. Próbáltam vigasztalni, ám a haldokló aggastyán lassan, kínosan, de boldogságtól sugárzó szemmel kinyögi:

— Pap, pap, ez nem tesz semmit, mindent szívesen el-

szenvedek, mert mindjárt fölmegegyek az égbe és ott olyan szép! . . .

Pár nap múlva hallottam, hogy a «lau toudsze» (öreg ember) meghalt ott a pagodában.

374. Beteghez menet a villamoson.

Párisban lelkeszi értekezlet volt, melyen azt a problémát is tárgyalták, hogyan kaphatna Páris több papot. Ekkor az egyik felszólaló az alábbi esetet mondta el.

Az egyik párisi káplánt beteghez hívták Párisnak egyik vörös hírben álló negyedébe. Kora reggel volt, amikor az összes villamosok és autobuszok zsúfolva vannak munkásokkal. Magához vette a Szentséget, a karingre meg felöltőjét húzta fel. Így várt az egyik megállónál a villamosára jó ideig. Végre jött egy, de zsúfolva. Két utas kiszáll, a kalauz kiált:

— Csak két hely!

Ám a két hely rég el van foglalva, mire a káplán fel akar kapaszkodni. Pedig ha elmulasztja ezt a kocsit, akkor előállhat az a veszély, hogy későn ér el a haldoklóhoz. Az utolsó pillanatban tehát kigombolta felöltőjét, úgyhogy a fehér karing és stóla láthatóvá lett. És kiáltott:

— Haldoklóhoz kell mennem!

Meghökkenve néztek rá, a kalauz pedig nyugodtan szólt:

— Tessék felszállni!

Helyet szorítottak a papnak. És rögtön elnémult a kocsi-ban minden hangos beszéd, az ujságokat nesztelenül összehajtogatták. Mintha csak mindenki érezte volna: az Uristen maga szállt a kocsi-ba. Csakhamar felállt egy munkás és átadta a helyét:

— Tessék, főtisztelendő úr, itt jobb helye lesz.

Tisztes komolyság uralkodott a villamosban az egész úton. Talán első áldozásukra gondoltak, némelyikük talán elkövetkezendő utolsó áldozására . . . Mikor aztán a pap megérkezett céljához, leszálláskor meghatottan szólt:

— Köszönöm, uraim!

— Nincs mit, — jegyezte meg az egyik, — ez a legkevesebb, amit megtehettünk.

Az előadó, aki ezt az esetet elmondotta, így fejezte be:

— Nem gondolják, hogy ezekből az emberekből lehetne valamit csinálni, ha több pap volna ott ?

375. Imádság a szent Útravalóért.

Tirolban egy papot beteghez hívtak föl a hegyekbe. Mikor aztán meg akarta áldoztatni a beteget, észrevette, hogy két kis szentostyát hozott. Ez kissé alkalmatlan dolog volt, mert így visszafelé is a hosszú utat imádkozva kellett megtennie. Pedig inkább sétaként akarta fölhasználni a hazamenetelt. Karingben és stólával ballagott tehát hazafelé.

Egyszer csak hangokat hallott :

— Egy pap ! Egy pap !

És már szaladt is feléje egy legény.

— Főtisztelendő úr kérem, jöjjön azonnal velem. Egy favágó éppen szerencsétlenül járt, rádült egy fa és szétzúzta mellkasát.

Most már tudta a pap, miért hozott két szentostyát : az isteni Gondviselés rendelte így ! A favágót még öntudatosan találta. A szegény ember ájtatosan fölvette a szentségeket és a pap, mivel még ráért, megkérdezte : tett-e életében valami különös jót. A haldokló azt felelte, úgy hiszi, igen, azzal, hogy valahányszor egy papot beteghez menni látott, egy Údvözlégyet imádkozott azért, hogy ne muljon ki szentség nélkül a haldokló.

376. Lelki áldozás.

A nagy világégés idejében történt. Naphosszat lehetett hallani a távolból az ágyúdörgést és késő este még egy nagy sebesült-szállítmány érkezett tábori kórházunkba. A sok szegény össze-vissza lőtt ember közt feltűnt nekem egy fiatal katona. Hordágyon hozták, inkább holtan, mint élve, véres kötésbe borítva, melyből csak fekete szeme látszott ki. Lefektették egy nagy szellős teremben. Mikor az orvos neki látott, hogy leszedje az ideiglenes kötést, daliás természetén reszketést láttam átfutni. Sok-sok borzalomhoz volt már hozzászokva ez az orvos, erre a látványra mégis megremegett. A katona egész arca egyetlen óriási seb volt. Gránátzilánkok leszakították állát, orrát és homloka egy darabját. Nyilvánvaló volt : itt hiába minden emberi tudomány. Itt csak arról

lehet már szó, hogy a szegény ember kínjait lehetőleg elviselhetővé tegyék. Kezén is, melyet a szerencsétlen arca elé tartott, két ujjá hiányzott. A sebesült testen óvatosan, anyai gyöngédséggel járt végig az orvos keze, ahogyan ettől a hatalmas, erős embertől nem is várta volna az ember. És a katona sötét, halálra való szeme néma köszönettel felelt.

Aztán jótékony eszméletlenség borult a haldoklóra. Irritabilitásból megállapították, hogy bajor, 25 éves, katolikus, nőtlen. Családi fényképet is találtak nála; ő volt rajta övéi körében. Finom, előkelő, jóságos női arc — egészen az ő szemei. Apja magas termetű, láthatólag a munka embere. Két nőtestvér a fiú mellett. Ő maga szép termetével áll ott, tele ifjúi erővel, szülei között, akiknek ő az öröme és büszkesége.

Három napon át föl és le hullámozott állapota. A fiatal élet elkeseredett harcot vívott a halállal. A harmadik napon jött a lazarett lelkésze. Annak kezébe meggyónt az ifjú. Igen, *kezébe*, mert nem tudott beszélni, tehát a pap kérdéseire kézszorításokkal felelt. Attól kezdve csöndesen feküdt ágyán, összekulcsolt kézzel.

— Bajtárs, szeretnéd az Oltáriszentséget is magadhoz venni? — kérdezte a pap.

— Igen! — felelt bensőségesen a szeme.

Valóságos szentáldozásról persze nem lehetett szó a szörnyű csonkulás miatt; de oly közel kell jönnie hozzá az Üdvözítőnek, ahogy csak lehet.

És így lettem tanuja egy jelenetnek, amelyet soha életemben nem felejték el. Este volt. A nap utolsó sugarai vörösen áradtak a tágas terembe. Halkan surrant elő az alkonyat a sarkokból. Olyan csöndes és ünnepélyes volt a kórterem, mintha megállt volna a lélegzete. A folyósóról behallatszott a csöngettyű hangja. A haldokló hős ágya mellett hófehéren terített kis asztal. A feszület mellett két égő gyertya. A sebesült csöndesen feküdt és várta Megváltóját. A pap reszkető kézzel tartja a haldokló elé a liliumfehér Ostyát és lassan mondja a csodaszép imát:

«Krisztus lelke, szentelj meg engem... Krisztus teste, ments meg engem... Krisztus vére, itass meg engem... Halálom óráján hívj magadhoz engem... Hogy szenteiddel országodban dicsérhesselek örökké... amen.»

Visszhang nélkül csendült el az amen. A katona ott feküdt a fehér ágyon, két karja sóvárgóan kitérve a Nagy Szentség felé, egyik keze vastag kötésben, másik keze vértelenül fehéren . . . Halott volt.

V. A bűnbocsánat szentsége.

377. A bűn terhe.

Már Nagy Frigyes megkérdezte egy elmebaj-orvostól, miért van aránylag oly kevés őrült a katolikusok között a protestánsokhoz képest.

— Felség, — felelt az orvos, — csak azt felelhetem : A katolikusok nem jobbak a protestánsoknál. Azonban nekik a gyónásban olyan intézményük van, amelyben súlyos bűnterhüket levethetik. A protestáns azonban kénytelen azt hordani éveken, évtizedeken át, egészen élete végéig. És ez nehezedik oly súlyosan kedélyükre és lelkükre, hogy néha sokan elmezavarodottak lesznek vagy öngyilkosságot követnek el.

378. Ötórányira a lelkiatyától.

Az Inn melletti Aigen bajor búcsújáróhelyen gyakran jó messziről jönnek nagy számban a hívek.

Évekkel ezelőtt a gyóntatószékben és az áldoztató rácánál egy fiatalembert lehetett látni. Megjött minden vagy minden második héten, hogy választott lelki vezetőjénél meggyónjon és tőle jó tanácsokat kérjen. Ez a pap egy egyszerű plébános volt, névszerint *Dullinger*, rendkívül buzgó lelkiatya, akit igen sokan, még a környékbeli papok is sűrűn fölkerestek mint gyóntatót.

Az a fiatalembere nem odavaló volt, nem is plébániabeli. Ötórányira lakott onnan s gyalog szokott átjönni — kilenc éven keresztül, 1849-ig. Éjjel 1 órakor kelt föl, hogy az aigeni hatórai szentmisén jelen lehessen. Még ma is emlegetik ezt az ájtatos zarándokot, akit nem tartott vissza semmiféle időjárás, sem hőség, sem fagy, sem eső, sem vihar. A szentmise és áldozás alatt — beszéli egy szemtanu — olyan áhí-

tatosan viselkedett, hogy valahányszor ránéztem, ezt gondoltam magamban : Bárcsak én is úgy tudnék imádkozni, mint ez az ifjú ! A szentáldozás után sokáig szokott imádkozni. Úgy térdelt ott, mint egy angyal. Olyankor azt is mondtam magamban : Ebből szent lesz ! Éhgyomorral, ahogyan jött, ment haza is a hosszú úton.

Ismered ezt a jámbor zarándokot és Isten házának nagy barátját ? Nézd csak meg jól : úgye, hogyan hasonlít *Konrád* testvérhez, akit az Egyház nemrég az oltárra emelt !

379. A gyónási titok áldozata.

Kevesen ismerik a történetét, de még a nevét is *Sarkander János* morva papnak, aki 1620-ban, kevéssel a harmincéves háború kitörése után szörnyű vértanuhalált szenvedett. *Sarkander* holleschaui plébános volt, példájával és buzgóságával körülbelül 250 protestánst térített meg. Ezzel aztán magára vonta a husziták és az ú. n. «morva testvérek» gyűlöletét. Azonban volt egy hatalmas pártfogója is a hithű katolikus *Lobkowitz* tartományi főnök személyében, akinek gyóntatója is volt. Ebből fonta meg a hurkot ellene az ellenség katolikus-gyűlölete. *Sarkander* plébánost bevádolták, hogy *Lobkovitz*-cal egyetértésben lengyel kozákokat hívott az országba és szabad prédául engedték át nekik a morva földet. Isten szolgáját Olmützben egy protestánsokból és huszitákból álló törvényszék hazaárulással vádolta meg és felszólította, hogy adjon felvilágosítást mindenről, amit *Lobkovitz* herceg neki a gyónásban elmondott.

Természetesen ezt megtagadta a plébános. Erre három napon keresztül órákhosszat borzalmas módon kínozták, úgy-hogy mindannyiszor közel állt a halálhoz. A legutolsó kínzás abban állt, hogy egész testét szurokkal, gyantával és olajjal bekenték, aztán tollban meghengergették és meggyújtották. Úgy megégett, hogy féltetésen a csontok is láthatókká lettek. Harmincnapi kínteljes szenvedés után, minden ápolás nélkül, végre bevégezte életét a börtönben a gyónási titok hős vértanuja. Az olmützi székesegyház egyik oltárán őrzik csontjait. 1860-ban boldoggá avatták.

380. Bűnbánatkönnyek.

Olaszország egyik városában egy fiatalember, aki nagyon könnyelmű életet élt és minden jóakaratót intelmet visszatüskésített, egyszer egy templom előtt ment el, melyben kincsként őriztek egy festményt, valódi műremeket. Eszébe jutott ez az ifjúnak s bement a templomba, hogy megtekintse.

A kép Dávid királyt ábrázolta, amint súlyos bűne után teljesen elmerült lelki fájdalmába és keserű könnyekkel siratta nagy bukását. Mellette állt Isten angyala, aranykehelybe fogva fel a bűnbánat könnyeit, hogy azokat mint drága adományt, fölvigye a Mindenható trónusa elé. A kép alatt Szent Ágoston szavai: «Dávid egyszer vétkezett és mindig siratta, te mindig vétkezel és sohasem sírsz!»

Ez a kép, de főleg ezek a szavak lelke mélyéig fölrázták az ifjút.

— Igaz, igaz! — kiáltott fel. — Én mindig vétkezem, bűnt bűnre halmozok, de eddig még egyetlen könnyet nem ejtettem gonoszságaim fölött. Ez nem mehet így tovább!

Térdre hullott és keserves könnyekbe tört ki eddigi élete fölött. Megtért és azontúl becsületes keresztény életet folytatott.

381. Min függhet valakinek a megtérése.

Egy városban misszió volt. Világi apostoloknak egész serege fáradhatatlan toborzó munkával buzgólkodott azon, hogy minél több lelket nyerjenek meg a misszióknak, ennek a szent kegyelmi időnek. Jól tudták, mily nagyszerű eredményeket teremnek a missziók.

A legbuzgóbb toborzók közé tartozott egy cselédleány. Nem került nehéz munkájába ismerősei körét föllelkesíteni a misszió iránt. Csak egy asszonynál nem aratott még sikert: saját úrnőjét nem tudta még rávenni, hogy vegyen részt a misszióban. Ez a nő már évek óta nem járult a szentségekhez; érthető volt tehát, hogy egész bensője berzenkedett az ellen, hogy a beszédek meghallgassa. De a bátor cselédleány nem csüggedt. Azt tudta, hogy az emberi rábeszélőképesség itt tehetetlen; hiszen ismerte az Üdvözítő szavát: «Az ördögöknek e faja csak imádság és böjtölés által űzhető

ki.» Már öt év óta, amióta Mariska ehhez az asszonyhoz került, sok-sok forró könnyöggel igyekezett Istentől úrnője lelkületének megváltoztatását kiküzdeni. Most pedig, a kegyelem e napjaiban, megsokszorozta imádságait és áldozatait — és nem hiába!

Egy reggel — éppen akkor kezdődött a misszió — jön úrnője és egészen izgatottan elmondja a leánynak, hogy az éjjel egész élete összes bűnei eszébe jutottak. Nos, itt volt a perc, a kegyelem perce, ezt föl kell használni! Mariska még egyszer elmagyarázta asszonyának a misszió értelmét és végre rávette, hogy elmenjen a missziós beszédekre.

A kegyelem győzött. Isten a legalkalmasabb szókat adta a hitszónok ajkára. Az asszony úgy érezte, mintha a páter minden szava csak neki szólna, csak reá vonatkoznék.

— A te lelked fekete, mint az éj, ki onnan a bűnnel! — kiáltott az atya a szószékről és szívébe talált a bűnösnek.

Az úrnő elhatározta, hogy elveti bűnei terhét és új életet kezd. Otthon ugyan még egyszer megkezdődött a benső harc, de végül is Isten kegyelme és irgalma maradt győztes a szív fölött, mely oly nehezen hajlott meg a kegyelem ereje előtt. Megtörtént a gyónás s e nap ünnep volt mindkettőjüknek, úrnőnek és cselédleányának, midőn az Úr ismét bevonult abba a szívbe, mely harminc évig el volt zárva előle.

382. A primíciáns első gyóntatása.

Barátom, a teológus, egyszer váratlanul nyitott be hozzám. Két évet valahol idegenben töltött. A viszontlátásnak mindketten őszintén örültünk. Elbeszélte élményeit. Többek közt beszélt egy hatodikos gimnazistáról, akivel barátságot kötött.

— Hát tudod, ez a fiú elvesztette hitét. Rémes hallani, hogyan gúnyolódik az Egyház és a papok fölött. Hitével együtt elvesztette ártatlanságát is. De azért megpróbáltam segíteni rajta. Sikerült úgy intéznem egyszer a dolgot, hogy mintegy véletlenül találkozzam vele. Meghívtam, látogasson meg. Eljött és barátságot kötöttünk. Hogy használt-e valamit neki a velem való érintkezés? Nem vettem észre. De megígérte, hogy levélben fönntartja az összeköttetést velem. Aztán elutaztam onnan. Vajjon mi lett vele?

Mosolyogtam, nem szóltam semmit. Magamban pedig azt gondoltam :

— Milyen furcsa emberek ezek a fiatal teológusok ! Utóvégre a lelkek megmentéséhez egyéb is kell, mint egy kis szeretet és barátkozás !

... Három év múlva barátom, a teológus, fölszentelt pap lett. Szülőfalujában ünnepelte első miséjét. Két nappal ezután ezt a levelet kaptam tőle :

«Kedves barátom !

Primíciám napjának estéjén küldöm rövid üdvözetemet neked ! Emlékszel úgye, hogy egyszer beszéltem neked egy hitevesztett diákról, akivel Bécsben barátságot kötöttem. Nos, meghívtam őt első szentmisémre. Nem jött el. Ma, primíciám után táviratot kaptam, hogy a kórházban haldoklik, vérmérgezésben, és utánam kívánczok. A legközelebbi gyorsvonattal utaztam. Este értem a kórházba. Sohasem felejttem el azt a pillantást, mellyel fogadott. Tele vágygal, örömmel, esdekléssel segítségért. Megöleltem. Sirt. Meggyónt nekem, fölvette a haldoklók szentségeit és első, egyúttal utolsó áldásomat. A szentolvasóval kezében, mosolyogva, megelégedetten feküdt ott. Én ágya mellett ültem. Pár perc múlva mindennek vége lett ... Barátom, ez volt az első gyónás, melyet meghallgattam !

Elgondolkozva tettem le a levelet. És eszembe jutott egykori lekicsinylő gondolatom :

«Egy kis szeretet és barátkozás !»

383. Isten talál utat.

Egy ír születésű bérkocsis mindennap bejárta London utcáit, de emiatt lassankint egészen elszokott vallási kötelességeinek teljesítésétől. Igaz, hogy ez nyugtalanította is ; szívesen gyónt volna megint egyszer. De hogyan találjon rá időt és alkalmat ?

1850 karácsony estéjén egy előkelő urat kellett elvinnie a norwoodi áruházba és vissza : *Grant Tamás* southwarki püspököt. Kegyetlen hideg volt. A bérkocsis félig dermedten karjait csapkodta, hogy kissé fölmelegedjék. A püspök meglátta ezt és megsajnálta az embert. Vajjon a lelke is így fázik és dermed, mint a vér az ereiben ? - kérdezte magában a püspök.

Beszédbe elegyedett a kocsissal ; részvevő szavakkal szólt hozzá és hamarosan megtudta, hogy bizony a szegény fiákeros már több mint tíz éve nem gyónt.

— Úgy-e, — szólt ekkor a püspök — ezzel a karácsonnyal új életet fog kezdeni? Megígéri-e, hogy még e héten a szent-ségekhez járul?

— Jaj, kegyelmes uram, semmit sem tennék szívesebben, mint ezt ! Csak volna rá időm ! De egy percem sem szabad, mindig a lovakkal kell lennem. Ha nem vagyok velük az utcán, az istállóban kell lennem.

— Jó, jó, elhiszem, hogy ez így van. De ahol Isten egy kis jóakaratot lát, ott ő talál utat is. Álljon csak meg egy kicsit.

(A beszélgetés ugyanis útközben folyt hazamenet).

A kocsis megállította lovait s mire észrevette volna magát, a püspök már ott ült mellette a bakon.

— Látja, barátom, — mondotta nyájasan a püspök — Milyen jó az Isten ! Maga nem mehetett el a paphoz, hát Isten a papot küldte magához. Hát most rajta, gyónjék meg szépen. Időnk van elég, senki sem zavar minket.

Az ír ember keresztest vetett és szépen elvégezte a gyónást, mire visszatértek Londonba. Az éj csöndjét csak a kocszi zörgeése és kettejük beszéde törte meg. A mennyben pedig az angyalok tartottak éjjeli őrseget és zengték örömteljes Glóriájukat, s ennek visszhangja átrezdült egy elveszett s újra megtalált fiú lelkén, aki másnap reggel hosszú évek után ismét magához vette az Élet Kenyerét.

384. «Képzeld el örömlőket !»

H-ban történt pár éve.

Egy iskolásleány kesergett barátnőjének :

— A háború óta apám nem jár templomba, Istenről és a vallásról nem akar hallani sem. Szegény anyám rettenetesen szenved emiatt. Minden éjjel fölkel ágyából és egy teljes órahosszat kitárt karokkal imádkozik apa megtéréseért. Kérlek szépen, imádkozzál te is szegény apámért !

Néhány hét múlva örömtől ragyogva beszélte barátnőjének :

— Képzeld csak, apám végre meggyónt és megáldozott !

Ismét jár a templomba ! Pár nappal ezelőtt józanon jött haza s azt mondta, még el kell mennie valahová. Mikor visszajött, megmondta, hogy gyónni volt. Képzeld el örömünket ! Másnap reggel mindnyájan elmentünk a templomba, meggyónunk mi is és vele együtt áldoztunk !

Igy nyer meghallgatást az állhatatos és bizalommal teljes imádság ! Talán a te családotban is van egy eltévedt bárány. Föl hát az ima-ostromra ! Segíteni fog !

385. A gyónás tartotta vissza.

Egy rajnamenti városban élt egy ügyvéd. Megcsontosodott «szabadszellem» volt ; legnagyobb örömét abban találta, ha minden katolikus dolgot mérges gúnyjának lúgjával önthetett le. Különösen kedvelt céltáblái voltak a «csuhások» és a gyónás.

Egy napon, éppen nagybőjtben, kopogtak ajtaján és belépett a — plébános, akit ő oly sokszor kigúnyolt és meg-rágalmazott. Meghökkenve kelt föl az ügyvéd, a plébános elé ment és nagy zavarban kérdezte :

— Mivel szolgálhatok?

— Azért jöttem, hogy átadjak Önnek 150 forint visszatérített összeget. Hogy ezt Ön visszakaphatja, azt csak az Ön által annyiszor lepocskondiázott gyónásnak köszönheti. Amire nem voltak képesek sem az Ön büntető törvénykönyvének paragrafusai, sem semmiféle bíró, sem fogház, arra képes volt — amint látja — a gyónás. Legyen szíves tehát, ezentúl ne gyalázza ezt a szent intézményt, már következményei és hatásai miatt sem.

Ámulva-bámulva nézett az ügyvéd hol a kezébe nyomott pénztekercsekre, hol az ajtóra, melyen át a pap távozott. Mintha a felhőkből pottyant volna le. Első pillanatban azt hitte, hogy tréfa az egész s hogy a tekercsben nem is pénz van, a plébános talán csak kötekedni akart vele. Felbontotta a tekercseket : csupa ötfrankos tallér volt bennük. Hát nem csalódás, nem tréfa, hanem valóság !

— Ezt pedig csak egy gazember lophatta tőlem, akit csupán a gyónás vihettett rá a visszatérítésre. Mégis csak kell hát lennie valaminek abban a gyónásban.

Az ügyvéd elgondolkozott, és minél tovább hánytá-

vetette a dolgot magában, teljesen nyugodtan, annál jobban belátta, hogy mégis csak van valami a vallásban, s hogy ő eddig olyasmit gyalázott, amit nem is ismert. Attól kezdve nem lehetett többé hallani szidalmait és gúnyolódásait a csuhások és a gyónás fölött. Sőt egyre többször lehetett látni őt a templomban. Mikor pedig elérkezett a nagyhét : ott térdelt a plébános gyóntatószékénél. Így használta fel Isten a 150 forintot arra, hogy egy szegény eltévelyedett embert megtérítsen.

386. «És ennek örülök.»

A világháborúban, mikor ismét behívtak néhány évfolyamot, egy csapat katolikus lelkületű ifjú még a harctérre való indulás előtt bement a párisi Jézus Szíve-templomba, a világváros egyik legnagyobb templomába, hogy egyetemes gyónást végezzen.

Nagy volt ott a forgalom, a templomajtók nyitva. Három egyetemi hallgató ment éppen arra. Szabadgondolkodó mind a három. Megálltak és nézték az élénk jövő-menést. Mikor látták, hogy az emberek gyónni mennek, a legidősebbik megjegyezte :

— Nem butaság ez? Meg tudnátok ti ezt tenni?

Általános tagadó válasz.

— Nos, hát amelyitek megteszi, annak fizetek egy pompás ebédet a legelőkelőbb étteremben !

Egyik társa nyilatkozott, hogy ő megteszi. Végigcsinálja, mintha gyónna. Be is ment a templomba, beállt a sorba egyik gyóntatószék előtt, s mikor rákerült a sor, odatérdelt és gyónt akképen :

— Vétkeztem, és ennek örülök, nem hiszek se Istenben, se ördögben, és ennek örülök . . . stb.

Mikor végzett mondókájával, a gyóntató szelíd hangon kérdezte :

— Mondja csak, kérem, voltaképp miért jött gyónni?

A diák elmondta a fogadást. Erre a gyóntató :

— Ön persze most egy prédikációt vár tőlem. Szó sincs róla ; ettől megkímélem. Minthogy azonban a fogadásuk feltétele az volt, hogy Ön köteles mindent úgy csinálni, mint a

többi gyónók, tehát világos Ön előtt, úgy-e, hogy penitenciát is kell kapnia.

A fiatalember erre azt kérte a paptól, hogy ne adjon fel neki valami nagy penitenciát ; egyébként ő szavát adja, hogy azt lelkiismeretesen el fogja végezni.

S akkor így szólt a gyóntató :

— Két héten át minden este, mikor lefekszik, mondja el csupán ezt az imát : «Meg kell halnom, és ennek örülök, meg leszek ítélve, és ennek örülök, a katolikus vallás tanítása szerint van mennyország és pokol, és ennek örülök».

A diák meg volt elégedve a könnyű penitenciával és nagy vígan ment vissza kollégáihoz. Persze, mivel megnyerte a fogadást, társa finom ebédet fizetett neki.

Mikor aztán este hazatért, lefekvéskor elvégezte a penitenciát.

Harmadik este azt a furcsa imádságot így mondta :

«Meg kell halnom, és ennek örülök. Igen, igen, rám sem vár egyéb ; meg leszek ítélve és ennek örülök. De vajjon örülhetek-e csakugyan, ha ítéletre kerülök? A katolikus vallás tanítása szerint van mennyország és pokol, és ennek örülök. Mert ez a tanítás igaz».

Negyedik nap a diák nem volt képes elmondani az imát. Még azon este elment ugyanabba a templomba és kérte, hogy beszélhessen ugyanazzal a gyóntatóval. A pap jött és a fiú bevallotta, hogy nem képes a penitenciát elvégezni ; szíves magyarázatot kér tehát. A beszélgetés eredménye az volt, hogy a diák oly mélyen meggyőződött a katolikus vallás igazságáról, hogy azonnal előkészítést kért a keresztségre (mert nem is volt még megkeresztelkedve). Buzgó katolikus lett belőle.

Igy vált egy fogadás egy szabadgondolkodó üdvösségére.

387. Nines mit gyónnom.

Az óriási terjedelmű amerikai missziós vidéken történt. Egy indiánt bocsátottak a szent keresztségre és áldozásra ; aztán visszatért vadonjába, erdei kunyhójába. Csak egy év múlva jelent meg ismét a misszió-állomáson egy heti rendkívül fáradalmas, folyókon, hegyeken és veszedelmes őserdőkön át megtett út után. Szentáldozáshoz óhajtott járulni.

— Szívesen, — felelt a hithirdető atya — de előbb gyónnod kell.

— De nincs mit gyónnom.

— Igazán nincs?

— Nincs. Hogyan bánthattam volna meg az én Uramat Istenemet, ha már a szent keresztségben fiává fogadott és szent testével táplált?!

388. Ne mulaszd el húsvéti gyónásodat !

Egy lelkipásztor írja :

Mikor még az iparvidéken káplánkodtam, a húsvéti időben évente meglátogattam többek közt egy fiatal bányász is, aki léha életet élt és ezzel szüleinek és testvéreinek sok bánatot okozott. Minden alkalommal megpróbáltam rábeszélni, hogy végezze el húsvéti gyónását. De mindhiába. Mikor legutóbb nála voltam, figyelmeztettem őt, hogy tulajdonképp maga Isten hívja őt, mikor a lelkipásztor jön hozzá intellemmel Isten nevében. Mint lelkipásztor én is csak azt kívánom tőle, amit maga Isten kíván. Legutóbb is így szóltam :

— Nézze csak, maga bányász és nagyon jól tudja, hogy foglalkozása veszedelemmel teljes. Hány társának kellett már odalent a tárnában meghalnia, oly gyorsan, hogy már nem volt ideje számadását Istennel rendbehozni. Maga is ismeri a bányászmondást : «Mikor leszálok a bányába, testemen viselem halálos ingemet». Oly sokan szálltak le már épen és egészségesen, de vissza már nem maguktól jöttek, hanem társaik hozták föl holtan !

Nevetve válaszolt :

— Ne aggódjék miattam, velem az nem fog megtörténni !

Nemsokára hallottam, hogy az a család elköltözött a községből. Aztán elmúlt néhány hónap. Egyszer csak váratlanul találkozom az utcán a fiatalember húszéves nővérével. Megállítottam :

— Mit csinál a bátyja?

— Bátyám? Hát nem tudja? Meghalt.

— Meghalt? Mikor, hogyan? Beteg volt? Szerencsétlenül járt?

— Szerencsétlenül járt. Akkoriban innen Radbodba költöztünk ; fivérem az ottani bányában kapott munkát.

Éppen mikor először szállt le, történt a nagy szerencsétlenség. Ha egy nappal később kezdte volna a munkát, még ma is élne !

Ez az óriási bányakatasztrófa a radbodi telepen 1910-ben történt. Több mint 300 bányász pusztult el akkor. Megrendülve gondoltam vissza sok beszélgetésünkre, és eszembe jutottak szavaim is, amelyeket akkor legutóljára mondtam neki.

389. Ne tétovázz, üdvödről van szó !

Archias, Theba királya, éppen vendéglakomán ült, midőn levelet hoztak neki egy barátjától. A levél borítékjára ez volt írva :

«Azonnal olvasd el, komoly ügy !»

— Eh mit ! — kiáltott fel a király boros jókedvében — komoly ügyet holnap intézek el majd.

És félretette a levelet. Pedig a levélben ezt írták neki :

«Az égre kérek, menekülj abból a házból, ott gyilkosok töre les rád».

Reggel már csak a király holttestét találták meg, ruhájában a föl nem nyitott levéllel.

. . . Nem hallani-e keresztények szájából is, mikor üdvöségükről van szó, ilyen szavakat : «Majd ha megöregszem, ráérek megtérni !»

Mily oktalan és veszedelmes dolog így visszaélni Isten türelmével ! Sohase «majd». Most !

390. Későn hívták.

— Káplán úr, siessen, apám haldoklik, utolsó órájában Önt óhajtja !

— Hol laktok ?

— X. utca 10. II. emelet.

A káplán fölveszi köpönyegét, alája a szent olajos edényt és siet a nagyváros holdvilágban fürdő utcáin át. Vezetője egy tizenhároméves fiú ; arcán a nélkülözés látható nyomai. Kiálló pofacsontjai, mélyen ülő szeme, természetellenesen piros ajka már sejtette a káplánnal, mit fog látni az X. utca 10. szám alatt.

— Régen beteg atyád ?

— Három hete, káplán úr.

— Miért nem hívtatok előbb?

— Apa nem akarta eddig, mindig azt mondta : semmit sem akar a papokkal.

— Most pedig ő mondta, hogy hívj engem?

— Nem, csak azt mondta : «Hol a káplán? Csak jön, van neki mondanivalóm». De fantáziált és magas láza volt.

— Mi a betegsége?

— Nem tudom biztosan, azt hiszem, mama deliriumot mondott.

Megérkeztek. Amint a lépcsőn mentek fölfelé, síró aszszony jött eléjük lámpással a szegényes lakásból, zokogva :

— Jaj, főtisztelendő úr, már késő ! Már meghalt. Ó, ó, miért is nem hívtuk korábban ! De ki gondolta, hogy ilyen gyorsan vége lesz !

— Elég baj ! — mondta a káplán kissé bosszusan, hogy ez az annyit korholt eset megint megtörtént.

Belépett a szobába. Micsoda látvány ! A padlón feküdt a holtteste egy negyvenéves férfinak, aki hirhedt iszákos volt. Négy apró gyermek állta körül, mindannyi a nyomor képe.

— Mikor halt meg? — kérdezte a káplán.

— Éppen az imént, káplán úr. Jaj, soha életemben nem felejttem el. Annyit fantáziált, hogy már féltünk is. Hol az Ön nevét kiabálta, hol a falat verte öklével. Egyszer csak felugrott és kiáltott : «A törvényre kell mennem ! Eresszetek ki ! Tűz van ! Tűz van ! A törvényre akarok menni !» Le akartam fogni, de már kint volt az ágyból és végigzuhan a padlón. Idevonszoltam a szoba közepére. Kérdeztem tőle, fáj-e, de már nem felelt többé, meg volt halva. Jaj, káplán úr, milyen boldogtalan vagyok, hogy nem hívtam előbb !

391. Az újkeresztény hite.

Egy szigorú télen — beszéli a kanadai apostoli vikariátus egyik hithirdetője — az indiánok közt éhinség és ragály pusztított. Egy körútamon tizenegy holttestet találtam, a negyven fokos hidegben megfagyva vackukon. Mikor közelebb léptem, hogy imádkozzam értük, csodálkozva láttam, hogy mindegyik holttest kezében összehajtogatott nyirfakéregből,

az északi vidék papírosából való lap van. Első pillanatban szörnyű gyanú villant át agyamon :

— Mily szomorú babonaság! — sóhajtottam fájdalmasan.

Azt hittem ugyanis, hogy ezek a szegény emberek nagy szükségükben hosszú távollétem alatt ismét az ő bálványimádó varázslójukhoz fordultak.

Kivettem az egyik hulla kezéből a nyírfalapot. Kívül ez volt ráírva : «Csak atyánknak szabad ezt elolvasnia !» A *gyónásuk* volt ! A jó lelkek, mikor látták, hogy meg kell halniok és hogy nem tudnak meggyónni : leírták bűneiket ilyen kéreglapokra. De hogyan csinálták? Halálos kimerültségükben maguk kaparászták ezeket a sorokat, vagy valami bizalmas emberükkel iratták le? Nem tudom. Minden egyes ilyen írás ezekkel a (majdnem valamennyin egyező) szavakkal végződött :

«Kérlek, atyám, mondj egy szentmisét lelki üdvösségemért. E szolgálatodért reád hagyok egy hódprémet . . . egy nyestbőrt . . . szép faragott baltámat . . . stb.»

Amint olvastam hitüknek e bizonyágtételeit és e hűséges végrendelkezéseket, könnyek lepték el szememet. Ó, ezek a kedves nagy gyerekek ! Tanulták tőlem, hogy pap hiányában a tökéletes bánat és a vágyakozás a bűnbánat szentsége után, a bűnök bocsánatát eredményezi. Ők tehát Isten előtt, lelkiismeretük előtt és atyjuk (a pap) előtt írásban is akarták tanusítani, hogy ezzel a gondolattal halnak meg. Nemes, jámbor újkeresztények !

392. Gyónás tréfából.

Egy nagyobb város valamely jobb vendéglőjében egy este egy csoport fiatalember jött össze. Nekiláttak az italozásnak és csakhamar élénk hangulatban beszélgettek. Miután kimerítették a politikát és a napi újdonságokat, áttértek — miként ez rendszeren megtörténik ilyen alkalmakkor — vallási témákra. Különösen a gyónáson mulattak sokat.

— Jó hecc volna, — kiáltott valamelyik — ha egyszer elmennénk viccből gyónni !

Nagyot nevettek erre a bolondságra, mire amaz fogadást ajánlott, hogy ő megteszi. Fogadtak.

Másnap az illető csakugyan elment a templomba, hogy undok tervét megvalósítsa. Odalépett a legelső gyóntató-székhez, szemtelenül kijelentette a papnak, hogy ő csak azért jött ide, hogy megnyerjen egy fogadást, és elmondta az egész dolgot.

— Gyónom, hogy ezt meg ezt a bűnt elkövettem annyi-szor — de nem törődöm vele ; aztán ezt — de nem törődöm vele ; meg ezt — de nem törődöm vele . . .

És folytatta így tovább jó hosszan. Mikor aztán bevégezte, a pap teljes nyugodtan így szólt :

— Ön megtette a magáét a fogadás miatt, most én teszem meg a magamét és penitenciát adok fel Önnek. Három napon át háromszor, reggel, délben és este mondja el a következőt :

«Van halál, de nem törődöm vele ; van ítélet, de nem törődöm vele ; van pokol, de nem törődöm vele».

Azzal elbocsátotta az ifjút.

Még aznap este elmondta a fiatalember kalandját társainak és követelte a fogadás beváltását. Ám ezek egész komolyan kijelentették, hogy előbb teljesítse a feladott penitenciát, mert az is a gyónáshoz tartozik.

— Megteszem, — felelte ez — a fogadást úgyis megnyertem.

És valóban meg is kezdte az előírt szókat elmondani, először hadarva, gondolkozás nélkül, később már valami különös érzéssel. Gyermekkora elhalt hite ébredt föl lelkében. Nyugtalan lett, szótalan, végül is a végzetes szavak sehogysem akartak kijönni szájából. A könyörülő kegyelem megragadta szívét, hogy tévelygéséből visszatérítse. Most már teljes komolysággal gondolt a halálra, az örökkévalóságra és saját lelkiállapotára. Végül a kegyelem befejezte munkáját.

Ugyanahhoz a paphoz fordult, akinél a hecc-gyónást végezte, feltárta előtte lelkét és segítségét kérte, hogy kiengesztelhesse Istent.

393. «Imádkozzuk a bűnbánatot !»

1881 december 8-án Bécsben, a Ring-színház égésénél az egyik kijáratú ajtó előtt egy egész embergomolyag fetrengett, amint az elöl menekülőket a hátul jövők nekinyomták

az ajtónak s egymást halomra taposva, elzárták a menekülés útját. A gomolyag tetején feküdt egy tizennégyéves iskolásleány, akit szülei magukkal hoztak a színházba. Alig volt remény a menekülésre s ekkor a derék leányka felkiáltott :

— Imádkozzuk a bűnbánatot !

És hangosan elimádkozta a tökéletes bánat felindítását.

394. A gyermek bánatimája.

Valahol egy korcsmában verekedés támadt. A korcsmáros szét akarta választani a verekedőket, de halálos szúrást kapott. Iszonyodva ugrottak széjjel az emberek. Rögtön küldtek a papért is, de féltek, hogy későn ér oda. Ekkor a korcsmáros kilencéves kisleánya, aki az imént jött haza elsőgyónási oktatásról, áttörte magát a tömegben és letérdelt atyja mellé :

— Apus, most mondta éppen a plébános úr az iskolában, hogy ha valaki halálveszedelemben van és nem tud meggyónni, akkor indítsa föl legalább a tökéletes bánatot s akkor még a mennybe juthat. Én most előimádkozom a bánatot, te apus, mondd utánam !

S az atya utána susogta az imádságot. Amint bevégezték, kilehelte lelkét. A pap tényleg későn ért oda.

Itt is a Szentlélek szólt a kilencéves gyermekben a haldoklóhoz. Az Úr Lelke betölti a földet, betölti a korcsmaszobát is, ahol nekivadult emberek állatiasan viselkednek, és iparkodik gyógyítani, ami sebesült, menteni, ami elveszett.

395. Megtérés a halálos ágyon.

P. Madlener, Hofbauer Szent Kelemen kortársa beszéli :

Egy evangélikus vallású báró súlyos betegségbe esett. Sajnáltam a fiatalembert, hogy így kell elpusztulnia, ki nem békülve Istennel, a szentségek erőteljes vigasztalása nélkül.

(Ez a fiatalember *von Rieger Adolf* báró volt. Apja, egy kálvinista ember, a híres trappista atyának, Gerambnak nővérét vette nőül és a jozefinista törvényekhez tartva magát, úgy határozott, hogy fiúgyermekai az ő vallásában, a leányok az anya vallásában legyenek nevelve. Eszerint aztán egyetlen leánya, Amália, katolikusnak nevelkedett, két fia pedig,

Adolf és Károly, reformátusnak. P. Madlener Adolf tanára volt. Így szól tovább elbeszélése :)

A nagybeteg Adolf anyja így szólt hozzám :

— Az orvos már csak egy napot ad fiamnak. Szegény nem is sejti ezt, én pedig nem merem megmondani neki !

Elmondtam a dolgot P. Hofbauernek. Ő így válaszolt :

— Ezért a lélekért Ön lesz felelős. Mondja meg hát neki őszintén, hogy meg fog halni. A beteg szereti Önt, értesse meg vele állapotát, s mondja meg azt is, hogy meglátogatom.

Rögtön visszamentem a beteghez és megmondtam, amit Hofbauer atya izent, de nem volt elég erőm ahhoz, hogy közeli halálát is tudtára adjam. Csak azt mondtam, hogy Hofbauer atya, akit ő ugyan nem ismer, de hírét már hallotta, készül őt meglátogatni.

— Nagyon köszönöm neki jóságát, de — ha meggyógyulok, én keresem fel őt.

— Ó, kedves barátom, Ön nagyon beteg ám !

— Most menjen, kérem, és imádkozzék értem.

Nagy bánkódva mentem megint Hofbauer atyához és elbeszéltem neki mindent. Ő erre fogta olvasóját :

— Jó, imádkozzunk, de én mindjárt megyek is hozzá.

Mentünk. A szobába lépve, szóltam a betegnek :

— Kedves báró, itt van Hofbauer atya.

A beteg fölemelkedett és Hofbauer páterhez fordult :

— Köszönöm főtisztelendő úr, de nem kellett volna ide-fáradnia. Ez túl nagy jóság.

— Én szeretem a betegeket, — felelt Hofbauer. — Hogy van, kedves báró?

— Hogy lehet az olyan nyomorult ember, mint én vagyok? ! — sóhajtott a beteg.

Alázatos viselkedése tetszett a szentnek és megértve a segítségre szorult lélek szavát, megkérdezte a látogatóba jött jelenlevő hölgyeket, hogy hagyják őt magára a beteggel egy kis ideig.

...Negyedóra múlva kijött P. Hofbauer és mondotta nekem :

— A beteg már katolikus. Menjen be hozzá és készítse elő a szentáldozásra. Megyek, hozom az Oltáriszentséget.

A jelenvoltak csak bámultak. Bementem a beteghez.

Arcán átszellemült béke fénylett, eltűnt róla a fájdalom és szorongás minden vonása.

Az a negyedóra, melyet a fiatal báró az istenküldötte pappal tölteni szerencsés volt, élete legáldásdúsabb negyed-órája lett. Egy egész örökkévalóság boldogsága függött attól, gyümölcse pedig az a béke lett, melyet a világ nem adhat.

396. «Bárcsak meggyóntam volna!»

Fehérvasárnap előtt volt, a gyermekek elsőáldozási ünnepe előtt. Egy férfi, aki maga is fehérvasárnap járult először — sok-sok évvel azelőtt — az Úr asztalához, előző szombaton estefelé gyónni akart menni, hogy húsvéti kötelességét teljesítse. Otthon előkészült és ment a templomba. Utja a klubház előtt vitte el. A klubból kiszólt néhány barátja, hogy jöjjön be egy kicsit. Nem, ő a templomba akar menni. Azok ott benn nem hagyják: holnap is ráér meggyónni. Ha sejtették volna a következendőket, bizonyára útjára engedték volna. Végre is a férfi engedett a hívásnak, amiben magában véve nem is volt semmi rossz. Ám itt is beteljesedett a mon-
dás:

Amit ma megtehetsz,
Ne halaszd holnapra,
Ez a perc a tied,
Ne számíts másikra.

Gondolta magában: a húsvéti gyónás ideje még sokáig tart, lesz módja még meggyónni. Borzasztóan csalódott!

A társaság késő estig elszórakozott. Másnap, fehérvasárnap, a mi emberünk készült a templomba, mert megjegyzendő: jóra való katolikus volt, minden vasárnap és ünnepnap szentmisét hallgatott, évenként kétszer meggyónt és egyébként sem adott okot semmi panaszra; derék családapa volt és mindenütt közszeretetnek örvendett.

Szóval: indult a templomba — de sohasem ért oda! Azon a téren, ahol tegnap letért a gyónáshoz vivő útról, hirtelen rosszul lett, visszatámolygott lakásába, ráesett az ágyra e kiáltással:

— Bárcsak meggyóntam volna!

Felesége rémülten szaladt a templomba papért. Ám a

pap már csak halottat talált. Szegény ember utolsó lehelletéig csak ezt nyögdécselte :

— Bárcsak meggyóntam volna !

Igaz, hogy ily nagy vágyakozás a szentségek után azt engedi föltenni, hogy tökéletes bánattal és a kegyelem állapotában halt meg és kedvező ítéletben részesült ; de az a kétségbeesett kiáltozása a gyónás után, örök intőjelül szolgált azoknak, akik azt hallották.

VI. A szent kenet szentsége.¹

397. A szent kenet testi gyógyulást is hozott.

A «Wiener Kirchenblatt» 1930-ban e kis cikket közölte :

Alkonyodott. Nagynénim és én aggódva álltunk az ablakban és vártuk nagybácsimat. És akkor láttunk két rendőrt befordulni a sarkon és házunk felé sietni. Ijedten futottunk ki eléjük. Röviden jelentették, hogy nagybácsimat elgázolta egy autó s a kórházban fekszik. Egész éjjel nem hunytuk le szemünket. Kora reggel a kórházba siettünk.

Nagybácsim bekötözött fejével feküdt az ágyon. Lázában nem ismert meg ; a szerencsétlenség következtében agyrázkódást szenvedett.

Mindennap meglátogattuk. A bácsi javulás helyett egyre rosszabbul lett s végre a nővér értesített minket, hogy feladják neki a szent kenetet. Mi a Szűzanyához fordultunk. És ime, attól a naptól kezdve betegünk állapota javulásnak indult. Két és fél hónap múlva elhagyhatta az ágyat.

VII. Az egyházi rend.

398. Imádság jó papokért.

1922 október 22-én meghalt Vaughan salfordi püspök (Anglia). Kilencen voltak testvérek, ő az utolsó. A hat fiú pap lett, a három leány apáca. Egyik fivér volt a híres westminsteri bíboros-érsek, egy másik pedig az ausztráliai Sydney érseke.

¹ Ujabban és helyesebben így nevezik az «utolsó kenet»-et. — Egyéb ideillő példák az I. rész XIV. fejezetében. (Fordító.)

Ennek a csodálatos tömeges családi papi és rendi hivatásnak titka volt : istenfélő anyjuk imádsága, aki mindennap elmondta a szentolvasót jó papokért. Ime egy jámbor, imádságos lelkű családanya áldása !

399. Papi hivatások másutt.

Az északspanyolországi Ceanuri plébániából jelentik :

A községben született s jelenleg élő 3000 lélek közül 231 az egyházi rend tagja, vagyis majdnem a tizedrésze. A szülők ott az Ég különös kitüntetésének tekintik, ha valamelyik gyermekük Istennek szenteli magát. Sőt emlegetnek családokat, melyek valamennyi gyermeküket szüzi állapotban tudják.

Ennek hallatára némely német apának és anyának talán a hideg fut végig a hátán ; mert még sokan akadnak hazánkban olyanok, akik «jó katolikusok» akarnak lenni, de rögtön tüzet kiabálnak, ha valamelyik fiuk pap, vagy lányuk apáca akar lenni és akik mindjárt jajgatnak, ha valaki kegyes végrendeletben pénzét vallási célra hagyja. Nekünk némely tekintetben még sokkal katolikusabb gondolkodást kell el-sajátítanunk !

400. A vad Ferkó papi hivatása.

Jön egy friss legényke hozzám és félig zavarban, félig fontoskodva elmondja ügyét :

— Főtisztelendő úr, én pap szeretnék lenni. Lehet ?

Ismerem Ferkót jól. Derék fiú, jól tanul. Elsőáldozási oktatásokon két ujjá mindig a magasban volt. A tanító úr is azok közt a tanítványai közt emlegeti, akikkel meg van elégedve. Csak egy kicsit vad a legényke, olyan forgószelelűfi.

Mit feleljek hát neki ? Természetesen előbb meg kell vizsgálnom, van-e hivatása. De hogyan ? Előadást tartsak neki arról, milyen magasztos és szent, milyen komoly és felelősségteljes, milyen nehéz és lemondással telt a papi élet ? Ezt nem tehetem. Őszintén szólván, eszemben sem volt.

Gondolataim egészen másfelé jártak. Abban a kérdező gyermekarcban azzal az ártatlan kék szemével — lélekben egy női arcot láttam keresztül derengeni : Ferkó anyját. Az

egy egyszerű munkásasszony, de igazi keresztény anya is. Fia szeméből az ő anyaszeme függött rajtam: mit felelek fiának?

Ő küldte hozzám Ferkót, mert a fiú először anyját avatta be szíve titkába.

Hát itt állt előttem Ferkó. Vizsgámon később talán csodálkozott is. Mert a vizsga nagyon rövid volt és egy hangos szó nélkül folyt le. Négy gondolat ment át agyamon: Hajlam a papi pályára — derék fiú — eszes fiú — jámbor anya.

— Hát Ferkó, jól van, lehetsz pap és segítlek benne. Eredj haza és mondd meg anyádnak.

Az ablakból utána néztem. Jó, hogy a tanító nem látta most a forgószél-úrfit!

... Ferkó ma már pap és én hiszem, hogy Isten és plébániája minden jóra való lelke meg van vele elégedve.

Nemrég azt kérdezte tőlem öreg tanítója:

— Mondja csak, főtisztelendő úr, miről ismerte föl akkoriban, hogy a vad Ferkóban egy kitűnő pap rejtőzik?

— A jámbor anyjáról, tanító úr!

401. Az ő gyémántéke.

Azok közé a ritka házasságok közé tartozott, melyekben a szeretet — ahelyett, hogy kihűlne — egyre mélyebb, egyre igazibb lesz, egyre szorosabb kötelékkel fűzi össze a hitvestársak szívét.

A férfi jó keresztény volt, az asszony igazi keresztény nő. Földi javakkal meg voltak áldva.

Egyszer a fővárosban időzve, egyik esti sétájukon megálltak egy fényesen kivilágított kirakat előtt. Arany és gyémánt tündöklött benne bőségben.

— Édes Emmám, megajándékozlak egy ékszerrel. Válassz ki egyet tetszésed szerint.

Az asszony nem felelt; álmódzva tekintett a távolba. Férje még szívélyesebben unszolta:

— Az első ékszer, amit esküvőnk óta felajánlok neked! Nagyszerűen fog illeni neked. Használd föl a kedvező alkalmat, az árral ne törődjél. Ma behúnyt szemmel akarok adni!

— Behúnyt szemmel? — kérdezte az asszony hamiskás

mosollyal, de közben mélyen bensőséges pillantást vetett férjére.

— Igen, igen, behúnyt szemmel, — felelt ez. — Királyi ajándék legyen!

Az asszony elhúzta őt a kirakattól és folytatta a sétát.

— Én olyan ékszer után sóvárgok, melynek fénye enyészhetetlen. De még nem akarom elárulni, mit választottam, addig, míg ezt az annyira sóvárgott ékszert meg nem tudom mutatni neked.

— Hát jó. Beleegyezem.

És elővett a tárcájából egy csekklapot, aláírta s átadta feleségének:

— Az összeget, mely kívánságod teljesítésére szükséges, ráírhatod magad.

Pár nap mulva egy előkelő egyszerűséggel öltözött nő csöngetett be a plébánián.

— Plébános úr, kérem, nincsenek-e plébániájában olyan szegény fiúk, akik a papi pályára kíváncsoznának?

— Ó, nagyságos asszonyom, ez az én egyik nagy gondom! Több ilyen fiút ismerek! Szüleik szegények, a tanulmányok sokáig tartanak és sokba kerülnek. Emiatt gyakran elhervad és lehull a papi hivatás virága, melyet Isten maga plántált a szívekbe, de nem tud kifejlenni. Ó, ha a gazdagok tudnának erről, ha segíteni akarnának — egy kicsit, csak egy kicsit! Oly nagy a szükséglet jó papokban!

— Ezért jöttem önhöz, plébános úr!

— Áldja meg az Isten érte!

Kivett tarsolyából egy csekklapot, átnyújtotta a papnak:

— Tessék 20.000 frankra kitölteni. Elegendő ez gondjai megkönnyítésére?

— Húszezer frank? Jól hallok-e? Ó, nagyságos asszonyom, ekkora összeg!

— Egy gyémánt ék ára!

— Beváltva egy sokkal értékesebb ékszerre! — felelt a plébános meghatva.

402. A jegyes fogadalma és a papi hivatás.

Egy holland hithirdető atya 40 éves papi jubileuma alkalmával elmesélte egy ifjúkori élményét.

Atyja, egy nagyon jámbor ember, halálos ágyához hívta valamennyi gyermekét és utolsó oktatást és intelmet adott nekik. Többek közt egy kis titkot is közölt velük:

— Gyermekeim! A halál küszöbén egy kis titkot árulok el nektek. Gyakran zúgolódtatok, úgye, hogy közös esti ájtatosságunk mindig hosszúra nyúlik. Tudjátok, hogy én a szentolvasó öt tizedéhez mindig egy hatodikat csatoltam s azt mondtam nektek, hogy azt egy bizonyos szándékra mondjuk. Ti nem tudtátok, miféle szándékról van szó és ezt a számfelletti tizedet bizony megnyúlt ábrázattal végeztétek. Hát most tudjátok meg ennek okát és jelentését. — Mikor anyákat elvettem, az esküvő után mind a ketten komoly fogadalmat tettünk. Megigértük Istennek, hogy mindennap elmondjuk a szentolvasót és egy külön tizedet csatolunk hozzá azért, hogy áldja meg házasságunkat legalább egy fiúval s ez a fiú aztán hithirdető legyen a pogányok között. Most szívesen meghalok, mert nemcsak egy, hanem három is közületek erre a hivatásra készül. Anyátok és én azért nem árultuk el nektek ennek a tizednek a célját, hogy ne befolyásoljuk vele pályaválasztásotokat!

Röviddel ezután ez a valódi keresztény lélek felszállt az örök hazába. Mind a három fia hű maradt választott hivatásához.

Papi hivatásokért imádkozni kell! Papi hivatások legsebbebb jutalmai az igazi keresztény családi életnek!

403. Jól elhelyezett tőke.

Egyszer egy péklegény Bécsben a Szent István-dóm mellett két úrinőnek valami szíveséget tett. A szolgálatra-kész és intelligens arcú ifjú megtetszett nekik.

— Nos, fiú, nem szeretnél inkább tanulni és pap lenni, mint kenyeret sütni és kihordani?

— Hát bizony ez régi vágyam, de nincs pénzem a tanuláshoz.

A két hölgy pártfogásába vette a legényt, anyagilag támogatták, hogy iskoláztathassa magát. Csakugyan pap lett belőle, híres misszionárius, aki Lengyel- és Németországban, de különösen Bécsben működött nagyszerűen, nagy protestáns tudósokat a katolikus hitre térített, egy missziós

kongregációt Ausztriába telepített s ez ma is áldásosan működik népmisszióival, melyekben már százezrek lelték meg lelkük elveszett békéjét s nyerik még most is. Az egykori péklegényt ma szentnek tisztelik: ő — *Hofbauer szent Kelemen*. Hány és hány lelket mentett meg már ő és a redemptorista atyák! És mindebben része van annak a két úrhölgynek is.

404. Az anya imája.

Mennyit elérhet ebben a tekintetben különösen a jámbor anya imája! 1922 október 31-én meghalt a londoni Rochamptonban *Vaughan Bernát*, a híres jezsuita püspök. Anyja konvertita volt és példásan nevelte gyermekeit. Sokat imádkozott azért, hogy akár mind a tizenhárom gyermeke Isten szolgálatára szentelje magát és a keresztény tökéletesség magas fokára emelkedjék. És csakugyan tizenegy gyermeke az egyházi rendbe lépett. Hét fia közül, akik életben maradtak, hat pap lett. Az első lett a híres Vaughan bíboros, westminsteri érsek. A másik sydney-i érsek Ausztráliában; kettő a szentbenedek-rend tagja lett és megalapította a Fort Augustus-apátságot Svédországban. Bernát jezsuita lett (a főntnevezett püspök), az utolsó pedig, János, sebastopoli címzetes és salfordi fölszentelt püspök. Az öt nőtestvér mind fölvette a fátyolt; az egyik, Klára, a szentség hírében halt meg.

405. A titkos Miatyánk a papi hivatásért.

Leírhatatlan, mennyire szerette egy anya legnagyobbik fiát s ez őt. A legjobb és legszebb kegyelmet esdette le reá, amit csak ki lehet gondolni; de a fiú is szívesen megtette volna anyjának azt az örömet, hogy az legyen, ami őt kicsi gyermekkorától fogva eszményként töltötte el: pap! De hogyan valósulhasson meg? Hiszen földhözragadt szegények voltak és kívülre még tizenegy éhes testvér ült a sovány asztal mellett! Nem örültség-e ilyenkép a továbbtanulásra gondolni? Nem fontosabb volt-e, mihelyt csak lehet, kint a világban kenyeret keresni?

A fiú szívzaggatóan sírt sokszor; az anya vigasztal-gatta, de az ő szíve bizonytalansággal ezerszer jobban vérzett!

— Tudod mit, fiam ? Mind a ketten mindennap imádkozunk egy-egy külön Miatyánkot a Szentlélek Istenhez a te papi pályád kegyelméért.

Ugyan ki adta az anyának ezt a gondolatot, a legjobbat, mely megmentést hozott ?

Sok éven át imádkozták ők így, mintegy összeesküvők a Miatyánkjaikat, mint valami édes titkot ; eleinte kilátás nélkül a sikerre, hiszen a fiú már szolgálatot vállalt. De egy napon mégis megtörtént a fordulat, váratlanul, éppen olyan oldalról, ahova nem is gondoltak — s évek multán a fiú ott állt az oltárnál és — misézett . . .

406. Pap és anyja.

Mikor X. Piusz pápa mantuai püspök lett és anyja meglátogatta, megmutatta püspöki gyűrűjét anyjának :

— Nézd csak, anyám, milyen szép gyűrűvel ajándékoztak meg !

A jó asszonynak könnyek gyűltek szemébe. Aztán föl-emelte kezét s jeggyűrűjét mutatta :

— Igen, fiam, de *enélkül* te sem viselnéd azt !

Amilyen a szülő, olyan a pap : régi közmondás. Püspökök és jó papok csak derék családokból kerülnek ki.

407. A pap anyja.

A felső-sziléziai Zaborzéban fekszik eltemetve egy misszionárius, aki Indiában, Romániában és a lengyel kivándorlók között fejtett ki valóban apostoli tevékenységet. Sírja fölött egy lurdi barlang áll, s a Mária-szobor lábainál üveg alatt egy hervadt mirtuszkoszorú. Ezt a koszorút a misszionárius útításkájában lelték — sajnos, csak temetése után — a pap következő kezeírásával :

«Ez az én anyám menyasszonyi koszorúja volt. Magammal hordtam mindig minden úton országokon és tengereken át, emlékül azokra a szent pillanatokra, mikor anyám az oltárnál nemcsak hűséget, hanem tisztességet is fogadott. Szent esküjét megtartotta. Megvolt benne a bátorság, hogy kilenc gyermeke után még engem is világra hozzon. Isten után neki köszönöm életemet és papi hivatásomat. Ha ő nem akart volna engem, nem lettem volna pap és misszio-

nárius és nem dolgozhattam volna kilenc nyelven a halhatatlan lelkekért. Tegyük koporsómba anyám menyasszonyi koszorúját. Erre kérem azt, aki megtalálja.»

Ez a papi anya egy nagyon szegény ezredirnok felesége volt.

408. «Kár volna, ha pap lenne.»

Felső-Szilézia egyik városában vezettem lelkigyakorlatot. A külön ítéletről szóló elmélkedésben megemlítettem azt is, hogy gondolatainkat is megítéli Isten, mert az embernél a gondolatból lesz a hajlam, a hajlamból a cselekedet : a gondolat életünk gyökere.

Beszédem után hozzám jött valaki és így szólt :

— Mindazok közt, amiket mai előadásában elmondott, a leghatalmasabb benyomást az a mondata tette rám : «Egykor gondolatainkat is meg fogja ítélni Isten.» Fejtegetéséhez példaképen elbeszélek Önnek valamit :

Nemrégiben egy helyes kilencéves fiút tanítottam. Gyakran gondoltam magamban : «Milyen kár volna, ha ez a fiú pap lenne !» Egy délután hallom a hírt, hogy az Oderába belefűlt egy fiú. Az én tanítványom volt ! Én futottam elsőnek hozzá, mikor három nap múlva kifogták holttestét. Mennyire elrűtult az egykor oly szép és üde gyermek ! Felpuffadva feküdt előttem kis tanítványom holtteste. És ekkor törként vágott szívembe a visszaemlékezés arra az én bűnös gondolatomra : «Milyen kár volna, ha ez a fiú pap lenne !» Most ébredtem annak tudatára, mily keresztényietlen volt az a kívánságom, hogy Isten szolgálatára csak olyanok menjenek, akik a világban nem tudnak semmire sem menni. Mintha csak azt kívántam volna, hogy Isten elégedjék meg a selejtessel, a szellem és szépség kiválóit pedig a világ foglalja le magának !

409. Papok kiképzéseért.

Egy jámbor anya egyetlen fia éppen kispap volt, mikor a háború kitört. A fiút besorozták és — amitől legjobban félt az anya : — a fiú a háborúban elesett. Nagy volt az anya fájdalma, de rövidesen erőt vett azon. Mégis pap-anya akart

lenni. Alapítványt tett tehát, melynek kamatai oly fiú ki-
képzésére fordítandók, aki pap akar lenni.

Egy családban volt egy ilyen fiú, derék, tehetséges és
nagyon szeretett volna pap lenni. De a család teljesen sze-
gény volt s a plébános sem tudott segíteni. Megtudta ezt egy
idős szolgáló, aki már megtakarított pénzecskéjéből élt és
így szólt:

— Van valamicske megtakarított pénzem, amiből el-
édegélhetnék. De nem, inkább újból szolgálni megyek s pén-
zemet odaadom, hogy ez a fiú a papi pályára mehessen!

Ugyanígy tett egy másik nő is, ezzel a mondással:

— Nekem is legyen egy papom!

Tudok egy harmadik szolgálóról is, aki ingyen gondos-
kodott tíz évig két papnak készülő diák fehérneműjéről.

410. Szent Alajos, mint vezető a papi eszményhez.

Az 1912. év egy hideg decemberi napján történt. Egy
vesztfáliai városban egy körülbelül 17 éves fiatalember, majd-
nem vele egyidős nővérével átment a dómtéren a katolikus
egylet színháza felé. Fejét büszkén díszítette a zöld diák-
sapka, mellét pedig a bajtársi testület zöld-fehér-fekete színei,
melyek azt jelentették, hogy ő a művészeti főiskola nagyre-
ményű tanulója. Eleven képzeletében már látta is maga
előtt a jövő legszebb képeit. Odaát, a Rajna túlsó partján
fog majd állni az ő maga-építette háza, gyümölcsös közepén,
üde pázsittal és virágágyakkal övezve. Ott fogja kitervezni
a világ legszebb házikóit, olyan festői lakokat, aminőket még
nem látott a világ! Ez volt az ő eszménye.

Belépett a színházterembe. P. Esser «Szent Alajos» című
színművét adták azon este már tizedszer és utoljára az egy-
leti színpad deszkáin. A felvonások egymásután peregtek le
és — az ifjú lelkében különös dolgok mentek végbe. A színmű
egyre jobban megragadta. Látta szent Alajost, amint saját
élelmét kiosztja az utcán a szegény gyermekeknek; látta őt,
amint szigorú és világias gondolkozású atyját térdénállva
kéri — de hiába, — hogy engedje őt azon az úton menni,
amelyre Isten hívja őt: a papi és szerzetesi életre. Látta,
amint az Isten-anyja oltárképe előtt térdel és ártatlan kezét,

segítségért esdve, mennyei királynéja felé emeli és hallotta, amint szívbemarkoló hangon éneklí :

Ó vedd el, vedd el szívemet,
Kegyelmek Asszonya,
Hogy végre célját érje el
S ne vessze el soha !

Aztán jött egy élőkép : Szent Alajos első szentáldozása, melyben az angyali gyermek lelkének minden sóvárgásával térdel az Oltáriszentség előtt, miközben fölhangzanak az örökszép «Uram, nem vagyok méltó» ünnepélyes akkordjai. Végül a színmű befejező jelenete : ott áll Alajos, megdicsőülve, angyalokkal körülvéve . . .

És ezzel beteljesedett az ifjú néző sorsa. Mélyen meghatva hagyta el a színházat és útközben hazafelé, meg azután sok-sok napon át szüntelen hallott egy benső hangot : «Nem tehetnél-e te is úgy ?» . . .

Évek jöttek, mentek. A művésznövendékből szerzetes lett és tavaly májusban áldozópap. Akkoriban megfogadta szent Alajosnak, hogy ha célhoz segíti, ezt az eseményt közzéteszi, nyilvánosságra hozza. Hálás szívvel teljesíti ezennel ezt az ígéretet. Az az egykori fiatalember : — e sorok írója.

Örömmel teszem le mély hálámat az ifjúság Szentjének lába elé. Sokszor jött ő segítségemre hivatásomért való küzdelmem sok nehéz órájában. Még gyermekkoromban, első szentáldozásom napján, éppen június 21-én, tehát az ő ünnepén tapasztaltam szerető gondoskodását, mert a ő életrajzát (P. Meschler művét) kaptam aznap ajándékba. Akkor persze még nem sejtettem, hogy ez a könyv valamikor egyetlen erő- és vigaszforrásom lesz a keserű percekben és órákban, amikor saját családomtól meg nem értve, minden anyagi segítség nélkül, a szülői házból kiutasítva, végre is otthonomtól távol fölvettem azoknak a szerzetestársaságoknak egyikebe, melyek az ifjúság javán tevékenykednek.

Milyen boldog vagyok ma, hogy követtem Isten hívó szavát ! Azt a színelőadást soha sem felejttem el ! Azon az estén a művészeti eszmény kártyavárként omlott össze bennem, helyét azonban elfoglalta lelkemben az ifjúság iránt való nagy szeretet és egy sokkal magasabb művészi pályára

vezetett, t. i. zsenge emberlelkeket megneemesíteni, Istenhez hasonlóvá alakítani a legfölségesebb eszményképre és az abszolút Művész : Isten képmására.

Őcsém is követte példámat. Így lett Szent Alajos mindkettőnk vezetője a papi eszmény felé. E helyen is köszönetet mondok neki ! (1924.)

411. A haldokló agg pap kettős tanácsa.

Miután még megünnepelte gyémántmiséjét, napja leáldozni indult. Átszellemült vonásain egy munkában és érdemekben, megaláztatásokban és áldozatokban gazdag papi élet alkonypírja ragyogott.

Fiatál papnövendék lép a haldokló szobájába. A tisztas öreg pap szeretettel fogadja.

— Szabad lesz-e egy haldokló papnak valamit mondania ? — kérdi szerényen és alázatosan a jóságos szemű, ezüsthajú nyolcvanöt éves aggastyán, miközben ifjúi frisséggel ült fel ágyában.

— Két tanácsot szeretnék magának adni útravalóul jövődő papi életére. Először : mindennap szent szeretettel Jézus iránt ünnepelje a szentmisét ! Csak öreg napjaimban fogtam fel és ismertem meg egészen, milyen rendkívüli kegyelem, mily kimondhatatlan boldogság az : mindennap bemutatni a legszentebb áldozatot ! Másodszor : ne feledje soha, mekkora hatalmat adott az Úr a pap kezébe. Ó, áldjon meg, áldjon meg !

412. Egy hetvenéves aggastyán primíciája.

Pár évvel ezelőtt mutatta be első szentmiseáldozatát *P. Bürgisser Gallus* szentbenedekrendi pap a München melletti Schäftlarn templomában. A svájci Aargauban született. A zürichi technikus főiskolán elvégezvén tanulmányait, Sigmaringen herceg erdészetének szolgálatába lépett. Kiváló képzettsége folytán rövidesen erdőtanácsos lett. 1918-ban nyugalomba ment, hogy feleségével életének derűs alkonyát éldegélje. A jól megérdemelt nyugalom azonban nem tartott sokáig.

Egy kirándulás alkalmával felesége szívszélütötten roskadt karjaiba. E kemény csapás annyira megrendítette,

hogyan elhatározta, hogy utolsó éveit imádságban és elmélkedésben Istennek szenteli. Faulhaber müncheni bíboros-érsek szentelte pappá a hetvenéves Bürgissert.

413. A primíciáns áldása.

A boldog emlékü *Wittmann* püspök nagyra becsülte a primíciái áldást, mint általában is a papi áldást. Mikor szeminárium rektor volt, minden ujonnan fölszentelt fiatal paptól úgy búcsúzott el, hogy térdenállva kérte és fogadta áldásukat.

— Én nem adok rá áldást, — tette föl magában egy papnövendék, mikor ezt meghallotta, — mert én nem vagyok méltó arra, hogy elüljárómra adjak áldást.

És eljött a nap, mikor a rektor úr letérdelt előtte és összetett kézzel kérte :

— Áldj meg engem !

Ám az új pap vonakodott :

— Nem vagyok rá méltó.

— Áldj meg engem ! — ismételte a rektor még háromszor.

De az ujonnan fölszentelt kezek csak nem akartak áldásra emelkedni. Ekkor föltekintett reá a rektor és tekintetében olyan valami kérő-kényszerítő volt, hogy végre ez a pap is megáldotta őt s a jámbor rektor ezt az áldást sem veszítette el.

414. «Ki tudja, nem szorul-e még rá erre az emberre !»

Vasárnap délután. Villamoson Pankowból Neuköln felé. Csak egy ittas ember ült benn, más senki. Felszáll egy ferencsrendi barát. A részeg, mintha kígyó csípte volna meg, elkezdett káromkodni és gyalázkodni, de oly förtelmesen, hogy a kalauz is megsokalta, odament a részeghez és komoly hangon szólt :

— Ki tudja, nem szorul-e még rá erre az emberre, talán utolsó órájában ? !

A káromkodó elnémult. Ebből a szájából, ilyen szót nem várt.

415. A katolikus pap munkája.

Egy plébános valami építkezés mellett ment el, ahol sok munkás dolgozott. Az egyik kőműves lekiáltott :

— Ilyen plébános szeretnék lenni én is. Egész nap csak sétálni és pénzeket folyton bezsebelni !

A pap megállt és mosolygott :

— Kedves barátom, én ugyan nem vagyok gazdag ember, de szívesen megfizetem magának egy egész heti bérét, ha maga egy egész héten át velem jön mindenüvé, hogy meglássa az én munkámat.

Társai biztatására a kőműves belement az alkuba. Mindjárt fel is vette kabátját és csatlakozott a plébánoshoz.

— Hová megyünk most, plébános úr ? — kérdezte kíváncsian.

— Most egy himlős beteghez megyek, onnan egy vörhenybeteg gyermekhez.

A kőműves erre megtorpant és nem akart vele menni.

— Nos, barátom, miért nem jön?

— Nem akarok fertőzést kapni. Meggondoltam a dolgot, plébános úr !

Megfordult s visszament. Kacagó munkástársainak megvallotta :

— Soha életemben nem fogok gúnyolódni a pap munkáján.

416. Levágták kezét, hogy ne misézhesen többé.

A Mexikóbeli Colimából jelentés jött az ottani katolikus-üldözésről, többek közt *Arreola Librado*, tamarulai plébános szörnyű haláláról.

Ezt a papot is börtönbe hurcolták, ott a katonák egy rozsdás fejszével levágták mindkét kezét, hogy ne tudjon többé misézni. A rettenetesen megcsönkített papot, mint-hogy a vérveszteség folytán a halál fenyegette, kórházba szállították, ahol aztán borzalmas kínok közt meghalt.

417. Egy hős pap.

1918 januárjában a berlin—müncheni gyorsvonaton Schleissheim mellett gázrobbanás történt. Az utasok közt volt *Weber Vilmos* tábori lelkész is. A szerencsétlenség így történt : A podgyászshálóban valami veszedelmes folyadék volt tartályban, de nem volt jól elzárva és csöpögni kezdett.

Mikor a kifejlő gáz gyanus szagát megéreztek, néhány katona kiáltott:

— El a cigarettákkal!

De már késő volt. A gáz a cigaretták parázsától meggyulladt, a kocsi óriási robbanással lángokba borult. Mindenki a kijáráshoz tódult, és Weber tábori lelkész, aki szerencsés helyen ült, az elsők közt volt, akiket kinyomtak a kocsiból. Így hát megmenekült. De ő a mentéshez látott, hogy a sikoltozó embereket kiszabadítsa az égő kocsiból és lelki segítségben részesítse. Négyszer hatolt be a kocsiba, miközben a tűz már leperzselte felső ruháját.

Ekkor egy katona kiáltozását hallotta:

— Segítség! Bennszorultam, nem tudom magamat kiszabadítani! Segítség! Feleségem és hat gyermekem van!

Weber — bár már is súlyosan meg volt sebesülve — még egyszer beugrott a lángoló kocsiba. Egy ismerőse ugyan vissza akarta tartani:

— Most már elég volt, lelkész úr! Úgy sem bírja már és élve nem jön ki onnan többé!

— Ott bent az én helyem! — kiáltott vissza Weber, utolsó erőfeszítéssel behatolt, kiszabadította azt a katonát, de akkor elszédült, meg akart kapaszkodni egy fémrúdhoz, de az izzó volt, átégette kezét. Ájultan esett össze. Félholtan szedték fel és a klinikára vitték. Ott látszólag jobban lett, de a mérges gáztól belső komplikációk támadtak s ő érezte, hogy vége van. Kérésére ellátták a Szentségekkel. Leírhatatlan kínjai közt föltérdelt ágyán és úgy halt meg anyja karjai között, aki éppen akkor érkezett hős fia halálos ágyához.

Utolsó öröme az az értesítés volt, hogy az a családapa megmenekült.

418. Hogyan bánnak el a papokkal.

1.

Első adat:

1927 szeptember 8-án Ferreira tábornok Calles mexikói elnöknek a következő jelentést küldte:

«Van szerencsém Excellenciádnak jelenteni, hogy *Sedano* papot öt fanatikus társával együtt ma letartóztattam és mind-

annyiukat azonnal felakasztattam. A hullák a Ciudad Guzman-i pályaudvar mellett láthatók.

Alázatos tisztelettel a katonai állami műveletek parancsnoka : *M. Ferreira*.

Hogy micsoda embertelenség rejlik e rövid jelentés mögött, azt megmutatja az alábbi leírás Sedano plébános vértanuhaláláról.

A tisztas pap Guzman városba utazott, ahol egy vénasszony két garasért elárulta őt Urbina 1. gyalogezredbeli századosnak. Körülbelül nyolc óraker elfogták s mint egy gonosztevőt a kaszárnnyába hurcolták.

Másnap, szeptember 8-án több más pappal együtt a pályaudvarra vitték. Ott az öt papot agyonlőtték, aztán a fákra felakasztották.

Sedano plébános a kivégzés előtt engedélyt kért, hogy néhány szót szólhasson az egybegyűlt néphez. Körülbelül 500 ember volt jelen. Az engedélyt megkapta s ő akkor többek közt ezt mondotta :

«Testvéreim, a halál nem riaszt vissza, mert néhány percmulva Annak látásában fogok örvendezni, akinek szent hivatásban mindenkor híven és buzgón szolgáltam. Az én gonosztettem nem egyéb — ezt bevallom — mint az, hogy a papi rendbe tartozom, azok közé, akiknek hivatásuk a lelkeket Megváltónkhoz, Krisztushoz vezetni».

A beszéd után a százados ráparancsolt, hogy vesse le cipőjét és harisnyáját. Sedano szó nélkül megtette, a földön ülve. Akkor a százados megparancsolta egy katonának, hogy nyúzza le a bőrt a pap lábáról. Sedano vonaglott a kínoktól és könnyei kicsordultak. Ezután kötelet kötöttek nyakára és kényszerítették, hogy álljon lábra és menjen. Ezt azonban a megkínzott pap nem volt képes megtenni. Végre is felakasztották egy fára, de az ág letört, mire a százados gúnyosan megjegyezte, hogy ez a csuhás bizonyosan sok csokoládét evett. Akkor egy vastag ágra akasztották fel három méter magasan. A százados most parancsot adott, hogy céllovést csináljanak a papra :

— Gyakoroljuk a céllovést ezen a csuháson. Ilyen véget érdemel minden gazember !

Körülbelül húsz lövést adtak le testére és fejére. A test

úgy szétroncsolódott, hogy belei kifordultak. Ez a kivégzés reggel háromnegyednyolckor ment végbe. Délután négy óráig függtek a tetemek a fákon ; akkor leszedték és a városparancsnok rendelkezéseire az éj beálltával eltemették. («El Diario de el Pazo», 1928 március 8-iki számából.)

2.

Második adat (szintén Mexikóból) :

Talán a legborzalmasabb volt *Sabas Reyes* káplán vértanúsága.

Miként plébánosa, ő is a kormánycsapatok közeledésének hírére Tototlan faluban rejtőzött el. A plébános házvezetőnője, egy öreg asszony, halálfélelmében betegen fekvő, szinte nem tudva, mit tesz, elárulta a káplán rejtekhelyét. Sabas Reyest a mondott helyen meg is találták és puskatussal verve a falu piacterére hajtották, a plébánia elé. Arra a kérdésre, hol van a plébános, azt felelte, nem tudja.

Erre elkezdődött a kínzás. Ruháinak egy részét lehúzták róla és őt a plébánia pitvarának egyik oszlopához kötötték. A kapitány újra kérdezte :

— Hol van a plébános?

A káplán is ismételte, hogy nem tudja. Akkor a kapitány kardja hegyével, a katonák pedig szuronyukkal kezdték szurkálni a védtelen áldozatot, míg egész teste egy vér lett.

Három nap és három éjjel maradt így az oszlophoz kötve étlen-szomjan. Irgalmas szívű asszonyok akartak neki ételt és italt adni, de a katonák elkergették őket. Napközben a hóhérok folytatták a kínzást. Végre a százados kiadta a parancsot a kivégzésre. De azok a vadállatok még ilyen pokoli szórakozással is tetézték a rémséget :

Lenyúzták a bőrt az áldozat lábáról, leöntötték gázolinnal és meggyújtották. A szegény ember vonaglott kínjában. Mikor a tűz elaludt rajta, leoldották az oszlopról. Félholtan roskadt össze. De fölverték és puskatus-ütésekkel kitaszították a temetőbe, s ott egy sortűz vetett véget szenvedéseinek.

3.

A harmadik, ugyancsak mexikói adat :

Megrendítő tudósítást közölt a «The Universe» 1928 április 20-iki száma egy Mexikóban rejtekben élt pap tollából :

«Lagosban a katonák elfogtak egy papot, összetörték karjait és lábszárait, felkényszerítették egy szalmakazalra s azon elevenen megégették. Egy másik papnak mind a két kezét leégették, hogy ne tudjon többé misézni.»

419. Isten megbünteti a papgyalázókat.

Egy osztrák származású papnövendék, aki a braziliai Sao Paolóban végzi theológiai tanulmányait, írja a felső-ausztriai Wolfenbutelben élő testvérének az alábbi esetet :

Minas Geraesben a plébános megróttá egy gazdag kávéültetvényes leányát, mert a templomban illetlenül öltözve jelent meg. A leány elmondta ezt apjának, mire ez a következő vasárnap még illetlenebbül öltözve küldte leányát a templomba. A plébános ismét megdorgálta a leányt.

Mikor pedig a leány otthon ezt is elbeszélte, apja elküldte egyik szolgáját a paphoz azzal az üzenettel, hogy jöj-jön hozzá, mert beteg. Két másik szolgájának pedig megparancsolta, hogy ha majd a pap innen hazamegy, lessék meg az úton és verjék meg úgy, hogy soká el ne tudja felejteni.

A pap természetesen rögtön elment az ültetvényeshez. A háznál az anya és leánya fogadta, nagy szomorúságot színlelve az apa hirtelen megbetegedése fölött.

A pap belépett a szobába, az ágyhoz lépett, de abban a pillanatban már ki is kiáltott az asszonynak és leányának hogy jöjjenek be.

— Miért nem hívtak idejekorán? — kérdezte szigorú szemrehányással. — Én azonnal útnak indultam, amint az üzenetet megkaptam, de lám, mégis későn értem ide. Az úr teste már egészen kihűlt !

Képzeltetjük a két nő rémületét. Mikor pedig meggyőződtek arról, hogy az apa csakugyan meghalt, térdre estek és megvallották a papnak az egész gonosz tréfát, mely ily borzasztó isteni büntetéssel végződött.

420. Isten nem hagyja papjait gúnyolni.

Egy Braziliában működő misszionárius közli a következő megrendítő esetet, mely az ő működési területén történt és az egész országban nagy feltűnést keltett :

Az óriási kiterjedésű Brazília egyik déli városában a

buzgó és okos plébános prédikációival elérte azt, hogy egy nő sem jelent meg a templomban illetlenül öltözve.

Mégis megtörtént, hogy egy egyházi ünnepségen a jelenlevők nagy mebotránkozására egy gazdag és tekintélyes birtokos leánya túlságosan kivágott ruhában jelent meg. A pap barátságosan és diszkréten figyelmeztette, hogy így nem léphet be a templomba.

A következmény nem maradt el. A birtokos szörnyű sértésnek és megszegyenítésnek vette a dolgot és megakarta bosszulni. Magához hivatott egy pár hirhedt naplopót, akik pénzért vagy italért bármily gonosztetre kaphatók voltak. Azután elküldött a plébánosért, hogy jöjjön azonnal, mert nagyon beteg. A pap sejtett ugyan valami cselt, de kötelességszerűen azonnal elindult. A birtokos az ablakból leste s mikor meglátta az úton, rögtön ágyba feküdt; az ágy alatt pedig elbujva feküdtek a bérencek. A család tettetett nyájassággal fogadta a plébánost és bevezette a betegszobába, aztán magára hagyták a «beteg»-gel, míg meggyóntatja.

A pap nevén szólítja a birtokost. Semmi válasz. Érverését vizsgálja — az sincs! Megtapintja a testet — hideg! Megrázza — az ember halott! Megrendülve megy ki és szól az asszonynak:

— Sajnos, későn érkeztem, asszonyom, férje már meghalt!

Az erre következő jelenetet elgondolhatjuk. Végre is a két nő és a bérencek sírva vallották be aljas tervüket. Isten megvédi föl Kentjeit!

421. A bolsevikiek áldozata.

1924 március 6-án Kharkovban a templom előtt *Fedukovicz* katolikus prelátust benzinnel leöntötték és elevenen megégették. A helybeni kommunista hirlap maga is minden szemérem nélkül hirt adott a gonosztetről. Ám ez a borzalmas gyilkosság csak egy szeme a katolicizmus üldözése láncának. Különösen a papokra vadásztak; Fedukovicz prelátust pedig elsősorban gyűlölték, mert egyike volt Oroszország legbefolyásosabb papjainak. Minden úton-módon már régebben ki akartak csikarni belőle holmi leleplezéseket, amelyeket a gyűlölt lengyel kormány ellen akartak felhasználni.

Már 1923-ban börtönbe vetették. Bedugták egy jéghideg zárkába, napokig éhezettették, kényszerítették, hogy egész éjtszakákat állva, álmatlanul töltsön. Mikor egy hónap múlva szabadon engedték, az egykor erőteljes és makkegészséges ember testileg egészen meg volt törve.

1924-ben újból letartóztatták és az embertelen bánásmódról híres zytomiri börtönbe vitték. Itt oly rettenetes szenvedéseken ment keresztül, hogy közel volt a megőrüléshez. Arra számítottak, hogy a prelátus szabadon bocsátása fejében a pápától ki tudják csikarni bizonyos követelményeiket a lengyelek ellen. Végre Kharkovba vitték, hogy ott tűzhalállal pusztítsák el saját temploma előtt. Az első keresztényüldözések is alig voltak iszonyatosabbak, mint ezek az orosz bolsevik borzalmak.

422. Ahol a papság világossága kialszik.

Pierre l'Ermite írja a «La Croix»-ban, 1926-ban :

«Mi lesz abból az országból, ahol a papság világossága kialszik? Ismerek egy falut, mely tíz év óta pap nélkül van. A sekrestye beomlott, az eső beesik a szekrényekbe és elrohasztja a templomi ruhákat ; a kórust benövi a fű, a gondozatlan temetőben a gyermekek koponyákkal kugliznak. Ebben a faluban az emberek úgy élnek, mint az állatok : esznek, isznak, dolgoznak és alusznak. Nem hisznek Istenben, sem a lélekben, sem az örök életben. Azt sem tudják, mi az. De hisznek a trágyában. A gyermekek felnőnek anélkül, hogy tudnák, mi a jó, mi a rossz. A betegek meghalnak remény és vigasz nélkül, s elássák őket, mint az elhullott állatokat, senki egy keresztet sem vet értük».

VIII. A házasság szentsége.

423. «Nem nehezebbé, hanem könnyebbé.»

Ő egy jóra való kőművesmester és immár több mint harminc éve zavartalan boldogságban él szeretett feleségével. Mondogatták is gyakran egymásnak :

— Te, nálunk most is úgy van, mint júniusban, rózsanyiláskor !

Hogy-mint volt ez, azt akarom elmondani.

Az esküvő után késő éjjel, mikor a lakodalmi zene és zaj már elhallgatott s ők először maradtak egyedül, a férfi megfogta ifjú felesége kezét, sokáig és mélyen szemébe nézett és szólt oly hangon, mintha abban volna egész élete :

— Hedvigem, ne felejtse soha : azért lettünk egymásé, hogy az életet egymásnak nem nehezebbé, hanem könnyebbé tegyük !

Hosszú szünet.

— Megértettél engem, Hedvig?

Erre az asszony ura nyakába borult :

— Igen, kedvesem, könnyebbé, nem nehezebbé !

Néhány nap múlva, mikor a fiatal férj hazament, kedves meglepetés várta : a sarokban a fészület alatt, szép nagy betűkkel kihímezve, bekeretezve :

«Könnyebbé, nem nehezebbé !»

424. Mi minden függ a feleségtől.

Apámnak nem kellett messzire járnia hivatalba. Irodája a házban volt. Ez neki is igen kellemes és az egész családnak is nagyon kedvére volt. A szép családi élet úgyszólván megszakitást sem szenvedett.

Dél előtt tíz óra tájban apám mindig egy csésze teát és jól megkent vajaskenyeret tizóraizott. Ha munkája egy kis szünetet engedett neki, anyustól valami harapnivalót kért ; ha a mindenféle munka torlódásában megfélekezett erről, anyus emlékeztette rá. Semmitmondó csekélység és hétköznapiság, úgy-e? Csakhogy anyus ezt a kis tizórait is olyan kedves gondossággal szolgálta fel neki, mintha valami ünnepi ebéd lett volna. Sőt talán abban nyilatkozott még több szere-

tet, hogy ő maga készítette el a falatokat, úgy mint férje szerette. És abban több személyi érzés jutott kifejezésre, mint az uzsonnaasztalnál, melyet fiatalabb kezek terítettek meg rendszerint.

Egyszer valamelyik szomszéd volt éppen apánál az irodában. Látta, hogyan hozza be mama a tizórait, hallotta, hogyan kíván neki jóétvágyat. És a szomszéd — zokogásra fakadt, melle zihált, mintha valami fájdalom fojtogatná.

— Mi bajod, Máté? Miért sírsz?

— Hej, az én feleségem, az én feleségem! Az sose jön be a műhelybe és nem kérdi, nem vagyok-e éhes! Ha egy darab vajaskenyeret kérek tőle, gúnyosan felel: «Kenj magadnak, Elég vén vagy!» Ó, ha nekem is olyan feleségem volna, mint a tied, hidd meg, sosem mennék a kocsmába. Nem lettem volna rabja az italnak! Miért nem tud az én feleségem is ilyen jó lenni hozzám? Akkor bizonyosan más ember, jobb ember lennék. Te nem is tudod, milyen jó neked!

425. Szer a válás ellen.

Mikor *Windhorst*, a német centrumpárt híres vezére, még Hannoverben volt főszenzékai tanácsos, egyszer egy asszony jött hozzá azzal, hogy válni akar, mivel férjével nem lehet kibírnia, minden este részegen jön haza és írtózatot patáliát csap.

— És olyankor maga mit csinál, jó asszony?

— Hát csak természetes, hogy én sem maradok néma.

— Úgy látszik, maguknál hiányzik egy bútor.

— Miféle bútor?

— Imazsámoly. Szerezzon be egyet, és mikor az ura megint részegen jön haza, maga ne ővele beszéljen, hanem az Istennel.

Az asszony szót fogadott és később kijelentette, hogy a szer kitűnően bevált.

426. A plébános nászajándéka.

Egy eredeti modoráról ismert plébános meg volt hívva az uraság lakodalmára. Helyi szokás szerint, mikor a vendégek jóllaktak, behordták az ifjú párnak adott nászajándéko-

kat, sok ezüstneműt és egyéb drága holmikat. Az öreg plébános végignézte, aztán így szólt az új párhoz :

— Hát én is ettem-ittam itt, tehát úgy illik, hogy uraságomnak én is adjak valami nászajándékot. Pénze azonban nincs az öreg papnak, ezt tetszik tudni (az uraság tényleg tudja is, hogy minden fölösleges pénzét a szegényeknek és betegeknek osztogatja el), drágaságaim szintén nincsenek. De azért mégis adok valami nászajándékot önöknek, és tudom, hogy az — ha elfogadják és megtartják — nagy hasznukra lesz. Nos, lássák, kérem, Önök ma nagyon szeretik egymást és nagyon megvannak egymással elégedve. Bizonyára azt óhajtják is, hogy ez mindig így maradjon. Jegyezzék meg tehát jól : Minden embernek szokott lenni jó napja, néha-néha meg rossz napja. Ha tehát az önök házaseletében előfordul majd olyan nap, amikor úgy veszik észre, hogy a szeretet és megelégedés körül valami nincs rendben, akkor gondolkozzanak így : «Vagy nekem van ma «rossz» napom, vagy neki. Hagyjuk csak, majd megint megjön a jó nap».

Az uraságék nevettek, de az idő bebizonyította, hogy az öreg pap nászajándéka nagyon jól beválik. Valahányszor házaseletükben — amint ez mindenütt megesik — rosszhangulat kerekedett felül, egyikük mindig idézte :

— Vagy nekem van ma rossz napom, vagy neked. Hagyjuk csak, majd megint megjön a jó nap.

Erre mind a ketten nevettek és barátságosan nyujtottak egymásnak kezét és ajkat.

427. Aki nem adta el fiát.

Lo-Pa-Hong kínai katolikus, aki mint a karitás apostola az egész világ példaképe lett, egyszer elment egy előkelő buddhistához és adományt kért szegényei és betegei részére. A buddhista nem volt fukar, jól belenyúlt pénzszekrényébe és 10.000 dollárt adott *Lo-Pa-Hong*nak. Lehet, hogy valami hátsó gondolattal. *Lo-Pa-Hong* ugyanis városi tanácsos és villamostársasági elnökgazgató, szóval nagy úr, és van neki egy sereg deli fia, akikre mindenfelől vágyakozó pillantások sugaraznak. Annak a buddhistának leánya is nagyon szívesen lenne egyik fiúnak a felesége, apja pedig nem kevésbé örömet valamelyik ifj. *Lo-Pa-Hong*nak apósa.

Ennek az adománynak alkalmát használta föl, hogy kivesse a horgot a maga és leánya nevében :

— Hallod-e Leo, neked van nősülendő fiad, nekem van eladósorban levő leányom. Mi lenne, ha egy pár lenne belőlük?

— De az nem megy, barátom. Tudod, hogy mi katolikusok vagyunk, tehát fiam pogány nővel nem köthet házasságot.

Ez világos felelet volt. A buddhista pedig igen nagy pénzt adott neki s ezzel hálára s ellenszolgáltatásra kötelezte le. A derék Leo kész is volt minden szolgálatra, de fia lelkét nem volt hajlandó eladni ; az többet ért neki annál a 10.000 dollárnál.

— Tudod, hogy nem tehetem.

Lo-Pa-Hong nem kapta be a horgot.

És mi lett a dolog vége? A buddhista gondoskodott a házassági akadály elhárításáról : leányát beadta az ottani Szent Vince-apácák intézetébe, hogy készítsék elő a keresztségre.

Nem példakép-e ennek a kínai városatyának és vállalati igazgatónak viselkedése nekünk, európai katolikusoknak? !

IX. A vegyesházasság bajai.

428. A kongreganista leány eljegyzése.

Ülök szobámban. Csöngetnek.

— Főtisztelendő úr, be akarom jelenteni, hogy férjhez megyek egy hónap múlva. Tegnap volt az eljegyzésünk.

— Ó, ilyen gyorsan?

— Igen, a vőlegényem szeretne mielőbb meghitt ott-hont alapítani.

— Katolikus ő?

— Igen, de elvált ember ; első felesége protestáns ; a háború alatt hűtlen lett férjéhez, s ezért az ura elvált tőle.

No, iszen lett nagy sírás-rívás, mikor kijelentettem ennek a tapasztalatlan kongreganistának, hogy azzal a férfival való házasságról szó sem lehet. De hiába volt minden intelem ; ő egyre csak azt hajtogatta :

— Nem mondhatok le róla !

Szomorúan maradtam magamra szobámban. Már csak egy mentő útam van : imádkoztatok szegényért a kongregációban.

Két hét múlva ezt a levelet kaptam :

«Főtisztelendő Prézes Úr !

Itt vagyok X-ben, elvonulva a világtól, és egyetemes gyónásra készülök. Az eljegyzést felbontottam, de rettenetesen boldogtalan vagyok. Kérem, imádkozzék, hogy kitartsak!»

Egy hét múlva újabb levél :

«Elvégeztem az egyetemes gyónást. Nagyon nehezemre esett az áldozat, de meghoztam a Szűzanyának».

A Mária-leány győzött tehát a világ leánya fölött. Még sok nehéz óra következett reá. De két hónap múlva a győzelem teljes lett.

429. A konvertita nő és a vegyesházasság.

Egy egyiptomi hithirdető beszéli :

Az egyiptomi koptok tudvalevően szakadárok. Egy ilyen gazdag kopt leányt, aki nemrég visszatért a katolikus egyházba, szakadár szülei arra akartak kényszeríteni, hogy egy szakadárhoz menjen nőül ; majd, mikor ebből nem lett semmi, akkor egy protestánshoz akarták erőszakolni. Mind e próbálkozásokkal szemben a leány szilárdan kijelentette, hogy ő katolikus, tehát csak katolikushoz megy nőül is, még ha szegény ember is az. Megverték. Apja lábaihoz borulva könyörgött, hogy ő inkább darabokra hagyja magát szakítani, de katolikus marad ; még ha erőszakkal viszik is a protestáns pásztor elé, akkor sem mondja ki az igent.

Honnan merítette az erőt ez a gyöngye gyermek ehhez a hősies ellenálláshoz? Betegsége és minden rossz bánásmód mellett is gyakran délig, néha egy, sőt három óráig is éhgyomorral maradt, hogy a szentáldozáshoz járulhasson. Csüggedetlenül, szünetlenül imádkozik a kegyelemért, hogy szülei is térjenek vissza a katolikus egységbe. Nővére visszatérését már el is érte.

430. A vegyesházasságban elvesztett boldogság.

Megrendítően hangzik egy Moszkvában élt fiatal német katolikus ember vallomása.

1907-ben mint fiatal építész-technikus jött hozzám s elmondta vegyesházassága tervét. Komoly ellenérveim semmit sem használtak. Az Egyház, hogy nagyobb rosszat elkerüljön, megadta neki a dispenzációt.

Körülbelül egy év múlva ismét eljött hozzám, hogy bejelentse első gyermeke keresztelését. Sosem felejttem el azt a megható látványt. Félájultan rogyott vendégem egy székre, mintegy öntudatlanul hullottak le karjai, fejét mint egy lázas beteg emelte föl és fájdalomtól reszkető, fojtott hangon szólt :

— Főtisztelendő úr, ha valaki ismét Önhöz jön vegyesházasság tervével és nem akar Önre hallgatni, csak hívasson engem, én majd tartok neki prédikációt. Az első két hónapban még csak megvoltam feleségemmel. Akkor aztán egyre rosszabb lett a viszony köztünk ; ma pedig egyenesen kibírhatatlan. Hiszen teljesen ellentétes világnézetet vallunk !

Láttam, hogyan remeg a lelkifájdalomtól.

— De barátom, — feleltem — nem megmondtam mind-
ezt előre?

— Igen, igen ! De nem akartam önnek hinni, most pedig már késő !

431. A haldokló kereskedő.

A régi cári fővárosban egyszer egy haldokló német kereskedőhöz hívtak engem, akinek a város főutcáján nagy áruháza volt. Sajnos, vegyesházasságban élt.

Szerencsére, még teljes öntudatban találtam a beteget. Bár beszélni már nem tudott, mégis meg tudtam gyóntatni jelek által. A szentáldozásra és az utolsó kenetre behívtam a betegszobába a hozzátartozóit. Körülbelül harminc felnőtt nő jött be. De amikor a szentostyával a beteg felé fordultam, senki sem térdelt le : valamennyien nem-katolikusok voltak. Mit érezhetett a haldokló erre a látványra?

Halála után a család tisztességes temetést rendelt, katolikus szertartás szerint, de kifejezetten mise nélkül.

Még két év múlva is, a halott néhány családtagja eljött a katolikus templomba, elénekeltette a pappal a halotti zsolozsma egy részét, de ismételten kijelentették, hogy misét nem óhajtanak.

432. Csak vegyesházasságot ne !

Két lélek egymásra talált. A leány előtt nyitva a világ, a magas kormánykörök hölgyei közé fog tartozni. Az ifjú : magasrangú tisztviselő, derék fiatal ember. Össze-összejönnek meghitt beszélgetésre, jobban megismerik és becsülik egymást; szerelmük valódi és komoly.

És akkor megtudja a leány, hogy választotta protestáns. És dönt. Szilárdan és eltökélten lemond erről a házasságról. Szíve azonban nem tud belenyugodni. Szerelme nem akar lemondani. A leány érzi a szakadást magában, de nem tudja áthidalni. Szíve akar győztes lenni. Egy komoly órában erőszakot tesz szívéen : egy más városban állást szerez és elhagyja családját. Most egyedül van ; a szerelem hallgat. A hitben való hűség győzött. Jellem !

X. Az imádság.

433. Az imádkozó newyorki városatya.

Newyork városi tanácsülését csak nemrégiben kezdték meg először imádsággal. A katolikus plébános, Coshin, mondta elő az imát. Az indítványt erre a katolikus elnök, Mac Kee tette. Azóta minden ülést imádsággal kezdenek. Az előimádkozást a különféle felekezetek képviselői felváltva végzik. Valamennyi tanácsstag lehajtott fővel és teljes komolyságban vesz részt az imádságban, mielőtt a hatmilliós város ügyeiről tanácskozni kezdenének.

434. Mit törődünk az emberekkel, mikor imádkozunk?

1922 március 27-én délelőtt, egy fiatal férfi, láthatóan pap, igyekezett fölfelé a meredeken a Monte-i Miasszonyunk kegyhelye felé, mely Madeira szigetén, Funchal fölött fekszik. Egy kilencéves fiúcska szökelte előtte frissen. Menetközben a szentolvasót imádkozták hangosan. A fiúcska gyermeklelkének minden buzgalmát beleöntötte az imádságba, miközben sötétkék szeme, melyből valami titkos aggodalom és ily zsenge korban feltűnő komolyság nézett ki, egyre az Szűzanya szentélyét kutatta a távolban. A kis imádkozó keble emelke-

dett és süllyedt, mintha bánat hegye ülne rajta. Tüzes gyermeklelkének egész szenvedélyével csüggött atyján, aki most súlyos betegen fekszik egy hideg, nyirkos villában, a zarándokhegy oldalán. Nem kellett volna ennek így történnie . . . Ám a gyermek az ő kilencéves eszével nagyon is megértett mindent! . . .

Ha . . . De, hogy is mondotta mindig apja :

— Csak nem zúgolódni! Ha az ember felismeri és megteszi Isten akaratát, akkor minden jól van.

A kisfiú még jobban megmarkolja olvasóját és minden aggodalmát, minden buzgalmát beleönti az imádságba.

— Asszonyunk, szűz Mária, Istennek szent anyja, imádkozzál értünk . . .

Papi kísérijének szeme azonban mindannyiszor könnybe borul, valahányszor a gyermekre néz. Ő már tudja azt, amit a fiú még nem sejt : hogy milyen nagy a veszedelem.

Mennél közelebb érnek a kegyhelyhez, annál több emberrel találkoznak. Bár a két zarándok nem odavaló, de úgy látszik, ismerik őket. Utat engednek nekik, a férfiak kalapot emelnek. Sokuknak ajkán résztvevő kérdés lebeg, de kimondatlan marad, hogy ne zavarja ájtatosságukat.

Végre fölérnek, már ott térdelnek a kegykép előtt . . . Odalent pedig a villában imádkozik halálos aggodalommal az anya, imádkozik a zarándokgyermek hat kis testvére az atya betegágya körül. Vajjon találnak-e meghallgatásra? . . .

A két zarándok visszaindul s most megismétlődik ugyanaz, ami jövet, csak most még több emberrel találkoznak, akik köszönnek nekik és szeretnének a nagybeteg felől kérdezősködni. A fiatal pap — az előkelő idegen fiúcska nevelője — jobbnak látja félbeszakítani az imádkozást. Ám a kilencéves fiú bátran kéri : hogy folytassák :

— Mit törődünk mi az emberekkel, mikor papáért akarunk imádkozni?

. . . Aki ezt mondotta, az *Ottó* volt, *IV. Károly* magyar király és osztrák császár elsőszülött fia. Pár nap múlva atyja meghalt, szükségben és nélkülözésben, hazájából száműzve, mert hősiesen ellentállt a szabadkőmivességnek, mikor az neki trónja és koronája megtarthatását ajánlotta fel, ha népeit és főképp népeinek ifjúságát, az iskolát, ellentállás nélkül át-

engedi a szabadkőmívesek törekvéseinek, az antikrisztianizmusnak.

— Nem leszek hűtlen Istenemhez és népeimhez ! — ez volt jelszava.

Sőt — s ezt a leghitelesebb forrásból tudjuk — följajlotta életét Istennek áldozatul népeinek megmentéséért és a hitben való megtartásáért. Voltaképen valóban vértanuként halt meg. Gyermeke imádsága ugyan nem a gyógyulást hozta meg neki, hanem a győzelmet segítette neki elérni a pálmáért való küzdelemben.

435. Imádkozni tanácsatok !

A világháború alatt egy nagyműveltségű hölgy levelet kapott fiától Lengyelországból. Többek közt ez volt a levélben:

«Anyám ! Te taníttattál minket mindenre : nyelvekre, mennyiségtanra, zenére, festészetre, táncokra, — csak egyre nem tanítottál soha : imádkozni ! Itt, a harc téren látom, hogy sok bajtársam — nem a legrosszabbak — imádkozik és az imádságból erőt és bizalmat merít. Csak mi, én és öcsém, nem tudunk imádkozni ! Mi sosem tanultunk az imádság szelleméről és áldásairól. Milyen szegények is vagyunk !»

A két fivér elesett a háborúban. Az anya egy protestáns lelkeséznél keresett erőt és vigasztalást. De kérdéseire nem kapott kielégítő feleletet. Elméje elborult, gyógyintézetbe került s onnan nemsokára gyógyultan hazatért. — Ma már a katolikus Egyház tagja, mert «csak itt tud imádkozni fiainak lelkiüdvéért.»

436. A Miatyánk.

Egy jámbor asszony sokat szokott imádkozni. Egyszer elment gyónni s a gyóntató azt kérdezte tőle, milyen imádságot szokott végezni rendszerint.

— Nem tudok egyebet, mint a Miatyánkot, azt szoktam imádkozni németül, hogy meg is értsem, amit mondok és így nagyobb legyen az áhítatom is.

— És hányszor mondja el naponként a Miatyánkot?

— Ha szentmisére jövök és Isten kegyelméből jó napom van, akkor elmondok egy fél miatyánkot, néha csak a negyed-

részét, közben-közben az egészet is. De ha rossz napom van, akkor sok Miatyánkot imádkozom el.

Ámuldozva kérdi a pap :

— Hogy-hogy? Ha jó napja van, akkor csak a felét vagy negyedét, ha pedig rossz napja van, akkor több Miatyánkot? Nem értem, ez lehetetlen.

— Főtisztelendő atya, pedig ez így van. Ugyanis, mikor elkezdem, azt mondom : Mi Atyánk. Amint ezt a két szót kimondom, elkezdek arról gondolkodni, hogy maga a mennyei Úristen akar az én atyám lenni ; nekem pedig szabad az ő gyermekének és országa örökösének lennem ; meg, hogy milyen nagy szeretetet gyakorolt velem a jóságos Isten, mikor érettem emberré lett és annyi gyalázatot, szegénységet, végül a kínos kereszthalált szenvedte értem. Ha mindezt végiggondolom, akkor Isten néha oly nagy melegséget és édességet ád szívembe, hogy az egész szentmise alatt nem tudok egyebet imádkozni, mint ezt a két szót : Mi Atyánk ! — Akkor aztán azt mondom : Ki vagy a mennyekben. Ekkor arra a nagy-nagy öröme gondolok, mely a mennyben van a Szentháromság és minden angyalok és szentek látásával és ez megint oly bensőséggel tölt el, hogy ezzel foglalkozom több percen át. — Majd mondom : Szenteltessék meg a te neved ; és ezt is nagy ájtatossággal gondolom meg. És így teszek tovább, míg a Miatyánk végére nem érek, ha ugyan a végére érek. Akkor úgy vélem, hogy jó napom van. De amikor nincs bennem az a bensőség, akkor egyik Miatyánkot a másik után mondom, jóformán nem is tudom, mit imádkozom, úgyhogy ilyenkor néha ötvenet is elmondok egy mise alatt s akkor érzem, hogy rossz napom van.

437. Mindennapi kenyerünket . . .

Lyonban élt egy cipész, akinek igen nagy vevőköre volt, mert ügyesen és szorgalmasan dolgozott. Egy napon egy tekintélyes család cselédleánya jött az üzletbe, egy pár cipővel és nevetve szólt :

— Mester úr, megint itt vagyok. Javítsa meg ezt a pár cipőt. Borzasztó, mennyi lábbelit nyűnek el a mi házunkban. De hiszen maguk, cipészek is imádkoznak a mindennapi kenyerért.

— Mit? — fortyant fel a cipész — én imádkozom a mindennapi kenyérért? Eszem ágában sincs! Megszerzem én magam az én mindennapi kenyereimet!

A leány megrémült ettől a beszédétől és hallgatagon távozott. A cipész ugyanis szabad óráiban olyan sajtótermékeket szokott olvasgatni, melyek «felvilágosítás» örve és címe alatt az emberek szívéből lassankint kiölik az Istenben való hitet. És mivel ő kevély természetű volt, apránként arra a meggyőződésre jutott (és ezt gyakran nyilvánította is), hogy az embernek, ha akar dolgozni és van egy kis szerencséje, Istenre többé nincs szüksége.

Azonban nemsokára másféle leckét kellett megtanulnia.

Két évvel az előbb említett eset után a cipész beteg lett; olyan daganata keletkezett a nyelöcsővében, hogy minden kezelés ellenére is, utóbb már nemcsak egy falat kenyeret, de még egy csöpp vizet sem tudott már lenyelni úgy, hogy fulladási rohamot ne kapott volna. Így feküdt tíz napig, szörnyű éhségtől és szomjúságtól kínozva. És eszébe jutottak istentelen beszédei és akkor kétségbeesetten tördelte kezét:

— Jaj, lenne kenyere, mindennapra bőven, de mit érek most vele, ha nem tudom lenyelni!

Gyermekeihez, akik szomorúan álltak körül ágyát, így szólt:

— Gyermekeim, gondolatok mindig reám: Isten nem hagyja magát kigúnyolni! Sose felejtsetek a Miatyánk kérését: mindennapi kenyereinket add meg nekünk ma!

A nyomorult ember éhhalált halt; még az Angyalok kenyerét sem vehette magához.

438. A közös esti ima.

Egy asszony keservesen panaszkodott papjának, mily nagy bánatot okoz neki, hogy férje és fia távol tartják magukat minden vallási gyakorlattól.

— Asszonyom, végezze el hozzátartozóival közösen az esti imát! — ajánlotta a pap.

— Jaj, de hiszen senki sem tartana velem!

— No, de azt csak keresztülviheti, hogy cselédsége magával tartson? Csak rajta, próbálja meg!

Az asszony megfogadta a tanácsot és minden este maga

köré gyűjtötte imára cselédeit. Egy idő múlva férje kíváncsi lett megtudni, mi is történik abban a csöndes órában ; tehát egy este otthon maradt és az egész esti ájtatosság alatt bent ült a szobában. Azután hébe-hóba ismét megjelent ott, majd később csaknem minden este ott volt, sőt már le is térdelt imádságra. Végül szokásává lett és minden este részt vett az ájtatosságban.

Hovatovább fia is követte apja példáját és így történt, hogy nem sok idő múlva minden este az egész család buzgón és örömmel gyűlt össze az esti imádságra. Később apa és fia a szentségekhez is gyakrabban és ájtatosan járult.

439. Ima a betegágynál.

Réme volt az egész kórháznak. Legmélyebbre züllött ember volt. Mindenkit gyötört. Már alig lehetett kibírni. Szerencsétlen apja meglátogatta. Nyolc napig időzött mellette. Próbált lelkére beszélni. Teljes kudarcot vallott. Vigasztalánul utazott vissza.

Ennek a betegnek ápolása rendkívül nehéz volt. A legnagyobb gyöngédséget, türelmet csak szitkokkal, gorombasággal, zúgolódással viszonzotta. Semmivel sem lehetett kielégíteni.

A kedves nővér egyszer ott maradt ágya mellett és megpróbálta zsolozsmáját csendesesen elimádkozni. De a beteg folyton zavarta, minden zsoltár közben hol ezt, hol azt követelt. Akkor a nővér fölkelt és menni akart.

— Miért megy el? — kérdi az izgága beteg.

— Mert itt nem tudok imádkozni.

— No, csak maradjon, nem zavarom többé.

Nyugton is maradt. Kis idő múlva szólt :

— Kérem, imádkozzék hangosan velem valamit.

A nővér erre előimádkozta neki a hit-remény-szeretetet, ő lassan utána mondta. Aztán a bánat- és erősfogadás-imát mondták el. Ennek az imának szavai mély hatást tettek rá.

— Kedves nővér, hívasson nekem papot.

A pap hamarosan jött is és hosszan időzött mellette ; megáldoztatta és feladta rá az utolsó kenetet. Milyen hálás volt a szegény beteg ! Arcán most nyugalom és megelégedettség tükröződött ; türelmesen és megadással feküdt ágyán.

Másnap ismét kérte a papot. Sokáig imádkoztak együtt.

— Ha szüleim tudnák, hogy felvettem a szentségeket ! — sóhajtott a haldokló. — Hogy örülnének !

Néhány perc múlva meghalt a pap karjaiban, a nővérek és ápolók hangos imádsága közben. Csakhamar megérkeztek szülei is. Örömkönnyekeket hullattak, mikor megtudták fiuk utolsó szavait. Nem hiába volt tehát sok-sok imádságuk és áldozatuk : a tékozló fiú megtért.

440. Imádság veszedelemben.

Katonai vizsga. Az őrnagy a fiatal hadnagynak ezt a kérdést adja föl :

— Tegyük föl, hogy Ön háborúban a következő helyzetbe kerül : elülről az ellenség közeledik, két oldalról a túlsúlyban lévő ellenséges erők, hátulról a visszavonulás útja elzárva. Mit cselekedne ebben az esetben?

A vizsga-elnök szeme az ifjú tisztre van szegezve. A hadnagy kicsit gondolkodik, azután kiegyenesedik és hangsúlyosan felel :

— Őrnagy úr, ebben az esetben én «Imához !» vezényelnék !

Az urak meghökkenve néztek egymásra. Ez snájdig szembetámadás volt ! Erre egyikük sem volt előkészülve. Az őrnagy azonban megveregette a hadnagy vállát :

— Maradjon mindig ilyen derék, amilyen most !

441. Kitalálni az útvesztőből.

Két szegény asszony gombát szedett a nagy erdőben, hogy másnap a piacra vigye a városba s pár fillért keressen vele. Nem is vették észre, hogy egyre mélyebbre kerültek az erdőbe ; közben besötétedett s ők akkor riadtak rá, hogy keresztül-kasul járkálva a gomba után, az erdőnek egészen ismeretlen tájára jutottak.

Nagyon megijedtek. Merre induljanak most, hogy kitaláljanak a sötét erdőből? Szorongva tanakodtak és nem mertek semerre sem nekiindulni, mert hátha rossz irányba mennek? !

A kis Gyuri találta meg a kiutat. Az egyik asszony kislánya volt ő, akit anyja magával hozott a gombászásra. Okosan, mint egy nagy, szólt bele az asszonyok tétova tanakodásába :

— Imádkozzunk s akkor a jó Isten megmutatja nekünk a helyes utat !

Az asszonyok megkönnyebülten helyeseltek. Letérdeltek és imádkoztak — egy hétéves fiúcska tanácsára. Azután fogták kosaraikat és elszántan nekivágtak egyenesen előre. Rövid idő múlva nagy örvendezve látták, hogy ott vannak már az erdő szélén, nem messze attól a ponttól, ahol bementek volt az erdőbe.

442. Isten fizesse meg az imádságot !

A világfelfordulás után egy olműtzi teológus, *P. Urban Károly*, átlépett a csehszlovák «államegyházba». Nemrégiben azonban lemondott ottani állásáról és visszatért a katolikus Egyházba. Ezt a katolikus lapokban közzé is tette a következő nyilatkozatban :

«Tudatom barátaimmal azt a nekem és nekik örvendetes hírt, hogy bűnbánóan visszatérek a katolikus Egyházba. Mindazokért az imádságokért, amelyeket barátaim visszatérésemért ajánlottak fel, hálásan mondom : Isten fizesse meg !»

Mi is néhány Saulunkat Pálként nyerhetnők vissza, ha többet imádkoznánk tévelygő testvéreinkért.

443. Az iskolai ima miatt.

Rosszul járt egy tízéves fiú Stájerben azért, mert volt mersze tanítás előtt imádkozni az iskolában. A szocialista tanító rögtön kérdőre vonta. A fiú azt felelte, apja kívánja, hogy imádkozzék. Mire a «toleráns» pedagógus így ripakodott rá :

— Apád nekem nem mértékadó, csak az igazgató és a törvény (?), ezek pedig nem ismernek semmiféle iskolai imádságot. Az emberek többsége sem akarja, hogy az iskolában imádkozzunk.

Ám a bátor kisfiú nem tágitott, hanem folytatta az imát.

— Hagyd abba ! Nem tűröm ! — rőffent rá a tanító.

De mindhiába. Erre a kiváló tanerő tenyerével befogta a fiú száját s így akadályozta meg az ima folytatásában.

Másnap ugyanez a jelenet. De most a tanító rárontott a fiúra, szétszakította összekulcsolt kezeit, kiráncigálta a pad-

ból és a dobogó elé állította. A gyermek próbálta imádságát befejezni. A tanító gúnyosan mosolyogva tűrte, hogy a többi, szocialista gyerekek minden módon zavarják az imádkozót, fintonkat mutogassanak, csiklandozzák — míg imádkozik. Sőt annyira mentek ezek a szoci-palánták, hogy az iskolából hazamenet összetiporták tanszereit, őt magát kegyetlenül elverték, persze elárasztva mindenféle szitokkal és csúfnévvel, melyek közt még a legenyhébb ez volt: «Te fekete kutya!»

XI. Mária tisztelete.

444. Kiesiny tiszteletet is megjutalmaz Mária.

Bár katolikusnak született *Reger Miksa*, a híres zeneszerző, de az idők folyamán elvesztette minden kapcsolatát az Egyházzal. Azonban mikor halálsejtelmek lepték meg, töredelmes életgyónással engesztelte ki Istent eddigi eltévelyedéseért. Amsterdamban összegyűjt Nowowiejski Rudolf bécsi pappal, a jeles zeneszerző, Nowowiejski Félix testvérével, akinek még aznap meggyónt.

Másnap, mikor a pap meglátogatta, Reger kérte őt, végezen vele elégtételi imákat. Az imádság végeztével Reger így szólt:

— Főtisztelendő uram, engedje meg, hogy ezentúl legjobb barátomnak nevezhessem, hiszen Ön mentett meg engem, engem, akit jó idő óta halálsejtelmek gyötörnek. Tudom, hogy hamarosan meg kell halnom. De most nyugodt és boldog vagyok. Azonban még valamit. Tegnap azt mondtam, hogy hátralevő napjaim alatt megzenésítem a Miatyánkot. Most ezt az ígéretemet megváltoztatom: inkább a *Salve Regina*-t fogom megzenésíteni a temetésemre, a Szűzanya tiszteletére, aki Önt hozzám küldötte. Mert én, bár sohasem tanúsítottam is hitemet, de néha-néha elimádkoztam egy Üdvözlégyet.

Nemsokára csakugyan meghalt a nagy zeneszerző.¹

¹ Reger egyik legnagyobb zeneszerzője a XX. századnak. Istenkereső lelki küzdelmei gyakran megnyilatkoznak remekműveiben; a «100. zsoltár» a vallásos zeneirodalom egyik remeke. (Született 1873-ban, meghalt 1916-ban.) (*Fordító.*)

445. Egy Üdvözlégy.

Volt egyszer egy nemes úr, aki ifjúságától kezdve léha és vad rablólovagi életet folytatott. Ez sok-sok fájdalmat okozott jámbor feleségének, aki sok sikertelen rábeszélés után mégis megigértette férjével, hogy Szűz Mária tiszteletére mindennap csak egyetlen egy Üdvözlégyet mond el. A férfi szavának is állt, mivel szerette feleségét.

Egyszer aztán különös álma volt. Láttá magát, amint teljes fegyverzetben belép egy templomba és Szűz Mária tiszteletére elmond egy Üdvözlégyet. Akkor megjelent neki a gyermek Jézus, kis teste csupa seb. Ő felkiált: «Ó, jaj, Szent-séges Szüzanya, ki sebezte így össze szép gyermekedet?» — Feleli Mária: «Te magad ütötted rajta e sebeket!» A lovag mélyen felsóhajtott: «Ha én vagyok a bűnös ebben, és én ütöttem rajta ama sebeket, nagyon félek, hogy bűneimre sohasem nyerhetek bocsánatot». — «Ne csüggedj, — válaszol Mária — jöjj velem, segíték neked abban, hogy bocsánatot nyerj».

S ekkor a Szüzanya a bűnbánó lovaggal a kis Jézus elé térdel, a Gyermek fölemeli kezét és szól: «Menj békével, bűneid meg vannak bocsátva Anyám kedvéért és bűnbánatodért!»

A lovag boldogan ébredt föl, hálát adott az Istennek és jámbor életet kezdett.

446. A kongregációs érem.

Isten Anyjának hatalma nem ismer térbeli korlátokat és határokat; mindenütt megmutatja csodáit.

Még a villamoson is.

Egy nagyvárosban egy fiatalember azzal a szándékkal szállt villamosra, hogy a büntanyára utazik azon. A sötétség hatalmai lettek úrrá lelkén; visszafojtották benne anyja emlékét, aki aggodalmaskodott fiának tisztasága felől; elfelejtették vele becsületét és szétszórták a bűn következményeitől való félelmét.

— Kérem a jegyet! — hangzik a kalauz szava.

Ő bizony annyira el volt merülve gondolataiba, hogy megleledkezett a jegyről. Sebtiben belenyúl zsebébe s elővesz egy

marék aprópénzt. Valami csörrenve esett a padlóra. Az utasok kíváncsian odafigyelnek, az ifjú lehajol, hogy fölvegye a leesett tárgyat.

Az ő kongregációs érme volt.

Kuncogás és vállvonogatás körülötte. De ő mindebből semmit sem vesz észre; mereven néz a Szeplőtelen Szűz képére, mely az érmet ékesíti. E kép előtt ismételte ő meg százszor is esküjét: Te az enyém, én a tied!

Most pedig? Mit is akar ő most?

Fekete éj lett szeme előtt — nem, nem éj: fényes nap!

A legközelebbi megállónál leszáll és a legközelebbi templomba siet s ott töredelmes gyónást végez.

Mária kiterjesztette anyai köpenyét lelke fölött és megóvta a lelki nyomortól és haláltól.

Neked is segít lelked gyöngyeit megőrizni, ha minden veszedelemben őt hívod!

447. A Mária-érem oltalma.

1844-ben vagyunk. Hangos víg szüret zajlik a breisgaui Freiburg város mellett egy szállóban. Nyugovóra hajlik a nap és a munka végéhez közeledik. Janka, a szállósgazda tizéves leánya, egy létrán kapaszkodik fel. Alig ér a tetejébe, egy rémes sikoltás — a létra eldől s a leányka nagy ívben zuhan a virágágyba, egyenesen egy fehér rózsatő díszesen kihegyezett karójába, mely felnyársalja nyakát. Tátongó sebe láttára a legrosszabbtól tart mindenki. Orvost hamar! A szülők szívverése is megáll, míg az orvos vizsgálja a gyermeket. Az orvos pedig összezsapja kezét:

— Szerencsésebb szerencsétlenséget még nem értem hosszú praksisom alatt! A seb egyik oldalán épségben fekszik a főideg, a másik oldalán ugyanoly épségben a gége. Gyermek, kinek az oltalma alatt voltál?

Sírva hajlik gyermeke fölé a protestáns anya, lekapcsol leánykája nyakáról egy Mária-érmet és mutatja az orvosnak.

Az orvos nedves szemmel szól:

— Hát persze, akkor nem eshetett baja! Ahol ez oltalmaz, ott egy pár angyal is dolgozik!

448. Miért tiszteljük Máriát.

Dechamps, mechelni bíboros-érsek egyszer találkozott egy protestáns angollal. A beszélgetés csakhamar vallási dolgokra terelődött. A protestáns úrnak mindjárt először nem tetszett a Mária-tisztelet.

— Én inkább egyenesen Krisztushoz fordulok, az Úrhoz.

— Én is, — felelt a bíboros — de nem megyek egyedül, hanem legszívesebben az Úr Anyjának kíséretében. Lehet-e kétség akkor először afelől, melyikünket fogadja az Úr szívésebben, Önt vagy engem? Másodszor afelől, melyikünk talál előbb és biztosabban meghallgatást, Ön-e vagy én?

A protestáns úr elgondolkodott. És addig gondolkodott, míg maga is katolikussá nem lett.

449. A Mária-hűség elnyeri jutalmát.

Misszió alkalmával egy őszhajú asszony jelent meg a plébánián.

— Főtisztelendő úr tegnap arról prédikált, hogy aki hű marad Máriához, ahhoz Mária is hű marad. Hát ezt magam is tapasztaltam. Tíz testvér között én voltam a legidősebb és hamarosan idegenbe kellett mennem szolgálni. Senki sem akart felfogadni, aki felfogadott, az is hamar elküldött, mert gyöngé voltam a munkára. Már véget akartam vetni életemnek s a vízbe akartam ugrani. Összekötöttem kis batyumat és mentem a folyó felé. Utam egy templom előtt vezetett el; beléptem, letérdeltem a Mária-oltár előtt: «Szűzanyám, ma utoljára vagyok itt, meg akarom köszönni neked sok jószágodat és szeretettedet, melyet életem folyamán velem gyakoroltál».

Még egy kicsit imádkoztam, azután mentem. Az utcán egy ismerős asszonnyal találkoztam.

— Jó, hogy találkoztunk, — mondja nekem — tudok egy magának való állást.

Nem akartam hinni:

— Úgyis mindjárt elküldenek onnan is!

— Nem, nem. Az a nagysága tudja már, hogy maga gyöngé szervezetű. Csak jöjjön velem.

És tizenhat évig szolgáltam ott és megalapítottam boldog jövőndömet. A Szűzanyához való hűségem lett a menedékem.

450. Mária szeme előtt.

A kis *Vianney János* már kora gyermekségében nagyon szerette a Szűzanyát. Neki valósággal magától értetődő volt, hogy ő Mária szeme előtt él. Megőrizte a leggyengédebb tisztaságot — ez Mária szeme előtt történt. Gyakorolta a felebaráti szeretetet — ez Mária szeme előtt folyt le. Önzetlen áldozatkészséget tanusított, ami gyermeknél csodálatraméltó — ez Mária szeme előtt volt. Őrzött három birkát és egy szamarat s amellet boldog volt, amint később gyakran mesélte, mivel olyankor kedvére kiimádkozhatta magát — ez Mária szeme előtt történt. Dolgozott szorgalmasan gyöngé kezével — ez Mária szeme előtt volt.

Azután, hogy nagyobb lett, apja keményebb munkára fogta a szőlőben. Nehezére esett ez eleinte a gyerekek, mert bizony meghaladta erejét. Ekkor egy nagyszerű ötlete támadt, valóságos művészi fogás : az ő gyöngé erejének most meg kell kettőződnie, meg kell sokszorozódnia : Mária szeme előtt. Felvitt a szőlőhegyre egy kis Mária-szobrot és letette a földre, maga elé úgy öt lépésnyire. Így — most aztán rajta ! Szemét bensőségesen a szoborra függesztve, szíve mélyéből esedett segítségért, azután bevágta ásóját a földbe és ásott vitézül, ásott — mintegy láthatatlan erőtől vitetve — egyre előre — Mária szeme előtt. Most odaért a szoborig, a kedves Anyáig. Úgy, most a szobrot megint öt lépéssel előbbre állítja, megint ráfüggeszti szemét és megint ás, ás előre — Mária szeme előtt... És így tovább, öt lépésenkint, majd tíz lépésenkint, egész estig. És aznap hamarabb végezte el munkáját, mint bátyja.

451. «Megmondom anyádnak !»

A francia nemzeti zarándoklat Lourdesba 1926-ban egy megható csoda szemtanuja lett. A sok beteg között volt egy fiatalember, akinek halálát már minden percben várták. Mielőtt bevitték volna a barlangba, feladták reá a haldoklók szentségeit. Mikor a szentséges körmenet eléje ért, a bíboros, aki az Oltáriszentséget vitte, a fiatalember feje fölé tartotta a szentségtartót, a beteg pedig így susogott elhalóan :

— Ó, Jézus, Mária fia, gyógyíts meg engem !

Jézus tovább ment, látszólag nem hallgatta meg az esdeklést. A bíboros folytatta a körmenetet, a beteget pedig utána tolták a tolókocsin. Az ifjú nagy erőfeszítéssel fölemelkedett és utolsó erejével kiáltott :

— Ó, Jézus, Mária fia, nem gyógyítottál meg ! Megmondom anyádnak !

S azzal visszahanyatlott párnájára.

E gyermeki bizalomtól meghatva, a bíboros visszafordult, odalépett és még egyszer megáldotta a beteget azzal az áldással, mely már oly sok csodát művelt. És ime, «erő ment ki Isten Fiából» s a Gave-folyó partjai visszhangzottak az örömujjongástól, mert ismét nagy csoda történt. Természetesen legboldogabb volt maga a meggyógyult. Felállt és kiáltott :

— Ó, Jézus, Mária fia, meggyógyítottál ! Megmondom anyádnak, hogy segítsen hálát adnom Neked !

452. Az iskolatárs példája.

Hogy mily hatalmas hatása van a példának :

Egy berlini iskolában történt 1928-ban. Ötven protestáns leány közt csak két katolikus volt. Mikor az előadásnak vége volt, a vakmerő protestáns leányok azzal mulattak, hogy sorfalat álltak és valamelyik katolikus leányt vesszőfutasra kényszerítették és e közben karénekként zúgták : «Ave Maria ! Ave Maria !» Egy haragos vagy keserű szó nélkül ment végig köztük a hite miatt kigúnyolt leánya.

Néhány év mult el. Egyik plébánián egy hölgy jelentkezett áttérésre a katolikus vallásra. Mikor a pap azt kérdezte: milyen indítókook késztetik erre a lépésre, a hölgy így felelt :

— Egy tanulótársnőm csöndes, bátor viselkedése liceumi éveimben.

És elmondta a fönt leírt esetet.

— Ez a leány ma is, mint példakép áll lelkem előtt. Azóta mindig újra meg újra azt kérdeztem magamban, honnan merítette ő az erőt erre a nagy nyugalomra és önuralomra.

453. A legkedvesebb üdvözllet a Szűzanyának.

Szent *Mechtild* nagyon szerette volna olyan üdvözllettel köszönteni és tisztelni Szűz Máriát, amely a legszebb és neki legkedvesebb. Mivel pedig ez a kívánság egyre hevesebb lett *Mechtild*ben, egyszer végre teljesedésbe is ment. Megjelent neki a Boldogságos Szűz, mellén aranybetűkkel e szavak : «Üdvözlég, Mária !» És kijelentette *Mechtild*nek, hogy nincs neki kedvesebb üdvözllete, mint ez : Üdvözlég, Mária !

454. A vasúton.

1842 május 8-án borzalmas szerencsétlenség történt Páris kapui előtt a versaillesi vonattal : kigyulladt egy kocsi és a légvonatban a tűz pillanatok alatt áttért az egész vonatra. Több mint száz utas pusztult el; csak megszenesedett hulláikat találták meg a roncsok közt. Több százan súlyos égési és egyéb sebeket szenvedtek.

Ebben a szörnyű katasztrófában Szűz Mária egészen feltűnő módon mutatta meg hatalmát és anyai oltalmát védencei iránt. Egy diák elvitte súlyosan sebesült társát a kórházba s ott így szólt a kedves nővérhez :

— Kedves nővér, engem a skapulárem mentett meg. A Szűzanyának köszönhetem életemet. Én vagyok az egyetlen annak a kocsinak utasai közül, aki sértetlenül megmenekültem ; a legcsekélyebb pörkölődést sem szenvedtem. És én voltam az egyetlen, aki skapulárét visel. Ez a barátom, amint látja, irtózatosan összeégett — neki nincs skapuláréja. Mennyi hálaival tartozom Isten Anyjának !

Ennek a szerencsétlenségnek emlékére Meudonban a helyszínen kápolnát emeltek, neve : «Notre Dame des flammes.»

455. Az Üdvözlég hatása.

Lämmer Hugó, boroszlói egyetemi tanár, akinek tudományos munkássága világhírt szerzett, Mária révén találta meg az utat a katolikus Egyházba. Isten intézkedése folytán a tudósnak kezébe került *Stolz Albán* könyve « Az Angyali Üdvözlétről.» Olvasgatni kezdett benne és ezt a tanácsot olvasta : Azok a protestánsok, akik igazán komolyan veszik az isteni igazságot, tegyék meg azt, hogy naponként egy Üdvözléggel kérjék Isten Anyjának közbenjárását,

— Elkezdtém elmondogatni a kedves Üdvözlégyet, — beszéli maga Lämmer dr., — hogy a malasztal teljes Szűz-anyát tiszteljem és hathatós közbenjárását kérem. A tudomány gögijének tövise letört lelkemről, térdenállva a feszület előtt magányos lakásomban ima és könnyek közt harcoltam végig benső harcaimat. Az imádság megoldott minden kétséget. És mikor aztán az Egyház kapuján kopogtattam, örömmel teljesen mondhattam igent és ament a teljes-tökéletes katolikus igazságra.

456. Nagy emberek Mária-tisztelete.

Frankenstein György lovag, mikor tudtára adták, hogy betegsége komoly, csak annyit mondott :

— Amint Isten akarja !

A nehéz órákban azonban az szolgált öröme és vigasztalására, hogy övéit halálos ágya körül láthatja és hallhatja szentolvasó imádságukat ; ő maga is csendesen és ájtatosan velük imádkozott, hogy utolsó óráját Isten fájdalmas Anyjának ajánlja. Nem csoda tehát, ha ez a férfi, egyik kezében a feszülettel, másikban a haldoklók gyertyájával, Istenben megnyugodva és bátran költözött el e világból.

Tillyről, a harmincéves háború nagy katolikus hadvezérééről, száz csata győzteséről, akit már sokszor, de hiába igyekeztek a világtörténetben befektetíteni : megírták, hogy három tárgytól sohasem vált meg s azokkal együtt élte végig életét ; e három tárgy volt : kardja, feszülete és zsebolvasója. És valóban, utolsó csatájában Rain-nál, Bajorországban, ahol halálosan megsebesült, nemcsak kardja volt vele, hanem feszülete és olvasója is, miként a költő megénekelte :

S midőn Rainnál az ellenség

Golyója szívét meglelé :

Keresztel és olvasóval

Szállt hős lelke az Úr elé.

Windhorst, a német centrum nagy vezére, Szűz Máriához való ragaszkodását úgy nyilvánította, hogy a hannoveri Mária-templom építése alatt folyton ezt mondogatta :

— Aki nekem örömet akar szerezni, az adjon nekem adományt a Mária-templomra !

Néhány hónappal halála előtt lelkiatyjának azt a kívánságát fejezte ki:

— Mikor meghalok, huzassa meg fölöttem az Angelusharangot!

Bécs város egykori nagy polgármestere, *Lueger* Károly dr., gyakran fejtegette szívből jövő szavakkal a Mária-tisztelet szépségeit és szociális jelentőségét. 1894 augusztus 9-én, az első szociális tanfolyamon többek közt ezt mondotta:

— Ápolják állandóan Szűz Mária tiszteletét. Már a gyermek is erről tanul az iskolában, s ha felnő, mindig respek-tussal viseltetik a Mária-tisztelet iránt.

457. Az életmentő Mária-érem.

A nagy francia forradalomban, Robespierre rémuralma alatt, sok nemes ember feje hullott le a gillotin alatt. A börtönök tele voltak Franciaország legjobb fiaival, akikre szinte óránkint mondták ki a halálos ítéleteket.

Volt köztük egy gróf is, aki már hosszú ideje senyvedt a börtönben. Egy reggel belépett szokás szerint a börtönőr és felolvasta azoknak névsorát, akiknek a vérpadra kellett aznap menniök. Az a gróf is köztük volt. Mindnyájan kivonultak a börtönből, csak a gróf maradt hátra és valamit keresett a szalmazsákjában.

— Legyen egy kicsit türelemmel, — szólta a börtönőrnek, — az éjjel elvesztettem itt valamit s anélkül nem mehetek a vérpadra.

— Mit vesztett el? — kérdezte a börtönőr türelmetlenül.

— Az érmemet, — felelt a gróf s újból átkutatta a szalmazsákját. — Legyen irgalommal. Egész életemben a nyakamon hordtam azt az érmet és most utolsó útamra...

A fájdalom elfojtotta szavát.

A börtönőr, akinek szíve még nem kövesedett meg egészen, némi lágyssággal hangjában, engedett:

— Hát csak maradjon még ma életben az érme nélkül, holnap majd meghal az érmével.

És elment, rázárta a grófra a zárka ajtaját. A gróf hamarosan megtalálta a Mária-érmet és sirva csókolta meg.

Másnap reggel ismét nyílt a börtönajtó és egy új

börtönőr olvasta föl a halálos névsort. A gróf neve nem volt benne! Azt hitték, már tegnap kivégezték. Harmadnap sem történt semmi. Körülbelül egy hét múlva nagy riadalom ütött ki a fogházban:

— Tűz van!

A szomszéd ház állott lángokban. A börtönajtókat felszakították s az örök ordítottak:

— Meneküljön, aki tud!

A gróf el is menekült szerencsésen és sikerült külföldre szöknie. Élete végéig áldotta Istent, és Szűz Máriát még jobban tisztelte, mint eddig, hiszen nyilvánvalóan az ő oltalmának köszönhette életét.

458. A visztulai csoda.

1920-ban kitört a szovjetorosz-lengyel háború. A lengyel csapatok vereséget szenvedtek, a bolsevik hullám 1920 augusztus elején előzönlötte Lengyelországot egészen Kelet-poroszországig. Varsó előtt dörögtek az ágyúk. Az egész diplomáciai testület is elmenekült már, csak egy ember maradt helyén: *Ratti Achilles* pápai nuncius, a mostani XI. Piusz pápa. A legnagyobb szükségben Lengyelhon az ő Királynőjére gondolt és imarohamra indult. Kicsinyek és nagyok a templomokban térdeltek, sőt az utcákon is: Mária segíteni fog!

És Mária segített. Mennybefölvétele ünnepén, 1920 augusztus 15-én, a bolsevikieket először verték meg a Visztulánál és az ünnep nyolcadán Lengyelország tiszta volt a bolsevikiektől. Mária hatalmas királynőnek tanusította magát.

Ez a történelmi tény a lengyel történelmi könyvekben mint «visztulai csoda» van megörökítve. XI. Piusz pápa is, aki e nehéz napok tanuja volt, ezt a kifejezést használta a lengyel zarándokokhoz intézett beszédeiben. Azóta a lengyelek Mária mennybemenetele napját a legnagyobb ünnepek között ünneplik meg. Ahol csődöt mondott a hadi tudomány, ott segített a Boldogságos Szűz pártfogása.

A XVII. században Lengyelországban csunya világ volt. A nemesség léha és önző volt, a nép gyáva és egyenetlen. Nem-katolikus árulók eladták az országot a svédeknek,

keletről az oroszok nyomultak be, bent polgárháború dúlt, a király külföldre menekült.

Akkor a svédek oly vakmerők lettek, hogy megtámadták Lengyelország legszentebb Mária-kegyhelyét, Czenstochovát. Abban a pillanatban észbe kapott a lengyel nép. *Kordecki* pálos prior vezetése alatt védelmezték a «Mária-lovagok» az Istenanya szentélyét, aki szinte láthatóan terjesztette ki védő kezét a kolostor fölé. Miller svéd tábornok többhónapos ostrom után szitkozódva vonult vissza, hogy nem tudta ezt a «tyúkólat» bevenni.

Czenstochova felrázta és egyesítette egész Lengyelországot. Az ellenséget kiűzték, Kázmér királyt visszahozták. Első dolga a megszabadított országban az volt, hogy Szűz Máriát ünnepélyesen kijelentette Lengyelország királynőjének.

Aztán jöttek az ország felosztásának s az idegen iganak szomorú évtizedei. De Mária ezalatt is a menedéke és vigasztalója maradt a leigázott népnek. A világháború után feltámadt újra Lengyelország. Ám a hitetlenség és a liberalizmus nagy réseket szakított az intelligencia soraiban. Mária királynősége majdnem feledésbe ment, különösen az ország magasabb rendjeiben.

459. A kis fiú és vak anyja.

A «Le Scalpel» című belga orvosi szaklapban néhány évvel ezelőtt a következő eset volt olvasható :

Dr. Nevjan thourofi belga orvos felesége 1874-ben rövid idő alatt teljesen megvakult. Minden orvosi beavatkozás sikertelen maradt.

— Csak gyermekemet láthatnám még egyszer ! — siránkozott néha a szerencsétlen anya.

Kívánságára elvitték a Gent melletti Ostackerbe, ahol egy híres lourdesi barlang van. Magával vitte kisfiát is, Lajoskát. Mikor a barlanghoz közeledtek, a gyermek előre szaladt, letérdelt a Szűzanya szobra előtt és oly buzgón imádkozott, hogy a jelenlevők bámulatát magára vonta. Majd kitérta karjait és felkiáltott :

— Ó, édes Szűzanya, add vissza anyám szeme világát ! Ó, Boldogságos Szűz, tedd, hogy mamám megint lásson !

Azután anyjához futott és naivul kérdezte :

— Anyus, még nem látsz?

— Nem bizony, kisfiam !

A gyermek ismét a szoborhoz futott, imádkozott ismét Üdvözlégyet, hármat is és mindegyikhez hozzáfűzte :

— Ó, édes Szűz Mária, add vissza mamám szeme világát !

Újból anyjához szaladt :

— Anyus, még most sem látsz?

Az asszony eközben zsebkendőjét a kútba áztatta és megmosta vele szemét.

— Istenem ! — kiáltott fel egyszerre, — látom a zsebkendőmet ! Meggyógyultam, látok !

Örömradiállal vette körül őket a néptömeg, örömkönynek folytak százak szeméből. De ki volt boldogab, mint Lajoska és mamája ? !

Mikor hazautaztak s orvosuk az asszony szemét teljesen meggyógyultnak találta, kényelmetlen érzés járta át, reszketni kezdett és felkiáltott :

— Igen, Isten, én hiszek !

460. A Mária-gyermek a halálban.

Felsőausztria egy kis városában, sanyarú viszonyok közt élt egy istenfélő nő, G. Mária. A kék Mária-szalagot nem tudta sohasem megszerezni, mert hithideg anyja és könynyelmű nővére ellenezték. Tehát iparkodott legalább úgy élni, mint egy Mária-leányhoz illik, jámborul és tisztán.

Egy este egymaga maradt otthon. Mikor anyja és nővére hazajött, vérében fekvé találták. Másnap reggel egy férfi állt a rendőrség előtt és bevádolta magát, hogy megölte G. Máriát, mert az nem akart aljas vágyainak eleget tenni.

Két nap múlva temetési menet vonult végig a városon, oly hosszú, oly népes, oly szívbemarkolóan szép, amilyenre a legöregebb emberek sem emlékeztek. Több mint ötven fehér ruhás leány: a Mária-kongregáció tagjai, mind valahány liliummal kezében, kísérte G. Máriát utolsó útjára. Érezték, hogy a tisztaság vértanuja vérével érdemelte ki, hogy a Mária-gyermekek sorába álljon a Királynő örök trónja előtt.

461. A Madonna-kép mint tükör.

Egy intézeti növendék anyjától egy rég áhított dolgot kért karácsonyi ajándékkul: egy szép nagy tükröt. Anyus pedig küldött neki egy szép, nagy — Madonna-képet s azt írta:

«Ez legyen a tükröd!»

Anyja ajándéka mély hatást tett a leányra. Minden este letérdelt a kép előtt és gyermekesen kérdezte magában:

— Anyám, hogy tetszem neked?

462. A szentolvasó.

A kalauz már kétszer is jelezte: «Kész!» Az utolsó pillanatban egy gyászruhás nő szállt fel sietve a vonatra, beemelve két kis gyermekét és nagy csomagját. A vonat elindult.

Felpillantottam. Az asszony két gyermeke közt ült; kezében olvasó; egész halkan imádkozta gyermekeivel, hol az olvasóra, hol a kicsinyekre tekintve.

Breviáriumomat bevégezve, részvétellel fordultam hozzá:

— Nagy bánata lehet, asszonyom. Meglátszik rajta.

— Van bizony, főtisztelendő úr. De nem akarok panaszkodni. A jó Isten adott nekem valami szert, ami minden szenvedést könnyebbé tesz nekem. Tessék nézni, — folytatta kérdő tekintetemet látva — a szentolvasó ez a szer. A dicsőségest boldogult uramért és két legnagyobb fiamért szoktam imádkozni, akik elestek a háborúban, és azt kérem Istentől, hogy hozzon össze mindnyájunkat a feltámadáskor. Az örvendetést két kis fiamért mondom, hogy olyan jók legyenek, mint a gyermek Jézus Názáretben. A fájdalmost pedig (s itt könnyek gyűltek szemébe) — azt magamért imádkozom, hogy minden keresztem mellett is meg tudjak állni talpamon, a gyermekek végett.

463. Mária, bűnösök menedéke.

Regisi szent Ferenc a börtönben ült egy halálra ítélt mellett.

A szerencsétlen gonosztevő konokul elzárta szívét és eszét a kegyelem elől.

Regisi Ferenc az utolsó eszközhöz folyamodott. Kivett

breviáriumból egy Mária-képet és a halálraitélt elé tartotta.

— Ismered ezt a nőt?

— Igen, — morgott a bűnös.

— Ő szeret téged és imádkozik érted ; ő az irgalmasság anyja.

— Ő szeret engem és imádkozik értem? Hah ! Akkor nem ismer engem, nem tudja, hogy én megtagadtam hitemet, megvettem vallásomat, kigúnyoltam Fiát, vérét lábammal tiptartam. Akkor azt sem tudja, hogy kezemhez ártatlan vér tapad, hogy én egy szörnyeteg vagyok, egy elveszett ember, egy elátk . . . !

— Hagyd abba, barátom ! Mária ismer és szeret téged és imádkozik érted mindazok dacára is, amiket elkövettél. Nyögés szakadt föl a bűnös melléből.

— Isten embere ! — kiáltott — szavadat adod rá, hogy mind igaz, amit mondasz?

— Szavamat adom rá !

— Akkor hát meggyónok. Akkor hát vezeklek, szívesen hajtom fejemet a hóhérbárd alá, engesztelésül bűneimért. Mária, imádkozzál érettem most és halálom óráján !

464. A diák és a Szűzanya.

Volt Bozenben egy diák, derék és romlatlan, de kissé könnyelmű és nem túlságosan szorgalmas. A virágos rét és az árnyas erdő bizony kedvesebb volt neki, mint a szűk diákszoba, és játszópajtásait jobban szerette, mint tankönyveit.

Közeledett egy fontos vizsga ideje. Akkor melege lett a diákocskának. Kőrmére égett a dolog. Nagy aggodalmában a templomba menekült, oda a csodatevő Máriakép elé és esengett segítségért. Forrón imádkozott :

«Monstra te esse matrem !»

Mutasd meg, hogy anyám vagy !

Ekkor úgy tetszett neki, mintha hangot hallana ; egész világosan hallotta. A kép beszélt-e vagy lelkiismerete szava volt? De komolyan és súlyosan hangzott a szó :

«Monstra te esse filium !»

Mutasd meg, hogy fiam vagy !

A könnyelmű diákon végig szaladt a hideg és ettől kezdve komolyan fogta fel kötelességeit.

465. Mária segít.

A vonaton egy természetes linzi nő mellett ült egy 24 éves asszony és mesélt :

Altöttingbe utazom, hogy Szűz Máriának ott az ő kegyhelyén adjak hálát. Ugyanis tegnap egy nagy szerencsétlenségtől menekültünk meg. Úgy volt, tetszik tudni, hogy az uram, aki tejegzaságban van alkalmazva, halálsápadtan jött haza és mondja :

— Adjunk hálát Istennek, hogy ma engem nem mint széttépett hullát hoztak haza !

— Szent Isten, mi történt? — kiáltok rémulten.

— Hallgasd meg, — beszéli az uram. — Egyik bikánk, egyébként csöndes állat, hirtelen megvadult, rám rontott, letiport és szarvával döfködött. Halálfélelemben felkiáltottam : «Altöttingi Szűz Mária, segíts !» Abban a pillanatban a bika egy másodpercre abbahagyta a támadást, úgyhogy fel tudtam ugrani s egy közeli fára gyorsan fel tudtam mászni. Éppen jókor, mert a megvadult állat már vágatott is utánam. Persze nem ért el a fán és csak a fa törzsét hasogatta szarvával. Magamhoz tértem ijedtségemből és segítségért kiáltottam. Jöttek is emberek, a bikát lefékezték és én meg voltam mentve. Akkor jutott eszembe, milyen ostobaságot követtem el reggel : piroscsíkos zubbonyomat vettem föl s abban mentem a majorba és majdnem áldozata lettem meggondolatlanságomnak, ha a jóságos Szűz Mária meg nem segített volna. Hát most ezért utazom Altöttingbe.

466. Hit és szentolvasó.

Élt a városban egy köztisztelőnek örvendő úriember, aki külsőleg meg is érdemelte ezt a tekintélyt, de sajnos, a vallás gyakorlatától teljesen elidegenedett. Egy ünnepi alkalmal több egyházi férfiú társaságában ült az asztalnál.

Beszélgetés közben valami apropóra kicsúszott ajkán a vallomás :

— Örülnék nagyon, ha szilárd hitem volna nekem is, de képtelen vagyok ezt elérni.

Egyik szomszédja, idősebb pap, odasugta neki :
— Nincs hite ? Hát imádkozgassa a szentolvasót !
A társalgás azután más dolgokra terelődött.

Három év múlva ez a pap levelet kapott a következő tartalommal :

«Bizonyára emlékszik még Főtisztelendőséged arra, mikor három évvel ezelőtt együtt ültünk a fehér asztalnál (itt meg itt) és társalgás közben én őszintén bevallottam, hogy nincs hitem, de egyúttal kifejeztem sajnálkozásomat is, hogy azt nem tudom megszerezni. Erre Ön azt javasolta nekem : «Hát imádkozgassa a szentolvasót !»

Szavai eleinte idegenül siklottak el lelkem mellett, de megragadtak emlékezetemben. Később már szüntelenül a fülembe csengtek, mintha megszálltak volna. Lassankint megszoktam őket és azok bevésődtek egészen szívembe. Végre valósággal kedvesek és édesek lettek nekem és én — elkezdtem a szentolvasót mondogatni. Ma már hiszek és boldog vagyok és örömmel teljesítem vallási kötelességeimet.»

467. «A szentolvasó mentett meg.»

Beteg asszonyhoz hívták a papot az X-utca 28. szám alá. A pap tévedésből a 18. számú házba ment. Fölment az első emeletre, de ott csupa zárt ajtóra talált. A második emeleten egy kisiút látott, az mutatott neki egy szobát, hogy ott fekszik egy beteg asszony. Csakugyan, a pap egy beteg asszonyt talált a szobában; az ágy mellett egy körülbelül 50 éves férfi ült.

— Hogy van a felesége? — kérdezte a pap.

— Ahhoz magának semmi köze! Mit akar itt? Ki hívta ide?

— Valaki egy beteg asszonyhoz hívott. Valószínűen eltévesztettem a házzszámot, de úgy látom, itt is használhatok. Kétségkívül Isten rendelése volt, hogy ide tévedjek az Ön feleségéhez.

— Igen, igen, — suttogta az asszony elhaló hangon —, bizonyára Isten vezette ide. Én nagyon szeretnék meggyónni!

— Szó sem lehet róla! — vágott közbe a férfi, — tíz év óta pap nem tette be ide a lábát. Hagyjon minket békében a tisztelendő úr és ne törődjék a mi ügyeinkkel.

— Nézze, barátom, feleségének lelke nem az Ön tulajdona. Tehát én igenis meggyóntatom őt és megteszem kötelességemet, szíveskedjék egy kis ideig magunkra hagyni minket.

Az ember mormogott valamit, de végre is kiment a konyhába.

Ekkor az asszony a papnak egy olvasót mutatott, mely mellette függött a falon :

— Nézze, főtisztelendő úr, ez a szentolvasó mentett meg engem. Tíz év óta férjemtől való félelemből elhagytam Istent és vallásomat. De azért mindennap elmondtam egy-egy tizedet az olvasóból.

Azután töredelmes gyónással előkészült az asszony elköltözéséhez, mely nem sokára be is következett Isten kegyelmében.

468. Szentolvasó a vérpadon.

Néhány évvel ezelőtt egy elzászi városban egy alig 22 éves gonosztevőt végeztek ki. Nagy néptömeg tolongott a kivégzés terén. Halálos csend uralkodott köröskörül. Közeli halála előtt a gonosztevő megkérte a kísérő papot, teljesítse még egy kérését. Egy olvasót vett elő zsebéből és halkán szolt a papnak :

— Ezt az olvasót szegény édesanyám adta nekem emlékül első szentáldozásomra. Gyermekkoromban naponként elmondta velem együtt és amellet ezer jó tanáccsal és oktatással látott el. Később el kellett válnom anyámtól, belekerültem a világ veszedelmeibe, tévútra jutottam és végül elkövettem a szörnyű gonosztettet, melyért most halállal kell bűnhődnöm. Sokáig ültem a börtönben és megesküdtem, hogy sohasem fogok megtérni. De egy napon ráakadtam holmim közt erre az olvasóra. Amint megpillantottam, anyám arca jelent meg lelki szemeim előtt és emlékemben feltámadt mindaz a sok jó tanítás, amit ő adott nekem. Hosszú évek óta nem imádkoztam már az olvasót. Most újra elkezdtem. És alig fogtam hozzá, szemem könnybe borult, amiért elvetemült életemmel jó anyámnak annyi bánatot és gyötrelmet okoztam. Kérem, juttassa el ezt az olvasót anyámhoz, menjen el hozzá és mondja el neki bűnbánatomat és könnyeimet, vigasztalja meg őt azzal, hogy halálom előtt Istenhez tértem !

469. Mária által Jézushoz.

Mikor 1925 áprilisában egyszer résztvettem Lourdesban a fenséges gyertyás-körmenetben, szóba elegyedtem egy 15 éves beteg zarándok-leánnyal. Elmondta, hogy ő protestáns, de már másodszor van itt Lourdesban. Betegségét tudakoltam. Szegénynek életében még nem volt egy egészséges napja, mert születése óta szívbillentyű-bajban szenved. Az a sok orvos, akiket fölkeresett annyi éven át, mind azon csodálkozott, hogy egyáltalán még él, ilyen betegséggel! Most már csak Máriában van végső reménye, azért jött csodatevő vizéhez, melyről egy katolikus barátnéja oly lelkesen beszélt neki.

Aztán ámulva és meghatva láttam, milyen bizalommal imádja Ella a beteg-körmenetben, szakadó esőben, az eucharisztikus Jézust. Utóbb meg is kérdeztem, hisz-e az Úr Jézus valóságos jelenlétében a kenyér színe alatt.

— Ó igen, hiszek!

— De a protestánsok különben nem hisznek ebben!

— Nem, nem hisznek, — felelt különös arckifejezéssel.

Fölfigyeltem. Ami itt történik szemem előtt, az nem valami mindennapi. Érdeklődésem csak nőtt, mikor egymásután kérdéseket adtam föl neki azokról a hittételekről, melyek különböznek a katolikus és protestáns vallásban. Minden egyes ilyen katolikus hitigazságra azt felelte:

— Igen, hiszem ezt is.

És mikor azt kutattam, érti-e is azokat, egészen helyesen válaszolt. És mindannyiszor azt is kérdeztem:

— Két évvel ezelőtt is hitted ezt?

— Nem, akkor még nem hittem.

— Kaptál ezalatt katolikus hitoktatást?

— Nem.

— Olvastál katolikus könyveket?

— Nem.

— Tanulmányoztad a katolikus katekizmust?

— Nem. De a katekizmus függelékében levő imádságokat fejből megtanultam s eközben bele-belepillantottam a hittani részbe is, de csak úgy futólag.

— Hát mit csináltál ebben a két évben?

S erre adta azt a választ, mely megoldotta az egész rejtélyt :

— Mindennap elimádkoztam a szentolvasót.

Igy világította meg a Szent Szűz az olvasó által ezt az igazságra szomjazó lelket és vezette rá a katolikus igazságra.

Nemsokára katolizált Ella és két hónapra rá meghalt.

470. A szentolvasó a vonaton.

Borzalmas vasúti szerencsétlenség történt 1926 május 24-én, pünkösd hétfőjén, éjjel fél 11 órakor München kapui előtt a keleti pályaudvaron. A rosenheimi gyorsvonat teljes sebességgel belerohant a bejáratnál veszteglő személyvonatba. Mindkét vonat zsúfolva volt utasokkal, pünkösd kirándulók-kal és turistákkal. Rettenetes volt az összeütközés hatása : több kocsi teljesen szilánkokká zúzódott, mások egymásba préselődtek vagy kisiklottak és felfordultak. Fáklyavilágnál, olvasztókészülékekkel, fejszékkel, fűrészekkel és csigákkal kellett az áldozatokat a romok alól kiszedni. Huszonhat halott, hatvan súlyosan és számos könnyebben sebesült. Némely szerencsétlenül járt a felismerhetetlenségig összezúzva ; akik talán percekkel előbb még gondtalanul és vidáman nevetgéltek és tréfáltak : most a halálküzdőlemben eltorzult vagy széttépett arccal heverték szanaszét.

Azonban az egyik halott általános feltűnést keltett : *Thusnelda* vöröskeresztes nővér (*Huber Franciska*, 38 éves), ápolónő a müncheni egyetemi poliklinikán. Ott feküdt teljesen nyugodt, szelid arccal, mint egy angyal, mint egy gyermek, mely elaludt anyja ölében. Fehér nővér-főkötője nem volt összegyűrve, sem bepiszkolódva, ruhája nem volt elszakítva vagy rendetlenségben ; keblén a kereszt, kezében — a szentolvasó. Útközben azt imádkozta. Mellkasa zúzódott be, belső elvérzésben halt meg, közvetlen azután, hogy kihúzták a romok alól. Nővértársai és főlegbvalói tanúsága szerint *Thusnelda* szorgalmas, kötelességtudó és jámbor nővér volt. Miként életben maradt utitársai elmondták : borzalmas sebesülése ellenére sem jajgatott, sőt még vigasztalta sorstársait és türelemre intette őket, míg eszméletén volt és beszélni tudott.

471. Az orvos és a szentolvasó.

Recamier dr., a híres orvos, egyszer egy páciense házában találkozott egy pappal. Barátságos üdvözlésváltás után az orvos zsebébe nyúlt s egy kopott-szakadt olvasót elő :

— Főtisztelendő úr, nézze csak, mi baj ért : elszakadt az olvasóm. Nagy örömet szerezne nekem, ha összefűzné, vagy megmondaná, kivel fűzessem össze. Én ügyetlen vagyok ehhez, szakadt olvasót használni pedig mégis csak nem illik, úgy-e?

A pap nem tudta leplezni csodálkozását és örömét azon, hogy a híres orvosnál olvasót lát. Az orvos észrevette ezt és folytatta :

— Ez az én olvasóm már sok jó szolgálatot tett nekem és nem szeretném nélkülözni hosszabb ideig. Látja, ha valamelyik betegem gondot okoz nekem, mert nagy szenvedései vannak vagy semmiféle szer nem akar használni s a tudomány nem tudja, mit próbáljon még a baj megszüntetésére, akkor különös bensőséggel az orvosok Orvosához fordulok, az Úr Jézushoz és őt kérem, vegye különös oltalmába betegemet. Azonban ehhez a módszerhez diplomatikusan fogok hozzá. Minthogy nem igen van időm sokat és hosszan imádkozni, amint illenék, és minthogy a meghallgatásra sem igen vagyok méltó, előbb a Szűzanyához fordulok s őt kérem meg, legyen közbenjáróm és szószólom szent Fiánál. Ezt pedig úgy csinálom, hogy útközben a betegem felé, egy-egy tizedet mondok el az olvasóból. Láthatja tehát, főtisztelendő úr, az olvasót igazán használom, és gyakran igen sürgősen szükségem van rá.

Egy súlyos betegségből kigyógyított szerzetesnek azt mondta *Recamier* tréfásan :

— Péter, Ön nekem sok szentolvasómba került !

472. «Nézzétek az én olvasómat !»

A gyönyörű Arno-parti városban, Firenzében történt 1900-ban. Az egyetem jogi karán az előadások éppen véget értek. A hallgatók nagy zsivajjal mentek le a széles lépcsőn. Egyik diák lehajolt valamiért s eközben kiesett zsebéből az olvasója. A mellette menők észrevették és gúnykacajba törtek ki :

— Nézzétek a szentembert ! Olvasós nénike !

Az illető diák pedig egy nagytekintélyű kanonok unoka-öccse volt, éppen nem bátor fiú. Rákvrös lett, mintha lopáson érték volna, és zavarodottan felelt :

— Ejnye, no lám, mit dugott a zsebembe a buta anyám !

— Buta vagy te magad, te gyáva fickó ! — dörgött egy hatalmas hang mellette. — Anyád minden tiszteletet megérdemel, te azonban semmit !

Aztán a gúnyolódók felé fordult a bátor hang tulajdonosa :

— Akartok szentolvasót látni? Nézzétek, itt az enyém !

— s azzal elővette zsebéből olvasóját, balkezevel magasra tartotta, jobbját pedig ökölbe szorította és szikrázó szemmel szólt :

— Akinek pedig kifogása van ez ellen, lépjen elő !

A csúfolódó diáksereg szájtátva bámult és — hallgatott. De a következő percben dörgő éljenzésbe tört ki. A gyáva fickó pedig, aki földi anyját, közvetve azonban mennyei anyját is megcsúfolta, halálsápadtan bújt el a tömegben. Ama bátor diák becsülete pedig nagyott nőtt a fiúk szemében és mindenek szeretetét és tiszteletét vívta ki.

Ki volt ő?

A katolikus diákszövetség akkori elnöke, egy nyílt-szívű és talpig becsületes, bátor és határozott jellemű ifjú, aki nem ismerte az emberektől való félelmet. *Giardi Fabio* a neve, ma is nagyszerűen működő tagja a katolikus társadalomnak. Foglalkozására nézve közjegyző.

473. Gyógyulás olvasó közben.

Az «*Osservatore Romano*» csodálatos gyógyulásról adott hírt 1925-ben :

Rao Franciskának egész életében beteg lábaival volt baja ; néhányszor már operálták is, de érdemes eredmény nélkül. 1925 márciusában olyan rosszabbodás állott be lábában, hogy többé nem hagyhatta el az ágyat. Később beszélítették a római Szent Jakab-kórházba, de ott az orvosok minden reményt feladtak a javulásra nézve.

Egy este a beteg az ápolónővérrel együtt óhajtott a szentolvasót imádkozni. A negyedik titoknál a fájdalmas

olvasóban hirtelen olyan fájdalmak lepték meg, hogy nem volt képes folytatni az imádságot, az ápolónő pedig az orvost hívta. Mikor az orvos megérkezett, a fájdalmak megszűntek, a beteg pedig nyugodtan kijelentette :

— Nincs szükségem többé semmire, a Madonna meggyógyított !

S akkor kiszállt ágyából, melyben csaknem két évig feküdt, és járkálni kezdett a kórteremben. Az orvosok, akik kezelték, nemkülönben *Amici* dr., a pápa orvosa, nem tehettek egyebet, mint megállapították, hogy megmagyarázhatatlan, nyilván nem tisztán természetes módon történt a gyógyulás.

474. Csak egy tizedet !

Baden egyik nagyobb tanintézetében történt. Az új tanévre a negyedik osztályba egy idősebb tanuló iratkozott be. Eddig magántanuló volt, plébánosa vezetése alatt tanulta az előző osztályokat. A jóakarat és szorgalom megvolt benne, de a görög nyelv és a mennyiségtan sehogysem ment neki, ezekből nem birt jó osztályzatot kapni. Egyszer aztán fogta magát és szomorúan bement az intézet pap-igazgatójához, akit «diákok apjának» neveztek, mert kitűnő pedagógus és melegszívű elöljáró volt. Neki öntötte ki panaszos szívét az új tanuló, különösen azt, hogy az a «rémes» görög neki oly keservesen megy.

— No, azért nincs olyan nagy baj, — mosolygott az igazgató — fog az menni, csak nem kell mindjárt elcsüggedni. De mondja csak barátom, van magának szentolvasója?

A tudományok ifjú művelője meghökkent, elpirult és hebegett :

— Ó, igenis, főtisztelendő úr, van, csakhogy eddig a sok tanulástól nem értem rá azon imádkozni.

Elő is vette zsebéből és mutatta.

— Szép olvasó, hol vette? — kérdezte az igazgató.

— Első szentáldozásomra kaptam.

— Hát figyeljen ide. Mától kezdve tanuljon naponként egy negyedórával kevesebbet s ezt a negyedórát fordítsa arra, hogy legalább egy tizedet mondjon el ezen a szép olvasón a segítő Szűz Mária tiszteletére, de nagyon áhítatosan, kérem ! No, Isten megáldja !

... A diák megfogadta a jó tanácsot. És lám, két hét múlva már jó dolgozatot írt görögből és a mennyiségtani feladatok sem okoztak neki oly nagy nehézségeket, mint eddig. Év végére pedig igen jó bizonyítványt kapott ; még a «rémes» görögből is jelese volt. De ettől kezdve nem is egy, hanem mind az öt tizedet elimádkozta naponként olvasóján, és nem is bánta meg.

475. Szűz Mária pénzt küld templomépítésre.

1875 március 11-én meghalt a keleti katolikus püspökök akkori nesztora, *Justiniani*, Chios görög sziget püspöke, papságának 61., püspökségének 50. évében. Abból a híres *Justiniani* családból származott, melynek ágai még virágoztak Velencében, Genuában, és Rómában ; ez a család szerezte meg évszázadokkal ezelőtt Chios szigetét is a bizánci császároknak. De származásánál is nemesebb volt ő kiváló keresztényi és papi erényei által : szeretete a felebarát és a szegénység iránt, valamint buzgó apostoli tevékenysége különösen nagy volt.

Mint fiatal pap tanuja volt annak a borzalmas mészárlásnak és vérfürdőnek, melyet a törökök rendeztek Chios-szigetén az 1821-iki fölkelés megtorlásául. A sziget katolikusai, számszerint 13.000-en, osztoztak — bár ártatlanul — a fölkelő görögök sorsában. Kiirtották őket ; csak 300 lélek maradt meg, egyetlen papjukkal, *Justinianival*. Erős lélekkel összegyűjtötte szétszórt kis nyáját, vigasztalta, bátorította őket a katolikus templomok és házak még füstölő romjain. Nemsokára püspök lett és remek kis székesegyházat, valamint két vagy három kápolnát épített. Az isteni gondviselés csodálatosan segítette őt e munkájában. Ő maga beszélte el :

— Az inség napjaiban a pénz oly ritka lett, mint a könny szemeinkben, melyek a szüntelen sirástól kiszáradtak. Már nem tudtam, mitevő legyek, hogy az építést folytathassam. Mikor aztán egyszer a Boldogságos Szűzhez imádkoztam, kopogtak ajtómon. Kinyitottam : egy idegen állt előttem, átadott egy nekem címzett csomagot és eltűnt. Felbontottam a csomagot : egy Jézus Szíve-kép volt benne e felirással : «Boldogok, akik biznak az Urban», és mellette 69.000 frank !

476. Megmentette egy Üdvözlégy.

Szűz Mária jóságának és szeretetének ezernyi ezer bizony-sága között említésre méltó a következő eset is :

1868 május 4-én délelőtt tíz órakor Berlin egyik legnagyobb glicerín-gyárában — nem messze St. Hedwigtól — borzalmas gázrobbanás történt. Hat ember meghalt, tizenhét megsebesült.

Aznap este a St. Hedwigben tartott májusi ájtatosságon megjelent egy cselédleány és sűrű könnyek közt gyönyörű virágsokrot tett a Mária-oltárra. Mikor megkérdezték sirása okáról, így felelt :

— Örömkönnyeket sírok. Ma délelőtt valami üzenettel gazdám abba a gyárba küldött, amelyik ma felrobbant. Oda-menet útam egy templom előtt vitt el és gondoltam magamban : bemegyek ide egy Üdvözlégyre, hiszen az esti májusi litániára úgysem jöhetek. Be is mentem és három Üdvözlégyet imádkoztam el. Aztán tovább mentem a gyár felé. Már nem messze voltam a gyártól, mikor bekövetkezett a robbanás. Ha nem tértem volna be a templomba arra a tíz-percre, éppen bent lettem volna a gyárban a robbanáskor és most én is halva volnék.

XII. Búcsújárás, zarándoklat.

477. A legáldozatrakészebb zarándoknő.

Ez bizonyára az a marokkói katolikus asszony, aki három kis gyermekével gyalog zarándokolt el Rómába. Sok napi gyaloglással eljutott Ceutába (Gibraltárral szemben) a tengerhez, onnan hajón a spanyol Cartagena kikötővárosba. Innen tovább gyalogolt Spanyol-, Francia- és Olaszországon át Rómáig. Öt hónap alatt járta meg ezt a zarándokutat. Három gyermeke közül a legnagyobbik, egy hatéves fiúcska, türelmesen tipegett anyja mellett, a másik kettőt ez a csodálatra-méltó asszony karján és hátán vitte Északafrikától a római Szent Péter-templomig. El kell némulni egy anyának és katolikus nőnek ekkora lelki nagysága és áldozatkészsége előtt. Törpékként állunk mi e hit-óriásnő mellett.

478. Többszörösen meghallgatva.

A bajorországi nagyhírű Altötting kegyhely krónikájában föl van jegyezve 1759-ből egy osztrák családról :

Ez a család négy tagból állt ; egyik szomorúbb állapotban, mint a másik. Különösen szomorú volt az egyik fiú erkölcsi állapota : naplopó, elveszett ember volt. Fivére, egyébként jóra való fiú, testileg volt vigasztalan állapotban : halálos betegségben synlődött. Milyen volt ezek folytán a szülők lelkiállapota : el lehet képzelni.

E kétségbeesett helyzetben az anya sürgette férjét, zarándokoljon el Altöttingbe és ott könyörögjön segítségért a Szent Szűzhöz. Az ember összetört szívvel, de bizalomra gyúlva megtette a hosszú utat, a szentségekhez járult és oly áhitattal imádkozott a kegykép előtt, ahogyan még soha életében. Megvigasztalódva indult haza. És ime, ki jön ott elébe? Az ő elveszett fia ! Térdrehullva atyja előtt esdekel bocsánataért a sok szegyenért, amit a családra hozott. Fivére betegsége indította magábaszállásra és új élet kezdésére.

De ez még nem minden. Alig emelte föl a porból az atya megtért fiát, midőn megtudta, hogy másik fia otthon a gyógyulás útján van és túl minden veszedelmen.

— Csak a jó Isten tudja, — mondotta el maga később — mi töltötte el akkor szívemet. A szabad ég alatt térdre hulltam és hálát adtam a Szűzanyának, aki fájdalmaimat oly rövid idő alatt ily nagy örömmé és vigasztalássá változtatta.

A boldog apa két aranyszívet függesztett a kegyhely falára, hálája emlékéül a kegyes segítségért.

479. Az altöttingi fogadalmi kép.

Egy sokatmondó fogadalmi kép függ az altöttingi kápolna sekrestyéjében. Ez a kép arról a gyors segítségről beszél, mellyel az altöttingi Kegyelme Anyja jutalmazta egy nagyon megpróbált házaspár, *Denzler József* stegaurachi kőműves és felesége bizalmát.

Kisfiuk, a három és fél éves Ádika, január végén, játék közben lenyelt egy 5 centiméter hosszú drótszeget, melynek éles hegye erősen ki volt görbülve. Természetes úton való kimenetelre semmi remény nem volt már, sőt a gyermek

altetében heves fájdalmak léptek fel. A fiúcskát a bambergi kórházba vitték ; a röntgenvizsgálat megmutatta, hogy a szeg elgörbült hegye belekapaszkodott a bél falába. Három nap múlva megismételték a röntgenezést ; a kép ugyanaz volt. Szilárd eledeleket adtak a gyermeknek, de azok sem mozdították ki helyéből a szeget.

Szörnyű aggodalmukban a szülők kilencedet végeztek az altöttingi Szűz Mária tiszteletére. Nagy vigasztalásukra szolgált, mikor egy napon a gyermek az ágya felett függő altöttingi Mária-képre mutatott és azt mondta :

— Ez a néni segít rajtam, biztosan tudom !

És egyre ezt hajtogatta, pedig nem lehetett kitudni, honnan veszi ezt. És ime, kilenc nappal a baleset után a szeg csakugyan, természetes úton és fájdalom nélkül elhagyta a gyermek testét.

A boldog szülők megmentett gyermekükkel együtt a forchheimi zárandokvonattal Altöttingbe utaztak, hálát adni és fogadalmi emlékül az otthonukban levő Mária-kép mását ajánlották fel a majdnem végzetessé vált szeggel együtt.

XIII. Törekvés a tökéletességre.

480. Szabadságot szabadságért.

Mit szeret jobban az ifjúság, mint az arany szabadságot?

A «Wallenstein tábora» első vértésével mondogatta ő is : «Szabadon akarok élni és szabadon meghalni !» és lelkesítően hangzott fülébe gyakran a vers : «Fel, bajtársak, lóra fel ! A harcra, a szabadságra fel !»

És akkor megragadja őt Isten hívó szava — a papi életre, a szerzetesrendbe. De ő nem enged, imádkozik, könyörög, az nem lehet Isten akarata, ő szabad akar maradni. Szent Ignác imaverse jut eszébe mindig, melyet édesanyja írt egy szentképecskére.

«Szabadságomat im, Uram, adom neked,
Tedd rám értük szeretet-bilincsedet !»

De nem, ő nem akarja szabadságát feláldozni. Megkezd mégis teológiai tanulmányait ; de lelkében egyre hangzik : Isten többet akar tőled !

Aztán jöttek a lelki gyakorlatok és velük a nagy világosság: «Ha már oly nehezedre esik szabadságodat Istennek áldozatul adni, akkor hát áldozd föl szabadságodat szabadságból! Szabadságot szabadságért!»

Ám a jobb megismerés még mindig nem győzött. Állandó hullámlás, folytonos küzdelem következik természet és kegyelem között. Az anya imádkozik és sír fiáért. De végre is a kegyelem kerül ki diadalmasan a harcból: a fiatal Ábel teológus végre szilárd akarattal imádkozza az eddig annyira félelmetes Ignác-imádságot.

Elutazik az osztrák jezsuita tartomány noviciusházába. Belép a társalgóba, kis ideig várnia kell. Kinéz az ablakon: egy félig már lombtalan almafa áll ott kint, egy cinke ringatózik vékony ágon szabadságittasan.

«Ez a madár szabad, te pedig elvesztetted szabadságodat!» — villan át a szerzetesjelölt agyán.

Belép a noviciusmester: Ábel köszönés nélkül jelenti ki: — Főtisztelendő úr, holnap elutazom!

Ó, te arany szabadság, de nehéz téged feláldozni! De P. Ábel mégis meghozta ezt az áldozatot az igazság felismerése után: «Ó, szabadság, szabadság, hány embert megcsaltál már!» — De: «az igazság fog titeket igazán szabadokká tenni!» — mondotta egykor az Üdvözítő.

Belépését követő napon Ábel boldogan járult az Oltári-szentséghez és soha többé nem gondolt visszatérésre. Szabadságot szabadságért!

481. Csak egy márka!

Sokszáz embert láttam már lelki gyakorlatra menni. Sokról tudtam, hogy ez nekik nem csekély anyagi áldozatukba került. De ezek közt is ritka áldozatkészséget tanusított egy tizennégyéves leány, hogy a szent gyakorlatok magányába vonulhasson.

Iskolatársnőivel együtt hívták meg őt is. Ó, hogy örültek mindnyájan! Marianna is. De úgy látszott, tiszta gyermeki örömeinek fájdalmas csalódássá kell változnia: mert jaj, azt az összeget, amit a tanárnő éppen említett, ő nem képes előteremtteni! Honnan is? Szüleitől?

Fájdalma szíve mélyéből keserű könnyekben tört utat.

Mennyire örült már előre, hogy végre egyszer legalább három napra kikerülhet környezetéből és nem kell hallgatnia azt a sok közönséges és léha beszédet otthon és a szomszédoktól, hanem e helyett három napig élhet csöndes magányban, élvezhet mély, tiszta igazságokat és napfényt és szabadságot és örömet!

És — nem tudja a költségeket összehozni!

De jött segítség.

Ugyanis ő nem volt egyedül a szegénységben. Ezért a tanárnő azt mondja, mindenki tehetsége szerint hozzájárulhatna a szegény tanulótársak költségéhez, írja föl tehát mindenki egy cédulára, mennyit adhat. A cédulák a tanárnőnek kellemes és kellemetlen csalódásokat okoztak. Az egyik cédula azonban nagy örömet szerzett neki. Ezen nemcsak a pusztá mondat volt: «En ennyi, meg ennyi márkát adhatok», hanem a reszkető gyermekkéz egyszerű, édes gyermeknyelven írta:

«Kedves Tanárnő-kisasszony, én csak egy márkát adhatok, csak egyet, többet nem. Dolgoztam érte. És kérem, vigyen el engem is!»

Igazán, csak egy márkát, Marianna? Nem, te sokkal többet adtál, drága gyermek, a te jóakaratom nekem többet ér, mint a csengő pénz!

— Nos, Marianna, hogy ment? — kérdeztem a lelki-gyakorlat végével.

A gyermekszáj zárva maradt, de két tiszta szem nézett reám és két kis kéz ragadta meg az én kezemet. És én megértettem ezt a gyermeknyelvet, ezt a gyermekhálát... Sohasem felejttem el...

482. «Csekélységek.»

Michelangelo egy szobron dolgozott. Egy barátja nézte. Pár nap múlva a barátja megint eljött és úgy találta, hogy legutóbbi látogatása óta a mester semmit sem dolgozott vagy változtatott művén.

— Tévedsz, barátom, — felelte a nagy művész. — Ezt a részt itt kicsiszoltam, emitt elvettem belőle valamit, abba az arcvonásba több lágyságot adtam, az ajkat kifejezőbbé tettem, azt az izmot pedig jobban kihoztam.

— Jó, jó, de ezek csak csekélységek.

— Lehet, de ne felejtse, hogy csekélységek teszik a tökéletességet, a tökéletesség pedig nem csekélység!

483. Ritka mintacsalád.

John H. Bauer északamerikai lakosnak tizennégy gyermeke van. Nyolc közülük (négy fiú és négy leány) szerzetesrendbe lépett, a fiúk a keresztény iskolatestvérek, a leányok az irgalmas nővérek rendjébe. A többi négy gyermek még otthon van szüleinél, de ezek közül is már három elhatározta, hogy mihelyt lehet, valamely rendbe lép. Egy fiú megházasodott és farmerkedik.

Ebben a családban a vallási kötelességeket s egyéb önként vállalt vallási gyakorlatokat mindig a leglelküismeretesebben ápták. A reggeli, esti, asztali imádságokat, az Úrangyalát és a naponkénti szentolvasót mindenkor közösen végezték.

Tíz éven át mindnyájuknak vasárnaponként és ünnepeken 17 kilométert kellett gyalog megtenniök, hogy szentmisét hallgathassanak. Most saját autójukon járnak a távoli templomba.

484. Besegítés a rendbe.

Bold. Hallahan Margit, az angol domonkos-harmadrendi nővérek alapítója (született 1803-ban, Londonban, meghalt 1860-ban), fiatalkorában szegény cselédleány volt és csak keservesen tudott megélni. Forró vágya volt, hogy egészen és csztatlanul Istennek szentelhesse magát, de szegénysége miatt nem tudta tervét megvalósítani. Zsenge gyermekkorától mély ájtatossággal viseltetett Isten Anyja iránt és nem mult el egy nap sem, hogy buzgó imádságokkal és apró gyakorlatokkal meg ne örvendeztette volna a Boldogságos Szűzet.

Egyszer azonban kályharakásnál szerencsétlenség érte: valami nehezett emelt s e közben megsérült a hátgerince, úgyhogy attól kezdve görbe lett a háta és sok fájdalmat szenvedett.

Egy napon ismét régi kedves tervével foglalkozott és egészen leejtette a tudat, hogy testi hibája miatt most már végleg le kell mondania arról, hogy valaha is fölvegyék valamely rendbe. Nagy szomorúan ment el a templomba és

letérdelt a Mária-szobor elé. Itt jól kisírta magát és megkönnyítette szívét forró imádsággal. És egyre nagyobb lett bizodalma, egyre gyermekibb reménysége, egyre — hogy így mondjam — sürgetőbb esdeklése. Végre gyermeki naivságában és jámborságában, de egyuttal persze minden tisztelettel és alázattal így imádkozott :

— Nézd, áldott Szűzanyám, ha te volnál Hallahan Margit és én volnék Szűz Mária, aki mindent megtehet, már rég kiegyenesítettem volna hátgerincedet és besegítettelek volna egy zárdába !

Alig mondta ki e szavakat, testi fájdalmai egyszerre megszűntek. Felállt egyenes háttal, minden nehézség nélkül, minden fájdalom nélkül.

Belgiumba ment s ott fölverték Szent Domonkos női harmadrendjébe. Később visszatért Angliába, ott meghonosította ezt a rendet, több rendházat alapított és az Egyháznak igen nagy szolgálatokat tett.

485. Ki boldogabb : a milliomos vagy a barát?

Belgiumban, a soligny-i trappista kolostorban fogadalmat tett egy szerzetes, P. *Albert*. A rendbe való lépése előtt *Van de Cruysen* volt a neve, belga milliomos és jeles államférfi volt. A háborúban a belga hadsereg tisztje volt ; századosságig vitte. Hat hadiérem s a belga és a francia becsületrend keresztje díszítette mellét. Ezek a kitüntetések most ott függenek a trappistakolostor Jézus Szíve-oltára előtt. A fogadalomtételkor jelen volt egész sereg belga képviselő, a képviselőház elnöke, alelnöke és a «Jeunesse Catholique» (katolikus ifjúság) szövetség elnöke. Mercier bíboros üdvözlő táviratot küldött. — Az új barát kijelentette, hogy P. *Albert*, a trappista szerzetes, sokkal boldogabb ember, mint amilyen *Van Cruysen* milliomos volt.

486. «Sohasem volt egy boldogtalan napom sem !»

Egy szerzetesnő haldoklott. Gyógyíthatatlan rákbetegség döntötte a halálba. Negyven évig, mint Krisztus jegyese, kemény munkáséletet folytatott. Bátorságot vettem magamnak s egy nagyon nyílt kérdést intéztem hozzá, mert oly igen nyugodtan nézett a halál elé.

— Ha újra kezdhetné az életet, ismét azt választaná, amit egykor választott?

— Ugyanazt választanám, amit negyven évvel ezelőtt.

— Tehát boldog volt élete?

— Olyan boldog, hogy néha attól féltem, Isten már a földön megajándékozott a mennyországgal.

— Mit hagyott el a világban?

(Tudtam, hogy nagyon tehetséges és művelt leány volt s kedvessége mindenkit elragadott. Előkelő családból származott és nagyon szép palota tulajdonosa volt.)

— Minden, amiről azt véltem, hogy elhagyom, már itt várt reám Krisztus házában. Sohasem volt egy boldogtalan napom sem, amelyre sajnálkozva kellene visszatekintennem!

487. «Szent akarok lenni!»

Capitano Bartolomea 1807 január 13-án Északolaszországban, az Isco-tó melletti Lovere községben született, mint hetedik gyermeke egy szegény házaspárnak. A tó partján összevegyül az Alpok komoly fensége Dél vidám, üde tenyészetével, miként összevegyült szenvedés és öröm, megalázás és fölemelkedés a szentség magaslatára és az apostoli tevékenységre a kegyelem e gyermekének életében.

Apja szatócs- és péküzlettel foglalkozott; rendkívül indulatos természetű és italkedvelő ember volt. Jámbor, szelidlelkű anyja iparkodott ugyan nehéz áldozatok árán is a házi békét fentartani; mindazáltal a kis Bartolomea gyakran volt tanuja rút jeleneteknek, melyek gyermekkorát elhomályosították és veszélyeztették. De Isten gondviselése szeretettel őrködött terveinek kiválasztottja fölött és idejekorán elvezette egy kolostor védelme alá. Mikor a Klarissza-apácák a napoleoni zűrzavarok után 1818 júliusában Loveréből visszatértek hazájukba, első növendékeik között magukkal vitték a tizenegyéves Bartolomeát is.

Parpani Mária Franciska nővérben, a nagytehetségű, korán érett gyermek kitűnő tanítónőt és nevelőt kapott. Őt használta eszközül az Úr, hogy a kis kiválasztottat a kegyelem hívásával magához vonzza. Sault viharral és tűzzel változtatta Pállá; Ignácot, a katonát, a háború dőrejében hódította meg. Bartolomeát, a gyermeket, gyermekjátékban hívta.

— Melyiketek akar szent lenni? — kérdezte egyszer Mária Franciska nővér egy vidám játékorában kedves vidor csapatát.

Mindenki feltartotta az ujját. Mind, mind szent akart lenni — semmi kétség.

— De ki lesz az igazán? Ki lesz az első?

Erre egy sem merte fölemelni ujját. Hát akkor sorsot kell húzni! Futottak a szérűbe és mindegyik hozott egy szalmaszálat. A leghosszabbat Bartolomea húzta és dobogó szívvel fogta kezében, mint szent zálogot és Isten hívását.

Sietett Isten Anyjához, hogy szíve mélyéből segítségét kérje. Mária kezébe tette a tizenhároméves leányka a szikla-szilárd fogadást:

«Voglio farmi santa — Voglio farmi gran santa — Voglio farmi presto santa!» — «Szent akarok lenni — Nagy szent akarok lenni — Minél előbb szent akarok lenni!»

És lett.

488. «Minden áron szentté lenni!»

Isten szolgálója, *Schäfer Anna*, egy füzet borítékára ezt írta:

«Egyetlen kívánságom e földi életben: minden áron szentté akarok lenni.»

TARTALOM.

<i>Első rész: Hittan.</i>	Lap
I. A katekizmus és a katolikus vallás	7
II. Isten	12
III. Az isteni gondviselés	21
IV. Az angyalok	23
V. A Megváltó	28
VI. Szűz Mária... ..	36
VII. Szent József	45
VIII. Csodák napjainkban	49
IX. A szenvedő és megfeszített Jézus	59
X. A feltámadott Üdvözítő	65
XI. A Szentlélek	66
XII. Az Anyaszentegyház	67
XIII. A bűnbocsánat. A pápaság	71
XIV. A halál	72
XV. Az örök élet	84
XVI. A tisztítóhelyen szenvedő lelkek	91

Második rész: A parancsolatok.

I. Az első parancsolat : A hit	99
II. Katolikus Akció	110
III. A hit megvallása	122
IV. Halál a hitért	129
V. Bűnök a hit ellen	140
VI. Remény és bizalom	144
VII. Szeretet Isten iránt	146
VIII. A második parancsolat	152
IX. A harmadik parancsolat	160
X. A negyedik parancsolat	162
XI. Bűnök a negyedik parancsolat ellen	189
XII. Az ötödik parancsolat : Az élet és egészség védelme	197
XIII. A természetfölötti életet fenyegető veszedelmek... ..	203
XIV. Felebaráti szeretet	205
XV. A hatodik parancsolat	228
XVI. A hetedik parancsolat : A vagyon okos használata	239
XVII. A nyolcadik parancsolat : Igazság és jó hírnév	243
XVIII. Az Anyaszentegyház parancsolatai... ..	245

Harmadik rész: A kegyelem és eszközei.

	Lap
I. A kegyelem	249
II. A kegyelem eszközei. A keresztség	251
III. A bértálas... ..	254
IV. Az Oltáriszentség	256
a) Krisztus eucharisztikus jelenléte templomainkban	256
b) A szentmise	261
c) A szentáldozás	267
V. A bűnbocsánat szentsége	285
VI. A szent kenet szentsége	302
VII. Az egyházi rend	302
VIII. A házasság szentsége... ..	321
IX. A vegyesházasság bajai	324
X. Az imádság	327
XI. Mária tisztelete	335
XII. Búcsújárás, zarándoklat	358
XIII. Törekvés a tökéletességre	360

TÁRGYMUTATÓ.

(A számok a példák sorszámai.)

- Actio Cath. l. : Katolikus Akció.
 Alamizsna l. : Irgalmasság.
 Angyalok 24—30.
 Apostolkodás l. : Világi ap.
 Áldozat (Istenért, vallásért) 186,
 187, 348, 354, 355, 365, 366,
 378, 483.
 Átkozódás 246.
 Barátság 296.
 Bérmlás 339—341.
 Bizalom (remény) 177—179.
 Boldogság (a vallásban) 9, 122,
 485, 486.
 Bolsevizmus 421.
 Bőjt 331.
 Búcsújárás 477—479.
 Bűnbánat szentsége 377—396.
 Bűnök a hit ellen 171—176.
 Család l. : Szülők.
 Csodák (ma) 57—64, 368, 451,
 454, 457—459, 465, 484.
 Durvaság 265.
 Egyház 77—81.
 Egyházi rend 92, 98, 398—422,
 480, 483.
 Ellenségszeretet 299, 300.
 Engedelmesség (szent) 182.
 Életutak 123.
 Élvezetvágy 319.
 Felebaráti szeretet 270—301, 481.
 Férfias jámborság 127, 128, 150.
 Fogadalom 202, 402.
 Gondviselés 22, 23.
 Gúnyolódás 193.
 Gyávaság (hitben) 159.
 Gyermek l. : Szülők.
 Gyónás l. : Bűnbánat.
 Gyónási titok 379.
 Gyűlölet (papok ellen) 300, 414,
 415, 418—420.
 Halál 84—113, 353, 356, 393, 395,
 396, 431, 486.
 Harag 266.
 Hazugság 325.
 Házasság 423—432.
 Hit 5—10, 97, 121—134, 466, 469.
 Hitoktatás 3, 31.
 Hit megvallása 147—159 (l. még :
 Vértanuk).
 Idő 85.
 Ifjúsági egyesületek 91, 128.
 Ima 4, 433—443.
 Irgalmasság 270—301, 481.
 Isten (léte) 11—19.
 Istenkáromlás (szenteké is) 189—
 201, 244.
 Iszákosság 258—261, 414.
 Jézus 31—37.
 Jézus jelenléte 342—349.
 Jézus kínhalála 65—73.
 Jézus feltámadása 74.
 Jézus Szíve 35, 38, 39, 67, 96, 232,
 291, 372.
 Jócselekedet, jótékonyság l. :
 Irgalmasság.
 Jó példa 129, 148, 346, 362.
 József (szent) 53—56.
 Kapzsiság 320, 321, 323, 324.
 Katekizmus 1, 2.
 Katolikus Akció 135—146.
 Kegyelem 332—334.
 Kereszt 70—73, 85, 153, 166, 229.
 Keresztség 335—338.
 Kongregációk 123, 125, 289, 428,
 446, 460.
 Kommunizmus 19, 167, 322, 421.
 Lelkigyakorlatok 23, 99, 315, 480.
 Magántulajdon 322.
 Mária (és tisztelete) 40—52, 444—
 476, 484.
 Másvilág 102—113.
 Megnyugvás 235.

- Megváltó 65, 337.
 Megvetés 284, 285.
 Menekülés Isten elől 16.
 Mennycsiga 105, 106, 109. (102—113.)
 Mise 186, 343, 350—357, 483.
 Mozi 305, 321.
 Nevelés l. : Szülők.
 Olvasmányok l. : Sajtó.
 Oltáriszentség 342—376.
 Olvasó (szent) 45, 462, 466—474.
 Önfeláldozás 417.
 Öngyilkosság 90, 133, 262—264, 283.
 Önmegtágadás 316—318.
 Önuralom 178, 316.
 Örök élet 102—113.
 Örözügyal l. : Angyalok.
 Papság 398—422, 480, 483.
 Papi (szerzetesi) hivatás 92, 98, 398—410, 48, 483.
 Papgyűlés l. : Gyűlés.
 Pápaság 82—83, 137.
 Penitencia 158.
 Példa l. : Jó példa, rossz példa.
 Pénzvagy l. : Kapzsiság.
 Provideálás 344, 373—376.
 Rágalom 326—328.
 Remény (bizalom) 177—179.
 Rossz példa (társaság) 267—269, 325.
 Rossz bánásmód 265, 297.
 Ruha 284, 306—308, 370, 419, 420.
 Sajtó (olvasmányok) 132—135, 171—175, 304, 305.
 Skapuláré 61, 454.
 Szabadság 480.
 Szabadgondolkodás, szabadkőművesség 39, 91, 364.
 Szándék 181.
 Szentáldozás 358—376.
 Szentmise l. : Mise.
 Szentolvasó l. : Olvasó.
 Szentlélek 75, 76.
 Szentségtörés 357.
 Szocialisták 124, 184, 338.
 Szülők (gyermek, nevelés) : 206—256, 297, 325, 361, 483.
 Templombajárás 126, 186, 256, 294, 483 (l. még : vasárnap).
 Teremtények 20.
 Természet szerete 20, 21.
 Testezés 257.
 Tisztítóhely 114—120.
 Tökéletesség (szent) 480—488.
 Tudomány és vallás 2, 7, 125, 149.
 Túlvilág l. : Örök élet.
 Úrnapi körmenet 156.
 Utca veszedelmei 305.
 Utolsó kenet 397 (l. : Halál is).
 Vallás l. : Hit.
 Vallásgyakorlat 123, 126, 130.
 Vakság 121.
 Vasárnap (és ünnep) megszentelése 130, 186, 202—205, 256, 292, 329, 330, 483.
 Válás 425.
 Vegyesházasság 428—432.
 Végső penitenciátlanúság 100.
 Vértanúk (ma) 160—170, 331, 339—341, 349, 416, 418, 421.
 Világiapostolkodás 132, 135—146.
 Zarándoklat 477—479.

